

บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของ
นักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
WOMEN'S POLITICAL ROLES FOR DUTY WORKING IN THE HOUSE
OF PARLIAMENT OF FEMALE POLITICIANS
IN BANGKOK AND METROPOLITAN AREA

นางสาวฉัฐศุภางค์ สารมาศ

ดุชนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๓

บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของ
นักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

นางสาวฉัฐภางค์ สารมาศ

ดุชนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๓

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Women's Political Roles for Duty Working in the House
of Parliament of Female Politicians
in Bangkok and Metropolitan Area

Miss Chatsuphang Saramart

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Doctor of Philosophy
Political Science

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

C.E. 2020

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

ชื่อคุณูปนิพนธ์	: บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร ของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
ผู้วิจัย	: นางสาวฉัฐศุภางค์ สารมาศ
ปริญญา	: ปรัชญาคุณูปนิพนธ์ (รัฐศาสตร์)
คณะกรรมการควบคุมคุณูปนิพนธ์	: รศ.ดร. ธีชชนันท์ อิศรเดช, พธ.บ. (รัฐศาสตร์), น.บ. (นิติศาสตร์), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science) : ผศ.ดร. ยุทธนา ปราณีต, พธ.บ. (รัฐศาสตร์), ร.บ. (ทฤษฎีและเทคนิคทาง รัฐศาสตร์), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science)
วันสำเร็จการศึกษา	: กรกฎาคม ๒๕๖๔

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรี ๒. เพื่อศึกษาความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรี และ ๓. เพื่อนำเสนอการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองของสตรีตามหลักพุทธธรรม ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน ๔๐๐ คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามประเมินค่า ๕ ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ ๐.๙๘ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๑๘ รูปหรือคน จากนั้นนำผลการวิจัยมาสังเคราะห์เป็นรูปแบบ นำมาพัฒนาโดยการสนทนากลุ่มเฉพาะ จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๑๐ รูปหรือคน เพื่อยืนยันรูปแบบ

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ การศึกษาช่วยส่งเสริมให้สตรีมีความมั่นใจในความรู้ความสามารถ อิทธิพลของครอบครัวเป็นแรงจูงใจที่สำคัญในการส่งเสริมผลักดันให้สตรีได้สั่งสมประสบการณ์ทางการเมือง อิทธิพลของสื่อในทางการเมืองการเข้าถึงสื่อได้สามารถนำสื่อมาใช้ในการทำงานย่อมได้เปรียบทางการเมือง อุดมการณ์ทางการเมืองเปิดโอกาสให้สตรีได้มีพื้นที่ในการแสดงบทบาทและให้การยอมรับความสามารถของสตรีมากขึ้น

๒. ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ดังนี้ ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ ($\bar{X} = 3.46$) ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ ($\bar{X} = 3.43$) ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร ($\bar{X} = 3.41$) ด้านการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ($\bar{X} = 3.35$) ด้านความสำนึกรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.32$) และด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน ($\bar{X} = 3.27$) ตามลำดับ ทั้งนี้ การเป็นตัวแทนของประชาชนจะต้องมีความจริงจัง มีความใฝ่รู้ มีความรับผิดชอบ มีความสามารถทางสติปัญญา มีสติ มีความรอบคอบ มีธรรมาจริยธรรม มีจริยวัตรดีปะ การตรวจสอบฝ่ายบริหาร โดยธรรมชาติสตรีตรวจสอบผู้ชายเป็นเรื่องที่ยาก จึงควรผลักดันให้มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการ การทำหน้าที่นิติบัญญัติจะต้องมีส่วนร่วมในการเสนอร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ ด้วยการเป็นคณะกรรมการ ความโปร่งใสและการเข้าถึงได้เน้นการสื่อสารของคนภายในพรรคและการสื่อสารออกสู่สาธารณะจะต้องเป็นส่วนหนึ่งในการทำการเมืองให้พัฒนาประเทศมากขึ้น ความสำนึกรับผิดชอบจะต้องสร้างสรรค์สิ่งที่ดีให้กับสังคม การมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศควรมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือเป็นที่ปรึกษาในคณะทำงาน

๓. การพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีตามหลักไตรสิกขา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) แยกพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ชั้นปัญญา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.62$) ชั้นศีล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) และ ชั้นสมาธิ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) ตามลำดับ ทั้งนี้ การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรีตามหลักไตรสิกขา ศีล (คุณธรรม) การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย สมาธิ (ความตั้งใจ) การมีความตั้งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ ปัญญา (ความรู้) การมีความรอบรู้ในการออกกฎหมาย

Dissertation Title : Women's Political Roles for Duty Working in the House of Parliament of Female Politicians in Bangkok and Metropolitan Area

Researcher : Miss Chatsuphang Saramart

Degree : Doctor of Philosophy (Political Science)

Dissertation Supervisory Committee :

: Assoc. Prof. Dr. Thatchanan Issaradet, B.A. (Political Science), LL.B. (Laws), M.A. (Political Science), Ph.D. (Political Science)

: Asst. Prof. Dr. Yuttana Praneet, B.A. (Political Science), B.A. (Political Theory and Techniques), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science)

Date of Graduation : July 2021

Abstract

Objectives of this dissertation were: 1. To study the Women's Political Roles, 2. To study people's expectation of the Women's Political Roles and 3. To propose the Women's Political Roles according to Buddhhadhamma. Methodology was the mixed methods: The quantitative research, by survey method, data were collected from 400 samples who were the people with the right to votes in Bangkok and Metropolitan areas with 5 levels-valued scale questionnaires for the confidence in vicinity for the people's expectation, with 5 levels-valued scale questionnaires with validity value at 0.98. Data were analyzed with frequency, percentage, mean and standard deviation. The qualitative research, data were collected from 18 key informants. Data were analyzed to form basic model to submit to 10 participants for focus group discussion to confirm the developed model to promote the Women's Political Roles according to Buddhhadhamma.

Findings were as follows:

1. Factors that promoted the Women's Political Roles were education that promoted women to have more confidence in themselves. Family Influence was the important motif to drive women to accumulate political Experiences. Political media

and media access were the political advantages. Political ideology opened the space for women to play the political roles that led to more social acceptance of women's political roles.

2. People's expectation of the Women's Political Roles: by overall was at Medium Level ($\bar{X}=3.37$). The Representativeness of Parliament; It was found that female politicians must have sincerity, eagerness to learn, with responsibility, Intellectual ability, mindfulness, prudence, respect and Hiri Ottappa. Parliamentary oversight over the Executive aspect; It was found that by its nature it was difficult for woman to inspect man, so female politicians should be appointed Members of Committees. Parliament's Legislative Capacity Aspect; Female politicians should Involve in law drafting by being members of Committees. The transparency and Accessibility of Parliament Aspect; It was found that communication with in the Political Parties and communication to the public must be the part of the political communication for Country Development, The Accountability of Parliament Aspect; It was found that there must be good creativity for the society. Parliament's Involvement in International Policy Aspect; It was found that there should be participatory parts by being Committee, Sub-Committee or Advisors to the Working Committee.

3. Promotion development for Women's Political Roles, by overall, it was at high level ($\bar{X}=4.00$). Classifying by sides from high to low was that: at Pañña level, by overall It was at highest level ($\bar{X}=5.00$). at Sīla level was at high level ($\bar{X}=3.74$), at Samādhī level was at high level ($\bar{X}=3.56$) accordingly. The findings from in-depth-interview were that promotion development of Women's Political Roles for Duty Working in the House of Parliament of Female Politicians in Bangkok and Metropolitan Area according to Tisikkhā, Threefold Training, Sīla morality, performing duty according to the laws, Samādhī Intention, strong intention to perform duty, Pañña, Knowledge, all around knowledge to issue the laws.

กิตติกรรมประกาศ

ดุชฎินิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะได้รับความช่วยเหลือให้คำแนะนำพระมหาสมบูรณ วฑฒิกโร, รศ.ดร. คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย คณะกรรมการควบคุมดุชฎินิพนธ์ คณาจารย์ทุกท่านโดยเฉพาะ รศ.ดร. ธีชชนันท์ อิศรเดช ประธานกรรมการควบคุมดุชฎินิพนธ์ ผู้ที่เสียสละเวลาให้คำแนะนำ ปรีกษา และตรวจแก้ข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้ได้ดุชฎินิพนธ์ที่ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และ ผศ.ดร. ยุทธนา ปราณีต คณะกรรมการที่ให้คำแนะนำเพิ่มเติมเนื้อหาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบคุณ รศ.ดร.สมาน งามสนิท ที่ได้แนะนำบทคัดย่อภาษาอังกฤษให้สมบูรณ์ ขอขอบคุณ รศ.ดร. สุรพล สุยะพรหม ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ที่ได้เมตตาอนุเคราะห์ให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบคุณ ดร. กาญจนา คำจตุติ ที่ให้คำแนะนำเพิ่มเติมเนื้อหาให้สมบูรณ์ ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบป้องกันดุชฎินิพนธ์ ดังนี้ได้แก่ รศ.ดร. ชลวิทย์ เจียรจิตต์ รศ.ดร. สุรพล สุยะพรหม และ รศ.ดร. เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุชฎินิพนธ์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันประเสริฐให้แสงสว่างทางปัญญา และได้กรุณาอนุเคราะห์ให้คำแนะนำ และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สำนักงานหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุชฎินิพนธ์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ที่ได้อำนวยความสะดวกมาเป็นอย่างดีที่ให้คำปรึกษาเป็นกำลังใจ ขอขอบคุณอีกหลาย ๆ ท่านที่ได้เอื้อนนามในที่นี้ด้วย ขอขอบคุณประชาชนในจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึก ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่เมตตาอนุเคราะห์ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ประโยชน์อันเกิดจากดุชฎินิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมสักการบูชาคุณพระรัตนตรัย พระคุณของบิดามารดาผู้ให้กำเนิด ครูอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ที่มีคุณค่ายิ่ง ครอบครัว ลุง ป้า น้า อา ญาติพี่น้อง ตลอดจนผู้มีอุปการคุณทุก ๆ ท่าน และขอแผ่คุณความดีนี้ให้แก่เพื่อนมนุษย์และสรรพสัตว์ทุกรูปทุกนาม พร้อมทั้งเจ้ากรรมนายเวรในทุกภพทุกชาติด้วยเทอญ

นางสาวฉัฐศุภางศ์ สารมาศ

๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๔

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฅ
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๔
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๕
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๗
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๙
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของสตรี	๑๐
๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาททางการเมือง	๓๕
๒.๓ หลักไตรสิกขา	๔๒
๒.๔ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย	๕๓
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕๖
๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๗๗
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๗๘
๓.๒ การวิจัยเชิงคุณภาพ	๗๙
๓.๒.๑ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๗๙

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๘๑
๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๘๒
๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๘๒
๓.๓ การวิจัยเชิงปริมาณ	๘๓
๓.๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๘๓
๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๘๕
๓.๓.๓ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	๘๘
๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๘๙
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
๔.๑ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	๙๕
๔.๒ ผลการวิเคราะห์ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	๑๑๔
๔.๓ ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลตามหลักพุทธธรรม	๑๕๒
๔.๔ ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ	๑๘๗
๔.๕ องค์กรความรู้	๑๙๗
๔.๕.๑ องค์กรความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๙๗
๔.๕.๒ องค์กรความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย	๒๐๒
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๒๑๐
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๒๑๘
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๒๓๔

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๒๓๔
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	๒๓๔
๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	๒๓๕
บรรณานุกรม	๒๓๖
ภาคผนวก	๒๔๕
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย	๒๔๖
ภาคผนวก ข ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	๒๔๘
ภาคผนวก ค ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	๒๕๕
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๒๕๙
ภาคผนวก จ หนังสือเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ	๒๖๒
ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามการวิจัย	๒๖๕
ภาคผนวก ช แบบสัมภาษณ์การวิจัย	๒๗๔
ภาคผนวก ซ รวมภาพถ่ายการดำเนินการวิจัย	๒๘๑
ประวัติผู้วิจัย	๒๘๖

สารบัญญัตราาร

ตารางที่	หน้า	
๒.๑	สาระสำคัญของบทบาททางการเมืองของสตรี	๑๘
๒.๒	สาระสำคัญของปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการเข้าสู่บทบาททางการเมืองการปกครองของสตรี	๒๙
๒.๓	สาระสำคัญของหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๓๔
๒.๔	สาระสำคัญของแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท	๔๑
๒.๕	สาระสำคัญของแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรม (หลักไตรสิกขา)	๕๒
๒.๖	จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	๕๕
๒.๗	สาระสำคัญของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางการเมืองของสตรี	๖๕
๒.๘	สาระสำคัญของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรม	๗๔
๓.๑	แสดงบัญชีรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๗๙
๓.๒	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	๘๕
๓.๓	แสดงบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิการสนทนากลุ่มเฉพาะ	๙๑
๔.๑	สรุปปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล การศึกษา	๙๙
๔.๒	สรุปปัจจัยส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อิทธิพลของครอบครัว	๑๐๓
๔.๓	สรุปปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อิทธิพลของสื่อมวลชน	๑๐๖
๔.๔	สรุปปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อุดมการณ์ทางการเมือง	๑๑๑
๔.๕	สรุปบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน	๑๑๘

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๖	สรุปบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร	๑๒๒
๔.๗	สรุปบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ	๑๒๖
๔.๘	สรุปบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้	๑๓๐
๔.๙	สรุปบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านความสำนึกรับผิดชอบ	๑๓๔
๔.๑๐	สรุปบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ	๑๓๙
๔.๑๑	แสดงจำนวนและค่าร้อยละ เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบ แบบสอบถาม	๑๔๑
๔.๑๒	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยภาพรวม	๑๔๓
๔.๑๓	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน	๑๔๔
๔.๑๔	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร	๑๔๕

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๔.๑๕ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ	๑๔๖
๔.๑๖ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้	๑๔๗
๔.๑๗ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านความสำนึกรับผิดชอบ	๑๔๘
๔.๑๘ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ	๑๔๙
๔.๑๙ สรุบบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน	๑๕๗
๔.๒๐ สรุบบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร	๑๖๒
๔.๒๑ สรุบบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ	๑๖๗
๔.๒๒ สรุบบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้	๑๗๒

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
๔.๒๓	สรุปบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านความสำนึกรับผิดชอบ	๑๗๗
๔.๒๔	สรุปบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ	๑๘๒
๔.๒๕	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการพัฒนาบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามหลักไตรสิกขา โดยรวม	๑๘๓
๔.๒๖	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามหลักไตรสิกขา ข้อที่ว่า “การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี (หลักไตรสิกขา ชั้นศีล)”	๑๘๔
๔.๒๗	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามหลักไตรสิกขา หลักธรรมข้อที่ว่า “การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี (หลักไตรสิกขา ชั้นสมาธิ)”	๑๘๕
๔.๒๘	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามหลักไตรสิกขา หลักธรรมข้อที่ว่า “การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี (หลักไตรสิกขา ชั้นปัญญา)”	๑๘๖

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒.๑	แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	๗๗
๓.๑	แสดงกระบวนการศึกษาวิจัย	๘๓
๔.๑	แสดงการสรุปปัจจัยส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล การศึกษา	
๔.๒	แสดงการสรุปปัจจัยส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อิทธิพลของครอบครัว	
๔.๓	แสดงการสรุปปัจจัยส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อิทธิพลของสื่อมวลชน	
๔.๔	แสดงการสรุปปัจจัยส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อุดมการณ์ทางการเมือง	
๔.๕	แสดงปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	
๔.๖	แสดงผลการวิเคราะห์ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน	
๔.๗	แสดงผลการวิเคราะห์ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร	
๔.๘	แสดงผลการวิเคราะห์ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ	
๔.๙	แสดงผลการวิเคราะห์ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้	

- ๔.๑๐ แสดงผลการวิเคราะห์ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านความสำนึกรับผิดชอบ
- ๔.๑๑ แสดงผลการวิเคราะห์ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ
- ๔.๑๒ แสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน
- ๔.๑๓ แสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร
- ๔.๑๔ แสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ
- ๔.๑๕ แสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้
- ๔.๑๖ แสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านความสำนึกรับผิดชอบ
- ๔.๑๗ แสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ
- ๔.๑๘ แสดงองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ๑๙๘
- ๔.๑๙ แสดงองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย ๒๐๒

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

อักษรย่อในดัชนีฉบับนี้ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๓๙ ส่วนคัมภีร์อรรถกถาบาลี/ภาษาไทย ใช้ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย/มหามกุฏราชวิทยาลัย

การอ้างอิงพระไตรปิฎกจะระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังอักษรย่อชื่อคัมภีร์ เช่น ที.สี. (บาลี) ๙/๒๗๖/๙๗, ที.สี. (ไทย) ๙/๒๗๖/๙๘ หมายถึง ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค ปาติ สิกขาบท เล่ม ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๗ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๐๐, ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค ภาษาไทย เล่ม ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๘ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙ ส่วนคัมภีร์อรรถกถา จะระบุชื่อคัมภีร์ ลำดับเล่ม (ถ้ามี)/หน้า เช่น ที.สี.อ. (บาลี) ๑/๒๔๐ หมายถึง ทีฆนิกาย สุมงคลวิสาสินี สีลขันธวรรค อรรถกถา ภาษาบาลี เล่ม ๑ หน้า ๒๔๐ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามลำดับดังนี้

๑. คำอธิบายคำย่อในภาษาไทย

ก. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

พระสุตตันตปิฎก

คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	ภาษา
ขุ.สุ. (ไทย)	= สุตตตันตปิฎก ขุททกนิกาย สุตตนิบาต	ภาษาไทย

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

๑.๑.๑. ความเป็นมา

บทบาททางการเมืองของสตรี เป็นสิทธิทางการเมืองของฝ่ายที่จะอยู่ภายใต้การปกครองในการเข้าร่วมในกระบวนการทางการเมือง เพื่อแสดงเจตนาเกี่ยวกับอำนาจ ผลประโยชน์ แม้กระทั่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยก็บัญญัติรับรองสิทธิความเสมอภาคของบุรุษและสตรีไว้อย่างชัดเจน สังคมไทยได้เปิดโอกาสให้สตรี ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่นเดียวกับบุรุษ โดยเฉพาะการเข้ามามีบทบาทกิจกรรมทางการเมืองซึ่งก็ได้มีการยอมรับบทบาท และความสามารถของสตรีมากยิ่งขึ้นจนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในสังคม จึงกล่าวได้ว่า สตรีได้กลายเป็นกลุ่มพลังทางการเมืองที่มีความสำคัญในสังคมจากค่านิยมในปัจจุบันเชื่อว่า อำนาจทางการเมืองควรที่จะกระจายอำนาจไปสู่สตรีโดยไม่จำกัดเพศ ชนชั้น เชื้อชาติ หรือศาสนา ดังนั้นสตรีควรที่จะมีบทบาททางการเมืองอย่างแท้จริงและทั่วถึง ซึ่งนับว่าเป็นผลดีต่อการเปลี่ยนแปลงในสถานภาพทางการเมืองของสตรีโดยปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้คือ การให้สตรีได้รับโอกาสทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น เป้าหมายที่สำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยซึ่งเป็นตัวชี้วัดถึงระบอบการปกครองนั่นก็คือ ประเทศใดที่สตรีมีระดับการมีบทบาททางการเมืองสูงย่อมแสดงถึงความ เป็นประชาธิปไตยสูง การที่สตรีมีโอกาสเข้าไปมีบทบาททางการเมืองมากขึ้นทั้งในการเมืองระดับชาติ และการเมืองในระดับท้องถิ่น มีสตรีจำนวนมากที่ได้รับการเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่เป็นนักการเมือง ซึ่งจะทำให้สตรีมีโอกาสพัฒนาขีดความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ เพื่อคุ้มครองสิทธิและโอกาสอย่างทัดเทียมกันในสังคม ตลอดจนเปิดโอกาสให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในทางสังคมและการเมืองเพิ่มมากขึ้น ถือว่าเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่จะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นจริงในการพัฒนาบทบาทต่อการมีบทบาททางการเมืองของสตรี และที่มีอิทธิพลเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการปกครองระบอบประชาธิปไตย^๑ การมีบทบาททางการเมืองเป็นการยอมรับในความสามารถของสตรี เป็นการยอมรับว่าสตรีสามารถตัดสินใจที่จะกำหนดอนาคตของตนเองได้ การแสดงออกทางการเมืองเพื่อกดดันหรือสนับสนุนนโยบายของรัฐหรือรัฐบาลนั้นย่อมเป็นการกำหนดอนาคตตนเองด้วย เป็นการยอมรับว่าสตรี

^๑วิภาภรณ์ อุปนิสากร, “การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรีในจังหวัดยโสธร”, *ธรรมทรรศน์*, ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๓ (พฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๕๙) : ๕๔.

มีความสามารถมากพอที่จะทราบได้ว่ารัฐควรทำอะไรอันมีผลต่อการดำรงชีวิตตน การมีบทบาททางการเมืองเป็นการยอมรับความเป็นพลเมือง^๒

บทบาทของสตรีในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือดินแดนอุซาคเนย์ มักจะถูกจำกัดภายใต้กรอบของสังคม ที่มักจะมอบความเป็นผู้นำให้กับเพศชาย แต่บทบาทของผู้หญิงกลับมีพลังยึดโยงความเชื่อเรื่องเทพ เทวดา ซึ่งเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตวิญญาณในวิถีโลกตะวันออก ส่วนปรากฏการณ์ทางการเมืองในประเทศแถบอาเซียน บทบาทของสตรีกับการก้าวขึ้นสู่อำนาจ นายคริส เบเกอร์ นักวิชาการและนักวิเคราะห์การเมืองไทยได้เสนอทฤษฎี รูปแบบของการขึ้นสู่อำนาจของผู้หญิงไว้ว่า ผู้ชายในครอบครัวเป็นผู้ดำรงอำนาจอยู่ก่อน จากนั้นเกิดเหตุรุนแรงขึ้น และผู้หญิงจึงก้าวขึ้นมาเป็นผู้สืบทอด เช่น นางอากิโน ประเทศฟิลิปปินส์ เกี่ยวข้องทางการเมืองผ่าน ผู้เป็นสามี ส่วนนางซูการ์โน และองซาน ซูจี สืบทอดผ่านผู้เป็นบิดา แต่นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ต่างจากผู้นำสตรีท่านอื่น ที่ก้าวขึ้นสู่อำนาจเพราะบารมีของพี่ชาย ซึ่งวิกฤติทางการเมืองในอาเซียน มักจะสร้างให้เกิดการเชิดชูบทบาทของสตรีเพศ เพื่อเปลี่ยนถ่ายอำนาจการเมือง และมักถูกตั้งความหวังเพื่อฟื้นฟูประชาธิปไตย สร้างความชอบธรรมทางการเมือง เพราะสตรีเพศ จะเป็นตัวแทนของความบริสุทธิ์ เปรียบเหมือน “นารีขี้ม้าขาว” นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ถูกจับตามองถึงบทบาทและความสามารถในการเป็นผู้นำประเทศ ตลอดถึงระยะเวลาของการดำรงตำแหน่ง และการรักษาอำนาจการบริหาร เพราะบทบาทผู้นำสตรีทางการเมืองในแถบอาเซียน ยังไม่มีใครที่สามารถดำรงตำแหน่งได้ยาวนาน เหมือนกับผู้นำสตรีในภูมิภาคอื่น^๓

๑.๑.๒ ความสำคัญของปัญหา

การเสริมพลังนักรการเมืองหญิงเป็นเรื่องสำคัญ แต่จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีปัจจัยเอื้อให้เกิดขึ้น คือ ต้องมีระบบการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย มีโครงสร้างสังคมที่ค่อนข้างเท่าเทียมเสมอภาค เปิดกว้างให้สังคมเห็นปัญหาความเหลื่อมล้ำและการกีดกันทางเพศ สามารถตั้งคำถามกับระบบได้ และก็ต้องมีฉันทามติในสังคมในการแก้ไขอยู่พอสมควร ผู้หญิงที่เข้ามามีบทบาทในการเมืองก็ต้องมีความหลากหลาย ไม่ใช่มาจากกลุ่มที่มีอภิสิทธิ์ในสังคมเท่านั้น จึงจะเห็นการเคลื่อนไหวเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางนโยบาย สังคมไทยไม่ได้เป็นสังคมอำนาจนิยมสุดขั้ว ระบบการศึกษาไม่ได้มีไว้ส่งเสริมการเรียนรู้หรือการตั้งคำถามเพื่อการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ แต่มีไว้เพื่อดำรงวัฒนธรรมอำนาจนิยมซึ่งฝังลึกอยู่ในทุกองของสังคม การถูกกีดกันทางเพศเป็นแค่มิติเดียวของการเป็นผู้หญิง ถ้า

^๒รสนิน ศิริยะพันธุ์ และคณะ, “พฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางกับพัฒนาการทางการเมืองไทย : ศึกษากรณีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”, วารสารสุขุทัยธรรมมาธิราช, ปีที่ ๒๔ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๑) : ๔๖-๕๙.

^๓Voice Online, “บทบาท “ผู้นำสตรีทางการเมือง” ในอุซาคเนย์”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.voicetv.co.th/watch/21054?page=4> [๒๗ มีนาคม ๒๕๖๔].

ยากจน มีสถานะในสังคมต่ำกว่า อายุน้อยกว่า ไม่ใช่พุทธ ไม่ใช่เลือดไทย ทั้ง ๆ ที่ไทยแท้ไม่มีอยู่ในโลก หรือมีความพิการอย่างหนึ่งอย่างใด ก็จะไม่โดนกระทำซ้ำซ้อนเพิ่มขึ้นไปอีก สังคมแบบนี้ จะยอมให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างจริงจังได้อย่างไร ส่วนใหญ่ที่เข้ามาได้ก็เพื่อสืบทอดอำนาจทางการเมืองของครอบครัวตนเองเป็นส่วนใหญ่ มาจากอุดมการณ์จริง ๆ นั้นมี แต่น้อย และต้องทำงานเลือดตาแทบกระเด็นเพื่อผลักดันนโยบาย ก่อนการรัฐประหาร สัดส่วนผู้หญิงในสภาโดยเฉลี่ยจะอยู่ที่ประมาณ ๑๐-๑๕ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งน้อยกว่าอัตราเฉลี่ยของโลกเกือบสองเท่า และตกฮวบมาอยู่ที่ ๕ เปอร์เซ็นต์ ภายใต้รัฐบาลทหารของนายพลประยุทธ์ จันทร์โอชาและคณะ ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ต่ำที่สุดในเอเชีย และน้อยที่สุดในโลกประเทศหนึ่ง

หลังการเลือกตั้งครั้งล่าสุด สัดส่วนนักการเมืองหญิงเพิ่มเป็นประมาณ ๑๖ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งมาจากการเมืองที่เริ่มเปิดมากขึ้น แต่การโจมตีนักการเมืองหญิงฝ่ายก้าวหน้าจากนักการเมืองหญิงฝ่ายเผด็จการ ชี้ให้เห็นว่าถึงจะมีเสียงผู้หญิงเพิ่มขึ้น แต่ไม่มีทางจะมาร่วมช่วยกันแก้ไขปัญหาส่วนรวมของผู้หญิงหรือปัญหาอื่นได้เลย เนื่องจากความแตกแยกทางการเมือง ความไร้สาระของการโจมตี และทำให้สงสัยความสามารถในการเข้าใจปัญหาของนักการเมืองหญิงฝ่ายอำนาจด้วยซ้ำไป การที่ผู้หญิงมีสัดส่วนน้อยมากในสภาและการเมืองในทุกระดับ ทำให้ประเด็นการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในการเมืองเป็นประเด็นสำคัญในการรณรงค์ตลอดมา โดยที่ไม่ได้คำนึงถึงปัจจัยทางการเมืองและสังคมวัฒนธรรมที่เป็นต้นเหตุเพียงพอ คิดเป็นเพียงสูตรสำเร็จว่าถ้ามีผู้หญิงเพิ่มขึ้น ปัญหา ก็จะแก้ไขได้เอง อันมาจากความเชื่อที่กฎหมายเป็นคำตอบสุดท้าย ถ้ามีกฎหมายดีแล้วปัญหาก็จะหมดไป จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายดี ๆ เพื่อยกมาตรฐานของสังคม แต่กฎหมายในไทยไม่สามารถแก้ปัญหาพื้นฐาน คือ ความเหลื่อมล้ำ หรือการกดขี่ทางเพศได้ สาเหตุไม่ใช่แค่เพราะขาดการบังคับใช้ หรือเพราะมีการเรียกเบียบบ้ายรายทางจนคุกมีไว้ขังคนจนเท่านั้น แต่เป็นเพราะกฎหมายออกโดยคนที่อยู่ในอำนาจ จึงต้องรักษาอำนาจตัวเอง ประชาชนไม่มีส่วนร่วม เมื่อคนออกกฎหมายและคนใช้กฎหมายเชิดชูระบบชายเป็นใหญ่ การตีความกฎหมายในขบวนการยุติธรรมจึงเป็นไปเพื่อรักษาอำนาจของตน จึงยากยิ่งที่จะเห็นการใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองสตรีอย่างตรงไปตรงมา ลัทธิเผด็จการทหารจึงเป็นศัตรูของสิทธิสตรี เพราะลัทธิทหารผูกความเหลื่อมล้ำ ผดุงระบบอุปถัมภ์ ผดุงระบบชายเป็นใหญ่ การรณรงค์ส่งเสริมสิทธิสตรีจึงจำเป็นต้องมุ่งให้สังคมเกิดความเท่าเทียมกัน การกระจายอำนาจ การเป็นประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกระดับทุกมิติด้วยอุปสรรคในการทำงานการเมืองของสตรี คือ เรื่องของโอกาสและความเป็นผู้หญิง ภาระหน้าที่ที่ผู้หญิงทั้งหลายต้องแบกรับ เป็นการจำกัดการทำงานของผู้หญิง ความเป็นแม่ก็ดี ภาระในการดูแลครอบครัว และการเปิดโอกาสในการทำหน้าที่ด้านอื่นอีก สิ่งที่ทำทลายสำหรับการเป็นนักการเมืองหญิง ในประเทศไทย สัดส่วนนักการเมืองหญิงไม่ได้มากนัก และบทบาทที่ถูกจำกัดด้วยภาระหน้าที่ กฎหมายและวัฒนธรรม แต่ด้วยประเทศค่อย ๆ เปิดกว้าง ผู้หญิงลุกขึ้นมายืนหยัดทำหน้าที่ผู้นำหรือผู้บริหารประเทศได้ นั่นเป็นจุดที่หลาย ๆ ฝ่ายควร

หันมามองว่า อะไรที่ผู้หญิงมีความสามารถ ถ้าหลายฝ่ายเปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้มีโอกาสแสดงความสามารถ แสดงฝีมือ ผู้หญิงก็สามารถทำได้เช่นกัน การสร้างแรงจูงใจให้ผู้หญิงเข้าสู่ภาคการเมืองหลายฝ่ายต้องช่วยกันแล้วเปิดโอกาส ไม่ว่าจะเป็นการศึกษา โอกาส และบทบาทต่าง ๆ การกระตุ้นให้ผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมพร้อมที่จะทำงานทางด้านการเมือง ทุกคนต้องช่วยกัน งานทางด้านกฎหมายที่จะช่วยเปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้ทำงานด้านการเมือง พวกเราต้องช่วยกัน หัวใจต้องตั้งต้นจากการเสียสละที่จะเข้ามาทำงานทางด้านการเมือง ต้องมีก่อน และไม่ใช่ง่ายที่ผู้หญิงจะเข้ามาทำงานการเมือง เพราะต้องใช้ความอดทนที่สูง สัดส่วนในเรื่องการทำงานการเมืองที่เพิ่มให้ผู้หญิงนั้น เป็นเรื่องที่ดีในเชิงกฎหมาย ถ้าพื้นฐานแรงจูงใจสิ่งที่ทำให้ผู้หญิงรู้สึกว่าจะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการเมืองนั้นไม่มี ก็จะไม่มีความหมายอะไร ถ้าสังคมภาคส่วนต่าง ๆ เปิดโอกาสให้ผู้หญิงก้าวเข้ามาทำหน้าที่ตรงนี้ ในวันสตรีสากล ถ้าต้องเริ่มจากการเริ่มลงมือทำเพื่อให้สังคมเกิดความเท่าเทียม ต้องเกิดจากความคิด ทศนคติที่ไม่มีอคติ หลายฝ่ายต้องพูดคุยกัน แล้วเปิดทางให้แต่ละส่วนได้ทำหน้าที่ตามที่แต่ละฝ่ายสามารถทำได้ และทำได้ดีเพื่อให้เกิดความสมดุล ตอนนี้อคติความเท่าเทียมกันในเรื่องของเพศมีมากขึ้น แม้ว่าจะถูกปิดบังด้วยเรื่องวัฒนธรรม แต่ว่าถ้าหัวใจยอมรับทั้งชายหญิงบนความเท่าเทียมกัน และสามารถทำงานสานประโยชน์กันและกันบนความเท่าเทียมได้ ก็จะเป็นความสมดุลที่ยังประโยชน์ได้^๔

ดังนั้น ผู้วิจัยสนใจศึกษาบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเพื่อส่งเสริมบทบาทหน้าที่สิทธิของสตรีตามความคาดหวังของสังคมเพื่อพัฒนาชุมชน สังคมและประเทศชาติต่อไป

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ ปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นอย่างไร

๑.๒.๒ ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นอย่างไร

๑.๒.๓ การพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ควรเป็นอย่างไร

^๔ สนิทสุตา เอกชัย, “ภัยแฝงกิจการ ภัยของสตรี”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.the101.world/women-in-thai-politics/>, [๒๗ มีนาคม ๒๕๖๔].

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

๑.๓.๒ เพื่อศึกษาความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

๑.๓.๓ เพื่อนำเสนอการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลตามหลักพุทธธรรม

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ได้กำหนดขอบเขตการวิจัยประกอบด้วย ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านตัวแปร ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ขอบเขตด้านพื้นที่ และขอบเขตด้านเวลา โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่ต้องการศึกษาไว้ ดังนี้

๑) ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ การศึกษา อิทธิพลของครอบครัว อิทธิพลของสื่อ และอุดมการณ์ทางการเมือง เป็นต้น

๒) ศึกษาความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ การเป็นตัวแทนของประชาชน การตรวจสอบฝ่ายบริหาร การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ ความสำนึกรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ เป็นต้น

๓) ศึกษาการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลตามหลักไตรสิกขา

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาขอบเขตด้านตัวแปร ๖ ด้าน^๕ ดังต่อไปนี้

- ๑) การเป็นตัวแทนของประชาชน
- ๒) การตรวจสอบฝ่ายบริหาร
- ๓) การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ
- ๔) ความโปร่งใสและการเข้าถึงได้
- ๕) ความสำนึกรับผิดชอบ
- ๖) การมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

๑) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-Interview) เพื่อศึกษาความคาดหวังของสังคมที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน ๑๘ รูปหรือคน แบ่งออกเป็น ๗ กลุ่ม ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา ข้าราชการ นักธุรกิจ นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักการเมือง นักเคลื่อนไหวเพื่อพัฒนาสตรี และประชาชนชาวบ้าน

๒) การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของสตรี การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมกับบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล การจัดการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จะเป็นไปในรูปแบบการประชุมกลุ่มเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและข้อมูลตรงตามที่กำหนดไว้ หรือเป็นข้อค้นพบใหม่ ซึ่งเกิดจากการสนทนาโดยมีประเด็นปัญหาที่เจาะจงกับกลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวนทั้งสิ้น ๑๐ รูปหรือคน ทั้งนี้กลุ่มประชากรที่กล่าวมาได้รับการคัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้ มีความความรู้ด้านรัฐศาสตร์ ด้านหลักธรรม และบทบาททางการเมืองของสตรี ดังนั้น การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จึงเป็นไปในลักษณะของการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ประชากรที่ศึกษาสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐม และจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน ๔,๐๕๙,๑๗๔ คน

^๕สถาบันพระปกเกล้า, “สถาบันการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตยไทย : การดำเนินงานของรัฐสภาตามเกณฑ์และตัวชี้วัดของสหภาพรัฐสภา (IPU)”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๕), หน้า ๒-๑๗.

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตพื้นที่การศึกษา คือ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล คือ จังหวัดนครปฐม และจังหวัดสมุทรสาคร

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๒ ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๖๔ เป็นเวลา ๑๗ เดือน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้ให้คำจำกัดความไว้ดังนี้

บทบาท หมายถึง บทบาททางด้านการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของประเทศไทย

ปัจจัย หมายถึง ปัจจัยที่สนับสนุนส่งเสริมต่อการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรี มีอยู่สองปัจจัยที่สำคัญ คือ ปัจจัยภายในสำหรับงานวิจัยฉบับนี้ ได้แก่ การศึกษา อิทธิพลของครอบครัว เป็นต้น และปัจจัยภายนอกสำหรับการวิจัยฉบับนี้ ได้แก่ อิทธิพลของสื่อ อุดมการณ์ทางการเมือง เป็นต้น

การศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีซึ่งเป็นปัจจัยที่ผลักดันให้สตรีประสบความสำเร็จในการเป็นผู้นำในด้านต่าง ๆ

อิทธิพลของครอบครัว หมายถึง การกล่อมเกลางานการเมืองจากครอบครัวเป็นพื้นฐาน จำแนกเป้าหมายการทำงานของบุคคล การมีบิดามารดาเป็นคนที่กระตือรือร้นในกิจกรรมส่วนรวม จะทำให้สตรีเกิดการเรียนรู้ว่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมืองไม่ใช่เป็นเรื่องบุรุษแต่ฝ่ายเดียว

อิทธิพลของสื่อ หมายถึง การทำหน้าที่ในการแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่สังคมอย่างต่อเนื่องตรงไปตรงมาและเป็นกลาง ทำหน้าที่ในการประสานสัมพันธ์ให้กับสถาบันหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในสังคมให้เกิดความสามัคคีเป็นปึกแผ่น ทำหน้าที่สืบทอดวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไปจากรุ่นสู่รุ่น ทำหน้าที่ให้ความบันเทิง และทำหน้าที่ระดมกำลังของผู้รับสารที่กระทำโดยสื่อมวลชน ทั้งการรณรงค์สังคมด้านการเมือง สงคราม เศรษฐกิจการทำงานและศาสนาซึ่งเป็นการรณรงค์ให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคม

อุดมการณ์ทางการเมือง หมายถึง ความคิด ความเชื่อ ที่มีแบบแผนเกี่ยวกับหลักการและคุณค่าทางการเมือง มีแนวทางแน่นอน มีเหตุผล มีจุดหมายปลายทาง และวัตถุประสงค์ที่มนุษย์พยายามจะดำเนินการให้สัมฤทธิ์ผล ประกอบด้วย ค่านิยม วิสัยทัศน์ต่อสังคมการเมืองในอุดมคติ มโนทัศน์ว่าด้วยธรรมชาติของมนุษย์ ยุทธศาสตร์ และยุทธวิธีทางการเมือง

บทบาททางการเมืองของสตรี หมายถึง บทบาทตามความคาดหวังของสังคมต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ การเป็นตัวแทนของประชาชน การตรวจสอบฝ่ายบริหาร การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ ความสำนึกรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ

การเป็นตัวแทนของประชาชน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับเรื่องราวการร้องทุกข์ของประชาชน เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนในการตัดสินใจในนามของประชาชน ซึ่งมีความหลากหลายทางด้านอาชีพและความคิดทางการเมือง ภายใต้กรอบนโยบายของพรรคการเมืองเพื่อให้ความเป็นอิสระแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการทำหน้าที่ผู้แทน โดยใช้เวทีของรัฐสภาในการหารือหรืออภิปรายประเด็นความห่วงใยของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ

การตรวจสอบฝ่ายบริหาร หมายถึง การตรวจสอบงบประมาณรายจ่ายและการควบคุมการเงิน จะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวัง ทำหน้าที่ตัวแทนประชาชนที่จะเฝ้าดูในทุกกิจกรรมที่รัฐบาลทำและจัดให้มีการพูดคุยกัน การตรวจสอบการดำเนินงานของฝ่ายบริหาร หน่วยงานของรัฐ โดยตรวจสอบนโยบายและการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล

การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ หมายถึง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทในการตรากฎหมายที่ถูกต้อง เป็นธรรม การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายให้เป็นไปตามหลักนิติธรรม การกำหนดกฎ กติกา และการปฏิบัติตามกฎ กติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด ปกครองภายใต้กฎหมาย โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ และความยุติธรรมของสมาชิก และการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรากฎหมาย

ความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ หมายถึง การเปิดเผยด้วยการเผยแพร่กิจการรัฐสภาต่อสาธารณะโดยต้องคำนึงถึงความมั่นคง จะกระทำผ่านสื่อหรือการกระจายเสียง เผยแพร่การดำเนินงานของรัฐสภาผ่านระบบสื่อสารเทคโนโลยีที่ทันสมัย ต้องอาศัยผู้สื่อข่าว บรรณาธิการข่าว และผู้รายงานข่าว ทำหน้าที่เผยแพร่งานของรัฐสภาต่อประชาชน และต้องคำนึงถึงปัจจัยที่อำนวยความสะดวกให้กับสื่อหรือนักหนังสือพิมพ์สามารถรายงานความเคลื่อนไหวกิจการของรัฐสภาให้ประชาชนทราบ

ความสำนึกรับผิดชอบ หมายถึง ความรับผิดชอบของสมาชิกรัฐสภาที่มีต่อสังคม องค์กร และปัจเจกบุคคล เช่น มีความรับผิดชอบในการซักถามฝ่ายบริหาร ความรับผิดชอบในการตอบข้อซักถามของกลุ่มผลประโยชน์ ความรับผิดชอบในการตอบข้อซักถามของสื่อมวลชน และความรับผิดชอบในการตอบข้อซักถามของประชาชน

การมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ หมายถึง สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องพิจารณางานด้านต่างประเทศของรัฐบาลได้ เช่น กำหนดให้ควบคุมตรวจสอบได้เช่นเดียวกันกับงานภายในประเทศ การเข้าไปมีอิทธิพลในนโยบายต่างประเทศ ในเรื่อง

ทำกับ UN หรือเวทีเจรจาอื่น ๆ ตัดสินใจในข้อตกลงเท่าที่อยู่ในกรอบของรัฐธรรมนูญโดยดูจากเนื้อหา และสนธิสัญญาจากรัฐบาล การเข้าร่วมในกระบวนการอื่นที่ต่อเนื่องจากนั้น เป็นต้น

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หมายถึง สมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชน มีหน้าที่ ในการให้คำแนะนำและยินยอมในการตรากฎหมาย การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และ หน้าที่อื่นตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด (ปี ๒๕๔๐ และปี ๒๕๖๐)^๖

สภาผู้แทนราษฎร หมายถึง สภาที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติของประเทศไทย

หลักพุทธธรรม หมายถึง คำสอนที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ และนำมาเผยแพร่สั่งสอนบุคคล ทั่วไป สำหรับงานวิจัยฉบับนี้คือ หลักไตรสิกขา ประกอบด้วย ศีล สมาธิ ปัญญา

ศีล หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย

สมาธิ หมายถึง การมีความตั้งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่

ปัญญา หมายถึง การมีความรอบรู้ในการออกกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม

กรุงเทพมหานครและปริมณฑล หมายถึง สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ คือ กรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐมและจังหวัดสมุทรสาคร

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๖.๑ ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการ ปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

๑.๖.๒ ทำให้ได้รู้ถึงความคาดหวังของสังคมที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการ ปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

๑.๖.๓ ทำให้ได้นำเสนอการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวัง ของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีใน กรุงเทพมหานครและปริมณฑลตามหลักพุทธธรรม

๑.๖.๔ สามารถนำผลการวิจัยที่เป็นองค์ความรู้ไปใช้ในการพัฒนาเพื่อส่งเสริมบทบาท ทางการเมืองของสตรีเพื่อความเข้มแข็งต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรให้มีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้นในอนาคต

^๖ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๖), หน้า ๑๑๖๔.

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาเอกสาร หลักพุทธธรรม แนวคิด ทฤษฎี หลักการ วิธีการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่มีความเหมาะสมกับปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิเคราะห์ร่วมกับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามและการศึกษาความคาดหวังของสังคมที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อค้นหาแนวทางส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วยแนวคิด ทฤษฎี หลักไตรสิกขา มีลำดับขั้นตอนการนำเสนอข้อมูลเชิงเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- ๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของสตรี
- ๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาททางการเมือง
- ๒.๓ หลักไตรสิกขา
- ๒.๔ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย
- ๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีบทบาททางการเมืองของสตรี

หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน ประชาชนจะเลือกผู้แทนทำหน้าที่แทนตนในรัฐสภา และเจตจำนงของรัฐสภาถือเป็นความต้องการของประชาชน โดยที่ประชาชนยังมีช่องทางในการควบคุมทางการเมืองการปกครองได้บ้าง โดยขอบเขตของการมีตัวแทนของปวงชนนั้น ต้องเป็นไปอย่างกว้างขวาง ประชาชนทั่วไปต้องมีสิทธิที่จะมีตัวแทน สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งจะเป็นของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือมีเงื่อนไขกีดกันประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมิได้ และสิทธิพื้นฐานของประชาชนต้องได้รับการรับรอง เช่น สิทธิในการพูด สิทธิในการเขียน สิทธิในการประกอบ

อาชีพ สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สิทธิในการนับถือศาสนา ซึ่งต้องเป็นสิทธิที่เท่าเทียมกัน^๑

สำหรับบทบาทและสิทธิสตรีไทยในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา มองเห็น “ก้าว” ที่กล้า และได้รับการยอมรับในด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ขณะเดียวกันหลายปัญหาของหญิงไทยยังคงซ้ำรอยอยู่ที่เดิม และมีอีกหลายปัญหาที่เกิดขึ้นใหม่ในวาระที่โลกหมุนไปไม่หยุดหย่อน สตรีไทยและผู้เกี่ยวข้องจากหลากหลายวงการร่วมให้มุมมองต่อ “โจทย์” ที่รอท้าทายสตรี “บทบาท” และ “การรับมือ” ในโลกยุคปัจจุบัน การที่บุคคลมีความสำนึกในทางการเมืองการปกครองได้เข้าร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่กระทำด้วยความสมัครใจซึ่งสมาชิกทั้งที่อยู่ในสังคมได้มีส่วนร่วมกันในอนาคตที่จะเลือกผู้นำของตน และกำหนดนโยบายของรัฐ การกระทำนั้นอาจจะทำโดยตรงหรืออ้อมก็ได้” สำหรับบุคคลที่ได้ชื่อว่า เป็นผู้เข้าร่วมทางการเมืองนั้น จะเกี่ยวข้องหรือเข้าร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมือง เหล่านี้ (อาจจะอย่างเดียวหรือหลายอย่างพร้อม ๆ กันก็ได้) คือ การใช้สิทธิในการเลือกตั้ง การแสวงหาความรู้ทางการเมือง การอภิปรายหรือการพูดคุยเกี่ยวกับการเมือง การเข้าร่วมในการชุมนุมทางการเมือง การแสดงมติมหาชนอื่น ๆ การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การก่อตั้งพรรคการเมือง การลงรับสมัครเลือกตั้ง เป็นต้น แต่การที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ลัทธิการเมืองเอื้ออำนวยให้ ประชาชนมีความสำนึกทางการเมือง วิถีทางการเมือง เป็นต้น^๒ โอกาสของสตรีในการเข้าสู่การเมืองยังมีน้อย เนื่องจากไม่ได้รับการสนับสนุนจากคนในครอบครัว และทัศนคติของสตรีด้วยกันเองที่ยังมองว่าการเมืองเหมาะกับผู้ชายมากกว่า ทำให้สตรีไม่ได้รับการเลือกจากประชาชน ทั้งที่ประชากรสตรีมีมากกว่าผู้ชาย ที่ผ่านมามีประเทศไทยได้มีการพยายามผลักดันให้มีระบบโควตาสำหรับสตรีในระบบบัญชีรายชื่อ แต่พรรคการเมืองเกรงว่าจะไม่สามารถหาสตรีได้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ ประเด็นดังกล่าวจึงตกไป สมาชิกวุฒิสภาได้มีการผลักดันให้มีกลุ่มสตรีกลุ่มหนึ่ง แต่ผลักดันไม่สำเร็จ ดังนั้น การจะผลักดันให้สตรีเข้าสู่แวดวงการเมืองมากขึ้นจะต้องเริ่มจากการสนับสนุนสตรีที่เก่งและมีความสามารถได้เข้าสู่เส้นทางการเมืองเพื่อให้สตรีได้มีส่วนร่วมในการพิจารณากฎหมายอันทำให้การออกกฎหมายได้รับมุมมองที่ครบถ้วนและหลากหลายมากยิ่งขึ้น ๑. แนวทางในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตัวอย่างไรจึงประสบความสำเร็จ : การจะก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในชีวิตได้นั้น ต้องประกอบด้วย ๔ เรื่อง คือ ๑) คันทาตัวเอง ๒) โชคชะตา ๓) โอกาส และ ๔) ความทุ่มเท จนได้เข้ามาเป็นนักการเมืองในสถานิติบัญญัติแห่งชาติ ๒. มุมมองต่อบทบาทสตรีไทยในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ การดำเนินชีวิตของคนรุ่นใหม่ จะมีความรู้สึกอยากมีตัวตน และทำในสิ่งที่รัก ไม่ได้ประกอบอาชีพตามสาขาวิชาที่เรียนจบมา มีการพึ่งพาและใช้เทคโนโลยีมากขึ้น ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการทำให้ก้าวไปข้างหน้ามากขึ้น จึง

^๑สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร), ๒๕๖๑, หน้า ๒๓.

^๒เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๔.

ต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปด้วยการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา รู้จักใช้เทคโนโลยี เรียนรู้ภาษา ต้องรักในสิ่งที่ทำและมีมุมมองต่อปัญหาในเชิงบวก และการเรียนรู้ในยุคนี้เป็นรูปแบบ Learning by Doing คือ การเรียนรู้โดยการลงมือทำมากขึ้นเมื่อเรียนรู้แล้วต้องลงมือปฏิบัติควบคู่กันด้วยจึงจะประสบความสำเร็จ ในอนาคตเรื่องความเหลื่อมล้ำทางเพศอาจจะลดน้อยลงเรื่อย ๆ เพราะการเข้าถึงเทคโนโลยีจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำได้ เว้นแต่บางอาชีพเท่านั้นที่ยังคงมีการตั้งคำถามอยู่ เช่น นักการเมือง การเป็นนักการเมืองไม่ได้ง่ายต้องเข้าใจการทำงาน และการมีครอบครัวก็เป็นอุปสรรคอย่างหนึ่ง

แนวทางในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตัวให้ประสบความสำเร็จ ไม่ได้มีความรู้สึกว่าการเป็นสตรีหรือผู้ชายทำให้เกิดความแตกต่างทางเพศแต่อย่างใด การจะประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับการกระทำของตัวเอง ต้องภาคภูมิใจในสิ่งที่เราเป็น รู้จักค้นคว้าหาความรู้และเปิดโอกาสให้ตัวเอง สตรีผู้ชายทุกคนมีความเท่าเทียมกัน เราต้องมีความมั่นใจภาคภูมิใจ จากการสังเกตพบว่าสตรีที่โดดเด่นและเป็นสตรีแถวหน้าได้จะต้องเป็นสตรีที่ทำงานหนักกว่าผู้ชาย เช่น ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและบริษัทสมาชิกส่วนใหญ่ผู้บริหารระดับสูงเป็นสตรี หลายหน่วยงานมีสตรีก้าวขึ้นมาเป็นสตรีแถวหน้ามากขึ้น ซึ่งสตรีที่จะอยู่แถวหน้าได้จะต้องเป็นสตรีที่มีความโดดเด่นและทำงานหนักกว่าผู้ชาย และในอนาคตจะมีสตรีก้าวมาสู่ระดับสูงมากขึ้น ไม่ได้สนับสนุนว่าสตรีจะต้องเท่าเทียมกับผู้ชายในทุกเรื่อง แต่สตรีควรได้รับโอกาสเท่าเทียมกับผู้ชาย ในกลุ่มประเทศอาเซียน ประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินโดนีเซียให้ความสำคัญกับสตรีมากกว่า จะเห็นได้จากมีประธานาธิบดีเป็นสตรีมานานแล้ว แต่ในประเทศญี่ปุ่น และประเทศจีนยังมีสตรีที่ดำรงตำแหน่งในระดับสูงน้อยอยู่ สำหรับประเทศไทยเริ่มมีสตรีที่ดำรงตำแหน่งในระดับสูงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จากการศึกษาในต่างประเทศ สตรีที่มีส่วนร่วมในคณะกรรมการ จะมีความรอบคอบในการทำงาน และอัตราการโกงน้อย สตรีไทยในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ต้องเรียนหนังสือและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ การเรียนในระบบอาจไม่เพียงพอ ต้องแสวงหาความรู้อื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น ภาษา และเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาตนเองให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงนั้น

แนวทางในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตัวให้ประสบความสำเร็จ มีโอกาสเจอผู้คนที่มีความฉลาดเฉลียวได้ทำงานด้านสิทธิมนุษยชนเพื่อช่วยเหลือคนอื่น ได้เริ่มงานที่กองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ การทำงานค่ายผู้ลี้ภัยชาวพม่า ผู้ประสบภัยพิบัติคลื่นยักษ์สึนามิ พบว่า สตรีประสบความสำเร็จมากกว่าผู้ชาย ได้ทำงานที่องค์การเพื่อการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ และเพิ่มพลังของสตรีแห่งสหประชาชาติ (UN Women) UN Women ทำงาน ๒ ส่วนคือ ๑) ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ และ ๒) เสริมสร้างศักยภาพของสตรีเพื่อให้เกิดความเท่าเทียม มีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรี โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง โดยเฉพาะสตรีที่อยู่ในพื้นที่ด้อยพัฒนา ยากจน หรือในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงให้ได้มีโอกาสพัฒนาตัวเองและเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ตลอดจนทำให้ผู้ชาย

ตระหนักและยอมรับบทบาทของสตรีมากขึ้น มีสตรีส่วนหนึ่งที่ยังตกหล่น เช่น เรียนน้อย ฐานะยากจน สตรีได้เข้ามามีบทบาทในหลายภาคส่วน โดยเฉพาะภาคเอกชน ส่วนบทบาทสตรีกับการเมืองไทย พบว่า ยังมีบทบาทน้อยเมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ เนื่องจากประชาชนส่วนหนึ่งหรือผู้ยังไม่มั่นใจการทำงานสตรี มุมมองของสหประชาชาติต่อประเทศไทย สถานภาพของสตรีไทยในสายตาประชาคมโลก ได้รับการยอมรับและมีบทบาทมากขึ้น ดัชนีตัวเลขความเท่าเทียมหญิงชายโลก (Global Gender Index) ของประเทศไทยอยู่ที่ ๗๕ อยู่เกณฑ์ดี UN Women ยกตัวอย่างสตรีในจังหวัดชายแดนภาคใต้ บทบาทของสตรียังมีน้อยอยู่ ซึ่งต่อมาสตรีได้พัฒนาตัวเองมากขึ้น ผู้ชายเริ่มมีความตระหนักและยอมรับมากขึ้น และให้สิทธิหรือให้โอกาสสตรีมาทำงานมากขึ้น ทำอย่างไรให้สตรีชนบทมีสิทธิมีเสียงกลับขึ้นมา และชุมชนยอมรับ ตลอดจนสร้างความตระหนักให้กับผู้ชายด้วย ซึ่งการจะทำให้แบบนั้นได้จะต้องเพิ่มศักยภาพ และการมีส่วนร่วมของสตรีเพื่อให้สตรีสะท้อนปัญหาขึ้นมา ตลอดจนให้สังคมยอมรับและผลักดันต่อไป^๓

ในปัจจุบันสตรีได้รับการยอมรับทั้งในด้านอาชีพและสิทธิต่าง ๆ ในการเมืองเองจะเห็นว่า ส.ส. หญิงเข้ามามีบทบาทในสภามากขึ้นเช่นกัน นับว่าเป็นเรื่องดีที่เราได้เห็นถึงการพัฒนา ในการเปิดโอกาสให้สตรีใช้ความรู้ความสามารถในด้านที่ถนัด ในอนาคตสิ่งที่มุ่งหวังในบทบาทสตรีคือบทบาทในครอบครัว แน่แน่นอนว่าความรับผิดชอบในบทบาทของแม่บ้านยังจำเป็น แต่ต้องสนับสนุนให้ผู้ชายมีส่วนร่วมเช่นกัน แบ่งเบาหน้าที่งานต่าง ๆ ร่วมกัน

“ด้วยสรีระของสตรีทำให้มีโอกาสตกเป็นเหยื่อได้มากกว่าเพศชาย สิ่งหนึ่งที่ยากให้ความสำคัญ คือ เรื่องความปลอดภัยของสตรี ภาครัฐต้องดูแลพื้นที่เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเซฟตี้โซนของสตรี เช่น ที่จอดรถตามทีสาธารณะ ไฟฟ้าส่องสว่าง การติดตั้งกล้อง CCTV ที่มีคุณภาพ ในด้านความรุนแรงในครอบครัวอยากให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมช่วยกันป้องกันปัญหา โดยเริ่มจากตัวเราเอง”^๔

สตรีมีส่วนร่วมในหลายภาคส่วนมากขึ้นในภาพรวมของโลก ผู้นำหลายประเทศเป็นสตรี เช่น สหราชอาณาจักร เยอรมนี และนิวซีแลนด์ ในประเทศไทยเคยมี น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีหญิงคนแรก เพราะสตรีแสดงหน้าที่ได้หลายบทบาท หากสังคมมีทัศนคติที่เปิดกว้างต่อ

^๓สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, “บทบาทสตรีไทยในยุคไทยแลนด์ ๔.๐” [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://www.naewna.com/lady/columnist/35117>, [๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๓].

^๔จิราพร สินธุไพร, หนังสือพิมพ์ข่าวสด, สัมมนา เรื่อง “บทบาท-สิทธิ สตรีไทย โจทย์ท้าทายในยุค ๒๐๒๐”, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : https://www.khaosod.co.th/lifestyle/news_3254410, [๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๓].

สตรี ยอมรับในบทบาทหน้าที่มากกว่าเรื่องเพศสภาพ จะทำให้สตรีแสดงศักยภาพของตัวเองได้มากกว่าที่เป็นอยู่ ประเทศไทยให้ความสำคัญต่อสตรีและบทบาทสตรีมากขึ้น ในรัฐธรรมนูญระบุว่าต้องให้ความสำคัญ คู่ครองสตรี ไม่ให้ถูกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และต้องจัดสรรงบประมาณโดยคำนึง ถึงเพศ วัย และสภาพบุคคล นับเป็นแนวโน้มที่ดี การเลือกตั้งครั้งล่าสุดหลายพรรคมีนโยบายด้านสังคมที่เกี่ยวกับสตรีที่เป็นจุดร่วมกัน และมีสัดส่วน ส.ส.หญิงร้อยละ ๑๕ คาดหวังว่าในอนาคตน่าจะมีสัดส่วนมากกว่านี้ที่สตรีเข้ามามีส่วนร่วมแสดง บทบาทหน้าที่ในระดับการตัดสินใจของประเทศ

“ในปี ๒๐๒๐ ถ้ามองในระดับจุลภาค การรับเข้าทำงาน ในองค์กรต่าง ๆ อาจยังมีข้อจำกัดในเรื่องเพศ เช่น สตรีที่มีครอบครัวแล้วอาจถูกปฏิเสธเข้าทำงาน ปัญหาพวกนี้แก้ได้ด้วยภาครัฐและองค์กรเอกชน หากมองในระดับมหภาค เพศสภาพไม่ใช่ข้อจำกัดในการทำงาน ไม่ว่าจะสตรี ผู้ชาย หรือเพศทางเลือก มีศักยภาพที่จะทำงานได้ดีเหมือนกัน อยากเห็นสตรีมีบทบาทในการทำงานระดับตัดสินใจมากขึ้น และอยากให้สังคมเปิดใจยอมรับความสามารถของสตรีมากกว่าให้สิทธิพิเศษโดยใช้เรื่องเพศสภาพเข้ามาตัดสิน”^๕

สิทธิสตรีในปัจจุบันดีกว่าเมื่อก่อนค่อนข้างมาก แต่ในฐานะผู้แทนจากกลุ่มชาติพันธุ์ ในสังคมเมืองที่เจริญแล้ว สตรีส่วนมากมีการศึกษาที่ดี มีความรู้ สามารถเข้าถึงข่าวสารที่เกี่ยวกับสิทธิสตรีเองได้อย่างสะดวก ขณะที่บทบาทและสิทธิสตรีกลุ่มชาติพันธุ์ ที่บางคนมองว่าผู้ชายไม่ให้เกียรติไม่ให้สิทธิเขา ต้องบอกก่อนว่าในกลุ่มชาติพันธุ์มีเรื่องวัฒนธรรม จารีตประเพณีเข้ามาเกี่ยวข้อง

“ในส่วนของผมยืนยันว่าเคารพและให้เกียรติสตรีทุกคน โดยเฉพาะสตรีที่ทำให้ผมเกิด ผมจึงอยากให้สตรีในบทบาทความเป็นแม่ได้รับสิทธิมากขึ้นในฐานะผู้ดูแลครอบครัว เป็นเหมือนแม่ทัพของบ้าน แต่ทั้งหมดก็ยังมีเส้นบาง ๆ อยู่ในเรื่องศาสนาและประเพณี วันข้างหน้าอยากให้เปิดกว้างขึ้น ส่วนบทบาททางการเมืองอยากให้มีประธานรัฐสภาเป็นสตรี หรือมีนายกรัฐมนตรีเป็นสตรี ซึ่งประเทศไทยเคยมีมาแล้ว นอกจากนี้อะไรบางอย่างที่สตรีอยากทำ บางเรื่องหากทำได้อยากให้แสดงออกมา”^๖

^๕ ญัฐพล สืบศักดิ์วงศ์, หนังสือพิมพ์ข่าวสด, สัมมนา เรื่อง “บทบาท-สิทธิ สตรีไทย โจทย์ท้าทายในยุค ๒๐๒๐”, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : https://www.khaosod.co.th/lifestyle/news_3254410, [๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๓].

^๖ ชฎาทิพ จูตระกูล, หนังสือพิมพ์ข่าวสด, สัมมนา เรื่อง “บทบาท-สิทธิ สตรีไทย โจทย์ท้าทายในยุค ๒๐๒๐”, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : https://www.khaosod.co.th/lifestyle/news_3254410, [๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๓].

สิ่งที่ยึดมั่นมาตลอดคือไม่ว่าทำอะไรต้องดีที่สุด ไม่ว่าจะ เป็นบทบาทแม่ ภรรยา เจ้านาย หรือ ลูกน้อง และควรทำพุงนี้ให้ดีกว่าวันนี้เสมอ การจะทำได้สำเร็จได้ต้องเกิดจากความร่วมมือที่ดีของหลายฝ่าย เรียนรู้ที่จะทำงานกับผู้อื่น ใส่ใจรับฟังความเห็น เอาใจเขามาใส่ใจเรา

“ตลอดชีวิตการทำธุรกิจ ต้องแข่งขันกับผู้ขายหลายคน ในช่วงเวลาเหล่านั้นไม่มีใครยอมอ่อนข้อให้เรา สตรีที่คิดจะยืนอยู่บนเวทีธุรกิจคุณต้องลืมคำว่าเพศ ถ้าเป็นสถานการณ์ที่ต้องเผชิญหน้ากันตรง ๆ ในห้องประชุมยิ่งต้องแข่งแกร่งกว่าเดิมหลายเท่า แต่เมื่อฝ่าฟันอุปสรรคจนประสบความสำเร็จ วันนั้นนั่นแหละที่คุณจะได้รับเสียงชื่นชม และภาคภูมิใจในตัวเอง ประเทศไทยเปิดโอกาสให้สตรีมากพอสมควร เห็นได้จากภาคธุรกิจที่มีสตรีเป็นผู้นำองค์กรมากขึ้น แต่สำหรับหน่วยงานภาครัฐ ข้าราชการ หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอาจมีสตรีในสัดส่วนที่น้อย เชื่อว่าในอนาคตอันใกล้สตรีจะเข้ามา มีบทบาทเยอะขึ้น ยกตัวอย่างในองค์กรยุติธรรมของไทยที่มีสตรีเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น อีกไม่นานเราอาจได้เห็นประธานศาลที่เป็นสุภาพสตรีก็เป็นได้”^๗

แม้สตรีมีศักยภาพมากขึ้น แต่โอกาสในการมีส่วนร่วมทางการเมือง กำกับนโยบาย ตัดสินใจ หรือขึ้นสู่ผู้นำในองค์กรยังถูกจำกัด สตรีที่มีโอกาสเข้าสู่การเมือง หลายคนถูกลดทอนความน่าเชื่อถือหรือศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีการใช้เพศเป็นเครื่องมือในการลดทอนความน่าเชื่อถือ หรือสตรีถูกบูลลี่โดยโซเชียลมีเดียด้วยวาทกรรมดูถูกเหยียดหยามหรือสร้างความเกลียดชัง ด้านความรุนแรงจากเพศสภาพ สตรีมักพบอุปสรรคหลายประการในการเข้าถึงความยุติธรรม ปัญหายิ่งซ้ำซ้อนมากขึ้นเมื่อสตรีอยู่ในกลุ่มเปราะบาง เช่น หญิงไร้รัฐ ไร้สัญชาติ หญิงพิการ หญิงแรงงานข้ามชาติ รวมถึงสตรีนักปกป้องสิทธิมนุษยชนที่ต้องเผชิญการถูกคุกคามทั้งการฟ้องร้องดำเนินคดี หรือการคุกคามทางเพศโดยนายจ้างหรือเพื่อนร่วมงาน ในขณะที่ความรุนแรงในครอบครัวก็ยังมีที่ท่าจะยุติ

“ในยุค ๒๐๒๐ เราคงเห็นการทำทลายของสตรีมากขึ้น ทั้งการเรียกร้องโอกาส ความเสมอภาค ความเท่าเทียม การมีส่วนร่วมทั้งพื้นที่ทางการเมืองและสังคม เราคงได้ยินคำถามที่ผู้สมัครนางงามจักรวาลต้องตอบในเรื่องสิทธิมนุษยชนและสิทธิของสตรี ทำให้สตรีรุ่นใหม่ต้องตระหนักถึงปัญหารอบตัว หรือปัญหาที่เพื่อนมนุษย์ต้องเผชิญมากกว่า การคำนึงถึงความสวยงามเพียงอย่างเดียว สตรีในปี ๒๐๒๐ คงต้องแสดงศักยภาพในการมีส่วนร่วม แก้ปัญหาต่าง ๆ มากขึ้น เช่น ปัญหาโลกร้อน ปัญหามลพิษ การแก้ปัญหาฝุ่นควัน รวมถึงปัญหาภายในประเทศ เช่น เรื่องธุรกิจที่กระทบต่อสิทธิ

^๗ นवलพรรณ ลำซ่า, หนังสือพิมพ์ข่าวสด, สัมมนา เรื่อง “บทบาท-สิทธิ สตรีไทย โจทย์ท้าทายในยุค ๒๐๒๐”, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : https://www.khaosod.co.th/lifestyle/news_3254410, [๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๓].

มนุษย์ชน การจัดการเลือกปฏิบัติทางเพศ การยุติความรุนแรงทางเพศ รวมถึงควรมีส่วนร่วมสนับสนุนให้แก่ไขกฎหมาย การปรับทัศนคติและอคติทางเพศที่ฝังลึกในสังคมไทยมายาวนาน การเข้าถึงสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ของสตรีทุกคน”^๕

สตรีในปี ๒๐๒๐ เป็นสตรียุคใหม่ที่กล้าแสดงออก มีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น แต่สิ่งหนึ่งที่ยังเป็นปัญหา คือยังมีสตรีที่ถูกใช้ความรุนแรงมากอยู่ พอเป็นเรื่องความรุนแรงในครอบครัวเขายังไม่สามารถ ลูกขึ้นมาต่อสู้ได้ เรามีความหวังว่าสตรียุคใหม่จะเติบโตมากขึ้น

“สตรียุค ๒๐๒๐ ควรเชื่อว่าตนเองมีศักยภาพพอที่จะพึ่งตัวเองได้ มีงานทำ มีการศึกษา ไม่จำเป็นต้องพึ่งใคร เชื่อว่าสตรียุคใหม่จะเชื่อมั่นในตัวเองมากพอ เรื่องสิทธิต่าง ๆ สตรีควรได้สิทธิ์และมีกฎหมายที่ดีที่จะคุ้มครอง ขณะนี้ พ.ร.บ.คุ้มครองความรุนแรงในครอบครัวอยู่ในช่วงการแก้ไข ต้องผลักดันให้เกิดการคุ้มครองและเยียวยา”^๖

สรุปความได้ว่า ประเทศไทยให้ความสำคัญต่อสตรีและบทบาทสตรีมากขึ้น รวมทั้งบทบาททางการเมืองด้วย ทั้งนี้สตรีแสดงหน้าที่ได้หลายบทบาท หากสังคมมีทัศนคติที่เปิดกว้างต่อสตรี ยอมรับในบทบาทหน้าที่มากกว่าเรื่องเพศสภาพ จะทำให้สตรีแสดงศักยภาพของตัวเองได้มากกว่าที่เป็นอยู่ในรัฐธรรมนูญระบุว่าต้องให้ความสำคัญ คุ้มครองสตรี ไม่ให้ถูกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และต้องจัดสรรงบประมาณโดยคำนึง ถึงเพศ วัย และสภาพบุคคล นับเป็นแนวโน้มที่ดี คาดหวังว่าในอนาคตน่าจะมีสัดส่วนมากกว่านี้ที่สตรีเข้ามามีส่วนร่วมแสดง บทบาทหน้าที่ในระดับการตัดสินใจของประเทศ

^๕ อังคณา นีละไพจิตร, หนังสือพิมพ์ข่าวสด, สัมมนา เรื่อง “บทบาท-สิทธิ สตรีไทย โจทย์ท้าทายในยุค ๒๐๒๐”, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : https://www.khaosod.co.th/lifestyle/news_3254410, [๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๓].

^๖ จะเด็จ เชาวนวิไล, หนังสือพิมพ์ข่าวสด, สัมมนา เรื่อง “บทบาท-สิทธิ สตรีไทย โจทย์ท้าทายในยุค ๒๐๒๐”, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : https://www.khaosod.co.th/lifestyle/news_3254410, [๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๓].

ตารางที่ ๒.๑ สารสำคัญของบทบาททางการเมืองของสตรี

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สุวรรณี สิริเวชชะพันธ์, (๒๕๖๓)	โอกาสของสตรีในการเข้าสู่การเมืองยังมีน้อย เนื่องจากไม่ได้รับการสนับสนุนจากคนในครอบครัว และทัศนคติของสตรีด้วยกันเองที่ยังมองว่าการเมืองเหมาะกับผู้ชายมากกว่า
สุรางคณา วายุภาพ, (๒๕๖๓)	การเป็นนักการเมืองไม่ได้ง่ายต้องเข้าใจการทำงาน
เกศรา มัญชุศรี, (๒๕๖๓)	สตรีที่จะอยู่แถวหน้าได้จะต้องเป็นสตรีที่มีความโดดเด่นและทำงานหนักกว่าผู้ชาย
วิปัญญิต เกตุนุติ, (๒๕๖๓)	ต้องเสริมสร้างศักยภาพของสตรีเพื่อให้เกิดความเท่าเทียม
พัชรินทร์ ชำศิริพงษ์, (๒๕๖๓)	สตรีได้รับการยอมรับมากขึ้น
จิราพร สิ้นธุ์ไพร, (๒๕๖๓)	สังคมต้องเปิดใจยอมรับความสามารถของสตรี
ณัฐพล สืบศักดิ์วงศ์, (๒๕๖๓)	ต้องให้สตรีที่มีบทบาทความเป็นแม่ได้รับสิทธิมากขึ้น
ชฎาทิพ จุตระกูล, (๒๕๖๓)	ต้องคิดเร็ว ทำเร็ว บนพื้นฐานของการคำนวณความเสี่ยง ต้องมีการจัดการกับความเสี่ยงที่ดี
นवलพรรณ ลำซ่า, (๒๕๖๓)	การได้ทำในสิ่งที่ตัวเองรักจะทำให้เรามีพลังที่จะพัฒนาตัวเอง ต่อให้เจอปัญหาหนักแค่ไหนก็จะสู้ผ่านไปได้
อังคณา นีละไพจิตร, (๒๕๖๓)	สตรีต้องแสดงศักยภาพในการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาต่าง ๆ มากขึ้น
จะเด็จ เชาวน์วิไล, (๒๕๖๓)	สตรียุคใหม่กล้าแสดงออกในเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น

๒.๑.๑ ปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการเข้าสู่บทบาททางการเมืองการปกครองของสตรี

ปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีในการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เช่น การศึกษา อิทธิพลของครอบครัว อิทธิพลของสื่อ และอุดมการณ์ทางการเมือง ซึ่งจะนำเสนอเป็นลำดับไป

๒.๑.๑.๑. การศึกษา

ลักษณะที่เอื้อต่อการทำงานเพื่อส่วนรวมซึ่งมีผลกระทบเหมือนกันไม่ว่าจะเป็นบุรุษหรือสตรี โดยจะต้องมีพื้นฐานจากการศึกษา ดังต่อไปนี้

๑. ขนชั้นในสังคม สร้างโอกาส ประสบการณ์ เกียรติยศ และความรู้สึกให้กับบุคคลว่าการเข้าร่วมกับส่วนรวมมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด ขนชั้นไม่ได้ประกันว่า สตรีในชนชั้นสูงจะมีความทะเยอทะยานสูง และสตรีในชนชั้นต่ำจะมีความทะเยอทะยานต่ำด้วย เพราะชนชั้นจะเป็นสิ่งช่วยสร้างโอกาสให้กับบุคคลจากการศึกษาพบว่า ส.ส. สตรีอเมริกัน มาจากทุกชนชั้นในจำนวนที่เท่า ๆ กัน

๒. การศึกษา และอาชีพของบิดามารดาไม่ใช่สิ่งช่วยพัฒนาให้บุตรสาวมีความกระตือรือร้น อย่างไรก็ตาม พบว่า การศึกษาและอาชีพของบิดามารดา จะมีผลกระทบต่อรูปแบบของพฤติกรรมมีส่วนร่วมในงานสาธารณะของบุตร

๓. ลักษณะสังคมและเศรษฐกิจของครอบครัว มีผลกระทบต่อการพัฒนาตนเองของสตรี แต่ผลกระทบจะลดน้อยลง เพราะปัจจัยด้านตัวบุคคล และการเปลี่ยนแปลงในสังคม สตรีที่กระตือรือร้น เชื่อมั่นในตนเอง มุ่งมั่นแสวงหาความสำเร็จก็จะสามารถสร้างฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมได้^{๑๐}

สำหรับกรณีของสังคมไทย พบว่า ปัจจัยที่ผลักดันให้สตรีประสบความสำเร็จในการเป็นผู้นำทางการเมืองการ บริหาร คือ

๑. การมีระดับการศึกษาสูง

๒. ภูมิหลังของสตรีผู้มีส่วนในการกำหนดแนวทางการเป็นผู้นำ แต่ไม่ใช่เป็นสิ่งที่กำหนด หรือมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเป็นผู้นำทางการเมืองการ บริหารของสตรี

คณะทำงานวางแผนพัฒนาสตรีระยะยาว ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสตรีไทย พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนบทบาททางการเมืองของสตรีให้มากขึ้น คือ

๑. ปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทางความเชื่อทางสังคม ทำให้อคติที่มีต่อสตรีลดน้อยลง การให้ความสำคัญเรื่องความสามารถของบุคคลมากขึ้น การสร้างความ

^{๑๐} Jean J. Kirkpatrick, *Political Woman*, (New York: The Eagleton Insetitute of Politics, Rutgers University, 1979), p.18.

พร้อมให้กับสตรีด้วยการให้พึ่งพาตัวเองมากขึ้น ตลอดจนการที่สตรียอมรับซึ่งกันและกันมากขึ้น มีการร่วมมือระหว่างสตรีเป็นกลุ่มเป็นองค์กรมากขึ้น

๒. ปัจจัยจากตัวสตรีเอง ได้แก่ การที่สตรีได้รับการศึกษาสูงขึ้นทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น มีภาระทางครอบครัวน้อยลงด้วยการสร้างความเข้าใจให้บุรุษมีความรับผิดชอบในภาระครอบครัวและเลี้ยงดูบุตรร่วมกับสตรี^{๑๑}

๒.๑.๑.๒ อิทธิพลของครอบครัว

ลักษณะที่เอื้อต่อการทำงานเพื่อส่วนรวมซึ่งมีผลกระทบเหมือนกันไม่ว่าจะเป็นบุรุษหรือสตรี มีพื้นฐานจากอิทธิพลของครอบครัว ดังต่อไปนี้

๑. เป็นคนที่อยู่ในภูมิภาคอเมริกาเดิม กล่าวคือ การย้ายถิ่นทำให้บุคคลมีความรู้สึกไม่ลึกซึ้งต่อชุมชนเหมือนกับคนพื้นเพเดิม จากการศึกษา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีของอเมริกัน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นคนที่อยู่ในภูมิภาคอเมริกาเดิม

๒. สภาพแวดล้อมของชุมชนขนาดเล็กทำให้บุคคลเกิดความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่าชุมชนขนาดใหญ่

๓. ชนชั้นในสังคม สร้างโอกาส ประสบการณ์ เกียรติยศ และความรู้สึกให้กับบุคคลว่าการเข้าร่วมกับส่วนรวมมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด ชนชั้นไม่ได้ประกันว่า สตรีในชนชั้นสูงจะมีความทะเยอทะยานสูง และสตรีในชนชั้นต่ำจะมีความทะเยอทะยานต่ำด้วย เพราะชนชั้นจะเป็นสิ่งช่วยสร้างโอกาสให้กับบุคคลจากการศึกษาพบว่า ส.ส. สตรีอเมริกัน มาจากทุกชนชั้นในจำนวนที่เท่า ๆ กัน

๔. การกล่อมเกลาก่อนการเมืองจากครอบครัว การกล่อมเกลาก่อนการเมืองจากครอบครัวจะเป็นพื้นฐานจำแนกเป้าหมายการทำงานของบุคคล การมีบิดามารดาเป็นคนกระตือรือร้นในกิจกรรมส่วนรวม จะทำให้สตรีเกิดการเรียนรู้ว่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมืองไม่ใช่เป็นเรื่องบุรุษแต่ฝ่ายเดียว และบุคคลที่อยู่ใกล้ศูนย์กลางของชุมชนจะเกี่ยวข้องกับการเมืองมากกว่าคนที่อยู่ห่างไกลชุมชน^{๑๒}

ผู้นำทางการเมืองสตรีในระดับท้องถิ่นของมาเลเซีย ได้ข้อสรุปใกล้เคียงกับ Kirkpatrick กล่าวคือ ผู้นำสตรีส่วนใหญ่จะอาศัยการศึกษาเป็นวิถีทางในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง และในการยกระดับสถานภาพทางสังคมของตน นอกจากนี้จะอาศัยโอกาสทางการศึกษาแล้ว ผู้นำสตรียังอาศัยองค์ประกอบอื่น ๆ อีก คือ

๑. บิดามารดามีภูมิฐานะอยู่ในท้องถิ่นนั้น

๒. บิดาและสามีส่วนใหญ่จะมีอาชีพเป็นข้าราชการ

^{๑๑} บวร ประพฤติดี ทิพาพร พิมพ์พิสูทธิ์ และเฉลิมพล ศรีหงส์, สตรีไทย : บทบาทในการเป็นผู้นำการบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยเกษม, ๒๕๒๐), หน้า ๒๑๔-๒๑๖.

^{๑๒} Jean J. Kirkpatrick, *Political Woman*, (อ้างแล้ว), p. 18.

๓. เป็นบุคคลที่สามารถใช้ภาษาได้ทั้งภาษาอังกฤษและภาษามาลาเลย์เซีย
๔. อาชีพเดิมของผู้นำสตรีส่วนใหญ่จะเป็นแม่บ้าน รองถัดมาก็เป็นครู
๕. อื่น ๆ เช่น การมีสมาชิกในครอบครัวเกี่ยวข้องกับการเมือง^{๑๓}

๒.๑.๑.๓ อิทธิพลของสื่อ

อิทธิพลของสื่อมวลชนจะเป็นแนวคิดที่สำคัญมากในการวิจัย เนื่องจากวัตถุประสงค์ของงานวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีในการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ การศึกษา อิทธิพลของครอบครัว อิทธิพลของสื่อ และอุดมการณ์ทางการเมือง เป็นต้น ดังนั้นแนวคิดนี้จะเปรียบเสมือนเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคำตอบตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว

ในงานวิจัยฉบับนี้ ได้ให้ความสำคัญต่อแนวคิดบทบาทหน้าที่ที่สื่อมวลชนของ Danis Mcquail^{๑๔} ที่ได้ให้หลักการบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนไว้ ๕ ข้อในหนังสือ “Theory of Media and Theory of Society) ดังนี้

๑. การให้ข้อมูลข่าวสาร (Information) เป็นการทำหน้าที่ในการแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่สังคมอย่างต่อเนื่อง ตรงไปตรงมา เป็นกลางไม่เป็นสื่อในความควบคุมของฝ่ายใด ปราศจากอคติของสื่อมวลชน เห็นได้จากการรายงานสถานการณ์ข่าวต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวของสังคมตั้งแต่ระดับเมือง ระดับประเทศ ไปจนถึงระดับโลก

๑.๒ ชี้แจงและแสดงให้เห็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจต่าง ๆ หมายถึงมีการอธิบายทั้งในแบบภาพรวมและแบบเจาะลึกเพื่อให้ประชาชนเข้าใจข่าวสารนั้นได้อย่างชัดเจนรอบด้าน เข้าใจ ที่มาที่ไปของเหตุการณ์ที่รายงานอยู่นั้น

๑.๓ ส่งเสริมความคิด และนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่นำไปสู่การพัฒนาและความเจริญก้าวหน้าในสังคมได้อย่างสะดวก

๒. การทำหน้าที่ประสานสัมพันธ์ (Correlation) เป็นการทำหน้าที่ในการประสานสัมพันธ์ให้กับสถาบันหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในสังคม รวมไปถึงการทำหน้าที่ประสานสัมพันธ์ให้กับกลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคม เพื่อให้สังคมเกิดความสามัคคีเป็นปึกแผ่น ดังนี้

๒.๑ อธิบาย ตีความ และวิพากษ์วิจารณ์ให้ข้อคิดเกี่ยวกับความหมายของเหตุการณ์ที่นำเสนอ

^{๑๓} Lenore Manderson, *Woman Political and Change*, (London: Oxford University Press, 1980), p. 35.

^{๑๔} Danis Mcquail, *Mass Communication Theory: An Introduction*, (London: Sage, 1987), p. 79.

๒.๒ ให้การสนับสนุนผู้ที่อยู่ในอำนาจที่ถูกต้องและบรรทัดฐานอันเป็นที่ยอมรับของสังคม

๒.๓ ทำให้เกิดการเผยแพร่ความคิดให้แพร่หลายในสังคม

๒.๔ ประสานเชื่อมโยงกิจกรรมของกลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคม

๒.๕ สร้างความสอดคล้องและก่อให้เกิดฉันทามติในสังคม

๒.๖ จัดลำดับความสำคัญของสถานภาพในสังคม

๓. การทำหน้าที่ในการสืบสานวัฒนธรรม (Continuity) เป็นการทำหน้าที่สืบทอดวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไปจากรุ่นสู่รุ่น ดังนี้

๓.๑ การแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมกระแสหลักและวัฒนธรรมย่อยของสังคม รวมไปถึงการพัฒนาวัฒนธรรมใหม่ ๆ

๓.๒ การเสริมสร้างค่านิยมพื้นฐานและดำรงไว้ซึ่งค่านิยมโดยส่วนรวมของสังคมหรือสาธารณะ

๔. การทำหน้าที่ให้ความบันเทิง (Entertainment) ดังนี้

๔.๑ การทำหน้าที่ในการให้ความขบขันบันเทิงเพลิดเพลินใจแก่ผู้รับสาร รวมไปถึงแสดงให้เห็นวิธีการพักผ่อนหย่อนใจด้วย

๔.๒ การลดความตึงเครียดของสังคม โดยการลดความเครียดของผู้รับสารจากการทำงานหรือความเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

๕. การระดมสรรพกำลัง (Mobilization) เป็นการทำหน้าที่ระดมกำลังของผู้รับสารที่กระทำโดยสื่อมวลชน ทั้งการรณรงค์สังคมด้านการเมือง สงคราม เศรษฐกิจการทำงานและศาสนาซึ่งเป็นการรณรงค์ให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคม หรือเมื่อสังคมเกิดภาวะวิกฤตและต้องการความร่วมมือร่วมใจกันก็จะเห็นบทบาทหน้าที่ประการนี้ของสื่อมวลชนอย่างชัดเจน

ในยุคแรก ๆ โดยในปี ค.ศ. ๑๙๔๘ แบบจำลองทางการสื่อสารไว้ว่ากระบวนการติดต่อสื่อสารประกอบด้วยผู้ส่ง (Who) พูดอะไร (Says What) โดยใช้ช่องทางไหน (In which channel) ไปถึงใคร (To whom) และเกิดผลอะไรบ้าง? (With What Affect) และกล่าวถึงหน้าที่ของสื่อมวลชนในหนังสือ “The Structure and Function Communication” ว่า มีอยู่ ๓ ประการ

๑. หน้าที่ในการสังเกตการณ์และรายงานสภาพแวดล้อมทางสังคม (Surveillance of The Environment)

๒. หน้าที่ในการประสานสัมพันธ์ส่วนต่าง ๆ ของสังคมให้รวมตัวกันอยู่ได้ (Correlation of The Different Parts of Society in Responding to Environment)

๓. หน้าที่ในการถ่ายทอดมรดกทางสังคม (Transmission of Social Heritage from One Generation to The Next) ปัจจุบันชีวิตของคนย่อมเกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนจนเป็นที่ยอมรับกันว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลเหนือจิตใจของประชาชน ซึ่งถูกกำหนดและชักจูงให้เกิดความรู้สึกหรือ

เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว สื่อมวลชนเองก็ต้องตระหนักในหน้าที่ที่จะต้องกระทำ และมองบทบาทของตนที่จะมีส่วนในการจรรโลงสังคมให้ดีขึ้น ปรับบทบาทให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และสะท้อนภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาให้สังคมด้วย^{๑๕}

สรุปได้ว่า เมื่อพิจารณาแนวคิดบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนของ Danis Mcquail และ Harold D. Lasswell พบว่า ได้กล่าวถึงบทบาทแรกของสื่อมวลชนไว้ต่างกัน โดย Danis Mcquail กล่าวว่า เป็นหน้าที่การให้ข้อมูลข่าวสาร (Information) ส่วน Harold D. Lasswell กล่าวว่า เป็นหน้าที่ในการสังเกตการณ์และรายงานสภาพแวดล้อมทางสังคม (Surveillance of The Environment) ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนในลำดับแรกนั้นควรเป็นการเฝ้าสังเกต ติดตามสถานการณ์ ความเคลื่อนไหวในสังคมเพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้พบเจอการเฝ้าติดตามนั้นมาประมวลผลเป็นข้อมูลข่าวสารสารสนเทศก่อนที่จะรายงานเผยแพร่สู่สาธารณะ ดังนั้น บทบาทแรกของสื่อมวลชนจึงควรเป็นการเฝ้าสังเกตการณ์สภาพแวดล้อมทางสังคม แล้วจึงทำรายงานตามแนวคิดของ Harold D. Lasswell ส่วนบทบาทหน้าที่ในการประสานสัมพันธ์ (Correlation) และหน้าที่ในการสืบต่อวัฒนธรรมของสังคม (Continuity)

แนวคิดบทบาทสื่อมวลชนทั้งของ Danis Mcquail และ Harold D. Lasswell จำนวน ๕ ข้อ ได้แก่

๑. หน้าที่ในการสังเกตการณ์และรายงานสภาพแวดล้อมทางสังคม (Surveillance)
๒. การทำหน้าที่ประสานสัมพันธ์ (Correlation)
๓. การทำหน้าที่ในการสืบสานวัฒนธรรม (Continuity)
๔. การทำหน้าที่ให้ความบันเทิง (Entertainment)
๕. การระดมสรรพกำลัง (Mobilization)

๒.๑.๑.๔ อุดมการณ์ทางการเมือง

อุดมการณ์ทางการเมือง เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีในการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่สำคัญในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

“นิยาม อุดมการณ์ทางการเมือง” การให้ความหมายของอุดมการณ์ทางการเมือง (Political Ideology) มีผู้นิยามหลากหลาย ดังนี้ อุดมการณ์ทางการเมือง หมายถึง ความคิด ความเชื่อ ที่มีแบบแผนเกี่ยวกับหลักการและคุณค่าทางการเมือง เป็นความคิดความเชื่อที่มีแนวทางแน่นอน มีเหตุผล มีจุดหมายปลายทาง และวัตถุประสงค์ที่มนุษย์พยายามจะดำเนินการให้สัมฤทธิ์ผล ความคิดความเชื่อที่ทำให้เกิดกลไกควบคุม เพื่อบรรลุเป้าหมายแห่งความคิดความเชื่อนั้น เช่น อุดมการณ์มาร์ก

^{๑๕}Oknationblog, บทบาทหน้าที่ของสื่อ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://oknation.nationtv.tv/blog/my-mint/2007/07/27/entry-1>. [๑ ธันวาคม ๒๕๖๒].

ซิสม์ ก่อให้เกิดพรรคคอมมิวนิสต์เพื่อสร้างและควบคุมให้การปกครองบรรลุเป้าหมายของอุดมการณ์ อุดมการณ์ประชาธิปไตย คือ การเพิ่มพูน ปกป้องเสรีภาพส่วนบุคคล ทำให้เกิดไกลดต่าง ๆ เช่น พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ การลงมติ เพื่อรักษาความเป็นประชาธิปไตย อุดมการณ์มิใช่เป็นเพียงปรัชญาการเมือง อุดมการณ์ทางการเมืองจะเรียกร้องให้มีการกระทำจากผู้ศรัทธาในอุดมการณ์ เกิดความรู้สึกว่าถูกต้องที่จะกระทำตามนั้น อุดมการณ์ทางการเมืองมักจะเชื่อมโยงกลุ่มคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นพิเศษ^{๑๖}

“อุดมการณ์ทางการเมือง คือ ระบบคิดที่อธิบายถึงการดำรงอยู่ของสังคมการเมือง ปัจจุบัน สังคมการเมืองที่พึงปรารถนาและวิธีการในการปฏิบัติเพื่อให้ได้มาซึ่งสังคมการเมืองอันพึงปรารถนานั้น”^{๑๗} และอุดมการณ์ทางการเมืองเป็นระบบความเชื่อหรือระบบความคิดที่อธิบายถึงบทบาทของคนในสังคม อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคม คนกับรัฐ และอธิบายสภาพความเป็นไปทางสังคมว่าเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้นและน่าพึงปรารถนาหรือไม่ ในความเห็นความเชื่อของอุดมการณ์ทางการเมืองนั้นว่ามีอย่างไร ควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ถ้าเปลี่ยนแปลงจะมีวิธีการอย่างไร”^{๑๘}

ดังนั้น “อุดมการณ์จึงมีข้อเรียกร้องที่จะให้คนยอมรับ เชื่อมั่น ศรัทธาเพื่อให้เกิดความร่วมมือกันในกลุ่มชนที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังที่มุ่งไว้” มีข้อควรสังเกตประการหนึ่ง คือ ในภาษาอังกฤษคำที่เป็นอุดมการณ์มักจะมีคำว่า “ism” ต่อท้าย ซึ่งในภาษาไทยจะเป็นคำว่า “นิยม” เช่น Liberalism หรือ เสรีนิยม

“หากปราศจากอุดมการณ์แล้ว สังคมก็มิอาจจะต้องอยู่หรือเจริญเติบโตต่อไปได้ เหตุว่าเมื่อมนุษย์ไม่มีความเชื่อมั่นร่วมกันในความคิดอันใดอันหนึ่ง มนุษย์ก็ไม่อาจดำเนินการใด ๆ ร่วมกันได้ เมื่อขาดพฤติกรรมร่วมดังกล่าว มนุษย์ก็ยังคงมีอยู่แต่จะปราศจากสิ่งที่เรียกว่า สังคม”

๑. ความสำคัญบทบาทของอุดมการณ์ทางการเมือง

อุดมการณ์ทางการเมืองเป็นแรงผลักดันให้มนุษย์ทำสิ่งต่าง ๆ ตามอุดมการณ์ จึงเป็นเป้าหมายปลายทาง และรากฐานของหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ทำให้สังคมพัฒนาไปข้างหน้า ทำให้มนุษย์ยอมเชื่อฟัง และเกิดความรับผิดชอบต่ออุดมการณ์ ทำให้เกิดการรวมกลุ่มคนที่ยึดมั่นในอุดมการณ์

^{๑๖}ชาญชัย คุ้มปัญญา, อุดมการณ์ทางการเมือง, เอกสารประกอบคำบรรยาย รหัสวิชา ๒๕๕๑๑๒๐ ฉบับเดือนมีนาคม ๒๕๕๓, หน้า ๑๗.

^{๑๗}สมเกียรติ วันทะนะ, อุดมการณ์ทางการเมืองร่วมสมัย, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : อักษรข้าวสวย, ๒๕๕๑), หน้า ๗๙.

^{๑๘}ชัยอนันต์ สมุทรวณิช, อุดมการณ์ทางการเมือง, พิมพ์ลักษณ์, (กรุงเทพมหานคร : เคล็ดไทย, ๒๕๑๗), หน้า ๘๐.

เดียวกัน เป็นการกล่อมเกลாதองสังคมว่ามนุษย์พึงมีหรือพึงใช้ชีวิตอย่างไร เช่น การใช้ชีวิตอย่างมีเสรีภาพเพียงงดการมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินหรือไม่

๒. องค์ประกอบของอุดมการณ์ทางการเมือง

อุดมการณ์มีหลากหลายแต่ทั้งหมดมีองค์ประกอบร่วมกัน ดังนี้

๑) ค่านิยม (Value) ทุกอุดมการณ์ต่างล้วนเห็นว่า ค่านิยมบางอย่างที่อุดมการณ์ตนเองยึดถือดีกว่าค่านิยมอื่น ๆ และยังใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินความคิด ความเชื่อและการกระทำของอุดมการณ์อื่น ๆ ด้วย อีกทั้งยังเป็นข้ออ้างเพื่อที่จะใช้ในการชักจูงความคิดเห็น หรือเพื่อที่จะต่อต้านหรือยับยั้งความคิดอื่น มีสาระและน้ำเสียง หรือไปในแนวที่เป็นจริยธรรม ศีลธรรม หรือบรรทัดฐานให้คนยึดถือปฏิบัติตาม เช่น อุดมการณ์เสรีนิยม (Liberalism) มีค่านิยมว่าการตระหนักถึงศักยภาพของมนุษย์แต่ละคนเป็นหนึ่งในเป้าหมายสูงสุดของสังคม ซึ่งจะปรากฏเป็นจริงได้ก็แต่เฉพาะในระบอบการเมืองที่พลเมืองแต่ละคนต่างล้วนมีอำนาจในการกำหนดนโยบายของรัฐไม่แตกต่างกัน ตรงกันข้ามกับอุดมการณ์ฟาสซิสต์ (Fascism) ซึ่งมองมนุษย์ไม่เท่าเทียมกัน บางคนฉลาดกว่าบางคน จึงให้ความสำคัญกับคนที่เก่งกว่าฉลาดกว่า และให้ความสำคัญกับผู้นำหรือผู้ปกครองเหนือสิทธิ เสรีภาพของปัจเจกชน และความยิ่งใหญ่ของเชื้อชาติตนเหนือเชื้อชาติอื่น

๒) วิสัยทัศน์ต่อสังคมการเมืองในอุดมคติ (Vision of The Ideal Polity) แต่ละอุดมการณ์ต่างมีวิสัยทัศน์ว่า สังคมการเมืองควรมีลักษณะอย่างไร หากมีโอกาสในการบริหารจัดการสังคมการเมืองภายใต้อุดมการณ์ของตน เช่น มาร์กซิสต์ (Marxism) เห็นว่าหากสังคมไม่มีการถือครองกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของปัจเจกชน (Private Property) ชนชั้นในสังคมก็จะสูญสลายหายไป เมื่อไม่มีชนชั้นใดที่มีอำนาจและการกดขี่ขูดรีดเหนือชนชั้นอื่น ซึ่งในท้ายที่สุดก็จะทำให้รัฐสูญสลายตามไปด้วย

๓) มโนทัศน์ว่าด้วยธรรมชาติของมนุษย์ (Conception of Human Nature) อุดมการณ์ทั้งหลายต่างล้วนมีความคิด ความเชื่อถึงธรรมชาติของมนุษย์ว่าเป็นอย่างไร เช่น เสรีนิยมคลาสสิก (Classical Liberalism) เชื่อว่าโดยธรรมชาติมนุษย์ทุกคนต้องการเลือกตัวแทนและนโยบายที่ดีที่สุดเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้น เมื่อระบบการเมืองเปิดโอกาสให้มีการเปิดเผยข้อมูล ข้อเท็จจริงของนโยบายและความคิดทางการเมืองของตัวนักการเมืองผ่านการหาเสียงเลือกตั้ง ประชาชนย่อมต้องเลือกแนวทางที่ดีที่สุดเพื่อประโยชน์แก่ตนเองที่จะได้รับ

๔) ยุทธศาสตร์ (Strategy of Action) แต่ละอุดมการณ์มียุทธศาสตร์ในการเปลี่ยนแปลงสังคมการเมืองที่เป็นอยู่ให้เป็นสังคมเมืองที่ตนเองใฝ่ฝัน เช่น มาร์กซิสต์ พยายามสร้างจิตสำนึกทางชนชั้น (Class Consciousness) ให้เกิดขึ้นในหมู่กรรมกรผู้ใช้แรงงานเพื่อล้มล้างระบบทุนนิยมแล้วแทนที่ด้วยระบบสังคมนิยม หรือเสรีนิยมที่ไม่ต้องการให้รัฐเข้ามาแทรกแซงกิจกรรมทางเศรษฐกิจของ

ประชาชน ตลอดจนการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ เช่น การกิน การดื่ม การแต่งกาย หรือแม้กระทั่ง พฤติกรรมทางเพศด้วยเชื่อว่าจะเป็นหนทางที่ดีที่สุดต่อชีวิตของมนุษย์

๕) ยุทธวิธีทางการเมือง (Political Tactics) ในขณะที่ยุทธศาสตร์ หมายถึง แผนแม่บทของการบรรลุความสำเร็จตามความใฝ่ฝัน ยุทธวิธี คือ แผนการย่อยในทางปฏิบัติที่มาจากแผนแม่บท เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการนั่นเอง อุดมการณ์ทางการเมืองแต่ละประเภทต่างมียุทธวิธีทางการเมืองของตนเอง แม้กระทั่งอุดมการณ์เดียวกัน แต่เมื่อแตกแขนงแยกย่อยออกไปยังมียุทธวิธีที่แตกต่างกัน เช่น สังคมนิยม ซึ่งแตกแขนงออกไปเป็นสังคมนิยมมาร์กซิสต์ (Marxist Socialism) และสังคมนิยมประชาธิปไตย (Social Democratic) เป็นต้น ขณะที่สังคมนิยมมาร์กซิสต์เห็นว่าระบบทุนนิยมจะล่มสลายได้ต้องใช้กำลังโค่นล้มโดยชนชั้นกรรมาชีพเท่านั้น แต่สังคมนิยมประชาธิปไตยปฏิเสธการใช้ความรุนแรง อีกทั้งยังศรัทธาในสถาบันทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยว่าจะทำให้อุดมการณ์สังคมนิยมบรรลุผลได้

๓. วิพากษ์อุดมการณ์ทางการเมือง

มีคำถามว่า “อุดมการณ์ให้ความหมายกับชีวิตหรือมอมเมาชีวิต” ถ้ามองในด้านบวก จะเห็นได้ว่า อุดมการณ์ผลักดันให้ชีวิต สังคม ไปข้างหน้าตามอุดมการณ์ เป็นคุณค่าของชีวิตและของสังคมนั้น สร้างสรรค์สังคม ประเทศชาติ ให้เจริญรุ่งเรืองตามอุดมการณ์ คนจำนวนไม่น้อยที่ยอมตายเพื่ออุดมการณ์ทางการเมืองที่ตนยึดมั่น ยกตัวอย่าง เช่น อุดมการณ์ประชาธิปไตย ทำให้คนเห็นว่าตัวเองมีคุณค่าและสังคมให้โอกาสแก่ทุกคนในการสร้างสรรค์ชีวิตของตนเอง อุดมการณ์ทางการเมืองที่สอนให้คนยอมเป็นระเบิดพลีชีพเพื่อเป้าหมายของอุดมการณ์ของกลุ่ม (ตัวอย่างการยอมตัวเพื่ออุดมการณ์ทางการเมือง) บางคนอาจไม่เห็นด้วย แต่คนที่อยู่ในอุดมการณ์นั้นเห็นว่าคนนี้เป็นแบบอย่างที่น่ายกย่อง เขาทำในสิ่งที่ถูกต้องสมควรแล้ว ในด้านลบ มาร์กซ์และเอนเงิลส์ (Karl Marx, Friedrich Engels) ชี้แจงว่า “อุดมการณ์เป็นมายา (Illusion) หรือ สำนึกจอมปลอม (False Consciousness) เป็นเครื่องมือที่ชนชั้นปกครองให้มอมเมาให้ชนชั้นที่ถูกปกครองไม่เห็นธาตุแท้ของการที่ตนถูกกดขี่ขูดรีดโดยชนชั้นที่ได้เปรียบ”

“อุดมการณ์ คือ ระบบของความคิดที่ปิดตัวเองจากโลกภายนอก (A Closed System of Thought)” เขายกตัวอย่างว่าระบบเผด็จการเบ็ดเสร็จในช่วงระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ และ ๒ ว่าจะจะเป็นระบบคอมมิวนิสต์โซเวียตหรือนาซีเยอรมัน ล้วนใช้อุดมการณ์เป็นเครื่องมือที่พวกเหล่านี้ใช้ควบคุมสังคมให้ประชาชนคล้อยตาม และผู้มีอำนาจที่อยู่เบื้องหลังจะผูกขาดการตีความว่าอะไรจริงอะไรเท็จ อะไรควรไม่ควร โดยไม่ยอมรับให้มีความคิดความเชื่อที่แตกต่างไปจากแนวการตีความของตน^{๑๙}

^{๑๙} Karl R. Popper, *The logic of scientific discovery*, (London: Hutchinson & Co., Ltd., 1959), p. 480.

ด้วยเหตุของการมองอุดมการณ์เชิงวิพากษ์ จึงแจกแจงอุดมการณ์ออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ ๆ คือ

๑) แนวคิดอิสระว่าด้วยอุดมการณ์ (Neutral Conception of Ideology) ซึ่งหมายถึง การอธิบายอุดมการณ์โดยไม่ตีความว่าอุดมการณ์จำเป็นต้องเป็นความคิดที่ผิดพลาดหรือแปลกแยก กับผลประโยชน์ของกลุ่มหรือชนชั้นใดชนชั้นหนึ่งเป็นการเฉพาะอย่างที่มีมาร์กซ์อธิบายไว้ แต่ อุดมการณ์ประเภทนี้เป็นหนึ่งในแง่มุมของชีวิตทางสังคม อาจถูกนำเสนอในรูปแบบทางการเมือง รูปแบบต่าง ๆ โดยไม่ได้คำนึงว่าจะนำไปสู่การปฏิบัติ ปฏิรูป การฟื้นฟู หรือเป็นตัวจุดประกายนำไปสู่ การก่อรูปให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือรักษาไว้ซึ่งระเบียบสังคมหรือไม่

๒) แนวคิดว่าด้วยอุดมการณ์เชิงวิพากษ์ (Critical Conception of Ideology) ซึ่ง แตกต่างอย่างตรงกันข้ามกับแนวคิดแรก โดยอธิบายอุดมการณ์ว่า เป็นแนวคิดหรือความเชื่อที่ ผิดพลาดหรือเป็นจิตสำนึกจอมปลอม ทอมป์สันจัดให้มาร์กซ์อยู่ในประเภทความคิดนี้ “อุดมการณ์อ รัฐนิยม”^{๒๐}

อรัฐนิยม แปลมาจากภาษาอังกฤษ คือ Anarchism มาจากศัพท์ภาษากรีกสองคำ คือ an ที่แปลว่า “ไม่” กับคำว่า Archos “ผู้นำ” เมื่อนำสองคำมารวมเข้าด้วยกันจึงมีความหมายว่า “การ ปกครองในรูปแบบที่ไม่มีผู้นำ”

ประวัติศาสตร์บันทึกว่า แนวคิดอรัฐนิยมมีมาตั้งแต่สมัยกรีกโบราณ นักคิดกลุ่มสโตอิก (Stoicism) ที่นิยมการใช้ชีวิตแบบสงบ กับนักคิดกลุ่มอพิคิวเรียน (Epicureanism) ที่นิยมการดำเนิน ชีวิตที่สนุกสนานรื่นเริง ต่างมีแนวทางอย่างเดียวกัน คือ ไม่ประสงค์ให้อำนาจรัฐเข้าไปแทรกแซงหรือ ยุ่งเกี่ยวกับวิถีชีวิตของพวกเขา เพราะอำนาจอรัฐย่อมจะเข้าไปขัดขวางเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิต แบบเสรีของพวกเขา

ต่อมาในศตวรรษที่ ๑๗-๑๘ อุดมการณ์อรัฐนิยมได้รับอิทธิพลจากแนวคิดเรื่องสิทธิตาม ธรรมชาติ (Natural Rights) ที่เห็นว่าทุกคนมีสิทธิที่ติดตัวมาแต่กำเนิดอย่างเท่าเทียมกันและไม่มีใคร ละล่วงละเมิดแม้แต่แต่อำนาจรัฐ เพราะฉะนั้นรัฐจึงควรเป็นสถาบันที่มีอำนาจอย่างจำกัด และให้ปัจเจก ชนมีสิทธิเสรีภาพมากที่สุด แนวคิดที่เป็นรากฐานสำคัญของอุดมการณ์ทางการเมืองแบบอรัฐนิยมก็คือ การพยายามลดอำนาจของรัฐให้เหลือน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือการไม่มีอำนาจ รัฐคงเหลืออยู่ในสังคม ทั้งนี้เพราะมีสมมติฐานที่เชื่อว่าธรรมชาติของมนุษย์เป็นคนดี ไม่เห็นแก่ตัว สามารถอยู่รวมกันได้อย่างสงบ และรู้จักการเสียสละส่วนตัวเพื่อส่วนรวม ในขณะที่อำนาจรัฐ (State Authority) เป็นสิ่งชั่วร้ายและเป็นอุปสรรคต่อเสรีภาพของมนุษย์ ดังนั้น รัฐจึงไม่จำเป็นต้องมีอยู่ใน สังคม อุดมการณ์อรัฐนิยมแตกต่างไปจากสภาพอนาธิปไตย (Anarchy) ที่เป็นการอธิบายถึงสภาพ สังคมวุ่นวาย ไร้ระเบียบ ซึ่งมักเกิดจากการไม่มีสถาบันทางการเมืองที่มีอำนาจเด็ดขาดในการดูแล

^{๒๐} John. B. Thompson, *Political Ideology*, (Cambridge: University, 1984), p. 76.

ความสงบเรียบร้อยในสังคม ในขณะที่รัฐนิยม หมายถึง การปกครองที่ประชาชนมีอิสระและเสรีภาพ ในการดำเนินชีวิตอย่างเต็มที่ ปราศจากอำนาจรัฐหรืออำนาจของสถาบันทางการเมืองใด ๆ เข้ามา จัดการควบคุม^{๒๑} สรุปได้ว่า อุดมการณ์ทางการเมือง เป็นความคิด ความเชื่อ ที่มีแบบแผนเกี่ยวกับ หลักการและคุณค่าทางการเมือง มีแนวทางแน่นอน มีเหตุผล มีจุดหมายปลายทาง และวัตถุประสงค์ ที่มนุษย์พยายามจะดำเนินการให้สัมฤทธิ์ผล ประกอบด้วย ค่านิยม วิสัยทัศน์ต่อสังคมการเมืองในอุดมคติ มโนทัศน์ว่าด้วยธรรมชาติของมนุษย์ ยุทธศาสตร์ และยุทธวิธีทางการเมือง

สรุปความได้ว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการเข้าสู่บทบาททางการเมืองการปกครองของสตรี สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยภายในที่เป็นปัจจัยส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรี ได้แก่ การศึกษา ทำให้สตรีมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น และอิทธิพลของครอบครัว เกิดการกล่อมเกลாத่าทางการเมืองจากครอบครัว นอกจากนี้ได้ศึกษาปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการส่งเสริมบทบาททางการเมืองสตรี ได้แก่ อิทธิพลของสื่อ ทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางต่อสาธารณะ อุดมการณ์ทางการเมือง เป็นความคิด ความเชื่อ ที่มีแบบแผนเกี่ยวกับหลักการและคุณค่าทางการเมือง

^{๒๑} ชาญชัย คุ่มปัญญา, อุดมการณ์ทางการเมือง, อ่างแล้ว, หน้า ๑๘.

ตารางที่ ๒.๒ สารสำคัญของปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการเข้าสู่บทบาททางการเมืองการปกครองของสตรี

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Jean J. Kirkpatrick, (1979)	ลักษณะที่เอื้อต่อการทำงานเพื่อส่วนรวม มีพื้นฐานดังต่อไปนี้ การศึกษา การกลม่อมเกลตาทางการเมืองจากครอบครัว
กาญจนา แก้วเทพ, (๒๕๔๓)	บทบาทหน้าที่สื่อมวลชนของ Danis Mcquail
Oknationblog, (2550)	บทบาทหน้าที่สื่อมวลชนของ Harold D. Lasswell
ชาญชัย คุ่มปัญญา, (๒๕๕๓)	อุดมการณ์ทางการเมือง เป็นความคิด ความเชื่อ ที่มีแบบแผนเกี่ยวกับหลักการและคุณค่าทางการเมือง มีแนวทางแน่นอน มีเหตุผล มีจุดหมายปลายทาง และวัตถุประสงค์ที่มนุษย์พยายามจะดำเนินการให้สัมฤทธิ์ผล
Karl Popper, (2502)	องค์ประกอบของอุดมการณ์ทางการเมือง ประกอบด้วย ค่านิยม วิสัยทัศน์ต่อสังคม การเมืองในอุดมคติ มโนทัศน์ว่าด้วยธรรมชาติของมนุษย์ ยุทธศาสตร์ และยุทธวิธีทางการเมือง

๒.๑.๒ แนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อหาข้อสรุป ความคาดหวังของสังคมที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีในการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร ของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลควรจะเป็นอย่างไร ตามลำดับดังนี้

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในฐานะตัวแทนที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนว่ามีหน้าที่ ๓ ประการ คือ ๑) หน้าที่ในการ Agent สำหรับออกเสียง ๒) หน้าที่ในการวินิจฉัยว่าอะไรดีที่สุดสำหรับ ประเทศชาติ และ ๓) หน้าที่ในการสนับสนุนพรรคการเมืองที่ตนสังกัด^{๒๒}

“ผู้แทนราษฎร” คือ ผู้ที่พูดและปฏิบัติในฐานะที่เป็นตัวแทนของประชาชนในเขตเลือกตั้ง หรือของประเทศ จากความหมายที่กล่าวมานี้ชี้ให้เห็นว่า “ผู้แทนราษฎร” คือ ผู้ที่พูดและปฏิบัติในฐานะที่เป็นตัวแทนของประชาชนในเขตเลือกตั้ง หรือของประเทศจากความหมายที่กล่าวมานี้ชี้ให้เห็นว่า ผู้แทนราษฎรนั้นจะต้องมีหน้าที่ที่สำคัญ ๔ ประการ คือ ๑) เป็นผู้ออกกฎหมาย ๒) เป็นผู้ควบคุม รัฐบาล ๓) เป็นผู้บริหารประเทศ ๔) เป็นตัวเชื่อมระหว่างผู้ปกครองกับประชาชน นอกจากนี้หน้าที่ ๔ ประการนี้แล้ว Jacobsen ได้กล่าวว่า ผู้แทนราษฎรจะต้องรับผิดชอบต่อพรรคการเมืองที่ตนสังกัดอยู่ ด้วยโดยร่วมกับผู้นำพรรคในการกำหนดระเบียบการปฏิบัติงานเพื่อประชาชน^{๒๓}

ความหมายของบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวข้างต้น สามารถ อธิบายได้ใน ๒ ข้อ กล่าวคือ

- บทบาทและหน้าที่ที่ควรจะเป็น หมายถึง เป็นบทบาทและหน้าที่ที่สมาชิกสภาควรจะเป็นนั้นเกี่ยวข้องกับคุณค่าที่ต้องการ (Normative Values) ของระบบการเมืองนั้น ซึ่งระบุไว้ใน รัฐธรรมนูญว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรจะมีบทบาทและหน้าที่อย่างไร^{๒๔}

- บทบาทหน้าที่ที่เป็นจริง หมายถึง บทบาทหรือการกระทำที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้กระทำอยู่ อาจจะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับคุณค่าที่พึงประสงค์ก็ได้ ดังนั้นการที่จะทราบความเป็นจริงเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประการแรกจะต้องพิจารณา บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทและ หน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร ประการต่อมาเป็นบทบาทที่มีได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่เป็นบทบาทที่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกระทำจริง ซึ่งบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวนี้จะปรากฏ

^{๒๒}พรเพ็ญ วโรภาส, “การมองบทบาทตนเองและการรับฟังมติมหาชนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยที่ได้รับการเลือกตั้งเมื่อ ๒ กรกฎาคม ๒๕๓๘”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง, (คณะรัฐศาสตร์ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๙), หน้า ๓๙.

^{๒๓}Jacobsen and Lipman, op.cit., p. 75-77.

^{๒๔}กนก วงศ์ตระหง่าน, การเมืองในสภาผู้แทนราษฎร, (พระนคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์, ๒๕๓๐), หน้า ๕๙.

นอกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อกล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คนส่วนใหญ่ อาจพิจารณาจากรัฐธรรมนูญ เพราะรัฐธรรมนูญเป็นตัวกำหนด หรือบัญญัติเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร^{๒๕}

ปรากฏการณ์และความสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ ในทางการเมือง คือ ทฤษฎีระบบ ของ เดวิด อีสตัน ที่เล็งเห็นว่า การเมืองเปรียบเหมือนกับสิ่งมีชีวิตที่มีองค์ประกอบต่าง ๆ สัมพันธ์กัน^{๒๖} ซึ่งอาจอธิบายขยายความได้ว่า องค์ประกอบภายในระบบการเมืองอันได้แก่ สถาบันการเมืองต่าง ๆ ทั้ง สถาบันนิติบัญญัติ สถาบันบริหาร สถาบันตุลาการ พรรคการเมือง ระบบราชการ กลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ เป็นต้น สถาบันการเมืองเหล่านี้มีหน้าที่เฉพาะและจะทำหน้าที่สอดประสานความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งจะเข้าสู่กระบวนการปรับเปลี่ยนและสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย โดยสถาบันการเมืองเหล่านี้จะถูกกำกับควบคุมและตรวจสอบโดยภาคประชาชน

๑. การเป็นตัวแทนของประชาชน

การเป็นตัวแทนของประชาชน หมายถึง มาตรฐานการเป็นตัวแทนของรัฐสภาไทยที่สะท้อนถึงเจตจำนงของประชาชนและความหลากหลายทางสังคม ซึ่งการเป็นตัวแทนปวงชนของรัฐสภาตามระบอบประชาธิปไตยพิจารณาได้จากองค์ประกอบของรัฐสภา (Composition of Parliament) ซึ่งเป็นผลลัพธ์จากกระบวนการเลือกตั้ง (Electoral Process) และข้อบังคับในรัฐสภาที่เป็นธรรมและไม่แบ่งแยก (Fair and Inclusive Parliamentary Procedures) ซึ่งเปิดโอกาสให้สมาชิกรัฐสภาทุกคนแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในงานของรัฐสภาอย่างเสมอภาค รวมทั้งได้รับการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อการทำหน้าที่เป็นผู้แทนในรัฐสภาเมื่อองค์ประกอบของรัฐสภาเป็นผลลัพธ์จากกระบวนการเลือกตั้ง ดังนั้น กฎหมายและระเบียบการเลือกตั้งจึงต้องมีความเสรีเป็นธรรม และเอื้อให้รัฐสภาประกอบด้วยผู้แทนที่หลากหลาย มีระบบการเลือกตั้งที่เหมาะสม และผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งต้องเลือกคนที่เข้าไปเป็นผู้แทนได้อย่างแท้จริง^{๒๗}

๒. การตรวจสอบฝ่ายบริหาร

การตรวจสอบ (Oversight) เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือในการวิจารณ์การทำงานของฝ่ายบริหาร กล่าวว่าการทำหน้าที่ที่สำคัญอย่างหนึ่งของฝ่ายบริหาร คือ การตรวจสอบการบริหารงาน

^{๒๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๐.

^{๒๖} สมบัติ อารังธัญวงศ์, การเมือง : แนวความคิดและการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม, ๒๕๔๔), หน้า ๑๙๒.

^{๒๗} สถาบันพระปกเกล้า, “สถาบันการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตยไทย : การดำเนินงานของรัฐสภาตามเกณฑ์และตัวชี้วัดของสหภาพรัฐสภา (IPU)”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๕), หน้า ๒-๑๗.

ด้วยความระมัดระวังและเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตัวแทนประชาชนที่จะเฝ้าดูในทุกกิจกรรมที่รัฐบาลทำและจัดให้มีการพูดคุยกัน กล่าวคือ รัฐสภาจะต้องเป็นทั้งสายตาและเสียงของประชาชนเพื่อสะท้อนเจตจำนงของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง^{๒๘} การทำหน้าที่ตรวจสอบของรัฐสภา คือ การตรวจสอบการดำเนินงานของฝ่ายบริหาร รวมไปถึงหน่วยงานของรัฐ โดยตรวจสอบนโยบายและการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลการตรวจสอบงบประมาณรายจ่ายและควบคุมการเงิน โดยใช้ช่องทางตรวจสอบหลายทาง เช่น ผ่านคณะกรรมการการของรัฐสภา องค์การอิสระ การตั้งกระทู้ถามและอภิปราย การให้ความเห็นชอบต่อการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี การตรวจสอบและกลั่นกรองงบประมาณรายจ่าย เป็นต้น

๓. การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ

การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยต้องยึด “หลักนิติธรรม (Rule of Law)” ซึ่งหมายถึง การตรากฎหมายที่ถูกต้อง เป็นธรรม การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การกำหนดกฎหมาย กติกา และการปฏิบัติตามกฎหมาย กติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด ถือเป็นหลักที่จำกัดการใช้อำนาจของผู้ปกครองไม่ให้เกินขอบเขตและมีการปกครองภายใต้กฎหมายโดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ และความยุติธรรมของสมาชิก โดยองค์ประกอบหลัก ๆ ของนิติธรรม ได้แก่ หลักการแบ่งแยกอำนาจ หลักความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครอง หลักความชอบด้วยกฎหมายในทางเนื้อหา หลักความเป็นอิสระของผู้พิพากษา หลักไม่มีความผิดและไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย และหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ ซึ่งการวัดการทำหน้าที่นิติบัญญัติของรัฐสภามุ่งเน้นประเด็นกระบวนการพิจารณาร่างกฎหมาย เนื้อหาและคุณภาพของกฎหมายที่ตราออกมาขีดความสามารถของรัฐสภาในการตรากฎหมาย และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรากฎหมาย^{๒๙}

๔. ความโปร่งใสและการเข้าถึงได้

ความโปร่งใส หมายถึง การเปิดเผยด้วยการเผยแพร่กิจการรัฐสภาต่อสาธารณะโดยต้องคำนึงถึงความมั่นคง (Security) การเปิดเผยกิจการของรัฐสภาจะกระทำผ่านสื่อหรือการกระจายเสียง ซึ่งทำหน้าที่เปรียบเสมือน “เป็นหูเป็นตา” ให้กับประชาชนในสถานการณ์เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงรัฐสภาได้นั้น รัฐสภาสามารถเผยแพร่การดำเนินงานของรัฐสภาผ่านระบบสื่อสารเทคโนโลยีที่ทันสมัย อาทิ ระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นการติดต่อสื่อสารแบบสองทางและสามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภากับประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพรัฐสภาต้องอาศัยผู้สื่อข่าว บรรณาธิการข่าว และผู้รายงาน

^{๒๘} Johnson, Charles & McKay, William, *Parliament & Congress*, (Great Britain: Oxford University Press, 2010), p. 307.

^{๒๙} สถาบันพระปกเกล้า, “สถาบันการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตยไทย : การดำเนินงานของรัฐสภาตามเกณฑ์และตัวชี้วัดของสหภาพรัฐสภา (IPU)”, อ้างแล้ว, หน้า ๑๘.

ข่าว ทำหน้าที่เผยแพร่ผลงานของรัฐสภาต่อประชาชน นอกจากนี้ รัฐสภาต้องคำนึงถึงปัจจัยที่อำนวยความสะดวกให้กับสื่อหรือนักหนังสือพิมพ์สามารถรายงานความเคลื่อนไหวกิจการของรัฐสภาให้ประชาชนทราบ^{๓๐}

๕. ความสำนึกรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบต่อสมาชิกรัฐสภามีด้วยกันหลายด้านและเป็นความสัมพันธ์ในเชิงความรับผิดชอบต่อ (Accountability Relationship) ระหว่างสมาชิกรัฐสภากับสังคม องค์กร และปัจเจกบุคคล^{๓๑} ซึ่งตัวแบบความสำนึกรับผิดชอบต่อรัฐสภาอาจแบ่งได้เป็นความรับผิดชอบในการชกถามฝ่ายบริหาร ความรับผิดชอบในการตอบข้อชกถามของกลุ่มผลประโยชน์และสื่อ ความรับผิดชอบในการตอบข้อชกถามของประชาชน^{๓๒}

๖. การมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ

เมื่อกระแสโลกาภิวัตน์ได้ถาโถมเข้ามาทำให้หลาย ๆ ประเทศต่างถูกบังคับและสูญเสียอำนาจอบางส่วนไปและมีอิสระลดลง เนื่องจากองค์กรระหว่างประเทศได้เข้ามาบีบบทบาทเหนือรัฐมากขึ้น จนหลายประเทศเกรงว่า จะเกิดความขาดดุลทางประชาธิปไตยของรัฐ เพราะองค์กรระหว่างประเทศเหล่านี้ไม่ได้ได้อยู่ภายใต้การควบคุมและไม่ต้องมีความรับผิดชอบต่อใด ๆ และด้วยกระแสโลกาภิวัตน์อีกเช่นกันที่ทำให้ปัจจุบันนี้ ไม่อาจแยกแยะการทำงานในประเทศ และต่างประเทศออกจากกันได้อย่างชัดเจน รัฐสภาจึงต้องพิจารณางานด้านต่างประเทศของรัฐบาลได้และทำการควบคุมตรวจสอบได้เช่นเดียวกับงานภายในประเทศ ซึ่งเรื่องที่รัฐสภาสามารถเข้าไปดำเนินการในเบื้องต้น เช่น การเข้าไปมีอิทธิพลในนโยบายต่างประเทศ ในเรื่องที่ทำกับ UN หรือเวทีเจรจาอื่น ๆ ตัดสินใจในข้อตกลงเท่าที่อยู่ในกรอบของรัฐธรรมนูญโดยดูจากเนื้อหาและสนธิสัญญาจากรัฐบาล การเข้าร่วมในกระบวนการอื่นที่ต่อเนื่องจากนั้น เป็นต้น^{๓๓}

^{๓๐}สถาบันพระปกเกล้า, “การประเมินการดำเนินงานของรัฐสภาไทยตามเกณฑ์และตัวชี้วัดของสหภาพรัฐสภา”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๘), หน้า ๕๔-๖๔.

^{๓๑}สถาบันพระปกเกล้า, “สถาบันการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตยไทย : การดำเนินงานของรัฐสภาตามเกณฑ์และตัวชี้วัดของสหภาพรัฐสภา (IPU)”, อ้างแล้ว, หน้า ๑๙.

^{๓๒}สถาบันพระปกเกล้า, “การประเมินการดำเนินงานของรัฐสภาไทยตามเกณฑ์และตัวชี้วัดของสหภาพรัฐสภา”, อ้างแล้ว, หน้า ๔๓-๔๗.

^{๓๓}David Beetham, *Parliament and Democracy in The Twenty-First Century: A Guide to Good Practice*, (Geneva: SRO-Kunding, 2006), n.p. and Inter-Parliamentary Union (IPU), *Parliamentary Involvement in International Affairs. A Report by The Inter-Parliamentary Union (IPU) to The Second World Conference of Speakers of Parliaments New York, 7-9 September, 2005.*

ตารางที่ ๒.๓ สารระสำคัญหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พรเพ็ญ วิจารณ์, (๒๕๓๙)	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่ ๓ ประการ คือ ๑) หน้าที่ในการ Agent สำหรับออกเสียง ๒) หน้าที่ในการวินิจฉัยว่าอะไรดีที่สุดสำหรับประเทศชาติ และ ๓) หน้าที่ในการสนับสนุนพรรคการเมืองที่ตนสังกัด
Jacobsen and Lipman, (op.cit.)	ผู้แทนราษฎรจะต้องรับผิดชอบต่อพรรคการเมืองที่ตนสังกัดอยู่
กนก วงศ์ตระหง่าน, (๒๕๓๐)	บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กล่าวคือ บทบาทและหน้าที่ที่ควรจะเป็น และบทบาทหน้าที่ที่เป็นจริง
สมบัติ อารังธัญวงศ์, (๒๕๔๔)	ทฤษฎีระบบของเดวิด ฮีตัน ที่สังเกตเห็นว่าการเมืองเปรียบเหมือนกับสิ่งมีชีวิตที่มีองค์ประกอบต่าง ๆ สัมพันธ์กัน
สถาบันพระปกเกล้า, (๒๕๕๕)	บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๖ ด้าน ได้แก่ การเป็นตัวแทนของประชาชน เป็นตัวแทนของประชาชนในการตัดสินใจในนามของประชาชน การตรวจสอบฝ่ายบริหาร เป็นการตรวจสอบการดำเนินงานของฝ่ายบริหารและหน่วยงานของรัฐ การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ การตรากฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม ความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ การเปิดเผยด้วยการเผยแพร่กิจการรัฐสภาต่อสาธารณะ ความสำนึกรับผิดชอบ รับผิดชอบต่อข้อซักถามของกลุ่มผลประโยชน์และสื่อ เป็นความรับผิดชอบต่อข้อซักถามของประชาชน การมีส่วนร่วมในนโยบาย

ตารางที่ ๒.๓ สารระสำคัญหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ต่อ)

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Johnson, Charles & McKay, William, (2553)	ระหว่างประเทศ พิจารณางานด้านต่างประเทศของรัฐบาลได้ รัฐสภาจะต้องเป็นทั้งสายตาและเสียงของประชาชนเพื่อสะท้อนเจตจำนงของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาททางการเมือง

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับบทบาท ทั้งนี้เพราะบทบาทเป็นกระบวนการสำคัญเพื่อให้ทราบว่าแต่ละบุคคลจะต้องแสดงบทบาท (Role Playing) และสวมบทบาท (Role Taking) อย่างไร นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ นักการศึกษาหลาย ๆ ท่าน ได้ให้ความหมายและแสดงทัศนะเกี่ยวกับบทบาทไว้หลากหลาย จากการค้นคว้า และตรวจสอบ เอกสาร ปรากฏว่ามีผู้ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับบทบาทไว้อย่างน่าสนใจ และมีความเกี่ยวข้องกับบทบาททางการเมืองของสตรีในสภาผู้แทนราษฎร มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๒.๒.๑ ความหมายของบทบาท

จากการทบทวนความหมายของบทบาท พบว่า นักวิชาการได้ให้ความหมายของบทบาทแตกต่างกัน มีความน่าสนใจอย่างยิ่ง โดยผู้วิจัยขอนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความหมายของบทบาท ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

นักวิชาการให้ความหมายไว้ว่า บทบาท คือ หน้าที่หรือพฤติกรรมอันพึงคาดหมายของบุคคลแต่ละคนในกลุ่มหรือในสังคมหนึ่ง ๆ บทบาทเป็นสิ่งที่กลุ่มหรือสังคม หรือวัฒนธรรมของกลุ่มหรือสังคมนั้นกำหนดขึ้น ฉะนั้น บทบาทจึงเป็นแบบพฤติกรรมของบุคคลในสถานะหนึ่ง ๆ ที่พึงมีต่อบุคคลในสถานะหนึ่งในสังคมเดียวกัน^{๓๔} การปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพ (ตำแหน่ง) ซึ่งมนุษย์แต่ละคนจะมีหลายบทบาท และแต่ละบทบาทจะมีความสมบูรณ์หรือสมดุลกันพอควร บทบาทจะกำหนดความรับผิดชอบของงานต่าง ๆ ที่ปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลมีพฤติกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ^{๓๕} สิ่งที่บุคคลจะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับตำแหน่ง หรือหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นการแสดงพฤติกรรมให้เหมาะสมสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้ที่มอบหมายอำนาจ

^{๓๔} อุทัย หิรัญโต, สารานุกรมศัพท์สังคมวิทยา มานุษยวิทยา, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๙), หน้า ๑๒๐.

^{๓๕} สุภัตตรา สุภาพ, สังคมวิทยา, พิมพ์ครั้งที่ ๑๙, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๐), หน้า ๒๔.

นั้น^{๓๖} การแสดงออกหรือการทำหน้าที่ของบุคคลซึ่งสมาชิกคนอื่นของสังคมมุ่งหวังให้เขาทำ ภายใต้สถานการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่งโดยถือเอาฐานะและหน้าที่ทางสังคมของบุคคลนั้นเป็นมูลฐาน บทบาทที่ทำให้คนในสังคมสามารถคาดคะเนพฤติกรรมของบุคคลอื่น รู้ว่าบุคคลอื่นต้องการอะไรจากตน ทำให้เกิดประโยชน์ในการทำงานร่วมกันเป็นทีม^{๓๗} ถ้าพิจารณาให้ลึกซึ้งจะพบบทบาทอยู่ ๕ ลักษณะ คือ ๑) บทบาทตามที่กำหนด หมายถึง บทบาทที่สังคม กลุ่ม หรือองค์การกำหนดไว้ว่าเป็นรูปแบบของพฤติกรรมประจำตำแหน่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม กลุ่ม หรือองค์การนั้น ๆ ๒) บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง หมายถึง บทบาทหรือรูปแบบของพฤติกรรมที่ผู้เกี่ยวข้องคาดหวังว่าผู้อยู่ในตำแหน่งจะถือปฏิบัติ ๓) บทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่ง หมายถึง รูปแบบของพฤติกรรมที่บุคคลผู้อยู่ในตำแหน่ง คิดและเชื่อว่าเป็นบทบาทของตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่ ๔) บทบาทที่ปฏิบัติจริง หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้อยู่ในตำแหน่งได้ปฏิบัติหรือแสดงออกมาให้เห็น ซึ่งมักจะเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับ บทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่ง ๕) บทบาทที่ผู้อื่นรับรู้ หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่ผู้อื่นได้รับทราบเกี่ยวกับการปฏิบัติบทบาทของผู้อยู่ในตำแหน่ง ซึ่งมักจะมีการเลือกรับรู้ และรับรู้ที่ผิดไปจากความเป็นจริงได้^{๓๘}

สรุปความว่า กลุ่มสังคม หรือวัฒนธรรมกำหนดบทบาทขึ้น โดยกำหนดความรับผิดชอบให้บุคคลมีพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้ที่มอบหมายอำนาจ ทำให้เกิดประโยชน์ในการทำงานร่วมกัน มี ๕ ลักษณะ คือ บทบาทตามที่กำหนด บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง บทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่ง บทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่ผู้อื่นรับรู้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า “บทบาทในอุดมคติ” (Ideal Role)

มีนักวิชาการได้ให้แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทไว้ดังนี้ ตามปกติเมื่อบุคคลมีสถานภาพใด ย่อมเป็นที่คาดหวังจากคนอื่น ๆ ว่าจะต้องปฏิบัติหน้าที่ที่ความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ควบคู่กับสถานภาพนั้น การที่บุคคลกระทำภาระหน้าที่ตามสถานภาพของตนนั้น เรียกว่า การแสดงบทบาท “บทบาท” (Role) จึงเป็นสิ่งที่คู่กับสถานภาพ ส่วนบทบาทเป็นพฤติกรรมที่เห็นได้ เป็นการกระทำของบุคคล ผู้ที่มีสถานภาพเหมือนกันย่อมมีการแสดงบทบาทเป็นแบบเดียวกัน ตามบรรทัดฐานที่กำหนดไว้ เช่น เด็กทุกคนที่มีสถานภาพนักเรียนย่อมแสดงบทบาทคล้าย ๆ กัน คือ ต้องไปเรียน เข้าเรียนในชั้น สอบ ทำการบ้าน และทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่ครูตลอดจนกลุ่มเพื่อนนักเรียนหรือผู้ปกครอง

^{๓๖} ปราชญา กล้าผจญ, พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๑), หน้า ๓๔.

^{๓๗} โสภ ชูพิกุลชัย, จิตวิทยาสังคมประยุกต์, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๒), หน้า ๔๕.

^{๓๘} สงวนศรี วิรัชชัย, จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศึกษา พรสวรรค์, ๒๕๒๒), หน้า ๑๗.

กำหนดขึ้น แต่การแสดงบทบาทของบุคคลต่าง ๆ แม้มีสถานภาพเดียวกันย่อมมีลักษณะแตกต่างกันบ้าง เช่น นักเรียนบางคนตั้งใจเรียน ปฏิบัติตัวตามระเบียบของโรงเรียน บางคนชอบหนีเรียน ชอบฝ่าฝืนระเบียบ เป็นต้น แต่เมื่อมองภาพโดยรวมแล้วจะเห็นว่า นักเรียนส่วนใหญ่แสดงบทบาทเหมาะสมกับสถานภาพ ถ้าไม่เช่นนั้นโรงเรียนก็วุ่นวายสับสนจนไม่เป็นโรงเรียนอย่างแน่นอน ในกลุ่มอื่นและในชุมชนก็เช่นเดียวกัน

เหตุใดคนที่มีความสถานภาพเหมือนกัน บางครั้งแสดงบทบาทต่างกัน? เรื่องนี้อาจพิจารณาได้โดยแยกลักษณะของบทบาทเป็น ๓ ด้าน คือ

๑. บทบาทในอุดมคติ (Ideal Role) ได้แก่ บทบาทที่กำหนดไว้เป็นกฎหมาย หรือตามความคาดหวังของบุคคลทั่วไปในสังคม เป็นแบบฉบับที่สมบูรณ์ ซึ่งผู้ที่มีความสถานภาพนั้น ๆ ควรกระทำ แต่อาจไม่มีใครทำตามนั้น

๒. บทบาทตามที่บุคคลเข้าใจหรือรับรู้ (Perceived Role) เป็นบทบาทที่ขึ้นอยู่กับบุคคลเหล่านั้น ๆ จะคาดคิดด้วยตัวเองว่าควรเป็นอย่างไร ทั้งนี้ย่อมเกี่ยวข้องกับทัศนคติ ค่านิยม หรือบุคลิกภาพและประสบการณ์ของบุคคลแต่ละคน

๓. บทบาทที่แสดงออกจริง (Actual/Enacted Role) ได้แก่ การกระทำที่บุคคลปฏิบัติจริง ซึ่งย่อมขึ้นอยู่กับสถานการณ์เฉพาะหน้าในขณะนั้นด้วย สถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการแสดงบทบาทหนึ่ง ๆ อาจเป็นสภาพแวดล้อมธรรมชาติและสภาพแวดล้อมทางสังคม เช่น การกีดกันของกลุ่มต่าง ๆ ดังนั้นบทบาทที่ทำจริง ๆ จึงอาจสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับบทบาทที่บุคคลรู้ก็ได้ สถานภาพจึงเป็นโครงสร้างหรือกรอบที่กำหนดให้บุคคลแสดงบทบาทแตกต่างกันในระดับหนึ่ง แต่ก็มีแนวทางที่เป็นมาตรฐานให้กระทำอยู่ในขอบเขตที่สังคมยอมรับได้

นักสังคมวิทยาบางคน เช่น Parsons ชี้ให้เห็นว่า บทบาทที่แตกต่างกันนั้นมีแนวโน้มที่เป็นแบบแผน สังเกตเห็นได้ เรียกว่า “Pattern Variables” เช่น คนในสังคมแบบเก่ามักแสดงบทบาทที่เน้นหลักปฏิบัติต่อบุคคลต่าง ๆ โดยพิจารณาคุณสมบัติส่วนตัว ความชอบพอ มักคาดหวังความสัมพันธ์หลายด้านพร้อม ๆ กัน ส่วนคนในสังคมสมัยใหม่หรือสังคมอุตสาหกรรมมักเน้นความสัมพันธ์ที่มุ่งสู่เป้าหมายเฉพาะด้าน ใช้หลักของความสามารถ ถือกฎเกณฑ์เดียวกับทุกคน ผู้ที่อยู่ในสถานภาพหนึ่ง ต้องแสดงบทบาทตอบสนองคนหลายกลุ่ม สถานภาพหนึ่ง ๆ จึงมีบทบาทหลายด้านเรียกว่า ชุดของบทบาท (Role Set) บุคคลที่มีความสถานภาพเดียวกันอาจแสดงบทบาทต่อคนแต่ละกลุ่มมากน้อยต่างกันได้ บางครั้งการแสดงบทบาทที่ต้อง “เอาใจ” คนหลายกลุ่ม หลายฝ่าย ทำให้เกิดความตึงเครียดในบทบาท เป็นเหตุให้เกิดความอึดอัด คับข้องใจได้เป็นความตึงเครียดอันมาจาก

กฎเกณฑ์ของสังคมเองที่กำหนดไว้เช่นนั้น ความขัดแย้งระหว่างบุคคลกลุ่มต่าง ๆ เป็นอันมาก เป็นความขัดแย้งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะเกิดจากโครงสร้างสังคมนั่นเอง^{๓๙}

๒.๒.๒ ความหมายของบทบาททางการเมือง

การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ถือเป็นการปกครองโดยประชาชน และเพื่อประชาชนโดยบทบาททางการเมืองของประชาชนในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยจึงเป็นหัวใจสำคัญของระบอบนี้ ทั้งนี้บทบาททางการเมืองของประชาชนที่สำคัญยิ่งประการหนึ่ง คือ การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง เนื่องจากเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมือง มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของรัฐบาลและเป็นกระบวนการชี้วัดพัฒนาการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของแต่ละประเทศ ดังนั้นประเทศที่พัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับที่ดีแล้ว มักจะกำหนดให้ประชาชนทุกระดับมีสิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามกฎหมาย และมีผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในทุกมิติของกระบวนการทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีหลายรูปแบบทั้งทางตรง และทางอ้อม ดังนี้ ทางตรง คือ การที่ประชาชนของรัฐทั้งหมดเป็นผู้ใช้อำนาจในการปกครองโดยตรง ด้วยการร่วมกันประชุมพิจารณาเรื่องต่าง ๆ หรือทำหน้าที่เป็นสภาเอง เนื่องจากอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนโดยมีหลักการว่าประชาชนทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์บัญญัติกฎหมาย ทางอ้อม คือ ประชาชนเลือกผู้แทน เพื่อทำหน้าที่แทนตนในการบริหารประเทศ ทั้งฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ เนื่องจากประชาชนมีจำนวนมากเกินกว่าจะให้โอกาสทุกคนใช้สิทธิในการปกครองประเทศ ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองทางอ้อม จึงเป็นหัวใจสำคัญ โดยเฉพาะการเลือกตั้งเพื่อเลือกตัวแทนเข้าไปบริหารประเทศ ประชาชนต้องร่วมมือร่วมใจกัน ไม่สนับสนุนการซื้อสิทธิขายเสียง ต่อต้านและกำจัดการทุจริตคอร์รัปชัน

การมีส่วนร่วมของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยฉบับหนึ่ง ทั้งนี้ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองตามบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เริ่มตั้งแต่กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าไปทำหน้าที่นิติบัญญัติและบริหารราชการแผ่นดินโดยการเลือกตั้งการสร้างกลไกการตรวจสอบอำนาจรัฐ โดยการจัดตั้งองค์กรอิสระให้มีหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลและการสร้างกลไกมาตรการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพประชาชน นอกจากนั้นยังได้กำหนดหลักการที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านการออกเสียงลงคะแนน และการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมืองโดยตรง หรือการตรวจสอบการเมือง ซึ่งได้ขยายฐานและรูปแบบการมีส่วนร่วมในทางการเมืองที่มีแต่เดิมโดยบัญญัติขึ้นในรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นครั้งแรก อาทิเช่น สิทธิรับ

^{๓๙} จ่านงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ, สังคมวิทยา (Sociology), พิมพ์ครั้งที่ ๑๔, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๒), หน้า ๓๗-๓๘.

ฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมาย สิทธิออกเสียงประชามติ และสิทธิขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย เป็นต้น^{๔๐}

๒.๒.๓ บทบาทหน้าที่ของสถาบันการเมืองการปกครอง

สถาบันการเมืองการปกครอง เป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างสังคม ซึ่งทำหน้าที่ประสานเชื่อมโยงส่วนอื่น ๆ ของสังคมให้เป็นอย่างหนึ่งอย่างเดียวกัน เป็นที่ยอมรับกันว่าปัจจุบันสถาบันการเมืองการปกครองนั้น ถือเป็นจุดศูนย์กลางของสังคม ความเจริญก้าวหน้าหรือความเสื่อมสลายของสังคมขึ้นอยู่กับสถาบันนี้เป็นหลักสำคัญ การเมืองการปกครองจัดเป็นกลไกของสังคมอย่างหนึ่งซึ่งมีความผันแปรตลอดเวลา เป้าหมายสำคัญของการเมืองการปกครองคือ การมีอำนาจ ขบวนการทางการเมืองทุกรูปแบบล้วนมีความต้องการอำนาจที่จะปกครองเหนือผู้อื่นและสั่งการให้บุคคลทำหรือไม่ทำในสิ่งที่ผู้มีอำนาจต้องการ เพราะฉะนั้นอำนาจจึงเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทางการเมืองการปกครองทุกรูปแบบ^{๔๑}

โดยทั่วไปสถาบันการเมืองการปกครองมีหน้าที่สำคัญ คือ

- ๑) การปกป้องคุ้มครองผู้คนให้มีความปลอดภัยจากอันตรายและการเบียดเบียนซึ่งกันและกัน
- ๒) จัดการลงโทษผู้ฝ่าฝืนบรรทัดฐานที่ติงามของสังคม
- ๓) ประสานผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มบุคคลในสังคมให้ทุกกลุ่มได้รับผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมและยุติธรรม โดยไม่มีการผูกขาดผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
- ๔) กระตุ้นและส่งเสริมให้บุคคลมีกำลังใจและมีแรงจูงใจในการพัฒนาความถนัดและความสามารถของตนเองให้สูงขึ้น
- ๕) จัดสวัสดิการช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบความทุกข์ความเดือดร้อนจากภัยพิบัติต่าง ๆ ให้มีชีวิตอยู่รอดปลอดภัย มีที่พักอาศัยและอาหารรวมทั้งจำเป็นอย่างอื่นสำหรับชีวิตพอสมควรแก่สภาวะ
- ๖) พัฒนาสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สำหรับประชาชน
- ๗) เป็นตัวแทนของคนในประเทศในการติดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับชาติอื่นและร่วมมือกับชาติต่าง ๆ ในการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพของโลก

^{๔๐}วิศาล ศรีมหาโร, สังคมวิทยาการเมืองการปกครอง, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : โอ เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์, ๒๕๕๖), หน้า ๒๔.

^{๔๑}จางงศ์ อติวัฒน์สิทธิ์, สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๘), หน้า ๗๒-๗๔.

๘) ร่วมมือกับชาติต่าง ๆ ในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษากับทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคม และพัฒนาอารยธรรมสำคัญของโลกให้เป็นมรดกของมนุษยชาติสืบต่อไป

๒.๒.๔ บทบาทที่ควรจะเป็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง

ในทรรศนะของพระพุทธศาสนาบุคคลที่มีความสำคัญที่สุด ไม่ว่าจะ เป็นสถาบันสังคม สถาบันใดก็ตาม รวมทั้งสถาบันการเมืองการปกครองด้วย กล่าวโดยเฉพาะในสถาบันการเมืองการปกครอง จะมีบุคคลที่เกี่ยวข้องอยู่ ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มผู้มีอำนาจในการปกครอง กลุ่มประชาชนที่อยู่ภายใต้การปกครอง พระพุทธศาสนาได้วางหลักการสำหรับนักการเมืองการปกครอง ซึ่งมีหน้าที่บริหารประเทศชาติและสังคมให้ได้รับความสงบสุข ความสงบสุขถือว่าเป็นเป้าหมายสำคัญของการบริหารประเทศชาติ^{๔๒} หลักการซึ่งกำหนดไว้เป็นหน้าที่ของผู้ปกครองที่ดีปรากฏอยู่ในหมวดธรรมหลายหมวด สำหรับการวิจัยฉบับนี้ขอยกตัวอย่างดังต่อไปนี้

ทศพิธราชธรรม หมายถึง คุณธรรมของผู้ปกครองที่ดี มี ๑๐ ประการ ดังนี้

- ๑) การอนุเคราะห์ให้การช่วยเหลือเป็นประจำ (ทาน)
- ๒) การรักษาความสุจริตทางพฤติกรรม (ศีล)
- ๓) การเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อส่วนรวม (ปริจจาคะ)
- ๔) ความซื่อตรงต่อหน้าที่การงาน (อาชชวะ)
- ๕) การมีอัธยาศัยไม่งอแงหยิ่งจองหอง มีความสุภาพอ่อนโยน (มัททวะ)
- ๖) การรู้จักข่มใจไม่ปล่อยให้กิเลสตัณหาครอบงำจิตใจ (ตปะ)
- ๗) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความไม่เกรี้ยวกราด ไม่ใช้อารมณ์ มีเมตตาประจำใจ (อักโกธะ)
- ๘) การไม่เบียดเบียนประชาชน ไม่หลงอำนาจบีบบังคับประชาชนเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ใส่ตัว (อวิหิงสา)

๙) ความอดทนตรากตรำต่อสู้กับงานทุกชนิด แม้จะถูกย่ำยุดด้วยคำพูดก็ไม่ท้อแท้หมดกำลังใจ เพราะส่วนหนึ่งตนเป็นผู้อาสาเข้ามา (ขันติ)

๑๐) ประพฤติธรรมไม่คลาดเคลื่อนหรือเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานอันดีงามของสังคม รวมทั้งไม่ปฏิบัติผิดไปจากกฎข้อบังคับทางศีลธรรมด้วย (อวิโรธนะ)

หลักธรรมที่ดีนี้เป็นหน้าที่ที่จะปฏิบัติต่อตนเอง และต่อบุคคลอื่นอย่างมีคุณค่า ทำให้ผู้ปกครองเป็นผู้ปกครองที่ดีและควรจะเป็นในสังคม^{๔๓}

สรุปความได้ว่า กลุ่มสังคมหรือวัฒนธรรมกำหนดบทบาทขึ้น เพื่อทำให้เกิดประโยชน์ในการทำงานร่วมกัน ลักษณะของบทบาท ๓ ด้าน คือ บทบาทในอุดมคติ (Ideal Role) ได้แก่ บทบาทที่

^{๔๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๓-๗๔.

^{๔๓} จันทน์ อติวัฒน์สิทธิ์, สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์, อ่างแก้ว, หน้า ๗๔-๗๕.

กำหนดไว้เป็นกฎหมาย หรือตามความคาดหวังของบุคคลทั่วไปในสังคม บทบาทตามที่บุคคลเข้าใจ หรือรับรู้ (Perceived Role) เป็นบทบาทที่ขึ้นอยู่กับบุคคลเหล่านั้น ๆ จะคาดคิดด้วยตัวเองว่าควรเป็นอย่างไร บทบาทที่แสดงออกจริง (Actual/Enacted Role) ได้แก่ การกระทำที่บุคคลปฏิบัติจริง ในทรรณะของพระพุทธศาสนา นักการเมืองการปกครองมีหน้าที่บริหารประเทศชาติและสังคมให้ได้รับความสงบสุข ความสงบสุขถือว่าเป็นเป้าหมายสำคัญของการบริหารประเทศชาติ

ตารางที่ ๒.๔ สารสำคัญของแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
อุทัย หิรัญโต, (๒๕๑๙)	กลุ่มสังคม หรือวัฒนธรรมกำหนดบทบาทขึ้น
สุพัตรา สุภาพ, (๒๕๒๐)	บทบาทกำหนดความรับผิดชอบให้บุคคลมีพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพ
ปราชญา กล้าผจญ, (๒๕๒๑)	การแสดงพฤติกรรมเหมาะสมสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้ที่มอบหมายอำนาจ
โสภา ชูพิกุลชัย, (๒๕๒๒)	บทบาททำให้เกิดประโยชน์ในการทำงานร่วมกัน
สงวนศรี วิรัชชัย, (๒๕๒๒)	บทบาทมี ๕ ลักษณะ คือ บทบาทตามที่กำหนด บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง บทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่ง บทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่ผู้อื่นรับรู้
จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ, (๒๕๕๒).	ลักษณะของบทบาท ๓ ด้าน คือ บทบาทในอุดมคติ (Ideal Role) ได้แก่บทบาทที่กำหนดไว้เป็นกฎหมาย หรือตามความคาดหวังของบุคคลทั่วไปในสังคม บทบาทตามที่บุคคลเข้าใจหรือรับรู้ (Perceived Role) เป็นบทบาทที่ขึ้นอยู่กับบุคคลเหล่านั้น ๆ จะคาดคิดด้วยตัวเองว่าควรเป็นอย่างไร บทบาทที่แสดงออกจริง (Actual/Enacted Role) ได้แก่การกระทำที่บุคคลปฏิบัติจริง
จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์, (๒๕๔๘)	บทบาทที่ควรจะเป็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเมือง การปกครอง ในทรรณะของพระพุทธศาสนา นักการเมืองการปกครองมีหน้าที่บริหารประเทศชาติและสังคมให้ได้รับความสงบสุข ความสงบสุขถือว่าเป็นเป้าหมายสำคัญของการบริหารประเทศชาติ

๒.๓ หลักไตรสิกขา

สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ ได้ศึกษาหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาสำหรับการส่งเสริม การแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภา ผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลตามหลักไตรสิกขา ซึ่งได้นำเสนอ รายละเอียดดังนี้

๒.๓.๑ ความหมายของหลักไตรสิกขา

นักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของไตรสิกขาไว้ดังนี้ ไตรสิกขา เป็นกระบวนการ การศึกษาที่มีลักษณะ บูรณาการ เพราะองค์ประกอบของไตรสิกขาประกอบด้วยศีล สมาธิ ปัญญา ทั้ง ๓ ตัวนี้อาศัยกันและกันทำให้ชีวิตบริสุทธิ์ เพราะเมื่อรักษาศีลดีแล้ว ก็ต้องประดับประดาตนไว้ด้วยความไม่ประมาทที่ต้องรักษาจิตด้วยสติอยู่เสมอ คือ การก้าวเข้าสู่แดนแห่งสมาธิ คือ ความสงบมั่นคง แห่งจิตอันเป็นอุปกรณ์สำคัญในการใช้ปัญญา เมื่อจิตไม่ฟุ้งซ่านไม่สับสน ไม่วุ่นวาย ย่อมใช้ปัญญา ได้อย่างดีปัญญาที่ใช้บ่อย ๆ ทำให้เฉียบคม ว่องไว พอกพูนมากขึ้น ซึ่งจะเป้นปัจจัยให้ศีล สมาธิ ดีขึ้น ด้วย^{๔๔}

ไตรสิกขาได้แก่ ศีลสิกขา จิตสิกขา ปัญญาสิกขา หรือศึกษาศีล ศึกษาจิต ศึกษาปัญญา ซึ่ง นับว่าเป็นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษาในพระพุทธศาสนาโดยลำดับ ธรรมที่พระพุทธเจ้าสอน ให้ปฏิบัติทุกประการรวมลงในหลักไตรสิกขานี้ ศีลสิกขาเกี่ยวกับความประพฤติทั้งปวงจิตสิกขาเกี่ยวกับ ภาวะทางจิตใจทุกอย่าง ปัญญาสิกขาเกี่ยวกับความรู้ความเห็นทุกประการ คนเราทุกคนทั้งเด็ก และผู้ใหญ่ ต้องมีความประพฤติของตน ต้องมีจิตใจของตน ต้องมีความรู้ความเห็นของตน จึงมีหน้าที่หรือมี ความสมควรจะพึงศึกษาในเรื่องเหล่านี้ซึ่งเป็นการศึกษาเรื่องตนเองแท้ ๆ และต้องศึกษาอยู่เรื่อยไปจึงจะ มีความเฉลียวฉลาดต่อตนเองอยู่เสมอ ไม่เช่นนั้นก็จะโง่เขลาต่อตนเอง ฉะนั้นไตรสิกขาของ พระพุทธเจ้า จึงจำเป้นแก่ชีวิตร่างกาย หยุดหายใจเมื่อใดก็ตายเมื่อนั้น หยุดศึกษาเมื่อใดก็ตายจาก ความดีและความรู้เมื่อนั้น คนตายยอมไม่มีความรู้สึกตัว คนที่ไม่รู้จักตนเองจึงเหมือนคนตาย ไตรสิกขาของพระองค์จึงเป้นหลักที่บริสุทธิ์บริบูรณ์และรวบรัด เข้าใจง่ายมีเหตุผล ปฏิบัติให้สำเร็จผล ได้จริง^{๔๕}

ไตรสิกขาเป้นระบบการฝกอบรมจากภายนอกเข้าไปหาภายใน จากสวนที่หยาบเข้าไปหา ส่วนที่ละเอียดและจากสวนที่ง่ายกว่าเข้าไปหาสวนที่ยากและลึกซึ้งกว่า เมื่อแรกเริ่ม การฝกอาศัย ความเห็นชอบหรือความรู้ความเข้าใจถูกต้องที่เรียกว่าสัมมาทิฎฐิเป้นเชื่อ หรือเป้นเคาให้เพียงเล็กน้อย

^{๔๔}วสิน อินทสระ. **พุทธวิธีในการสอน**, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนา, ๒๕๒๘), หน้า ๑๘.

^{๔๕}สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช, **แสงสองใจ**, (กรุงเทพมหานคร : เรือนแก้วการพิมพ์, ๒๕๔๑), หน้า ๔๘-๔๙.

พอให้รูวาทนจะไปไหน ทางไหนจะตั้งต้นที่ไหนเท่านั้น การเข้าใจปัญหาและการมองโลกและชีวิตตามความเป็นจริง คือจุดเริ่มต้นที่ถูกต้องและคือความหมายพื้นฐานของสัมมาทิฐิ ส่วนในระหว่างการฝึก การฝึกสวณที่หยาบภายนอกในขั้นศีล ช่วยเป็นฐานให้แก่การฝึกสวณละเอียดภายใน ทำให้พร้อมและสะดวกที่จะฝึกในขั้นจิตและปัญญาให้ได้ผลดียิ่งขึ้น เมื่อฝึกขั้นละเอียดภายในคือขั้นจิตและปัญญาผลก็ส่งกลับมาช่วยการดำเนินชีวิตด้านนอก เช่น มีความประพฤติสุจริต มั่นคง มีศีลที่เป้นไปโดยปกติธรรมดาของตนเอง ไม่ต้องฝืนใจ หรือตั้งใจควบคุมรักษาคิดแก้ปัญหและทำกิจต่าง ๆ ด้วยปัญญาบริสุทธิ์เมื่อฝึกตลอดระบบสิกขาแล้วระบบการดำเนินชีวิตทั้งหมดก็กลายเป็นระบบของมรรค สอดคล้องกันทั้งหมดภายนอกและภายใน^{๔๖}

ไตรสิกขากลับมาเป็นขั้นของการปฏิบัติศาสนามี้นัยเพิ่มเติมจากที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่าศีล เป็นการปฏิบัติเพื่อความสงบเรียบร้อย ปราศจากโทษขั้นต้น ๆ ทางกายวาจาของตนที่เกี่ยวกับสังคัม และส่วนรวม หรือเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่การเป็นอยู่สมาธิเป็นการบังคับจิตใจของตัวเองไว้ให้อยู่ในสภาพที่จะทำประโยชน์ใหม่มากที่สุด ตามที่ตนต้องการ สวณปัญญาหมายถึงการฝึกฝนอบรมทำให้เกิดความเข้าใจให้เห็นแจ้งในสิ่งทั้งหลายตามที่เป้นจริงโดยสมบูรณ์^{๔๗}

การศึกษาตามหลักไตรสิกขานั้นต้องเป็นการฝึกหัดอบรมตนด้วยตนเอง และประเมิณผลสำเร็จด้วยตนเอง แต่มีได้โปรดกันการรับคำแนะนำสั่งสอนจากกัลยาณมิตร ไตรสิกขาเป็นการฝึกหัดอบรมที่เป้นขั้นตอนสืบเนื่อง เริ่มจากรูปธรรมไปสู่นามธรรม เป็นการพัฒนามนุษย์ทั้งกาย วาจา ความคิด จิตใจ อารมณ์สังคัม และสติ ปัญญา การฝึกหัดอบรมตามหลักไตรสิกขามีลักษณะเป็นบูรณาการ และปัจเจกการที่ว่าบูรณาการนั้นเพราะทุกองค์ประกอบอันมีศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งครอบคลุมมรรคมืองคแปดมีลักษณะผสมผสานกลมกลืนอย่างใดสัดสวนสมดุลกัน มีความสอดคล้องรองรับกันทั้งในด้านที่ต้องละเว้นและในด้านที่เจริญ ยากที่จะแยกออกมาโดดเดี่ยวและไม่สามารถตัดองค์ประกอบข้อใดทิ้งไปได้ ที่ว่าไตรสิกขาเป็นปัจเจกการนั้น เพราะมี ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นปัจจัยต่อเนื่องอิงอาศัยกันโดยตลอดจะเริ่มที่ปัญญา หรือสมาธิ หรือศีล ก็ได้^{๔๘}

นอกจากนี้ไตรสิกขา เป็นระบบปฏิบัติที่มุ่งในแง่การใ้งานคือ นำเอาองค์ประกอบทั้งหลายของมรรคออกมาจัดเป้นกระบวนวิธีปฏิบัติที่มี ขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อใช้ของมรรคเหล่านั้นให้สำเร็จผลอย่างเป้นงานเป้นการในชีวิตจริง ดังนั้น ไตรสิกขา จึงก้าวจากระบบการทำหน้าที่ที่สัมพันธ์

^{๔๖} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), **ธรรมอนุชีวิต**, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : Religious Affairs Printing Press, ๒๕๔๑), หน้า ๑๗.

^{๔๗} พุทธทาสภิกขุ, **ธรรมโฆษณ : ขุมทรัพย์ทางปัญญา**, (กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๔๒), หน้า ๕๖-๕๗.

^{๔๘} สุมน อมรวิวัฒน์, **กระบวนการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและธรรมชาติ**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิชย์, ๒๕๔๔), หน้า ๓๕.

กันตลอดเวลา ทุก ๆ ขณะขององค์รวมภายในตัวบุคคลออกมาสู่กระบวนการอบรมวงกว้าง ซึ่งจัดแบ่งเป็นขั้นตอนนี้ ๆ โดยเริ่มจากศีล ซึ่งมุ่งฝกอบรมการแสดงออกทางกายวาจาที่เป็นขั้นภายนอกเกี่ยวกับสังคมเป็นขั้นหยาบแล้วก้าวต่อไปสู่สมาธิฝกอบรมภายในที่เป็นจิตใจที่อยู่ภายใน และละเอียดกว่า เพื่อสนับสนุนการเฝ้าและการฝกปรือปัญญาให้เฝ้างานอย่างใดผลดีที่สุดต่อไป^{๔๙}

สรุปได้ว่า ไตรสิกขาเป็นกระบวนการฝกอบรมมนุษย์ทั้งกาย วาจา ความคิด จิตใจ อารมณ์สติปัญญา ให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้สงบสุข ดังนั้นการฝกอบรมจึงจำเป็นต้องเป็นไปในลักษณะของการบูรณาการที่ประกอบด้วยศีล สมาธิ ปัญญา

๒.๓.๒. องค์ประกอบของไตรสิกขา

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของไตรสิกขาไว้หลายประการดังนี้

๑) ศีล คือ ความประพฤติดีทางกาย และวาจา ความเป็นปกติทางกาย วาจา เป็นเรื่องของการฝกในด้านพฤติกรรม โดยเฉพาะพฤติกรรมที่เคยชิน เครื่องมือที่ใช้ในการฝกศีลก็คือวินัย วินัยเป็นจุดเริ่มต้นในกระบวนการศึกษาและการพัฒนามนุษย์เพราะว่าวินัยเป็นตัวจัดเตรียมชีวิตให้อยู่ในสภาพที่เอื้อต่อการพัฒนา โดยจัดระเบียบความเป็นอยู่การดำเนินชีวิตและการอยู่รวมกันในสังคมให้เหมาะกับการพัฒนาและเอื้อโอกาสในการที่จะพัฒนา เมื่อฝกได้ผลจากคนมีพฤติกรรมเคยชินที่ดีตามวินัยนั้นแล้วก็เกิดเป็นศีล ดังนั้นโดยสรุป วินัยจะมาเป็นรูปของการฝกพฤติกรรมเคยชินที่ดี และการจัดสภาพแวดล้อมที่จะป้องกันไม่ให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่ดีแต่เอื้อต่อการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์^{๕๐}

การปฏิบัติตนเพื่อให้เกิดความถูกต้องดีงามทางกายและวาจานั้น บุคคลต้องปฏิบัติตามหลักที่เรียกว่าศีลพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ๓ ด้าน คือ ด้านสัมมาวาจา ด้านสัมมากัมมันตะ และด้านสัมมาอาชีวะซึ่งแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

๑.๑ สัมมาวาจา เจรจาชอบ ไตแก

๑.๑.๑ ละมุสวาท เวนาการพูดเท็จ รวมถึงสัจจวาจา พูดคำจริง

๑.๑.๒ ละปสุณาวาจา เวนาการพูดสอเสียด รวมถึงพูดคำสมานสามัคคี

๑.๑.๓ ละมุรสุวาจา เวนาการพูดคำหยาบ รวมถึงพูดคำอ่อนหวานสุภาพ

๑.๑.๔ ละสัมผัปปลาปะ เวนาการพูดเพอเจอ รวมถึงพูดคำที่มีประโยชน์

๑.๒ สัมมากัมมันตะ กระทำชอบ ไตแก

๑.๒.๑ ละปาณาติบาต เวนาการทำลายชีวิต รวมถึงการกระทำที่ช่วยเหลือเกื้อกูล

๑.๒.๒ ละอทินนาทานา เวนาการเอาของของเขาที่เขาไม่ได้ให้ (คูอยู่ที่สัมมาอาชีวะหรือทาน)

๑.๒.๓ ละกาเมสุมิจฉาจาร เวนาการประพฤติผิดในกาม รวมถึงสันโดษ

^{๔๙} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), **ธรรมนุญชีวิต**, (กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๕๓), หน้า ๑๑.

^{๕๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๕-๓๗.

๑.๓ สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีพชอบ ได้แก่ ละมิจฉาชีพ เลี้ยงชีพด้วยสัมมาชีพ รวมถึงความขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพสุจริตการฝึกหัดศีลมี ๒ ลักษณะ คือ

๑) การฝึกศีลที่อาศัยความเคยชินและศรัทธา เป็นวิธีที่เน้นหนักด้านระเบียบ วินัย โดยการฝึกปฏิบัติให้เกิดความคุ้นเคยและเคยชินเป็นนิสัย พร้อมกันนั้นก็สร้างเสริมศรัทธาโดยให้กัลยาณมิตรแนะนำชักจูงให้เห็นว่าการประพฤติดีมีระเบียบวินัยเช่นนี้มีประโยชน์หรือมีคุณค่าอย่างไร เมื่อพ้นจากขั้นประพฤติไปตามกรอบหรือตามบังคับ มาถึงขั้นเห็นคุณค่าใฝ่เนียมที่จะทำอย่างนั้นแล้วก็เข้าขั้นเป็นสัมมาทิฐิ การฝึกศีลที่อาศัยความเคยชินและศรัทธานี้ เป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาวิสัยในตนเองได้ การพัฒนาวิสัยในตนเองโดยวิธีนี้ เป็นการพัฒนาที่อาศัยความเข้าใจในธรรมชาติของมนุษย์ที่ว่าเมื่อใดทำอะไรไปแล้ว ๓-๔ ครั้ง ก็จะเกิดความเคยชินในพฤติกรรมที่ทำเมื่อเกิดความเคยชินแล้วก็กลายเป็นพฤติกรรมถาวรยากแก่การแก้ไข ดังนั้น ถ้าเรานำเสนอพฤติกรรมที่ดีตั้งแต่ตอนเริ่มแรกของการเริ่มต้นชีวิต การเข้าสู่สังคม การเข้าสู่ชีวิตใหม่ บุคคลก็จะเกิดความเคยชินเป็นพฤติกรรมที่ถาวรขึ้น เมื่อเกิดเป็นพฤติกรรมที่ถาวรก็ยากแก่การที่จะเปลี่ยนแปลงไปเป็นพฤติกรรมที่ไม่ดีได้ พฤติกรรมที่ไม่ดีจึงยากที่จะเข้ามาแทนที่พฤติกรรมที่ดีการเสริมสร้างวินัยโดยวิธีนี้ใช้ได้ผลดีกับเด็ก โดยเฉพาะเด็กเล็ก ๆ ที่ยังไม่มีพฤติกรรมเคยชินอะไรมาก่อน ถ้าพ่อแม่ผู้ปกครอง คนในชุมชนประพฤติตนอย่างมีระเบียบวินัย เด็กก็จะทำตามอย่างนั้น เกิดเป็นพฤติกรรมที่เคยชินโดยไม่รู้ตัว ถ้าเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับวินัยก็จะกลายเป็นความมีวินัยขึ้นภายในบุคคล ดังนั้นพ่อแม่ ผู้ปกครอง คนในชุมชน คนในที่ทำงาน จึงเป็นตัวแบบที่สำคัญที่จะเป็นต้นแบบพฤติกรรมให้กับสมาชิกใหม่ กล่าวคือ ถ้าพ่อแม่ผู้ปกครอง คนในชุมชน คนในที่ทำงานเกาประพฤติปฏิบัติอย่างไร สมาชิกใหม่ก็จะประพฤติปฏิบัติอย่างนั้น ฉะนั้นถ้าพ่อแม่ผู้ปกครอง คนในชุมชน คนในที่ทำงาน เป็นคนมีปัญญา มีสติสัมปชัญญะดี ควรรับนำทางพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในตอนแรก ก็จะเกิดพฤติกรรมที่เคยชิน ถ้าเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับวินัยก็จะกลายเป็นบุคคลที่มีวินัยในตนเอง ผู้ที่เป็นตัวอย่างหรือเป็นแบบอย่างพฤติกรรมที่ดีงามก็คือกัลยาณมิตร ดังนั้นจะเห็นว่า ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมในการสร้างความมีวินัยต่อกัลยาณมิตรสามารถที่จะนำไปใช้ในการช่วยเสริมการพัฒนาความมีวินัยได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการสร้างวินัย โดยไชระบบสัมพันธ์ขององค์กร (ระบบการฝึกที่เน้นการทำหน้าที่ร่วมกันของศีลสมาธิ ปัญญา) กัลยาณมิตรจะช่วยหนุนให้ระบบสัมพันธ์ขององค์กรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒) การฝึกศีลที่ไชโยนิโสมนสิการกำกับ เป็นวิธีที่เน้นความเข้าใจในความหมายของการกระทำหรือการปฏิบัติ ผู้กระทำจะมีความมั่นใจการกระทำของตน เป็นการปฏิบัติอย่างมั่นใจด้วยปัญญา ทำให้เกิดความเข้าใจ เป็นสัมมาทิฐิเพิ่มพูนขึ้นเรื่อยๆ ไป พร้อมกันกับการฝึกศีลและปตของที่กลายเป็นความประพฤติปฏิบัติศีลด้วยความมกมายที่เรียกว่า สิล্পพตปรามาส การฝึกศีลวิธีนี้เป็นเรื่อง

ที่ค่อนข้างยากใช้ได้เฉพาะกับคนที่มีสติปัญญาสูงจริง ๆ จึงจะสามารถเข้าใจความหมายของการกระทำหรือการปฏิบัติศิลปะได้อย่างกระจ่างชัด

ในระบบของการฝึกอบรมของไตรสิกขา ศิลยังไม่ใช่อุปนิสัยใหญ่ถึงจุดหมายสูงสุดโดยตัวของมันเอง แต่เป็นวิธีการเพื่อก้าวหน้าไปสู่ความเจริญขั้นต่อไป คือ สมาธิ ปัญญาหรือกล่าวได้ว่าการประพฤติในขั้นศีล มีวัตถุประสงค์เฉพาะ คือเพื่อเป็นฐานของสมาธิเมื่อมีจิตใจสงบเป็นสมาธิแล้ว ก็เกิดการคล่องตัวในการที่จะใช้ปัญญาคิดหาเหตุผลและหาทางดำเนินการสร้างสรรค์ความดีต่าง ๆ ให้ได้ผลในขั้นต่อไป

การนำองค์ประกอบด้านศีลมาเป็นแนวทางในการฝึกวินัยนั้น เป็นการนำมาใช้ในด้านพฤติกรรม โดยการสร้างพฤติกรรม เช่น การกำหนดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องมีการเรียนรู้ถึงวิธีปฏิบัติและได้ปฏิบัติจริงในสิ่งที่ฝึกอบรมด้านความรับผิดชอบ ความตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ และการเคารพในสิทธิของผู้อื่น ก็ต้องให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้วิธีปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีลักษณะดังกล่าว มีการสำรวจตนเองถึงขอบกพรองและปฏิบัติการแก้ไขขอบกพรองพร้อมทั้งจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีพฤติกรรมอันพึงประสงค์เหล่านี้^{๕๑}

๒. สมาธิ คือ ความตั้งมั่นของจิต หรือภาวะที่จิตแน่วแนต่อสิ่งที่กำหนดไม่ฟุ้งซ่านหายไป จิตตั้งมั่นในลักษณะที่พร้อมที่จะปฏิบัติงาน การฝึกอบรมสมาธิเป็นเรื่องของการฝึกในด้านจิต หรือระดับจิตใจ ได้แก่การพัฒนาคุณสมบัติด้านต่าง ๆ ของจิต ทั้งในด้านคุณธรรม เช่น ความเมตตา กรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในด้านความสามารถของจิต เช่น ความอิมใจ ความราเริง เบิกบานใจความสดชื่นผองใส ความรู้สึกพอใจ

๒.๑ ประเภทของการเจริญสมาธิ นักวิชาการท่านหนึ่งได้แบ่งประเภทของเจริญสมาธิไว้ ๔ ประเภท ดังนี้

๒.๑.๑ การเจริญสมาธิตามวิถีธรรมชาติ คือการปฏิบัติตามหลักการเกิดขึ้นของสมาธิในกระบวนการที่เป็นไปเองตามธรรมชาติ สาธะสำคัญของกระบวนการธรรมนี้คือกระทำสิ่งที่ตั้งงมอยางใดอยางหนึ่งให้เกิดปราโมทย์ขึ้น จากนั้นก็จะเกิดมีปติ ซึ่งตามมาด้วยปสัสทธิความสดและสมาธิในที่สุด พุดเป็นคำไทยวา เกิดความปลาบปล้มบันเทิงใจ จากนั้นก็จะเกิดความอิมเอิบใจ ร่างกายผอนคลายสงบ จิตใจสบายมีความสงบ แลวสมาธิก็จะเกิดขึ้นได้

๒.๑.๒ การเจริญสมาธิตามหลักอิทธิบาท อิทธิบาท แปลวา ธรรมเครื่องให้ถึงอิทธิฤทธิ์ (ความสำเร็จ) หรือธรรมที่เป็นเหตุให้ประสบความสำเร็จ หรือแปลงาย ๆ วาทางแห่งความสำเร็จ มี ๔ อยาง คือ ฉันทะ (ความพอใจ) วิริยะ (ความเพียร) จิตตะ (ความคิดจดจ่อ) และวิมังสา (ความสอบสวนไตร่สวน) แปลให้จำงายตามลำดับวา มีใจรัก พากเพียร เอาจิตฝกไฟใช้ปัญญาสอบสวน

^{๕๑} พระธรรมปฎก (ป.อ. ปยุตโต), วินัยเรื่องใหญ่กวาที่คิด, (กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๓๘), หน้า ๕๔.

สาระการสร้างสมาธิตามหลักอิทธิบาท ก็คือเอางาน สิ่งที่ทำ หรือจุดหมายที่ต้องการเป็นอารมณ์ของจิต แล้วปลุกเร้าระดมฉันท์ะ วิริยะ จิตตะ หรือวิมังสา เขาหวนสมาธิก็เกิดขึ้นและมีกำลังแข็งแกร่ง ช่วยให้งานอย่างมีความสุขและบรรลุผลสำเร็จด้วยดี

๒.๑.๓ การเจริญสมาธิอย่างเปนแบบแผน เป็นวิธีการเจริญสมาธิที่ปฏิบัติกันอย่างเอาจริงเอาจังเป็นการเพ่งงาน โดยมุ่งฝึกเฉพาะแต่ตัวสมาธิแท้ ๆ ภายในขอบเขตที่โลกีย์ทั้งหมด ซึ่งกำหนดวางกันไว้เป็นรูปแบบ โดยเริ่มจากการชำระศีลให้บริสุทธิ์เป็นเบื้องต้น แล้วจึงปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑) ขจัดเครื่องผูกพันให้ใจพะวักพะวนหวงกังวล ทำให้เกิดสมาธิได้ยาก เช่น การจัดการกับงานต่าง ๆ ที่คั่งค้างอยู่ให้เสร็จเรียบร้อยการรักษากายการป่วยไข้ให้หายดีก่อน เป็นต้น

๒) ค้นหาภักตยามิตร คือ ครูอาจารย์ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะให้กรรมฐานกับตนได้ อันใดแก่ ผู้ที่ประกอบด้วยภักตยามิตรธรรม ๗ ประการ คือ นารัก นาเคารพ นาเจริญใจ รู้จักวา รุจักพูด ยอมให้พูดยอมให้หา แลลงเรื่องลึกซึ้งได้ และไม่ชักนำในเรื่องไม่ควร

๓) รับเอากรรมฐานอย่างใดอย่างหนึ่งที่เหมาะกับจริตของตน กรรมฐาน คือ สิ่งที่เขาทำให้จิตกำหนด เป็นที่ตั้งของจิต ชักนำให้จิตแน่วแน จนเกิดสมาธิมั่นคง

๔) อยู่ในวัดที่อยู่อาศัย หรือสถานที่ปฏิบัติ ที่เหมาะสมและเกื้อกูลต่อการเกิดสมาธิ และตัดขอกังวลเกี่ยวกับร่างกาย เครื่องใช้ส่วนตัว

๕) ปฏิบัติตามวิธีเจริญสมาธิกรรมฐานวิธีแต่ละประเภท มีรายละเอียดวิธีเจริญสมาธิแตกต่างกันไป ซึ่งพอสรุปเป็นหลักการทั่วไปอย่างกว้าง ๆ ได้ดังนี้ คือ

(๑) บริกรรมภาวนา คือการเจริญสมาธิขั้นต้น ได้แก่การกำหนดถือเอาสิ่งที่ใช่เป็นอารมณ์กรรมฐาน เช่น เพ่งดวงกสิณ กำหนดลมหายใจเข้าออกที่กระทบปลายจมูก หรือนึกถึงพุทธคุณวายุอยู่ในใจ จนมองเห็นภาพสิ่งนั้นเกิดติดตา ติดใจ แมนยำ จิตก็เป็นสมาธิขั้นต้นที่เรียกว่า ฌณิกสมาธิ

(๒) อุปะการภาวนาคือการเอาจิตกำหนดภาพติดตาติดใจจากขั้นฌณิก สมาธิจนกระทั่งแน่วแนสนิทในใจ นิเวรณก็สงบระงับ จิตก็ตั้งมั่นเป็นอุปะการสมาธิ

(๓) อัปปนาภาวนา คือ การเจริญอุปะการสมาธิอย่างสม่ำเสมอ หรือการพยายามรักษาภาพติดใจไว้ไม่ให้เลื่อนหายไปเสีย หลีกเลี้ยงสถานที่ บุคคล อาหาร และสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสมไม่เกื้อกูล และรู้จักประคับประคองจิตให้พอดีจนเกิดเป็นอัปปนาสมาธิ

๒.๑.๔ การเจริญสมาธิอย่างสามัญ หรือฝกสมาธิโดยใช้สติเป็นตัวนำการฝกสมาธิด้วยสติเป็นหลัก แยกได้เป็น ๒ วิธีใหญ่ ๆ คือ

๑) การฝกเพื่อใช้งานทางปัญญา หรือมุ่งประโยชน์ทางปัญญา คือใช้สติตั้งกุ่มจิตอยู่กับอารมณ์แล้ว ปัญญาพิจารณา หรือรู้เข้าใจอารมณ์นั้น วิธีนี้สมาธิไม่ใช่ตัวเน้นแต่พลอยได้รับ

การฝึกไปดวย เจริญไปดวย พร้อมกับช่วยส่งเสริมการใช้ปัญญาให้ได้ผลดียิ่งขึ้นด้วยการฝึกแบบนี้ได้แก่ วิธีสวนใหญ่ของสติปัฏฐาน เรียกได้ว่าเป็นวิธีเจริญสมาธิในชีวิตประจำวัน

๒) การฝึกเพื่อสร้างสมาธิล้วน ๆ หรือมุ่งลึกลงไปทางสมาธิเพียงด้านเดียว ได้แก่ การใช้สติคอยจับอารมณ์ไว้ให้ติดอยู่กับอารมณ์นั้นไม่คลาดจากกัน หรือตรึงจิตให้อยู่กับอารมณ์ที่กำลังกำหนดนั้นเรื่อยไป เป็นวิธีการเนนสมาธิโดยตรง^{๕๒}

๒.๒ ระดับของสมาธิ ระดับของสมาธิแยกออกเป็น ๓ ระดับ คือ

๒.๒.๑ สมาธิชั่วขณะ (Momentary Concentration) เป็นสมาธิขั้นต้นที่คนทั่วไป อาจใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่การงานในชีวิตประจำวันให้ได้ดี และจะใช้เป็นจุดตั้งต้นในการ เจริญวิปัสสนาก็ได้

๒.๒.๒ สมาธิเฉียด ๆ หรือ สมาธิจวนจะแนวนั้น (Access Concentration) เป็นสมาธิขั้นระงับนิวรณ์ได้ ก่อนที่จะเข้าสู่ภาวะแห่งฌาน หรือสมาธิในบุพภาคแห่งอัปปานาสมาธิ

๒.๒.๓ สมาธิแนวนั้นหรือ สมาธิที่แนบสนิท (Attainment Concentration) เป็นสมาธิระดับสูงสุด ซึ่งมีในฌานทั้งหลาย หรือว่าเป็นผลสำเร็จที่ต้องเจริญสมาธิ^{๕๓}

ลักษณะของจิตที่เป็นสมาธิเป็นภาวะที่จิตมีคุณภาพ และสมรรถภาพดีที่สุดใน ซึ่งมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

๑) แข็งแรง มีพลังมาก เปรียบเหมือนกระแสน้ำ ที่ถูกควบคุมให้ไหลพุ่งไปใน ทิศทางเดียว ย่อมมีกำลังแรงกว่าน้ำที่ถูกปล่อยให้ไหลกระจายออกไป

๒) ราบเรียบ สงบซึ่ง เหมือนสระหรือบึงใหญ่ ที่มีน้ำนิ่ง ไม่มีลมพัดต้องไม่มี สิ่งรบกวนให้กระเพื่อมไหว

๓) ใส กระจ่าง มองเห็นอะไร ๆ ได้ชัด เหมือนน้ำสงบนิ่ง ไม่เป็นริ้วคลื่น และฝุ่นละอองที่มีตะกอน นอนกนหมดจด

๒.๒.๔ นุ่มนวล ครอบงำงาน หรือเหมาะแก่การใช้งาน เพราะไม่เครียดไม่กระด้างไม่ ขุ่น ไม่ขุ่นมัวไม่สับสน ไม่เรารอน ไม่กระวนกระวายประโยชน์ของสมาธิ^{๕๔}

๓. ปัญญา คือ ความรอบรู้ รู้ทั่วเข้าใจ ลึกซึ้งการนำองค์ประกอบด้านปัญญามาเป็นแนวทางในการเสริมสร้างวินัยในตนเองนั้น ผู้วิจัยนำมาใช้ในด้านความคิด โดยเชื่อว่าการคิดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการเสริมสร้างวินัยในตนเอง การที่บุคคลจะมีวินัยในตนเองนั้นจะต้องมีความรู้ชัดถึงประโยชน์คุณค่าและความสำคัญของการมีวินัยที่ตีเห็นว่าวินัยเป็นสิ่งที่ทำให้ชีวิตเจริญก้าวหน้า ดังนั้น การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในตนเอง จะต้องคำนึงถึงการให้ผู้เข้ารับการฝึกได้มีโอกาสคิด

^{๕๒} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), **ธรรมบุญชีวิต**, (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์สวย, ๒๕๔๗), หน้า ๓๘.

^{๕๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๐.

^{๕๔} อ้างแล้ว, หน้า ๕๖.

พิจารณา จนเกิดความรู้อึ้งในสิ่งที่ตนเองฝึก นอกจากนั้นเมื่อผู้เข้ารับการฝึกมองเห็นประโยชน์คุณค่า และความสำคัญของการฝึกแล้ว ยังก่อให้เกิดผลโดยอัตโนมัติต่อด้านจิตใจและด้านพฤติกรรมให้ทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การพัฒนาปัญญาทางพระพุทธศาสนานั้น ต้องใช้ทั้งปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก หรือปรโตโฆสะนั้นต้องอาศัยกัลยาณมิตรช่วยสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ทำให้เกิดความสุखความสบายใจอันจะเอื้อต่อการเรียนรู้ และกระตุ้นความสนใจใฝ่รู้ ตลอดจนให้ความรู้ และคำแนะนำ สอนปัจจัยภายในนั้นมีความสำคัญโดยตรงต่อการพัฒนาปัญญา ปัจจัยภายในที่เกี่ยวกับการพัฒนาปัญญา คือ โยนิโสมนสิการ เป็นการสอนให้นักเรียนรู้จักคิดอย่างมีระเบียบ มีเหตุผล และถูกวิธี^{๕๕}

ปัญญา คือ ความรู้ซึ่งเกิดมีขึ้นในตนเอง จากการได้ยิน ได้เห็น เป็นต้น และคนเราจะฉลาดมากหรือน้อย ก็เพราะการรู้จักใช้ความคิดพิจารณาหาเหตุผลจากความรู้ที่ไดมานั่นเอง^{๕๖}

ปัญญา หรือความรู้ในพระพุทธศาสนามีแหล่งที่มา ๓ ประการ ปัญญาจึงมี ๓ ประเภทตามแหล่งที่มา ดังนี้

- ๓.๑ สุตมยปัญญา หมายถึง ปัญญาเกิดจากการฟัง
- ๓.๒ จินตามยปัญญา หมายถึง ปัญญาเกิดจากการคิด
- ๓.๓ ภาวนามยปัญญา หมายถึง ปัญญาเกิดจากการลงมือทำ^{๕๗}

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า เมื่อพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงค้นพบสังขารธรรมของชีวิต และวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ อันเป็นปัจจัยเกี่ยวเนื่องเป็นผลต่อความทุกข์ ในชีวิตของมนุษย์แล้วทรงเน้นเรื่องการเกิดทุกข์และการดับทุกข์เป็นสำคัญธรรมะที่พระองค์ตรัสรู้มิได้เป็นเพียงหนทางปฏิบัติที่คนแต่ละคนจะพ้นทุกข์เท่านั้น หากแต่ยังช่วยให้สังคมพ้นจากความทุกข์ด้วย ทางที่นำไปสู่ความดับทุกข์ทั้งสิ้นที่เรียกว่า “อริยมรรค” นั้นจัดออกมาเป็นการศึกษาอบรมหรือกระบวนการพัฒนามนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนาซึ่งก็คือ ไตรสิกขา นั้นเป็นกระบวนการที่ครอบคลุมการพัฒนามนุษย์ในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทางกายและสังคม (ศีลสิกขา) การพัฒนาทางอารมณ์ (จิตสิกขา) และการพัฒนาปัญญา (ปัญญาสิกขา) หลักไตรสิกขาจึงนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนามนุษย์ได้ในทุก ๆ ด้าน ประโยชน์ของการปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขาการวิจัยครั้ง

^{๕๕} ทิศนา แคมมณี และคนอื่น ๆ, กิจกรรมการปลูกฝังค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนระดับปฐมวัยและประถมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : เสริมสินพีรพรส ชิสมิ, ๒๕๔๖), หน้า ๗๘.

^{๕๖} กองแก้ว เจริญอักษร, การพัฒนาบุคลิกภาพตามแนวพุทธ, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕), หน้า ๔๒.

^{๕๗} เสถียรพงษ์ วรรณปก, ๙ พุทธ ๙ เต่า ๙ เซ็น, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (นครปฐม : ระฆังทอง, ๒๕๕๓), หน้า ๕๒.

นี้ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสาร ตำราต่างๆที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ของการปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขา ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงประโยชน์ของการปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขาผู้วิจัยสามารถรวบรวมได้ดังนี้

การปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขามีคุณประโยชน์หลายประการ สามารถสรุปได้ดังนี้

๑) ประโยชน์ที่เป็นจุดมุ่งหมาย หรืออุดมคติทางศาสนา คือ เป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งในการปฏิบัติ เพื่อบรรลุจุดหมายสูงสุด อันได้แก่ ความหลุดพ้นจากกิเลส และทุกข์ทั้งปวงแบ่งได้เป็น ๒ ระดับ คือ

๑.๑ สมบัติที่เป็นบาทฐานแห่งวิปัสสนา เป็นการเตรียมจิตใจพร้อมที่จะไขปัญหาพิจารณาในรูแจงสภาพธรรม ตามความเป็นจริง ซึ่งจะนำไปสู่วิชชา และวิมุตติในที่สุด

๑.๒ สมบัติเพื่อบรรลุที่จิตหลุดพ้นจากกิเลสชั่วคราว คือ การใช้กำลังสมาธิกดข่มทับกิเลสไว้

๒) ประโยชน์ในด้านสร้างความสามารถพิเศษเหนือสามัญวิสัย คือการใช้สมาธิระดับฌานสมาบัติเป็นฐาน ทำให้เกิดฤทธิ์เดชต่าง ๆ เช่น หูทิพย์ ตาทิพย์ หายใจโคระลึกชาติได้ เป็นต้น

๓) ประโยชน์ในด้านสุขภาพจิต และการพัฒนาบุคลิกภาพ เช่น ทำให้เป็นผู้มีจิตใจและมีบุคลิกลักษณะเข้มแข็ง หนักแน่น มั่นคง สงบ เยือกเย็น สุขภาพ นิ่มนวล สดชื่น ผ่องใส กระจับกระฉ่าง กระปรี้กระเปร่า เบิกบาน งามสง่า มีเมตตากรุณา มองดูรู้จักตนเอง และผู้อื่นตามความเป็นจริง เตรียมจิตใจอยู่ในสภาพพร้อม และง่ายแก่การปลุกฝังคุณธรรมต่าง ๆ และเสริมสร้างนิสัยที่ดีรู้จักทำใจให้สงบ มีความมั่นคงทางอารมณ์ และมีภูมิคุ้มกันโรคทางจิตประโยชน์ข้อนี้จะเพิ่มพูนยิ่งขึ้นในเมื่อจิตที่มีสมาธินั้นเป็นฐานปฏิบัติตามหลักสติปัญญา คือ ดำเนินชีวิตอย่างมีสติตามดูรู้ทันพฤติกรรมทางกาย วาจา ความรู้สึกนึกคิด และภาวะจิตของตนเป็นไปต่าง ๆ

๔) ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เช่น

๔.๑ ช่วยทำให้จิตใจผ่อนคลาย หายเครียด เกิดความสงบ หายกระวนกระวายหยุดยั้งจากความก่อกวน วิตกกังวล เป็นเครื่องพักผ่อนคลาย ใจสบาย และมีความสุข

๔.๒ เป็นเครื่องเสริมประสิทธิภาพในการทำงาน การเล่าเรียน และการทำกิจทุกอย่าง เพราะจิตเป็นสมาธิ แนวนอนอยู่กับสิ่งที่กำลังกระทำ ไม่ฟุ้งซ่าน ไม่วอกแวก ไม่เลื่อนลอย ยอมช่วยให้เรียน ให้คิด ให้ทำงานได้ผลดีการงานก็ไปโดยรอบคอบ ไม่ผิดพลาด และป้องกันอุบัติเหตุได้ดี เพราะเมื่อมีสมาธิก็ยอมมีสติกำกับอยู่ด้วย

๔.๓ ช่วยเสริมสุขภาพกาย และไขแกไขโรคได้ ร่างกายกับจิตใจอาศัยกันและมีอิทธิพลต่อกัน เมื่อกายไม่สบาย จิตใจก็พลอยอ่อนแอ เศร้าหมองขุ่นมัว ครั้นเสียใจไม่มีกำลังใจก็ยิ่งซ้ำให้โรคทางกายนั้นทรุดหนักลงไปอีก แมในเวลาทีร่างกายเป็นปกติ พอประสบเรื่องราวให้เศร้าเสียใจรุนแรง ก็ล้มป่วยเจ็บไข้ไปได้ สอนผู้ที่มีจิตใจเข้มแข็งสมบูรณ์ เมื่อเจ็บป่วยกาย ก็ไม่สบายอยู่แคกายเท่านั้น

จิตใจไม่พลอยป่วยไปด้วย ยิ่งกว่านั้นกลับไขใจที่สบาย มีกำลังจิตเข้มแข็งนั้นหันกลับมาสงอิทธิพลบรรเทา หรือถอนเบาโรคทางกายได้อีกด้วย^{๕๘}

อย่างไรก็ดีแม้การฝึกสมาธิมีผลให้เกิดความสงบแก่จิต แต่ในพระพุทธศาสนากล่าวา เป็นความสุขชนิดหนึ่ง ที่มีอาการคล้าย “หินทับหญ้า” คือทำให้จิตสงบระงับจากกิเลสเรื่องเศร้าหมองได้ชั่วคราว ซึ่งมักทำให้ผู้ฝึกจิตใจ จะอยู่ในความสงบเพียงเท่านี้ไม่คิดไขประโยชน์จากความสงบให้นำไปสู่การพัฒนาปัญญาคือการใช้ความคิดพิจารณาสภาพความเป็นจริงของชีวิตให้ลึกซึ้งลงไปอีกอาการเช่นนี้เปรียบเสมือนหญ้าที่ถูกหินทับไว้ชั่วคราวเท่านั้น เมื่อใดที่ถอนเอาหินออกไปหญ้าก็งอกงามได้อีกผู้ที่อยู่ในสมาธิจะมีความสงบใจในขณะนั้น เมื่อเลิกจากการทำสมาธิต้องหันไปประกอบกิจการอื่น ในขณะต่อมา จิตใจก็จะวุ่นวายเดือดร้อนตามสภาพเหตุการณ์แวดล้อมอีกเช่นเดิม ดังนั้นในการฝึกสมาธิเพื่อต้องการความสงบของจิตใจแล้ว ควรได้พัฒนาต่อไปถึงการฝึกอบรมปัญญาด้วย ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางของการศึกษาที่สมบูรณ์ตามหลักไตรสิกขา

ในพระสุตตปิฎก ขุททกนิกาย ได้กล่าวเกี่ยวกับหลักไตรสิกขาไว้ดังนี้

กุลบุตรผู้ฉลาดในประโยชน์ พิจารณาเพื่อจะตรัสรู้สันตบพิงบำเพ็ญไตรสิกขา กุลบุตรนั้นพึงเป็นผู้อาจหาญ เป็นผู้ตรง ซื่อตรง วาง่าย อ่อนโยน ไม่เย่อหยิ่ง สันโดษเลี้ยงง่าย มีกิจน้อย มีความประพฤติเบา มีอินทรีย์อันสงบแล้ว มีปัญญาเครื่องรักษาตน ไม่คะนอง ไม่พัวพันในสกุลทั้งหลาย และไม่พึงประพฤติทุจริตเล็กน้อยอะไร ๆ ซึ่งเป็นเหตุให้ท่านผู้รู้เหล่าอื่นติเตียนได้ พึงเจริญเมตตาในสัตว์ทั้งหลายว่า ขอสัตว์ทั้งปวงจงเป็นผู้มีสุข มีความเกษมมีตนถึงความสุขเกิด สัตว์มีชีวิตเหล่าใดเหล่าหนึ่งมีอยู่ เป็นผู้สะดุ้งหรือเป็นผู้มั่นคง ไม่มีส่วนเหลือ สัตว์เหล่าใดมีกายยาวหรือใหญ่ ปานกลางหรือสั้น ผอมหรือพี ที่เราเห็นแล้วหรือไม่ได้เห็น อยู่ในที่ไกลหรือในที่ใกล้ ที่เกิดแล้วหรือแสวงหาที่เกิด ขอสัตว์ทั้งหมดนั้นจงเป็นผู้มีตนถึงความสุขเกิด สัตว์อื่นไม่พึงข่มขู่สัตว์อื่น ไม่พึงดูหมิ่นอะไรเขาในที่ไหน ๆ ไม่พึงปรารถนาทุกขีให้แก่กันและกันเพราะความโกรธ เพราะความเคียดแค้น มารดาถนอมบุตรคนเดียวผู้เกิดในตน แม้ด้วยการยอมสละชีวิตได้ ฉันทกุลบุตรผู้ฉลาดในประโยชน์ พึงเจริญเมตตาในใจไม่มีประมาณในสัตว์ทั้งปวง แม้ฉันทัน กุลบุตรนั้นพึงเจริญเมตตาในใจไม่มีประมาณ ไปในโลกทั้งสิ้น ทั้งเบื้องบน เบื้องต่ำ เบื้องขวาง ไม่คับแคบ ไม่มีเวร ไม่มีศัตรูกุลบุตรผู้เจริญเมตตาในใจนั้นยืนอยู่ก็ดี เดินอยู่ก็ดี นั่งอยู่ก็ดีนอนอยู่ก็ดี พึงเป็นผู้ปราศจากความง่วงเหงาเพียงใด ก็พึงตั้งสติไว้เพียงนั้น บัณฑิตทั้งหลายกล่าววิหการธรรมนี้ว่าเป็นพรหมวิหารในธรรมวินัยของพระอริยเจ้านี้ และกุลบุตรผู้เจริญ

^{๕๘} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), ธรรมนุญชีวิต, อ่างแล้ว, หน้า ๕๙.

เมตตาไม่เข้าไปอาศัยทิฐิ เป็นผู้มีศีลถึงพร้อมแล้วด้วยทัศนะ นำความยินดีในกาม
ทั้งหลายออกได้แล้ว ย่อมไม่ถึงความนอนในครรภ์อีกโดยแท้แล ^{๕๙}

สรุปความได้ว่า การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาททางการเมืองของสตรีในการปฏิบัติหน้าที่ใน
สภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” ผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียด
เกี่ยวกับหลักธรรม ได้แก่ หลักไตรสิกขา ประกอบด้วย ศีล สมาธิ ปัญญา เพื่อนำไปส่งเสริมบทบาท
ทางการเมืองของสตรีในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรในกรุงเทพมหานครและ
ปริมณฑล

ตารางที่ ๒.๕ สารสำคัญของแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรม (หลักไตรสิกขา)

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ช.สุ. (ไทย) ๒๕/๓๐๘/๓๒๓-๓๒๔. วศิน อินทสระ, (๒๕๒๘)	หลักไตรสิกขา ประกอบด้วย ศีล สมาธิ ปัญญา หลักไตรสิกขาเป็นกระบวนการศึกษาที่มีลักษณะ บูรณาการ
สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช, (๒๕๔๑)	ไตรสิกขา ได้แก่ ศีลสิกขา จิตสิกขา ปัญญาสิกขา
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), (๒๕๔๑)	ไตรสิกขาเป็นระบบการฝึกอบรมจากภายนอกเข้าไป ไปหาภายใน
พุทธทาสภิกขุ, (๒๕๔๒)	ศีล เป็นการปฏิบัติเพื่อความเรียบร้อย สมาธิเป็น การบังคับจิตใจ ปัญญาเป็นการฝึกฝนให้เกิด ความเข้าใจเห็นแจ้ง
ทิตานา เขมมณี และคนอื่น, (๒๕๔๖)	ปัจจัยภายในที่เกี่ยวกับการพัฒนาปัญญา คือ การ โยนิโสมนสิการ
เสถียรพงษ์ วรรณปก, (๒๕๕๓)	ปัญญา ๓ สุตมยปัญญา จิตามยปัญญา ภาวนามยปัญญา

^{๕๙}ช.สุ. (ไทย) ๑๗/๓๐๘/๓๒๓-๓๒๔.

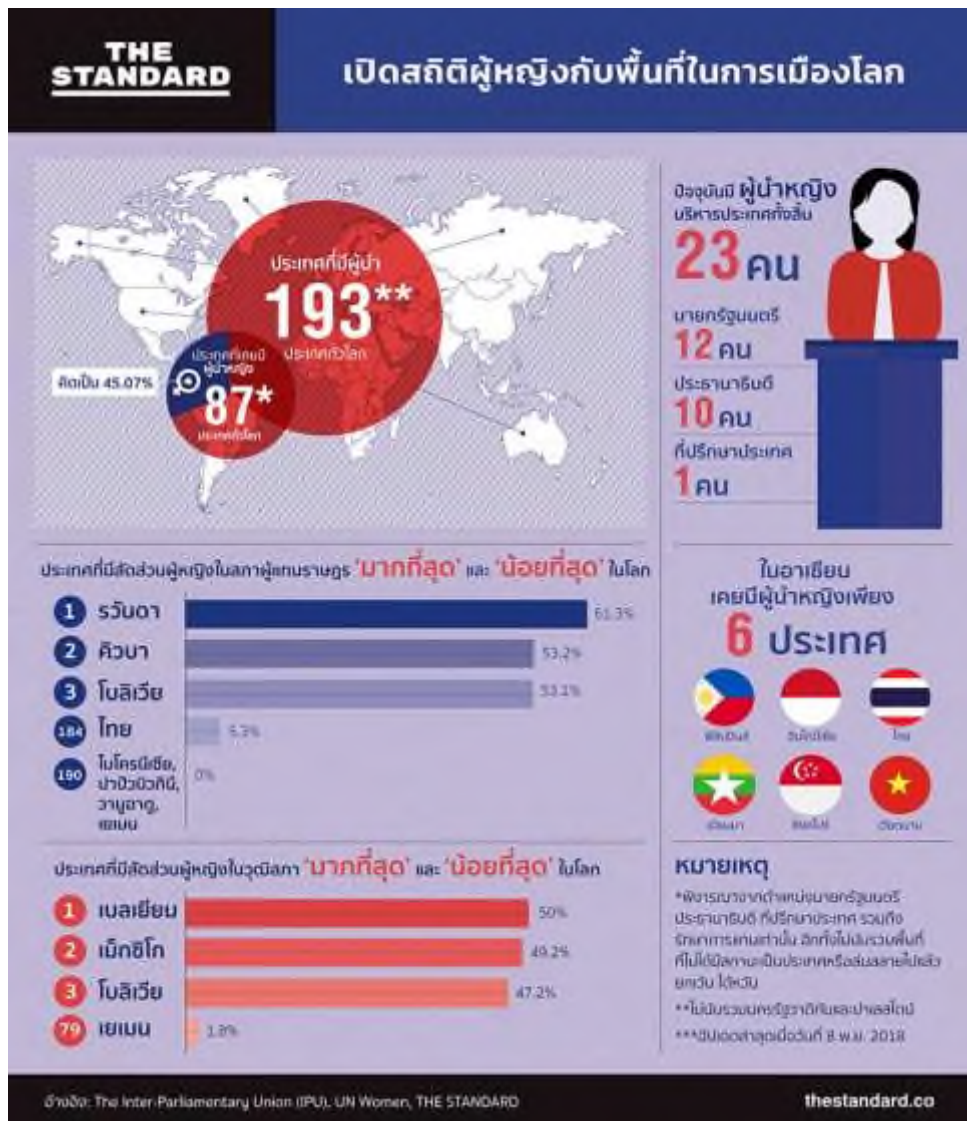
๒.๔ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลบริบทเรื่องที่ทำกรวิจัยเกี่ยวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพอสังเขป ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เปิดเผยข้อมูลของการเลือกตั้งทั่วไปของไทยในปี ๒๕๖๒ มีผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเบื้องต้น ๑๓,๙๙๑ ราย จาก ๘๑ พรรคการเมือง ซึ่งมีทั้งผู้สมัครหญิงและชาย และปีนี้เห็นได้ว่ามีผู้สมัครหญิงเพิ่มมากขึ้น จากการเลือกตั้งในปี ๒๕๕๗ ประเทศไทยจัดอยู่ในอันดับที่ ๑๘๒ มีสตรีเข้าสภาผู้แทนราษฎรเพียง ๑๓ คนคิดเป็น ๕.๔% ของ ๒๔๐ ที่นั่ง^{๖๐} ผลการเลือกตั้งวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ มีผู้สมัครที่เป็นสตรีได้รับเลือกมาเป็น ส.ส. ทั้งหมด ๗๖ คนจากทุกพรรค ซึ่งคำนวณได้เป็นร้อยละ ๑๔ ผลการเลือกตั้งวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ มีผู้สมัครที่เป็นสตรีได้รับเลือกมาเป็น ส.ส. ทั้งหมด ๗๖ คนจากทุกพรรค ซึ่งคำนวณได้เป็นร้อยละ ๑๔ โดยจากทั้งหมด ๗๖ คนแบ่งเป็น พลังประชารัฐ ๒๒ คน เพื่อไทย ๒๑ คน อนาคตใหม่ ๑๒ คน (ตามเพศสภาพ ๑๔ คน) ประชาธิปัตย์ ๙ คน ภูมิใจไทย ๔ คน รวมพลังประชาชาติไทย ๒ คน เสรีรวมไทย ๒ คน เพื่อชาติ ๒ คน พลเมืองไทย ๑ คน เศรษฐกิจใหม่ ๑ คน^{๖๑}

^{๖๐} ข้อมูลจาก สหภาพรัฐสภา [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://thaipublica.org/2019/03/woman-in-parliament-politics/>, [๒ มิถุนายน ๒๕๖๒].

^{๖๑} มติชน, “เลือกตั้ง ๖๒ ส.ส. หญิงไทยครอง ๗๖ ที่นั่ง นับได้ร้อยละ ๑๔ น้อยกว่าค่าเฉลี่ยโลก”, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://workpointnews.com/2019/05/26/women-in-thai-parliament/>, [๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒].

ผลจากการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ ปรากฏว่า กรุงเทพมหานคร แบ่งเขตการเลือกตั้งใหม่ออกเป็น ๓๐ เขตเลือกตั้ง^{๖๒} โดยแต่ละเขตเลือกตั้งจะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละ ๑ คน ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า ผู้ได้รับการเลือกตั้งชาย จำนวน ๒๑ คน และผู้ได้รับการเลือกตั้งหญิง จำนวน ๙ คน ประกอบด้วย นางสาวกานต์กนิษฐ์ แห้วสันตติ พรรคพลังประชารัฐ กทม.เขต ๑ ดร.พัชรินทร์ ชำศิริพงษ์ พรรคพลังประชารัฐ เขต ๒ นางสาววรรณวีระ ตะล่อมสิน พรรคอนาคตใหม่ เขต ๓ นางกรณิศ งามสุคนธ์รัตนา พรรคพลังประชารัฐ เขต ๔ นางสาวภาดาท์ วรกานนท์ พรรคพลังประชารัฐ เขต ๖ นางสาวฉนิกานต์ พรพงษาโรจน์ พรรคพลังประชารัฐ เขต ๗ นางสาวฐิติภัทร์ โชติเดชาชัยนันต์ พรรคพลังประชารัฐ เขต ๑๓ ดร.ธีรรัตน์ สำเร็จวานิชย์ พรรค

^{๖๒} พลวุฒิ สงสกุล, “แบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ เตรียมหย่อนบัตรปี ๖๒ ส.ส. ลด ๒๓ จังหวัด อีสานหด ๑๐ ที่นั่ง”, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : THE STANDARD, [๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒].

เพื่อไทย เขต ๑๘ นางสุภาภรณ์ คงวุฒิปัญญา พรรคเพื่อไทย เขต ๒๙^{๖๓} จังหวัดนครปฐมแบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น ๕ เขตเลือกตั้ง^{๖๔} เท่าเดิม ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า เขตเลือกตั้งที่ ๓ ประกอบไปด้วยอำเภอดอนตูม อำเภอบางเลน และอำเภอพุทธมณฑล โดยนางสาวสุทธรณ สุปรรณ ณ อยุธยา สังกัดพรรคอนาคตใหม่ เป็นผู้ชนะการเลือกตั้ง และเขตเลือกตั้งที่ ๕ ประกอบไปด้วยอำเภอสามพราน (ยกเว้นตำบลตลาดจินดา ตำบลคลองจินดา และตำบลบางช้าง) นางจุมพิตา จันทระจร สังกัดพรรคอนาคตใหม่ เป็นผู้ชนะการเลือกตั้ง แต่มีปัญหาทางด้านสุขภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ จึงขอลาออกจากตำแหน่ง และมีการเลือกตั้งซ่อมในเวลาต่อมา^{๖๕} จังหวัดสมุทรสาครได้สร้างประวัติศาสตร์การเมืองใหม่ ผลปรากฏว่า เขตเลือกตั้งที่ ๓ นางสาวจอมขวัญ กลับบ้านเกาะ สังกัดพรรคพลังประชาชน เป็นผู้ชนะการเลือกตั้ง^{๖๖}

สรุปความได้ว่า ผลจากการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ ปรากฏว่า มีผู้สมัครที่เป็นสตรีได้รับเลือกมาเป็น ส.ส. ทั้งหมด ๗๖ คนจากทุกพรรค ซึ่งคำนวณได้เป็นร้อยละ ๑๔ สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ได้ศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรี ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร จำนวน ๙ คน จังหวัดนครปฐม จำนวน ๑ คน และจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน ๑ คน ดังปรากฏตามตารางที่ ๒.๖

ตารางที่ ๒.๖ จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

จังหวัด	ปี พ.ศ.	ส.ส. ผู้ชาย	ส.ส. สตรี	รวม
กรุงเทพมหานคร	๒๕๕๔	๒๕	๘	๓๓
	๒๕๖๒	๒๑	๙	๓๐
นครปฐม	๒๕๕๔	๕	-	๕
	๒๕๖๒	๔	๑	๕
สมุทรสาคร	๒๕๕๔	๓	-	๓
	๒๕๖๒	๒	๑	๓

^{๖๓}วิกิพีเดีย สารานุกรม, จังหวัดกรุงเทพมหานครในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%A8_%2562, [๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๒].

^{๖๔}บ้านเมือง, “บรรยากาศการรับสมัคร ส.ส.จ.นครปฐม”, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : banmuang.co.th. [๒๗ กันยายน ๒๕๖๒].

^{๖๕}วิกิพีเดีย สารานุกรม, “จังหวัดนครปฐมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒”, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%A8_%2562, [๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๒].

^{๖๖}ข่าวสด, “เลือกตั้ง ๖๒”, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : Khaosod.co.th, [๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๒],

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาททางการเมืองของสตรีในการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” ผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียดในการศึกษาทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางการเมืองของสตรี ดังนี้

๒.๕.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางการเมือง

การศึกษาทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางการเมือง เป็นการศึกษาผลงานการวิจัยของนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน แล้วนำมาเรียบเรียงตามลำดับ ดังนี้

วิชิต บุญสนอง ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาของการบริหารสวนตำบลและเทศบาลในเขตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” ผลการศึกษาวิจัย พบว่า แนวทางการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านหลักนิติธรรม คือ ๑. การเสริมสร้างประสิทธิภาพของหน่วยงานท้องถิ่นโดยเน้นการอำนวยความสะดวกรวดเร็ว ถูกต้องและเป็นธรรม ด้านหลักคุณธรรม คือ การเสริมสร้างความสามัคคีและลดความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่กับเจ้าหน้าที่และผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านหลักความโปร่งใส คือ การเสริมสร้างความโปร่งใสด้านการเปิดเผยข้อมูล เพื่อให้ประชาชนสามารถรับรู้การทำงานของหน่วยงานได้ ด้านการมีส่วนร่วม คือ แนวทางการเสริมสร้างกระบวนการตัดสินใจโดยใช้เสียงส่วนใหญ่ ในการหาฉันทามติร่วมกันระหว่างประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านความรับผิดชอบ คือ แนวทางการเสริมสร้างให้บุคลากรในองค์กรได้เคารพในความความคิดเห็นที่แตกต่างกันและกล่าวยอมรับผลของการกระทำ พร้อมรับการตรวจสอบ ด้านหลักความคุ้มค่า คือ แนวทางการเสริมสร้างให้หน่วยงานมีวิธีการและขั้นตอนในการจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นระบบและเหมาะสมกับการดำเนินงาน ด้านหลักความเสมอภาค คือ แนวทางการส่งเสริมการใช้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับโดยไม่เลือกปฏิบัติ มีความเสมอภาคเท่าเทียมและเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ด้านหลักความสอดคล้อง คือ การส่งเสริมการเรียนรู้ของบุคลากรด้วยวิธีการเรียนรู้วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของสังคม เพื่อให้ทราบถึงความต้องการของชุมชนและสังคมที่แท้จริง ด้านหลักการมีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์คือ การส่งเสริมให้มีการนำวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์เผยแพร่ให้บุคลากรและประชาชนในท้องถิ่นได้ทราบ เพื่อให้รับรู้ถึงแนวคิดวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ที่จะปฏิบัติในอนาคตสำหรับองค์กรและท้องถิ่น วาดตรงกับความต้องการที่แท้จริงของบุคลากรและชุมชนเพียงใด ด้านหลักการควบคุมการคอร์รัปชัน การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรมให้กับท้องถิ่นในการตระหนักภัยของการคอร์รัปชัน^{๖๗}

^{๖๗}วิชิต บุญสนอง, “แนวทางการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาของการบริหารสวนตำบลและเทศบาลในเขตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” รายงานการวิจัย, (วิทยาลัยราชพฤกษ์ : นนทบุรี), ๒๕๕๖.

สมศักดิ์ อัครศิริศิลป์ ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเข้าสู่วงการการเมืองของนักการเมืองสตรีไทย” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีมี ๒ ลักษณะคือ การมีส่วนร่วมแบบเป็นทางการ และทางที่ ๒ การมีส่วนร่วมแบบไม่เป็นทางการ และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเข้าสู่วงการการเมืองไทยของสตรีไทย ประกอบด้วย ปัจจัยเกื้อกูลคือกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนจากครอบครัว ความสนใจส่วนตัว ความสามารถส่วนตัว ทูทางด้านความรู้ ทูทางครอบครัวทุนจากผลงานที่กระทำมาในอดีต ทุนทรัพย์ ทุนจากพรรคการเมืองต้นสังกัด ทุนทางสังคม ส่วนปัจจัยอุปสรรคคือกฎเกณฑ์ทางสังคม การเหยียดเพศ การขาดความมุ่งมั่น ภาวะครอบครัว และวุฒิภาวะของนักการเมืองสตรีแต่ละคน^{๖๘}

อดิศักดิ์ ทองบุญ ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์บทบาทสตรีทางการเมืองตามมาตรฐานของพุทธธรรม : กรณีศึกษาพระพุทธานุชาในกัมโพชสูตร” ผลการวิจัยพบว่า ในปัจจุบันสตรีทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกับบุรุษ บทบาทสตรีทั้งทางการเมืองและการเมือง มีความสำคัญ นำมาซึ่งความสุข ความเจริญก้าวหน้าทั้งส่วนตัวและส่วนรวมหรือสังคม ประเทศชาติไม่แพ้บทบาทของบุรุษ ซึ่งแตกต่างไปจากสตรีในสมัยก่อน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสตรีในปัจจุบันมีโอกาสดำเนินการศึกษาเท่าเทียมกันเป็นสำคัญ แต่เพราะเหตุใดในกัมโพชสูตรจึงมีคำกล่าวที่ว่า “สตรีนั่งในสภาไม่ได้ ทำงานใหญ่ไม่ได้ และไปประกอบอาชีพในแคว้นกัมโพชะหรือต่างแคว้นไม่ได้” คำถามและคำตอบในพระสูตรนี้เกิดจากการมองสตรีอย่างอคติตามความเชื่อของสังคมอินเดียสมัยนั้นหรือไม่ เมื่อได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากพระสูตรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อสงสัยเหล่านั้นแล้วนำมาพิจารณาวิเคราะห์เปรียบเทียบจนแน่ใจว่า สามารถแก้ข้อสงสัยดังกล่าวได้ โดยมุ่งหวังที่จะนำพระพุทธานุชาไปแนะนำสตรีที่มีปัญหาให้ทราบและแก้ไขต่อไป และเสนออีกว่า ผู้มีความโกรธความริษยา ความตระหนี่และมีปัญญาทึบมัวว่าบุรุษหรือสตรียอมนั่งในสภาไม่ได้ ทำงานใหญ่ไม่ได้ และไปประกอบอาชีพในต่างแคว้นไม่ได้ทั้งนั้น เพราะฉะนั้น จึงได้ข้อสรุปว่า ผู้ใดเมื่อเรียนรู้ข้อบกพร่องของตนจนรู้ตระหนี่แน่แล้ว ลงมือแก้ไขตามพระพุทธานุชา ดังมีพระนางมัลลิกาเทวีทรงปฏิบัติ ผู้นั้นจะได้ประโยชน์สมตามที่พระพุทธานุชาทรงประสงค์^{๖๙}

คณินนิตย์ พรหมมินทร์ ได้วิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ของสตรีไทยล้านนาตะวันออก” ผลการวิจัยพบว่า ความศรัทธาในการเมืองท้องถิ่นของสตรีไทยล้านนาตะวันออก มีความศรัทธาในเรื่อง การสร้างประชาธิปไตยที่มั่นคง จะต้อง

^{๖๘} สมศักดิ์ อัครศิริศิลป์, “ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเข้าสู่วงการการเมืองของนักการเมืองสตรีไทย”, *The National Defence College of Thailand Journal*, Vol. 60 No. 4, (September-December 2018): 35.

^{๖๙} อดิศักดิ์ ทองบุญ, “ศึกษาวิเคราะห์บทบาทสตรีทางการเมืองตามมาตรฐานของพุทธธรรม : กรณีศึกษาพระพุทธานุชาในกัมโพชสูตร”, *วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (๒๕๖๐) : ๑.

เริ่มสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นก่อน การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการเข้าสู่วิถีทางการเมืองของประชาชน ด้วยเหตุที่การเมืองท้องถิ่น มีผลกระทบโดยตรงและใกล้ชิด และที่เกี่ยวข้องกับการเมืองระดับชาติ และการพัฒนาทางการเมืองในวงกว้างจะนำไปสู่ความเข้าใจทางการเมืองในระดับชาติ โดยง่าย ปัจจัยในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสตรีไทยล้านนาในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นจุดแข็ง (Strengths) คือ การมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลทางการเมืองได้ง่ายและรวดเร็วจุดอ่อน (Weaknesses) คือ วัฒนธรรมการมองของเพศชายเป็นผู้นำยังเป็นค่านิยมของการเป็นนักการเมืองโอกาส (Opportunities) คือ มีเครื่องมือและกลไกที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงการรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้มากขึ้นและอุปสรรค (Threats) คือ เป็นการกระจายอำนาจที่ไม่แท้จริงเพราะอำนาจยังคงกระจุกอยู่ที่ภาคการเมืองระดับประเทศ จึงทำให้ไม่สามารถนำไปใช้ได้จริงจึงวิสัยทัศน์ “สตรีไทยล้านนาอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี มีความเข้มแข็งทางการเมือง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี” และมียุทธศาสตร์ ๔ ข้อ ได้แก่ สร้างการยอมรับด้านความเสมอภาคของสตรีพัฒนาศักยภาพสตรีไทยล้านนาตะวันออกและเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมพัฒนาศักยภาพสตรีไทยล้านนาตะวันออกเพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าร่วมทางการเมือง การบริหารและการตัดสินใจในระดับต่าง ๆ และการสร้างกลไกในการขับเคลื่อนองค์กรสตรีทุกระดับอย่างยั่งยืน^{๗๐}

พิมพ์พันธุ์ ศรีพิพิธ และเฟื่องอรุณ ปรีดีติลล ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น” ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วยคุณลักษณะ ๔ ด้าน คือ จิตใจ ความคิด ความรู้ และพฤติกรรม โดยเรียงตามลำดับความสำคัญแต่ละคุณลักษณะ ๓ ลำดับแรกดังนี้ ด้านจิตใจ ได้แก่ เป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการทำงาน เป็นผู้มีจิตใจที่รักความยุติธรรม เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความคิด ได้แก่ เป็นผู้มีความคิดริเริ่มใหม่ ๆ อยู่เสมอในการทำงานเพื่อท้องถิ่น เป็นผู้มีความคิดที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ด้านความรู้ ได้แก่ เป็นผู้มีความรู้ด้านบริหารจัดการ เป็นผู้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น เป็นผู้มีความรู้เฉพาะตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น และด้านพฤติกรรม ได้แก่ เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นผู้มีความซื่อตรงในการทำงาน^{๗๑}

วชิรวิษณุ อัคราวิสิฐพล ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารภักดีวิวัฒน์กับปรากฏการณ์แพลทฟอร์มเยาวชนไทย” ผลการวิจัยพบว่า วิวัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศและรูปแบบการสื่อสารมีการ

^{๗๐} คณินนิตย์ พรหมมินทร์, “การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ของสตรีไทยล้านนาตะวันออก”, วารสารสังคมศาสตร์วิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (ตุลาคม ๒๕๕๗-มกราคม ๒๕๕๘) : ๑-๒.

^{๗๑} พิมพ์พันธุ์ ศรีพิพิธ และเฟื่องอรุณ ปรีดีติลล, “การศึกษาคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น” วารสารครุศาสตร์, ปีที่ ๔๕ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๐) : ๑๒๕-๑๓๘.

พัฒนาอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องจวบจนปัจจุบัน ซึ่งได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิต การสร้างความสัมพันธ์ และความเป็นไปในแง่มุมต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เป็นไปอย่างพลิกผัน การเกิดของสื่อใหม่ โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ได้ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตและวิถีการสื่อสารในอดีต ได้สลายกลายมาเป็นวิถีแห่งกระบวนทัศน์การสื่อสารที่เรียกว่า “การสื่อสารกึ่งควิวัฒน์” (Disruptive Communication) คือ การที่สภาวะการณ์ วิสัยทัศน์ และกรอบความคิดทางการสื่อสาร ได้รับอิทธิพลทางเทคโนโลยีซึ่งแทรกเข้ามาเกิดขวางระบบการสื่อสารของมนุษย์ไม่ให้เคลื่อนไปตามทิศทางเดิม แต่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและพลิกไปสู่สภาวะการณ์สื่อสารใหม่ อันส่งผลต่อปรากฏการณ์ทางสังคม โดยเฉพาะการสื่อสารทางการเมือง แฟลชม็อบเยาวชนไทยถือเป็นปรากฏการณ์ใหม่ในการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่เกิดขึ้นในสังคม อันเป็นผลมาจากการสื่อสารทางการเมืองบนโลกออนไลน์ สะท้อนให้เห็นถึงการสื่อสารกึ่งควิวัฒน์ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ของการสื่อสารที่ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้เกิดจากการติดต่อสื่อสารเชื่อมต่อกันได้ตลอดเวลา ผู้คนมีการบริโภคสื่ออย่างซับซ้อนหลากหลายช่องทางนำไปสู่การหลอมรวมสื่อ มีการนำเสนอประเด็นเนื้อหาต่าง ๆ ทางการเมืองผ่านการหลอมรวมกันของสื่อต่าง ๆ จนไม่สามารถจะแบ่งแยกสื่อแต่ละประเภทออกจากกันได้อย่างชัดเจน อีกทั้งยังได้หลอมรวมบทบาทของผู้รับสารที่เป็นผู้ส่งสารในขณะเดียวกัน (user-generated content) ที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดวาระในการรายงานข่าวสารของสื่อมวลชน กระแสหลักทั้งในและต่างประเทศ โดยการใช้แฮชแท็ก ผ่านช่องทางสื่อทวิตเตอร์ และพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์อื่น ๆ ในการจัดตั้ง นัดหมาย และเรียกร้องให้มีการเคลื่อนไหว ก่อให้เกิดแฟลชม็อบเยาวชนไทยดังที่ปรากฏ^{๗๒}

อภิรียา ยอดมาลี ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี : ข้อจำกัดด้านทุนกับการ (ไม่) ตรวจสอบหน่วยงานภาครัฐ” ผลการวิจัยพบว่า หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานีมีบทบาทในการตรวจสอบรัฐค่อนข้างน้อยมากไปจนถึงไม่มีเลย ด้วยข้อจำกัดด้านเงินทุนในการดำเนินงานเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้การบริหารงานสื่อไม่มีระบบที่ชัดเจน ขณะที่การทำอาชีพสื่อมวลชนไม่สามารถทำเพื่อเป็นรายได้เลี้ยงตนเองได้ จึงส่งผลถึงการได้มาซึ่งบุคลากรที่เป็นมืออาชีพในการเป็นสื่อมวลชน บทบาทการตรวจสอบรัฐจึงทำได้ยากเนื่องจากเจ้าของสื่อหรือบุคลากรสื่อต้องใช้เวลาไปกับการหาแหล่งทุนเพื่อมาอุดหนุนสื่อหนังสือพิมพ์ของตนเอง ทั้งนี้จากการศึกษาหนังสือพิมพ์ที่พบว่ามี การตรวจสอบหน่วยงานรัฐบ้างแต่เป็นส่วนที่น้อยมาก เนื่องจากเกรงกลัวข้อกฎหมายและอิทธิพลทางการเมือง นอกเหนือจากนั้นคือการที่บุคลากรในกองบรรณาธิการมืออาชีพหลักอย่างอื่นที่ไม่ใช่การเป็นสื่อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอย่างเดียว โดยที่การทำสื่อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเป็นเพียงอาชีพเสริมเท่านั้น ซึ่งบุคลากรเหล่านั้นต้องให้เวลากับอาชีพหลักของตนเอง จึงส่งผลให้ไม่ได้

^{๗๒} วชิรวิชัย อัคราวิสิฐพล, “การสื่อสารกึ่งควิวัฒน์กับปรากฏการณ์แฟลชม็อบเยาวชนไทย”, วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์, ปีที่ ๒๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - เมษายน ๒๕๖๔) : หน้า ๖๐-๖๙.

ทำหน้าที่สื่อมวลชนได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะบทบาทในการตรวจสอบรัฐ อย่างไรก็ตามจากการศึกษาแหล่งทุนที่ได้มาจากหน่วยงานรัฐเป็นส่วนน้อย แต่ก็ไม่ได้ทำให้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นทำหน้าที่ตรวจสอบรัฐมากขึ้น^{๗๓}

สรุปได้ว่า การทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางการเมืองของสตรี ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากบทความในวารสารต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “บทบาททางการเมืองของสตรีในการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” เช่น ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเข้าสู่ทางการเมืองของนักการเมืองสตรีไทย, การศึกษาคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น, ศึกษาวิเคราะห์บทบาทสตรีทางการเมืองตามมาตรฐานของพุทธธรรม : กรณีศึกษาพระพุทธรูปดำรัสในกัมโพชสูตร ฯลฯ เพื่อนำมาสนับสนุนเนื้อหาให้งานวิจัยฉบับที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๒.๕.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางการเมืองของสตรี

การศึกษาทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางการเมืองของสตรี เป็นการศึกษาผลงานการวิจัยของนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน แล้วนำมาเรียบเรียงตามลำดับ ดังนี้

วิภาพรรณ อุปนิสากร ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรีในจังหวัดยโสธร คือ การพัฒนาด้านความรู้ทั่วไป เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ด้านประชาธิปไตย ด้านเจตคติและ ด้านพฤติกรรม ให้กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีความรู้แบบประชาธิปไตย เจตคติและพฤติกรรมทางการเมือง เนื่องจากสตรียังไม่มีการพัฒนาเท่าที่ควรจึงไม่กล้าแสดงบทบาทที่ตัวเองมีอยู่ ผู้วิจัยเห็นว่าเมื่อพัฒนาบทบาททั้งสามด้านอย่างสม่ำเสมอแล้วจะทำให้สตรีมีบทบาททางการเมืองมากยิ่งขึ้นไป^{๗๔}

มนสิชา ภักดีเมธีและพลวัฒน์ ประพัฒน์ทอง ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทสตรีในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย” ผลการศึกษาพบว่า การส่งเสริมการเผยแพร่บทบาทการทำงานของผู้หญิง มักจะไม่ได้รับการสนับสนุนและนำเสนอผลงานให้ปรากฏต่อสาธารณชน ความร่วมมือของทุก ๆ ฝ่ายในการที่จะมาประชาสัมพันธ์และเผยแพร่บทบาทของผู้หญิงที่โดดเด่นออกสู่สาธารณชนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ การพัฒนาบุคลิกภาพของผู้บริหารสตรี เริ่มต้นจากภาพลักษณ์ที่เราแสดงออกโดยสีหน้า กิริยาทาทาง เครื่องแต่งกาย สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่บ่งบอกความเชื่อมั่นในภาพพจน์

^{๗๓} อภิรียา ยอดมาลี, “บทบาทหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี : ข้อจำกัดด้านทุนกับการ (ไม่) ตรวจสอบหน่วยงานภาครัฐ”, Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๑) : ๒๕๔๖-๒๕๖๒.

^{๗๔} วิภาพรรณ อุปนิสากร, “การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี”, ๕๒ ธรรมทรรศน์, ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๓ (พฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๕๙) : ๕๓.

ของผู้บริหารสตรี และสามารถสร้างภาพลักษณ์ของผู้บริหารสตรีได้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ทำให้ผู้ร่วมงานหรือประชาชน หน่วยงานอื่น ๆ ยอมรับในบุคลิกของผู้บริหารสตรี ลักษณะของผู้บริหารสตรีองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย มีความจริงใจและรักษาคำพูด ตั้งใจในการทำงานและพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนได้รับการยอมรับนับถือจากชาวบ้าน มุ่งมั่นและมีทัศนคติในการทำงานเพื่อชุมชน มีความปรารถนาดีต่อชุมชน สามารถในการที่จะรวบรวมกลุ่มคนและสามารถถ่ายทอดประเด็นปัญหาและแสวงหาความร่วมมือ เพื่อแก้ปัญหาแก่ชุมชน จัดการและการให้บริการ มีเครือข่ายที่สามารถขอความร่วมมือหรือความช่วยเหลือเพื่อสร้างประโยชน์สุขแก่ประชาชน หรือเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาพื้นที่ และมีภาวะผู้นำสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างเด็ดขาด รวดเร็ว และสามารถสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอยู่บนพื้นฐานความถูกต้องและประโยชน์ของส่วนรวม สำหรับปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาททางการเมืองของสตรีในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงรายพบประเด็นปัญหาเรื่องของความรักสวยงาม ความไม่อดทนต่อความลำบากต่าง ๆ ในพื้นที่ การไม่กล้าตัดสินใจโดยเฉพาะในช่วงเวลาที่ต้องการตัดสินใจในภาวะเร่งด่วน การมีลักษณะของความเป็นคนละเอียด จู้จี้ รวมถึงความไม่แข็งแรงของสภาพร่างกายเพื่อเปรียบเทียบกับเพศชาย เป็นต้น โดยในการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนต่างไม่ได้ต้องการให้เพศหญิงมีสภาพร่างกายที่แข็งแรงเท่ากับเพศชายแต่อย่างใด เพราะทั้ง ๒ เพศ มีลักษณะหรือข้อดีข้อเสียที่แตกต่างกัน โดยแม่เพศชายจะแข็งแรงกว่า แต่ก็มีคนละเอียดรอบคอบน้อยกว่า^{๗๕}

ปิยาภรณ์ ลิ้มโพธิ์ทอง, สัญญา เคนาภูมิและเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทผู้บริหารสตรีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ผลการวิจัยพบว่า เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมทำให้บทบาทของสตรีเปลี่ยนแปลงไปเป็นผลให้มีการยอมรับสตรีให้เข้ามามีบทบาททางสังคมมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม สตรีไทยเริ่มแสดงบทบาททางการเมืองบริหารจากระดับล่างจนถึงระดับสูง เช่น นายกรัฐมนตรีหญิงคนแรกของประเทศไทยตลอดจนบทบาทของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในหลายแห่ง บทบาทที่สำคัญของผู้บริหารที่เป็นสตรีสร้างความสำเร็จและสร้างศรัทธภาพให้เป็นที่ประจักษ์ในฐานะนักบริหาร ได้แก่ บทบาทความ

^{๗๕} มนสิชา ภักดีเมธีและพลวัฒน์ ประพัฒน์ทอง, “บทบาทสตรีในการบริหารองค์การส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย” วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๐) : ๑๙๕-๑๙๖.

เป็นแบบอย่างของคนในชุมชน บทบาทนักบริหารมืออาชีพ บทบาทการปฏิบัติตนตามประเพณี บทบาทผู้ริเริ่มนวัตกรรมใหม่และบทบาทผู้นำเชิงเศรษฐศาสตร์^{๗๖}

อัจฉราพรรณ ลีวไสยและเพ็ญณี แนนรท ได้วิจัยเรื่อง “ภูมิหลัง แรงจูงใจ และบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์” ผลการศึกษา พบว่า ภูมิหลัง แรงจูงใจของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีจังหวัดบุรีรัมย์ เกิดจากแรงจูงใจสนับสนุนจากปัจจัย ๖ ประการ คือ (๑) แรงจูงใจจากครอบครัว (๒) แรงจูงใจจากฐานะทางเศรษฐกิจ (๓) แรงจูงใจจากการมีผลงาน (๔) แรงจูงใจที่เกิดจากกลุ่มนักการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ (๕) แรงจูงใจจากคนในชุมชน (๖) ความสนใจของตนเอง และในส่วนของบทบาทที่โดดเด่นในการบริหารงาน มี ๒ ด้าน คือ ด้านคุณภาพชีวิตและด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงบทบาทที่เป็นจุดเด่นของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในการบริหารงาน คือ ภาพลักษณ์ และมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ๒) ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมเวทีการเมือง ประกอบไปด้วย (๑) ปัญหาด้านสรีระของร่างกายสตรี (๒) ปัญหาภาระครอบครัว (๓) ปัญหาคู่แข่งทางการเมือง (๔) ปัญหาด้านภาวะผู้นำ (๕) ปัญหาด้านค่านิยม วัฒนธรรม และสังคม ๓) แนวทางในการพัฒนาบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในการบริหารงาน ๘ ประการ คือ (๑) การมีความรักศรัทธาในบทบาทและความพร้อม (๒) การสร้างภาพลักษณ์ที่ดี (๓) การพัฒนาศักยภาพของตนเอง (๔) การรณรงค์ให้สตรีมีบทบาททางการเมืองมากยิ่งขึ้น (๕) การปรับเปลี่ยนความคิดที่เกี่ยวกับค่านิยมเกี่ยวกับสตรีและการเมืองให้เกิดการยอมรับมากยิ่งขึ้น (๖) การใช้จุดเด่นของความเป็นสตรีที่เป็นข้อได้เปรียบในการบริหารงาน (๗) การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม และ (๘) การเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนหรือคนในท้องถิ่นผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ^{๗๗}

สรุปได้ว่า เพื่อประโยชน์ในการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางการเมืองของสตรี ภูมิหลัง แรงจูงใจ และบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ บทบาทผู้บริหารสตรีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บทบาทสตรีในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย ทำให้งานวิจัยฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๒.๕.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

การศึกษาทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการศึกษาผลงานการวิจัยของนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน แล้วนำมาเรียบเรียงตามลำดับ ดังนี้

^{๗๖}ปิยาภรณ์ ลิ้มโพธิ์ทอง, สัญญา เคณาภูมิและเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร, “บทบาทผู้บริหารสตรีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๐) : ๑๓๓.

^{๗๗}อัจฉราพรรณ ลีวไสย และเพ็ญณี แนนรท, “ภูมิหลัง แรงจูงใจ และบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์”, วารสารการเมืองการปกครอง, ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๒) : ๗๘.

ธีรนนท์ ธีระธนากร ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของสมาชิกสภาสตรีในการเคลื่อนไหวผลักดันสิทธิสตรีในรัฐธรรมนูญ: ศึกษากรณีคุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์” ผลการวิจัยพบว่า การเคลื่อนไหวผลักดันสิทธิสตรีในที่ประชุมจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อให้รัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๑-๒๕๓๘ มีถ้อยคำที่เป็นการรับรองสิทธิสตรีโดยมุ่งให้ความสนใจกับภูมิหลังและบทบาทในการนำเสนอและผลักดันสิทธิสตรีของคุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์ เนื่องจากคุณหญิงนันทกา เป็นสมาชิกสภาสตรีที่มีบทบาทในการเรียกร้องผลักดันให้มีการรับรองสิทธิสตรีในช่วงเวลาดังกล่าวมาโดยตลอด ทั้งนี้ การนำเสนอและการเรียกร้องสิทธิสตรีในที่ประชุมจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ รวมถึงการเคลื่อนไหวรณรงค์สิทธิสตรีภายนอกสภาความเอื้ออำนวยของสถานการณ์ทางการเมืองและสังคมภายในประเทศ รวมทั้งการเมืองและกระแสสิทธิสตรีในเวทีสากลล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้มีการรับรองสิทธิสตรีในรัฐธรรมนูญ การนำเสนอเรียกร้องสิทธิสตรีในที่ประชุมจัดทำร่างรัฐธรรมนูญมีความสำคัญในแง่ที่เป็นการเปิดประเด็นให้ประชุมฯ ได้มีการพิจารณาและลงมติเพื่อให้มีกฎหมายคุ้มครองสิทธิสตรีอย่างชัดเจนต่อไป^{๗๘}

ไพลิน ภูจินาพันธุ์ ได้วิจัยเรื่อง “เพดานแก้วกับบทบาททางการเมืองของสตรีไทยในระบบการเลือกตั้ง” ผลการวิจัยพบว่า บทความนี้เก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้นำและนักการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น เพื่อนำเสนอแนวคิดและข้อมูลเกี่ยวกับบทบาททางเพศของสตรีไทยในระบบการเลือกตั้งที่คู่ขนานไปกับความคิดเรื่องเพดานแก้ว (The Glass Ceiling) ซึ่งหมายถึง พรหมแดนที่โปร่งใสมองเห็นทะลุแต่ไม่อาจข้ามผ่านได้ ไปสู่ความเหลื่อมล้ำระหว่างสตรีกับผู้ชายและชนกลุ่มน้อยที่มีพรหมแดนขวางกั้นทั้งโอกาสและสิทธิอำนาจจนมาสู่ความไม่เสมอภาคและความไม่เท่าเทียมระหว่างเพศทั้งในระบบเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ที่สะท้อนอุปสรรคขวางกั้นโอกาสของสตรีในการแข่งขันการเลือกตั้งในระบบรัฐสภาของไทย การมีสตรีเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความเชื่อว่าส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ลดความขัดแย้งและสร้างความหลากหลายของนโยบาย ระบบโควตาสตรีตามกฎหมายจึงเป็นข้อเสนอสำคัญที่นำไปสู่กระบวนการสร้างความเป็นประชาธิปไตยและเป็นหนทางของการสร้างความเสมอภาคทางเพศเพื่อส่งเสริมโอกาสให้สตรีในการเข้ามามีบทบาททางการเมืองในสภาผู้แทนราษฎร พรรคการเมืองจึงเป็นต้นทางสำคัญของการจัดสัดส่วนสตรีในการเป็นตัวแทนพรรคในการเลือกตั้ง ควบคู่ไปกับการสร้าง

^{๗๘} ธีรนนท์ ธีระธนากรและกนิษฐา ชิตขาง, “บทบาทของสมาชิกสภาสตรีในการเคลื่อนไหวผลักดันสิทธิสตรีในรัฐธรรมนูญ : ศึกษากรณีคุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์”, วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, ปีที่ ๔๑ ฉบับที่ ๒ (๒๕๕๘) : ๙๑-๙๒.

ค่านิยมและการยอมรับความหลากหลายทางเพศเพื่อเปิดพื้นที่ทางการเมืองอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมซึ่งถือเป็นกระบวนการในการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างแท้จริง^{๗๙}

สรุปความได้ว่า บทบาททางการเมืองของสตรีที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาบุคลิกภาพ ความจริงใจและรักษาคำพูด ตั้งใจทำงาน มุ่งมั่นและมีทัศนคติในการทำงานเพื่อชุมชน มีภาวะผู้นำ มีความละเอียดรอบคอบ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมทำให้มีการยอมรับสตรีมากขึ้นทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เช่น การมีนายกรัฐมนตรีหญิงคนแรก เป็นต้น ซึ่งมีปัจจัยสนับสนุน ๖ ประการ คือ แรงจูงใจจากครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ การมีผลงาน กลุ่มนักการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ คนในชุมชน ความสนใจของตนเอง มีการเคลื่อนไหวผลักดันสิทธิสตรีจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ มีการรับรองสิทธิสตรีพิจารณาและลงมติให้มีกฎหมายคุ้มครองสิทธิสตรีอย่างชัดเจน บทบาทสตรีทางการเมืองตามมาตรฐานของพุทธธรรมในกัมพูชาสูตร “ผู้มีศรัทธา ความโง่ ความตระหนี่และมีปัญญาทึบ ไม่ว่าบุรุษหรือสตรีย่อมนั่งในสภาไม่ได้ ทำงานใหญ่ไม่ได้ และไปประกอบอาชีพในต่างแดนไม่ได้”

^{๗๙}ไพลิน ภู่อินาพันธ์, “เพศานแก้วกับบทบาททางการเมืองของสตรีไทยในระบบการเลือกตั้ง”, วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, ปีที่ ๑๑ ฉบับเพิ่มเติม (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๓) : ๒๙-๕๒.

ตารางที่ ๒.๗ สารสำคัญของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางการเมืองของสตรี

นักวิจัย	ผลการวิจัย
วิจิต บุญสนอง, (๒๕๕๖)	<p>“แนวทางการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาของการบริหารสวนตำบลและเทศบาลในเขตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”</p> <p>พบว่า แนวทางการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักความโปร่งใส การเปิดเผยข้อมูลเพื่อให้ประชาชนสามารถรับรู้การทำงานของหน่วยงานได้</p>
วิภาพรรณ อุปนิสากร, (๒๕๕๙)	<p>“การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี”</p> <p>พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรีในจังหวัดยโสธร คือ การพัฒนาด้านความรู้ทั่วไป เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ด้านประชาธิปไตย ด้านเจตคติและ ด้านพฤติกรรม</p>
มนสิชา ภัคดิเมธี และพลวัฒน์ ประพัฒน์ทอง, (๒๕๖๐)	<p>“บทบาทสตรีในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย”</p> <p>พบว่า บทบาทสตรีที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาบุคลิกภาพ ความจริงใจและรักษาคำพูด ตั้งใจทำงาน มุ่งมั่นและมีทัศนคติในการทำงานเพื่อชุมชน มีภาวะผู้นำ มีความละเอียดรอบคอบ</p>
ปิยาภรณ์ ลิ้มโพธิ์ทอง, สัญญา เคนาภูมิ, เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร, (๒๕๖๐)	<p>“บทบาทผู้บริหารสตรีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”</p> <p>พบว่า การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมทำให้มีการยอมรับสตรีมากขึ้น</p>
อัจฉราพรรณ สิวโรสง และเพ็ญณี แนนรท ภูมิหลัง, (๒๕๖๒)	<p>“ภูมิหลัง แรงจูงใจ และบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์”</p> <p>พบว่า ปัจจัยสนับสนุน ๖ ประการ ได้แก่ แรงจูงใจจากครอบครัว แรงจูงใจจากฐานะทางเศรษฐกิจ แรงจูงใจจากการมีผลงาน แรงจูงใจที่</p>

ตารางที่ ๒.๗ สารสำคัญของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางการเมืองของสตรี (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
	<p>เกิดจากกลุ่มนักการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ แรงจูงใจจากคนในชุมชน และความสนใจของ ตนเอง ครอบครัว ทุนจากผลงานที่กระทำมาใน อดีต ทุนทรัพย์ ทุนจากพรรคการเมืองต้นสังกัด ทุนทางสังคม</p>
<p>ธีรนนท์ ธีระธนากร, และกนิษฐา ชิตชาง, (๒๕๕๘)</p>	<p>“บทบาทของสมาชิกสภาสตรีในการเคลื่อนไหว ผลักดันสิทธิสตรีในรัฐธรรมนูญ : ศึกษากรณี คุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์” พบว่า การเคลื่อนไหวผลักดันสิทธิสตรีในที่ ประชุมจัดทำร่างผลักดันสิทธิสตรี</p>
<p>สมศักดิ์ อัครศิริศิลป์, (๒๕๖๑)</p>	<p>“ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเข้าสู่วงการ การเมืองของนักการเมืองสตรีไทย” พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จของนักการเมือง สตรีไทย คือ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การ สนับสนุนจากครอบครัว ความสนใจส่วนตัว ความสามารถส่วนตัว ทุนทางด้านความรู้ ทุนทาง</p>
<p>อดิศักดิ์ ทองบุญ, (๒๕๖๐)</p>	<p>“ศึกษาวิเคราะห์บทบาทสตรีทางการเมืองบ้าน การเมืองตามมาตรฐานของพุทธธรรม : กรณีศึกษาพระพุทธรูปดำรัสในกัมโปษุตร” พบว่า ผู้มีความโกรธความริษยา ความ ตระหนี่และมีปัญญาทึบ ไม่ว่าจะบุรุษหรือสตรี ย่อมนั่งในสภาไม่ได้</p>
<p>คณินนิตย์ พรหมินทร์, (๒๕๕๘)</p>	<p>“การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วม ทางการเมืองท้องถิ่น ของสตรีไทยล้านนา ตะวันออก” พบว่า การสร้างประชาธิปไตยที่มั่นคง จะต้องเริ่มสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น ก่อน โดยสร้างการยอมรับด้านความเสมอภาค ของสตรีพัฒนาศักยภาพสตรีไทยล้านนา</p>

ตารางที่ ๒.๗ สารสำคัญของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางการเมืองของสตรี (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
<p>พิมพ์พันธุ์ ศรีพิพิธ และเฟื่องอรุณ ปรีดีติลก, (๒๕๖๐)</p>	<p>ตระวันออกและเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม พัฒนาศักยภาพสตรีไทยล้านนาตระวันออกเพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าร่วมทางการเมือง</p> <p>“การศึกษาคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น”</p> <p>พบว่า คุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วยคุณลักษณะ ๔ ด้าน คือ ด้านจิตใจ ได้แก่ เป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการทำงาน เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นผู้มีความซื่อตรงในการทำงาน</p>
<p>วชิรวิชัย อัคราวิสิฐพล, (๒๕๖๔)</p>	<p>“การสื่อสารภังควิวัฒน์กับปรากฏการณ์แพลทฟอร์มเยาวชนไทย”</p> <p>พบว่า วิวัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศและรูปแบบการสื่อสารมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องจวบจนปัจจุบัน ซึ่งได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิต การสร้างความสัมพันธ์ และความเป็นไปในแง่มุมต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เป็นไปอย่างพลิกผัน การเกิดของสื่อใหม่โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ได้ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตและวิถีการ</p>

ตารางที่ ๒.๗ สารสำคัญของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางการเมืองของสตรี (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
	<p>สื่อสารในอดีตได้สลายกลายมาเป็นวิถีแห่งกระบวนการทัศน์การสื่อสารที่เรียกว่า “การสื่อสารกักรวิวัฒน์” (Disruptive Communication) คือ การที่สภาวะการณ์ วิสัยทัศน์ และกรอบความคิดทางการสื่อสาร ได้รับอิทธิพลทางเทคโนโลยีซึ่งแทรกเข้ามาเกิดขวางระบบการสื่อสารของมนุษย์ไม่ให้เคลื่อนไปตามทิศทางเดิมแต่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและพลิกไปสู่สภาวะการณ์สื่อสารใหม่ อันส่งผลต่อปรากฏการณ์ทางสังคมโดยเฉพาะการสื่อสารทางการเมือง</p>
<p>อภิรียา ยอดมาลี, (๒๕๖๑)</p>	<p>“บทบาทหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี : ข้อจำกัดด้านทุนกับการ (ไม่) ตรวจสอบหน่วยงานภาครัฐ”</p>
<p>ไพลิน ภูจินาพันธ์, (๒๕๖๓)</p>	<p>พบว่า สื่อมวลชนไม่ได้ทำหน้าที่อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะบทบาทในการตรวจสอบรัฐ เนื่องจากเกรงกลัวข้อกฎหมายและอิทธิพลทางการเมือง</p> <p>“เขตแดนแก้วกับบทบาททางการเมืองของสตรีไทยในระบบการเลือกตั้ง”</p> <p>พบว่า ความเหลื่อมล้ำระหว่างสตรีกับผู้ชาย ความไม่เท่าเทียมระหว่างเพศทั้งในระบบเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ที่สะท้อนอุปสรรคขวางกั้นโอกาสของสตรีในการแข่งขันการเลือกตั้งในระบบรัฐสภาของไทย</p>

๒.๕.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมบทบาททางการเมือง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” ผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียดในการศึกษาทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักไตรสิกขา ตามลำดับดังนี้

รตสิรี นาทอง ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์บทบาทองค์กรสตรีด้านการแก้ปัญหาสตรีในสังคมไทยปัจจุบันด้วยหลักพุทธธรรม” ผลการวิจัยพบว่า แนวโน้มสถานภาพและบทบาทของสตรีไทยในอนาคต จากลำดับความเป็นมาของค่านิยมของสังคมไทยต่อสตรี แสดงให้เห็นว่าสังคมไทยยังคงมีค่านิยมและทัศนคติเชิงซ้อนต่อสตรีแม้ว่าในบางเรื่องจะได้มีการปรับเปลี่ยนมุมมองและแนวคิดแต่บางสถานภาพของสตรีก็ยังไม่เสมอภาคเท่าเทียมกับชาย บทบาทองค์กรสตรีที่ทำงานด้านแก้ปัญหาสตรีในการให้การศึกษาแก่สตรีด้วยโอกาสในสังคมไทยปัจจุบัน คือ ๑) มหาปชาชาติเถรวิฑฒาลัยในสังฆราชูปถัมภ์เพื่อรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลด้านศาสนาและศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งค้นคว้า ทำนุบำรุงรักษาภูมิปัญญาไทยและท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์ให้เป็นคนดีคือคิดดีพูดดีและทำดีตามแนวทางแห่งพระพุทธศาสนา บริการวิชาการทางพระพุทธศาสนาแก่สังคมให้เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นประจักษ์ชัดเจนต่อสังคมไทย และสังคมโลก และ ๒) เสถียรธรรมสถาน เพื่อใช้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม เผยแพร่ธรรมะแก่เพื่อนมนุษย์สามารถนำธรรมะไปใช้ดับทุกข์ในชีวิตประจำวัน ให้มีชีวิตที่สงบร่มเย็นและเป็นประโยชน์เพื่อสาธารณการทำงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน โดยใช้หลักพุทธธรรมนำสังคม^{๕๐}

ขวัญษา เอกจิตต์ และอุทัย สติมัน ได้วิจัยเรื่อง “หลักไตรสิกขากับการพัฒนาตน” พบว่า การศึกษาตลอดชีวิต ไม่มีที่สิ้นสุดในชีวิตของสิ่งมีชีวิต เพราะจุดมุ่งหมายของชีวิตคือการศึกษาเป็นการศึกษาพัฒนามนุษย์หรือการเรียนรู้ฝึกฝนพัฒนาตน ที่เรียกว่า สิกขา กับการดำเนินชีวิตที่ดีของมนุษย์ ที่เรียกว่ามรรค คือการดำเนินชีวิตชนิดที่มีการศึกษาพัฒนาชีวิตไปด้วยในตัว จึงจะเป็นชีวิตที่ดี สิกขา ก็คือการพัฒนาตนเองของมนุษย์ ให้ดำเนินชีวิตได้ดีงามถูกต้อง นักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาได้จัดหลักแห่งการศึกษา เพื่อให้มองเห็นการปฏิบัติได้เด่นชัดขึ้น หลักการศึกษาที่ว่ามี ๓ ประการคือ ศีล สมาธิ และปัญญา ที่เรียกว่า “ไตรสิกขา”^{๕๑}

วิสูตร ชลนินิ และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนบ้านสะพานสี่ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนบ้านสะพานสี่เป็นกลยุทธ์ มี ๔ ขั้นตอน คือ การ

^{๕๐}รตสิรี นาทอง, “ศึกษาวิเคราะห์บทบาทองค์กรสตรีด้านการแก้ปัญหาสตรีในสังคมไทยปัจจุบันด้วยหลักพุทธธรรม”, วารสารธรรมทรรศน์, ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ตุลาคม ๒๕๕๙) : ๑๓๓.

^{๕๑}ขวัญษา เอกจิตต์และอุทัย สติมัน, “หลักไตรสิกขากับการพัฒนาตน”, วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๕๙) : ๑๗๐.

วิเคราะห์สภาพแวดล้อม การวางแผนกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินผลโดยใช้หลักภาวิตตะ ผลการใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนบ้านสะพานสี่ พบว่า นักเรียนของโรงเรียนบ้านสะพานสี่มีการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งก่อนที่ทางโรงเรียนบ้านสะพานสี่จะมีการดำเนินกลยุทธ์ดังกล่าว คุณภาพผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง^{๘๒}

อภิธานน์ จันตะณี ได้วิจัยเรื่อง “พุทธรัฐศาสตร์สำหรับการส่งเสริมความมั่นคงแห่งพลเมือง” พบว่า หลักกิติบาท ๔ เป็นแนวทางการเรียน การทำงาน ให้ประสบความสำเร็จที่พระพุทธองค์ได้ทรงสดับไว้อย่างแยบคาย โดยการมีใจรักและศรัทธาในสิ่งที่ทำ เมื่อศรัทธาจะนำมาซึ่งมุ่งมั่นทำทุกอย่างให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนศรัทธา พรหมวิหาร ๔ เป็นคุณธรรมผู้บริหารที่มีความปรารถนาดีต่อผู้อื่น รัฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความมั่นคงของพลเมือง คือ ความต้องการที่จำเป็นลำดับแรกทางด้านร่างกาย เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ ที่อยู่อาศัย เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ และความต้องการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งเป็นความมั่นคงของพลเมืองในรัฐ และความสามารถของรัฐในการให้สวัสดิการแก่ประชาชนและสังคม ถ้ารัฐสามารถจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ประชาชนได้มาก บทบาทขององค์การประชาสังคมก็จะมีน้อยลง โดยภาวะผู้นำเป็นกระบวนการที่ผู้นำใช้อิทธิพลหรืออำนาจที่มีอยู่ในการชักนำหรือโน้มน้าวให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาภายในองค์กรหรือกลุ่มของตนในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่มหรือองค์การ การเป็นพลเมืองดีของสังคม ต้องตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ ที่จะต้องปฏิบัติ และมุ่งมั่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ด้วยความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับหลักธรรม วัฒนธรรมประเพณี และรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ รวมทั้งบทบาททางสังคมที่ตนดำรงอยู่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และได้ประสิทธิผลทั้งในส่วนตนและสังคม เมื่อสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ย่อมเกิดความภาคภูมิใจและเกิดผลดีทั้งต่อตนเองและสังคมด้วย การเป็นพลเมืองดีที่เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น มีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชนและสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม สำหรับการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ได้กำหนดการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้รับบริการสวัสดิการสังคมให้จัดตามความจำเป็นและเหมาะสม เช่น การบริการทางสังคม การศึกษาสุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การฝึกอาชีพ การประกอบอาชีพนันทนาการและกระบวนการยุติธรรม การส่งเสริมการพัฒนา การสงเคราะห์การคุ้มครอง การป้องกันและการแก้ไข การจัดสวัสดิการสาธารณะตามหลักพุทธธรรม เป็นการสงเคราะห์แบบให้เปล่าสำหรับผู้ที่ต้อง การความ

^{๘๒}วิสูตร ชลนินิ และคณะ, “กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนบ้านสะพานสี่อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง”, วารสารวิจัยและพัฒนาวลัยยาลัยอรัญญะ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๘) : ๓๐๓.

ช่วยเหลือ อันเนื่องมาจากช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ด้อยโอกาสทางสังคมและไร้ที่พึ่ง ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญของพระสังฆาธิการ ๒ ใน ๖ ด้าน คือ การสาธารณสงเคราะห์ การจัดสวัสดิการสาธารณะ โดยหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องและเหมาะสมคือ สังคหวัตถุ ๔ และพรหมวิหาร ๔ และสาธารณิยธรรม ๖ ซึ่งเป็นจัดสวัสดิการสาธารณะตามหลักพุทธธรรม การจัดสวัสดิการต้องให้ครอบคลุมให้ประชาชนทุกหมู่ทุกระดับที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ เพราะสวัสดิการได้มาจากเงินภาษีของประชาชน ตามหลักรัฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะเป็นการใช้อำนาจในจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าเพื่อเป็นสวัสดิการให้กับประชาชน ที่มีจุดมุ่งหมายที่ให้มีคามอยู่ดีกินดีและมีคุณภาพชีวิตที่ดีและยั่งยืนซึ่งการจัดสวัสดิการสาธารณะที่มีระบบการจัดบริการทางสังคมเพื่อป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนา และการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึงและประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับสำหรับการส่งเสริมความมั่นคงของพลเมืองในรัฐตามพุทธธรรม ใช้สัพปุริสธรรม ๗ เพื่อนำมาปรับใช้ คือ การรู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณตน รู้จักกาลเวลา รู้จักชุมชนสังคม และรู้จักเลือกบุคคลให้เหมาะสม และปฏิบัติตามศีล ๕ คือ ไม่ฆ่าสัตว์ทั้งปวง ไม่ลักขโมยทรัพย์ไม่ผิดประเวณี ไม่พูดเท็จ และไม่ดื่มสิ่งเสพติด โดยทั้ง ๕ ข้อจะนำมาซึ่งความมั่นคงของพลเมือง การส่งเสริมความมั่นคงของพลเมือง ควรส่งเสริมในด้านที่อยู่อาศัย การรักษาสุขภาพ มีอาหารบริโภค มีการศึกษาที่ดี มีงานทำ และมีรายได้พอเลี้ยงตนเองและครอบครัว มีกิจกรรมส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชนเข้มแข็งยึดมั่นในศาสนาและวัฒนธรรมอย่างมั่นคง มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีสิทธิและได้รับความเป็นธรรมมีส่วนในการตัดสินใจ การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและมีจิตสาธารณะในการทำงานเพื่อสังคมส่วนรวมความเป็นอยู่ในสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีและรู้คุณค่าของทรัพยากร พร้อมทั้งอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงานและเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยสร้างพลังสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้นกับพลเมือง^{๘๓}

สัญญา พงษ์ศรีตา ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๑ ตามหลักพุทธธรรม” พบว่า การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๑ ตามหลักภูวนามุ่งไปสู่การวางรากฐานด้านกาย ด้านศีล ด้านจิต และด้านปัญญา มีผลต่อการปรับเปลี่ยนการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๑ ไปสู่การมีความสามารถในการวางแผน การอำนวยการ และการประสานงาน เพราะการทำหน้าที่จะอยู่ในพื้นที่ ตามแนวชายแดนและพื้นที่ตอนในและมีความสามารถช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ความมั่นคง ด้านศีลธรรมพยายามที่มุ่งส่งเสริมความพร้อมทาง ด้านการรักษากฎ กติกา กฎเกณฑ์ ระเบียบวินัย ความเป็น

^{๘๓} อภินันท์ จันตะณี, “พุทธรัฐศาสตร์สำหรับการส่งเสริมความมั่นคงแห่งพลเมือง”, วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๒๘๗-๒๘๘.

จรรยาบรรณ ค่านิยมที่ตีงามในความเป็นเจ้าหน้าที่กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๑ การปรับเปลี่ยนทัศนคติ การส่งเสริมการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ตั้ง ด้านจิต พบว่า การฝึกฝนอบรมกรรมฐานทางพระพุทธศาสนาสามารถจะปรับเปลี่ยนจิตใจให้เกิดสุขภาพจิตที่ดี และความมั่นคงทางอุดมการณ์ที่หนักแน่น การฝึกสมาธิทำให้เกิดคุณภาพทางจิต เมื่อจิตมีความหนักแน่น มีความมั่นคงในกุศลธรรมทั้งหลายไม่ก่อเกิดความชั่วร้ายในจิตใจ และด้านปัญญา มุ่งส่งเสริมให้กับเจ้าหน้าที่ให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก การรู้จักการแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เฉพาะ หรือรู้จักแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้านั้นเอง ลักษณะทางการพัฒนาศักยภาพมิได้เกิดขึ้นโดย ความรู้สึกนึกคิดแต่จะต้องอาศัย การศึกษาอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นการศึกษาตามหลักวิชาการ และ การศึกษาทางประสบการณ์ที่เกิดขึ้น หรืออาจจะจัดโครงการตามหลักสูตรฝึกฝีกอบรมศักยภาพในแต่ละปีมีการทบทวนองค์ความรู้อยู่ตลอดเวลารวมทั้งการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ระบบหรือ การเรียนรู้ในเชิงของพื้นที่เป้าหมาย^{๔๔}

ประทีน แสงไทย, พระราชปริยัติกวี และพระมหาพรชัย สิริโว ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบ การเสริมสร้างพลังศักยภาพสตรี เพื่อพัฒนาชุมชนตามหลักพุทธธรรม” พบว่า การเสริมสร้างพลัง ศักยภาพสตรีตามศาสตร์สมัยใหม่ มุ่งส่งเสริมให้สตรีเริ่มต้นจากการมีบทบาทในครอบครัว เพิ่มความรู้ ให้มีอาชีพเพื่อพัฒนาชุมชน มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ รอบรู้กฎหมายเพื่อเข้าร่วมและมี บทบาททางการเมืองการปกครองในชุมชนหรือท้องถิ่น หลักพุทธธรรมที่ช่วยเสริมสร้างพลังศักยภาพ สตรีเพื่อพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย หลักพรหมวิหาร ๔ หลักฆราวาสธรรม ๔ และหลักทศ ๖ เพื่อให้เกิดความมั่นคงแก่ครอบครัว แบ่งเวลาพัฒนาชุมชน หลักไตร-ศึกษา และหลักพาหุสัจจะ ใช้สนับสนุน การพัฒนาจิตและปัญญาเพื่อแก้ปัญหาชุมชน หลักทฤษฎีธัมมิกัตถะเพื่อส่งเสริมพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ ที่พึ่งตนเองและชุมชนได้ หลักธรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์และสร้างความรักสามัคคีในชุมชน ได้แก่ หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักสาราณียธรรม ๖ และ หลักธรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการบริหารการปกครองให้ ชุมชนทำงานเป็นหมู่คณะเพื่อสร้างความมั่นคงและยั่งยืน ได้แก่ หลักอภิปรายธรรม และอคติธรรม รูปแบบการเสริมสร้างพลังศักยภาพสตรีเพื่อพัฒนาชุมชนตามหลักพุทธธรรม พบรูปแบบที่เรียกว่า “LPD Model for Women” ประกอบด้วย ชั้นเรียนรู้ คือ การส่งเสริมโลกแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ปฏิบัติ คือ การส่งเสริมให้สตรีได้แสดงตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามบทบาทหน้าที่ที่ทั้งส่วนตัวและสังคม ชั้น พัฒนา คือ การเสริมสร้างศักยภาพสตรีเพื่อให้มีพลังยิ่งขึ้นด้วยการใช้หลักพุทธธรรมมาเป็นพื้นฐานใน

^{๔๔} สัญญา พงษ์ศรีดา, “รูปแบบการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่กองอำนาจ รักษาความมั่นคงภายในภาค ๑ ตามหลักพุทธธรรม”, *Journal of MCU Nakhondhat*, Vol. 6 No. 2 (April 2019): ๙๑๖-๙๑๘.

การดำเนินชีวิตตนเองในทางที่ดีงามและนำพาชุมชนให้เจริญเข้มแข็งและยั่งยืน พัฒนาตนเอง พัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง^{๘๕}

พระนพสิทธิ์ สุทฺธจิตโต (ปงยศ) ได้วิจัยเรื่อง “กระบวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเอื้อม อำเภอมือง จังหวัดลำปาง” ผลการวิจัยพบว่า ๑) แนวคิดหลักธรรมาภิบาลในพระพุทธศาสนา คือ หลักธรรมวินัย มีความหมายว่า แนวทางหรือหลักการที่จะนำไปสู่การปกครองที่เป็นธรรม ดีงาม ถูกต้อง ซึ่งผู้ปกครองและผู้อยู่ใต้การปกครองยึดถือเป็นแบบแผนความประพฤติตามหลักธรรมสู่การปกครองที่ดีงาม ๒) กระบวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเอื้อม อำเภอมืองจังหวัดลำปาง พบว่า (๑) มีการบริหารงาน โดยยึดถือตามกฎระเบียบที่ถูกต้อง (๒) มีการบริหารงานด้วยหลักคุณธรรม (๓) มีการบริหารงานด้วยความชัดเจนและโปร่งใส (๔) มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนยุทธศาสตร์ (๕) มีการบริหารงานตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ (๖) มีการกำหนดเป้าหมายที่ยึดถือประโยชน์ของชุมชนเป็นหลัก ๓) รูปแบบการเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเอื้อมอำเภอมือง จังหวัดลำปาง พบว่า มีรูปแบบ ๔ ประการ คือ (๑) การเสริมสร้างภาวะผู้นำตามหลักธรรมราชา (๒) การเสริมสร้างบุคลากรขององค์กรตามหลักพุทธธรรม (๓) การเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรตามหลักสังฆะ (๔) การเสริมสร้างเป้าหมายขององค์กรตามหลักอัตถะประโยชน์^{๘๖}

สรุปความได้ว่า การศึกษาทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรม ซึ่งประกอบด้วย หลักพรหมวิหาร หลักอิทธิบาท และหลักไตรสิกขา เพื่อส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีในการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลให้เป็นไปตามความคาดหวังของสังคมในด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน การตรวจสอบฝ่ายบริหาร การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ ความสำนึกรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

^{๘๕} ประทีน แสงไทย, พระราชปริยัติกวีและพระมหาพรชัย สิริวิโร, “รูปแบบการเสริมสร้างพลังศักยภาพสตรี เพื่อพัฒนาชุมชนตามหลักพุทธธรรม”, **ดุष्ฎินิพนธ์พุทธศาสตร์ดุष्ฎิบัญญัติ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑), หน้า ๑๓๓๔-๑๓๓๕.

^{๘๖} พระนพสิทธิ์ สุทฺธจิตโต (ปงยศ), “กระบวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเอื้อม อำเภอมือง จังหวัดลำปาง”, **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร**, ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๔ (กรกฎาคม-สิงหาคม ๒๕๖๒) : ๑๐๐๗.

ตารางที่ ๒.๘ สารสำคัญของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรม

นักวิจัย	ผลการวิจัย
<p>รตสิรี นาทอง, (๒๕๕๙)</p>	<p>“ศึกษาวิเคราะห์บทบาทของคัมภีร์ศีลธรรมในการแก้ปัญหาสตรีในสังคมไทยปัจจุบันด้วยหลักพุทธธรรม”</p> <p>พบว่า บทบาทของสตรีไทยในอนาคต การทำงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน โดยใช้หลักพุทธธรรมนำสังคม</p>
<p>ขวัญษา เอกจิตต์ และอุทัย สติมัน, (๒๕๕๙)</p>	<p>“หลักไตรสิกขากับการพัฒนาตน”</p> <p>พบว่า การศึกษาตลอดชีวิต เป็นการศึกษาพัฒนามนุษย์หรือการเรียนรู้ฝึกฝนพัฒนาตน กับการดำเนินชีวิตที่ดีของมนุษย์ มี ๓ ประการ คือ ศีล สมาธิ และปัญญา ที่เรียกว่า “ไตรสิกขา”</p>
<p>วิสูตร ชลนิธิ และคณะ, (๒๕๕๘)</p>	<p>“กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนบ้านสะพานสี่อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง”</p> <p>พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักไตรสิกขา มี ๔ ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การวางแผนกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล โดยใช้หลักภาวนิตะ</p>
<p>อภิวัฒน์ จันตะนี, (๒๕๖๑)</p>	<p>“พุทธรัฐศาสตร์สำหรับการส่งเสริมความมั่นคงแห่งพลเมือง”</p> <p>พบว่า หลักอิทธิบาท ๔ เป็นแนวทางการเรียน การทำงาน ให้ประสบความสำเร็จที่พระพุทธองค์ได้ทรงสืบทอดไว้อย่างแนบคาย โดยการมีใจรักและศรัทธาในสิ่งที่ทำ เมื่อศรัทธาจะนำมาซึ่งมุ่งมั่นทำทุกอย่างให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนศรัทธา พรหมวิหาร ๔ เป็นคุณธรรมผู้บริหารที่มีความปรารถนาดีต่อผู้อื่น เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น มีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วม</p>

ตารางที่ ๒.๘ สารสำคัญของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรม (ต่อ)

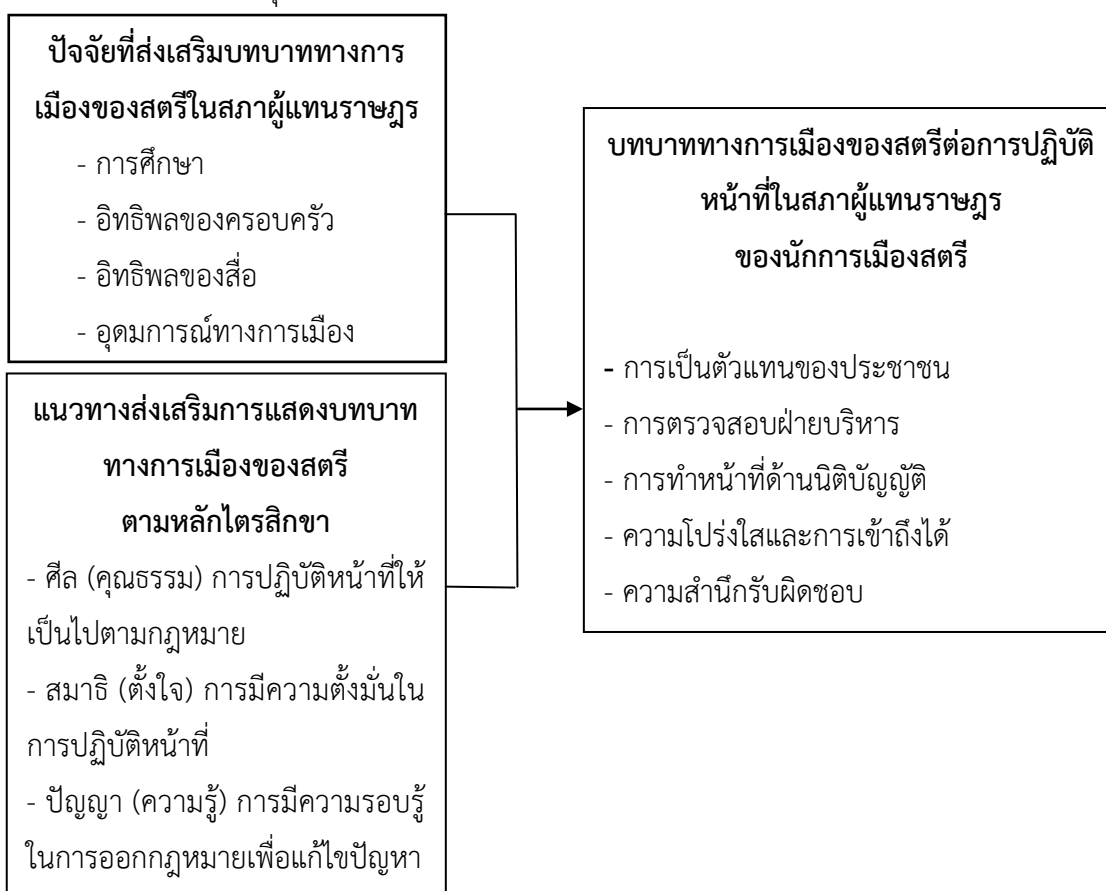
นักวิจัย	ผลการวิจัย
<p>สัญญา พงษ์ศรีดา, (๒๕๖๒)</p>	<p>ร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชนและสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิตอย่างผาสุก</p> <p>“รูปแบบการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๑ ตามหลักพุทธธรรม”</p> <p>พบว่า การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๑ มุ่งไปสู่การวางรากฐานด้านกาย ด้านศีล ด้านจิต และด้านปัญญา พยายามที่มุ่งส่งเสริมความพร้อมทาง ด้านการรักษา กฎ กติกา กฎเกณฑ์ ระเบียบวินัย ความเป็นจรรยาบรรณ ค่านิยมที่ดีงาม การปรับเปลี่ยนทัศนคติ การส่งเสริมการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ตั้ง การฝึกฝนอบรมกรรมฐานทางพระพุทธศาสนาสามารถจะปรับเปลี่ยนจิตใจให้เกิดสุขภาพจิตที่ดี และความมั่นคงทางอุดมการณ์ที่หนักแน่น การฝึกสมาธิทำให้เกิดคุณภาพทางจิต เมื่อจิตมีความหนักแน่น มีความมั่นคงในกุศลธรรมทั้งหลายไม่ก่อเกิดความชั่วร้ายในจิตใจ และด้านปัญญา มุ่งส่งเสริมให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก การรู้จักการแก้ไขปัญหตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะ หรือรู้จักแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้านั้นเอง</p>
<p>ประทีน แสงไทย, พระราชปริยัติกวี และพระมหาพรชัย สิริวิโร, (๒๕๖๑)</p>	<p>“รูปแบบการเสริมสร้างพลังศักยภาพสตรี เพื่อพัฒนาชุมชนตามหลักพุทธธรรม”</p> <p>พบว่า การเสริมสร้างพลังศักยภาพสตรีตามศาสตร์สมัยใหม่ มุ่งส่งเสริมให้สตรีเริ่มต้นจากการมีบทบาทในครอบครัว เพิ่มความรู้ให้มีอาชีพเพื่อ</p>

ตารางที่ ๒.๘ สารสำคัญของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรม (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
<p>พระนพลิตธี สุพุทธจิตโต (ปงยศ), (๒๕๖๓)</p>	<p>พัฒนาชุมชน มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ครอบรู้กฎหมายเพื่อเข้าร่วมและมีบทบาททาง การเมืองการปกครองในชุมชนหรือท้องถิ่น หลัก พุทธธรรมที่ช่วยเสริมสร้างพลังศักยภาพสตรีเพื่อ พัฒนาชุมชน เพื่อให้เกิดความมั่นคงแก่ครอบครัว แบ่งเวลาพัฒนาชุมชน การพัฒนาจิตและปัญญา เพื่อแก้ปัญหาชุมชน ส่งเสริมพัฒนาชีวิตความ เป็นอยู่ที่พึ่งตนเองและชุมชนได้ การเสริมสร้าง ศักยภาพสตรีเพื่อให้มีพลังยิ่งขึ้นด้วยการใช้หลัก พุทธธรรมมาเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตนเอง ในทางที่ดีงามและนำพาชุมชนให้เจริญเข้มแข็ง และยั่งยืน พัฒนาตนเอง พัฒนาชุมชนอย่าง ต่อเนื่อง</p> <p>“กระบวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเชิง พุทธขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเอื้อม อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง”</p> <p>พบว่า การเสริมสร้างภาวะผู้นำตามหลักธรรม ราชา การเสริมสร้างบุคลากรขององค์กรตามหลัก พุทธธรรม การเสริมสร้างการบริหารจัดการ องค์กรตามหลักสังฆะ การเสริมสร้างเป้าหมาย ขององค์กรตามหลักอัตถะประโยชน์</p>

๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีในสภาผู้แทนราษฎร^{๘๗} บทบาททางการเมืองของสตรีในการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร^{๘๘} และหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรี ได้แก่ หลักไตรสิกขา^{๘๙} มาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังแผนภาพที่ ๒.๑

แผนภาพที่ ๒.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

^{๘๗} Jean J. Kirkpatrick, *Political Woman*, (New York: The Eagleton Insetitute of Politics, Rutgers University, 1979), p. 18.

^{๘๘} สถาบันพระปกเกล้า, “สถาบันการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตยไทย : การดำเนินงานของรัฐสภาตามเกณฑ์และตัวชี้วัดของสหภาพรัฐสภา (IPU)”, *รายงานการวิจัย*, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๕), หน้า ๒-๑๗.

^{๘๙} ชู.สุ. (ไทย) ๒๕/๓๐๘/๓๒๓-๓๒๔.

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ซึ่งกระบวนการวิจัยและขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๒.๑ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant)

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๓ การวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๓.๓ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) กล่าวคือ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทำการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Analysis) ก็กับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อให้ทราบถึงประเด็นของการศึกษาในรายละเอียดที่สำคัญ และมีความครอบคลุมในเนื้อหาสาระสำคัญที่ทำการศึกษาอย่างครบครัน พร้อมกันนั้นในการวิจัยเชิงคุณภาพจะทำให้ทราบถึงข้อมูลเชิงลึก (In-depth) ที่มีรายละเอียดชัดเจน

สามารถนำมาวิเคราะห์ในเชิงตรรกะได้ (Analytic Induction) นอกจากนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาตามวิธีการดำเนินการวิจัยตามวิธีการดำเนินการวิจัยตามกระบวนการการศึกษาวิจัยและตามลำดับขั้นตอนการวิจัย

๓.๒ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๒.๑ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยในครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย จำนวน ๑๘ รูปหรือคน ดังนี้

๑. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญไว้ ๗ กลุ่ม และนำเสนอในรูปแบบตารางดังนี้

ตารางที่ ๓.๑ แสดงบัญชีรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง
ผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา		
๑.	พระครูศรีปริยัติคุณาภรณ์, ผศ.ดร. (ประเสริฐ ธรรมจง)	พระธรรมทูต วัดเสนาหาพระอารามหลวง นครปฐม
๒.	พระครูศรีปริยัติวิธาน, (แม่้น คุปตรังสี)	เจ้าอาวาสวัดป่าชัยรังสี สมุทรสาคร
๓.	พระครูสิริธรรมนิเทศ (เหรียญชัย อติวีโร), ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
ข้าราชการ		
๔.	นางสาวฐิติรัตน์ เกียรติจารุภาค	นักพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองนครปฐม
๕.	นางทักษิณา ก้อนดอน	เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
นักธุรกิจ		
๖.	นางรัตนาภรณ์ วัชรอภัยพล	บ้านวาล์วน้ำ ไทยเฟิง
๗.	นางสุรางค์ คำพะทิก	ห้างหุ้นส่วนจำกัด แผลมทองการช่าง แอนด์พาร์ท
นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์		
๘.	ผศ.ดร. สันฐาน ชยนนท์	ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ตารางที่ ๓.๑ แสดงบัญชีรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง
๙.	ผศ.ดร.วิจิตรา ศรีสอน	ประธานหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
๑๐.	ดร. อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นักการเมือง

๑๑.	ดร. พัชรินทร์ ชำศิริพงศ์	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดกรุงเทพมหานคร
๑๒.	นายสมักร ป้องวงษ์	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสมุทรสาคร
๑๓.	นายวุฒิชัย วังพรม	ผู้ช่วยดำเนินงานคนที่ ๓ ของนายเผด็จชัย สะสมทรัพย์/อดีตสมาชิกสภาเทศบาลไร่ขิง

นักเคลื่อนไหวเพื่อพัฒนาสตรี

๑๔.	นางปวีณา หงสกุล	ประธานมูลนิธิเพื่อเด็กและสตรี
๑๕.	นางพจนา เอี่ยมพินพันธ์	ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล (กพ.สต.) ขุนแก้ว
๑๖.	นางสาวทองดี ศรีทองคำ	ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล (กพ.สต.) วัดสำโรง

ปราชญ์ชาวบ้าน

๑๗.	นายวุฒิ แก้วชิงดวง	เกษตรกร จังหวัดสมุทรสาคร
๑๘.	นายใหญ่ นิพัทธกุลศีล	เกษตรกร จังหวัดนครปฐม

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบปลายเปิด จำนวน ๑ ฉบับ แบ่งเป็น ๓ ตอน ได้แก่

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีในสภาผู้แทนราษฎร

ตอนที่ ๓ สัมภาษณ์เกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลตามหลักไตรสิกขา

๑. การสร้างเครื่องมือ

โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

๑) กำหนดประเด็นหลักในการสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ระบุรายการข้อมูลที่ต้องการในแต่ละประเด็น

๒) จัดทำร่างแบบสัมภาษณ์และรายการข้อคำถามแต่ละประเด็น

๓) ตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและการใช้ภาษา จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

๔) แก้ไขและปรับปรุงให้เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์แล้วจึงนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

๒. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

๑) นำแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแนะนำเพิ่มเติม ปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษา และตัดข้อความที่สื่อความหมายไม่ชัดเจนหรือไม่จำเป็นออกไป เพื่อให้ได้ข้อความที่สื่อความหมายชัดเจน เข้าใจง่ายตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒) นำแบบสัมภาษณ์ที่อาจารย์ที่ปรึกษาคณะศึกษานิพนธ์ ได้ตรวจสอบแล้วมาปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์ (Interview) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามกำหนดไว้ชัดเจน เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มผู้รู้ที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลในพื้นที่ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์ด้วยตนเอง

การวิจัยครั้งนี้ใช้ทั้งการสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ (Semi-Formal Interview) และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรทั้งหมด จึงมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

(๑) **ขั้นเตรียมการสัมภาษณ์** ได้แก่ ก่อนลงภาคสนามเพื่อรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เริ่มต้นด้วยการนัดหมาย วัน เวลา ที่จะสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมกับขอเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พร้อมกันนั้น ผู้วิจัยจะต้องศึกษาประเด็นคำถามที่

ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล เตรียมและศึกษาวิธีใช้เครื่องบันทึกเสียง เตรียมสมุดจดบันทึกและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

(๒) **ขั้นตอนการสัมภาษณ์** ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการในการสัมภาษณ์หลากหลายช่องทาง ได้แก่ ลงพื้นที่สัมภาษณ์ด้วยตนเอง สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ สัมภาษณ์โดยการใช้วิดีโอคอล และการสัมภาษณ์ผ่านช่องทางสื่อเทคโนโลยี เช่น เฟสบุ๊ก และไลน์ และก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะสนทนาสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้สัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ อธิบายเหตุผลและขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงในขณะที่สัมภาษณ์ ขออนุญาตใช้กล้องถ่ายรูปเพื่อใช้อ้างอิงในการสัมภาษณ์ รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่าข้อมูลต่าง ๆ ที่บันทึกเสียงไว้ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ หากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ประสงค์ที่จะให้บันทึกเสียงในช่วงใด ผู้วิจัยก็จะไม่บันทึกเสียงเลย

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นกระบวนการเริ่มต้นในการศึกษาเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปและการจัดทำรายงานหรือวิทยานิพนธ์ ซึ่ง Creswell อ้างว่า การได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลในระยะเดียวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลจะเป็นประโยชน์ในด้านการช่วยให้เห็นภาพหรือโครงสร้างของการศึกษา ดังนั้นเมื่อสัมภาษณ์เสร็จ จึงควรมีการถอดเทปออกมาให้รวดเร็วและทำการวิเคราะห์เพื่อให้ข้อมูลสามารถสนับสนุน และอ้างอิงในส่วนต่าง ๆ ไปพร้อม ๆ กัน โดยใช้คำถามการวิจัยเป็นตัวตั้ง ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลโดยทั่ว ๆ ไปต้องมีความเชื่อมโยง และบูรณาการสิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่การตีความและอภิปรายผลที่เป็นเอกภาพ^๑

๓.๓ การวิจัยเชิงปริมาณ

เพื่อให้เกิดความเชื่อถือในเชิงประจักษ์ข้อมูล และวิเคราะห์ให้ทราบถึงเหตุผลที่มีส่วนสัมพันธ์กันกับข้อมูลเชิงคุณภาพ และลดช่องจุดด้อยของข้อมูลเชิงคุณภาพ

๓.๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ไว้ดังนี้

๑) ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ คือ ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐม และจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน ๔,๐๕๙,๑๗๔ คน

^๑Creswell, J., Plano Clark, v. Gutmann, M.L., & Hanson, W.E., *Advanced Mixed Methods Research Designs*, (Thousand Oaks, CA: Sage, 2003), p. 299.

๒) กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนำจำนวนประชากรมาหาขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) ดังนี้^๒

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย
 e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดให้มีค่าเท่ากับ ๐.๐๕)

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } n &= \frac{4,059,174}{1 + 4,059,174 \times (0.05)^2} \\ &= \frac{4,059,174}{1 + 4,059,174 \times 0.0025} \\ &= \frac{4,059,174}{4,059,175 \times 0.0025} \\ &= \frac{4,059,174}{10,147.93} \end{aligned}$$

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง} = 400.00$$

ดังนั้น จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๐๐ คน

ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณสามารถเป็นตัวแทนของประชากรได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง ๔๐๐ ตัวอย่าง โดยมีเทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

การทำอัตราสุ่มส่วน เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน ๔๐๐ คน นำกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากสูตรคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ และนำมาหาอัตราสุ่มส่วนของประชากรเพื่อหากกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรดังนี้^๓

$$n_1 = \frac{N_i}{N} \times n$$

^๒ ยุทธพงษ์ กัยวรรณ, **พื้นฐานการวิจัย**, (กรุงเทพมหานคร : สุริยสาส์น, ๒๕๔๓), หน้า ๗๙.

^๓ กัลยา วานิชย์บัญชา, **สถิติสำหรับงานวิจัย**, (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๑๙.

n_1	=	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
N_i	=	จำนวนประชากร
n	=	จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวม
N	=	จำนวนประชากรทั้งหมด

จึงทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แยกออกเป็นแต่ละเขตเลือกตั้ง ดังรายละเอียดในตารางที่ ๓.๒

ตารางที่ ๓.๒ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

(n=๔๐๐)

กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
๑. กรุงเทพมหานคร	๓,๑๐๒,๒๘๐	๓๐๖
๒. นครปฐม	๕๓๒,๗๘๑	๕๒
๓. สมุทรสาคร	๔๒๔,๑๑๓	๔๒
รวม	๔,๐๕๙,๑๗๔	๔๐๐

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีขั้นตอน ลักษณะ และการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

๑. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๑.๑ ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

๑.๒ กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๑.๓ กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาคุณุณีนิพนธ์

๑.๔ สร้างเครื่องมือการวิจัย

๑.๕ นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาคุณุณีนิพนธ์ และเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๑.๖ นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อจะดำเนินการวิจัยหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือการวิจัย

๑.๗ นำมาปรับปรุงแก้ไข

๑.๘ จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

๒. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ และระดับรายได้ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ส่วนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ การเป็นตัวแทนของประชาชน การตรวจสอบฝ่ายบริหาร การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ ความสำนึกรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

๕	หมายถึง	ระดับ	มากที่สุด
๔	หมายถึง	ระดับ	มาก
๓	หมายถึง	ระดับ	ปานกลาง
๒	หมายถึง	ระดับ	น้อย
๑	หมายถึง	ระดับ	น้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์^๔ ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลผล	
๔.๕๐ ขึ้นไป	ระดับความคาดหวัง	มากที่สุด
๓.๕๐ - ๔.๔๙	ระดับความคาดหวัง	มาก
๒.๕๐ - ๓.๔๙	ระดับความคาดหวัง	ปานกลาง
๑.๕๐ - ๒.๔๙	ระดับความคาดหวัง	น้อย
๑.๐๐ - ๑.๔๙	ระดับความคาดหวัง	น้อยที่สุด

ส่วนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

^๔ประกอบ กรรณสูตร, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : ด่านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๕๒), หน้า ๑๐๘.

ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question)

๓. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ศึกษาศุขนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอประธานและกรรมการที่ศึกษาศุขนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถาม รูปแบบของแบบสอบถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์รายข้อ (Index of Item-Objective Congruence)^๕ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ ๐.๘ ถึง ๑.๐ จำนวน ๕ ท่าน ดังนี้

(๑) ศ.ดร.จ่านงค์ อติวัฒนสิทธิ์

วุฒิการศึกษา Ph.D. (Political Sociology)

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(๒) รศ. อนุภูมิ โขเวชม

วุฒิการศึกษา วุฒิการศึกษา M.A. (Politics)

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(๓) รศ.ดร. เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

วุฒิการศึกษา Ph.D. (Political Sciences)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(๔) รศ.ดร. มานพ นักการเรือน

วุฒิการศึกษา Ph.D. (Social Sciences)

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

(๕) พระครูศรีปริยัติคุณาภรณ์, ผศ.ดร.

วุฒิการศึกษา Ph.D. (Buddhist Studies)

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๓. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ มา

^๕ เรืองเดียวกัน, หน้า ๒๔๓-๒๔๔.

คำนวณหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตร^๖ ดังนี้

สูตร	IOC	=	$\frac{\sum x}{N}$
เมื่อ	IOC		แทนดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ
วัตถุประสงค์			
	$\sum X$		แทนผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ
	N		แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ
โดยที่	+๑		แน่ใจว่าสอดคล้อง
	๐		ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง
	-๑		แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง

ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเรื่อง “บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องแบบ IOC ที่มีค่าตั้งแต่ ๐.๖ ขึ้นไป ซึ่งชี้ให้เห็นว่าคำถามแต่ละข้อมีความตรงเชิงเนื้อหา และสามารถนำแบบทดสอบนี้ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Try-Out) ได้

๔. หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มประชาชนที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของคอนบราค (Cronbach)^๗

๕. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาฯ อนุมัติเพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการวิจัย

๓.๓.๓ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนตามลำดับดังนี้

๑) ขอหนังสืออนุญาตแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

^๖ธีระศักดิ์ อุ่นอารมณเลิศ, เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา, (นครปฐม : ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๙), หน้า ๖๕.

^๗Lee J. Cronbach, *Essentials of Psychological Testing*, 4th ed., (New York: Harper & Row, 1971). p. 67.

๒) ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามตามที่กำหนดไว้ผ่านทาง Google Form โดยขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่ในสำนักงานราชการ และส่งลิงค์เพื่อขอความร่วมมือจากประชาชนในกรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐม และจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน ๔๐๐ ชุด

๓) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบให้สมบูรณ์

๔) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

๕) ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลนั้นผู้วิจัยหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตามโดยการใช้การประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์เสนอข้อมูล ดังนี้

(๑) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

(๒) ข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลใช้การวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

(๓) ข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิด นำมาจับกลุ่มคำตอบวิเคราะห์รายข้อ วิเคราะห์โดยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Techniques) นำเสนอข้อมูลโดยเขียนเป็นความเรียงในลักษณะเชิงบรรยาย

(๔) เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลผล
๔.๕๐ – ขึ้นไป	ระดับความคาดหวัง มากที่สุด
๓.๕๐ – ๔.๔๙	ระดับความคาดหวัง มาก
๒.๕๐ – ๓.๔๙	ระดับความคาดหวัง ปานกลาง
๑.๕๐ – ๒.๔๙	ระดับความคาดหวัง น้อย
๑.๐๐ – ๑.๔๙	ระดับความคาดหวัง น้อยที่สุด

เมื่อผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลและจัดทำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

๑) จัดกลุ่มเอกสารที่จะวิเคราะห์ สังเคราะห์ออกเป็นกลุ่มข้อมูลต่าง ๆ

๒) นำข้อมูลจากกลุ่มเอกสารมาทำการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

๓) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยจะประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะ ที่ได้นำมาวิเคราะห์ ในลักษณะเชิงบรรยาย

๔) สร้างรูปแบบ “การพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลตามหลักพุทธธรรม” และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำชี้แนะ

๕) ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบตามคำแนะนำ เพื่อจัดการสนทนากลุ่มเฉพาะเป็นลำดับต่อไป

๖) การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยขอหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๗) ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านพระพุทธศาสนา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านรัฐศาสตร์ จำนวน ๑๐ รูปหรือคน และนำเสนอในรูปแบบตาราง มีรายชื่อดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๓.๓ แสดงบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิการสนทนากลุ่มเฉพาะ

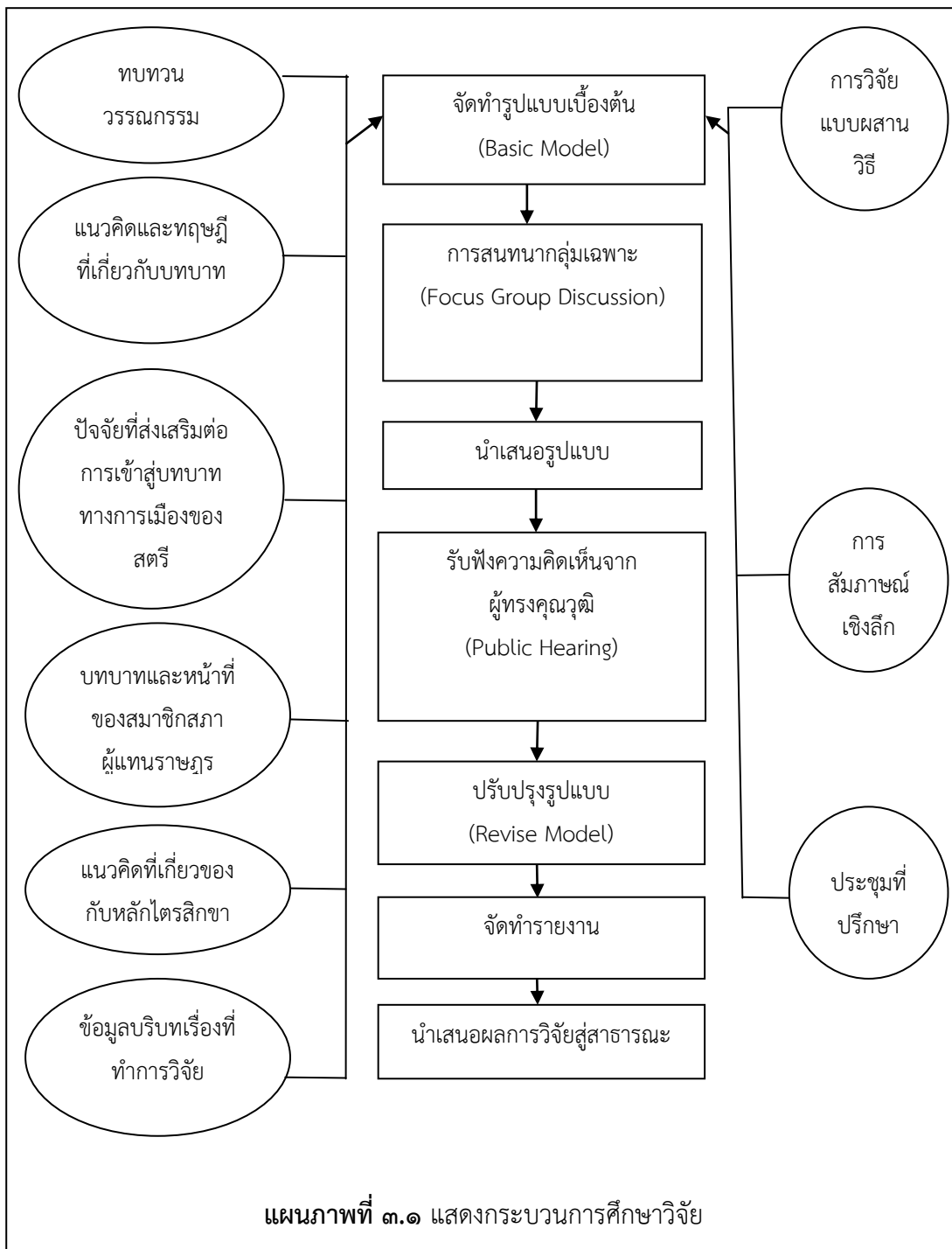
ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง
๑.	พระเมธาวิเชียร (สุเทพ พุทธรักษา), รศ.ดร.	อดีตรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒.	ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓.	ศ.ดร.จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔.	รศ.ดร.สุรพล สุขะพรหม	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕.	รศ.ดร.สุกิจ ชัยมุสิก	ประธานหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๖.	ดร.สมภพ ระงับทุกข์	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๗.	พลเอก ดร. ปกิต สันตินิยม	หัวหน้าพรรคสร้างชาติ
๘.	รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๙.	รศ.ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช	ประธานหลักสูตรวิชา รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๐.	ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต	เลขานุการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๘) วิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมสนทนากลุ่ม และปรับปรุงรูปแบบอีกครั้งตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยจัดระเบียบข้อมูลให้มีความต่อเนื่องตามลำดับเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง

๙) เมื่อได้รูปแบบที่สมบูรณ์แล้วจึงนำมาจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

๑๐) นำเสนอบทความทางวิชาการและผลการวิจัยต่อสาธารณชน

ทั้งนี้ขั้นตอนและกระบวนการวิจัยเรื่อง “บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” ผู้วิจัยขอเสนอในรูปแบบแผนภาพโดยสรุปดังต่อไปนี้

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” จากการสัมภาษณ์ ผู้ที่มีประสบการณ์หรือผู้เกี่ยวข้องบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ๒) เพื่อศึกษาความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และ ๓) เพื่อนำเสนอการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลตามหลักพุทธธรรม ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ๑) ผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา จำนวน ๓ รูป ๒) ข้าราชการ เป็นผู้มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการทำงานของกลุ่มสตรี จำนวน ๒ คน ๓) นักธุรกิจซึ่งเป็นผู้ประกอบการ เป็นเจ้าของธุรกิจซึ่งทำหน้าที่บทบาทสตรีในการเป็นผู้นำบริหารองค์กร จำนวน ๒ คน ๔) นักวิชาการ ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ทางด้านรัฐศาสตร์ จำนวน ๓ คน ๕) นักการเมือง ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และอดีตสมาชิกสภาเทศบาล จำนวน ๓ คน ๖) นักเคลื่อนไหวเพื่อพัฒนาสตรี ซึ่งเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นประธานกลุ่มพัฒนาสตรี จำนวน ๓ คน ๗) ปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งเป็นตัวแทนภาคประชาชนและเป็นผู้นำชุมชนในพื้นที่ จำนวน ๒ คน รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๘ รูปหรือคน และเก็บข้อมูลจากประชาชนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและเป็นผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐม และจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน ๔๐๐ คน จาก ประชากรจำนวน ๔,๐๕๙,๑๗๔ คน โดยแยกประเด็นในการวิเคราะห์ออก ดังนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

๔.๓ ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลตามหลักพุทธธรรม

๔.๔ ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ

๔.๕ องค์กรความรู้

๔.๕.๑ องค์กรความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๕.๒ องค์กรความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบดังต่อไปนี้

จากวัตถุประสงค์ข้อ ๑. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ดังนี้

๔.๑.๑ ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

จากการสัมภาษณ์ ปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบดังนี้

๑. การศึกษา

ปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นปัจจัยภายใน คือ การศึกษา สามารถนำเสนอผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

๑) การศึกษา ทำให้สตรีมีพฤติกรรมในทางที่สร้างสรรค์มากขึ้น เช่น การพูด การกระทำการแสดงออก และมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมอย่างองอาจและสง่างาม^๑

๒) การศึกษายังมีความสำคัญ เห็นได้จากผู้หญิงที่สามารถเข้ามาแสดงบทบาททางการเมืองได้ ล้วนมีระดับการศึกษาสูง ๆ เพื่อที่จะได้นำความรู้ ความสามารถมาใช้ในการทำงานทางด้านการเมือง สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้^๒

^๑สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๓.

^๒สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

๓) การศึกษาเป็นเครื่องกำหนดความรู้ ความสามารถที่นำมาใช้ในการทำงานทางด้านการเมือง เนื่องจากบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องมีความรู้ ความสามารถ และช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของประชาชน สังคม และประเทศชาติได้^๓

๔) ประชาชนจะให้ความเชื่อมั่นในตัวบุคคลที่มีการศึกษา สตรีที่มีการศึกษาและเข้ามามีบทบาททางการเมืองย่อมได้รับความเชื่อมั่น เพราะประชาชนเชื่อมั่นว่า สามารถนำความรู้มาช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาให้ประชาชนได้ พัฒนาประเทศให้มีความเจริญรุ่งเรืองได้^๔

๕) ยุคปัจจุบันตัวบทกฎหมายเป็นตัวกำหนดคุณสมบัติของผู้ลงสมัครเลือกตั้ง ซึ่งจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ คุณสมบัติของบุคคลล้วนต้องเป็นผู้ที่มีการศึกษาในระดับสูง เพราะต้องเป็นที่เคารพนับถือ และเป็นที่ยอมรับของประชาชน แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของผู้ที่เข้ามาเป็นตัวแทนของประชาชนต้องมีการศึกษา^๕

๖) คุณสมบัติสำคัญของตัวแทนประชาชน คือ การศึกษา ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ความรู้ความสามารถที่จะแสดงบทบาททางการเมืองได้ สามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนได้สำเร็จ นำความรู้ความสามารถมาพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรือง โดยมีค่านึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมมาก่อน^๖

๗) ตัวแทนประชาชนซึ่งมาจากการเลือกตั้ง ประชาชนต้องการตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่แทน เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน และพัฒนาประเทศให้เจริญยิ่งขึ้น ฉะนั้นตัวแทนที่ประชาชนพิจารณาเลือกมาทำหน้าที่แทน จะต้องเป็นผู้ที่มีการศึกษา เนื่องจากการศึกษาเป็นการสร้างความพร้อมให้กับสตรีเพื่อเข้าสู่เส้นทางทางการเมืองได้ และเป็นการคัดกรองบุคคลที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง^๗

๘) การศึกษาเป็นการเรียนรู้ฝึกฝนปลูกฝังอุดมการณ์และกิจกรรมทางการเมือง มีผลต่อบทบาททางการเมืองของสตรี ทำให้สตรีมีความเชื่อมั่นในตนเองมากยิ่งขึ้น กล่าวที่จะแสดงออก กล่าวคิด กล่าวทำ อย่างผู้ที่มีความรู้ความสามารถ^๘

๙) ส่วนใหญ่แล้วสตรีอยากแต่งงาน มีสามีดี ๆ ได้ดูแลสามีและลูก ฉะนั้นสตรีที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน จะถูกมองว่าแปลกประหลาด โดยเฉพาะผู้หญิงที่แต่งงานแล้วต้องทนรับแรงกดดันจากสังคม ถึงแม้จะอยากสละหน้าที่การงาน แต่ก็ยังอยากเป็นแม่ที่ดีอยู่ ระดับการศึกษาก็

^๓ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^๔ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓.

^๕ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^๖ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓.

^๗ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^๘ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

เป็นสิ่งที่ช่วยให้สตรีมีความเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของตนเอง เพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้^๙

๑๐) บทบาททางการเมืองเป็นเรื่องของอำนาจและผลประโยชน์ ซึ่งผู้ที่สามารถเข้าถึงอำนาจและผลประโยชน์ จะเป็นผู้ที่มีชนชั้นในสังคมระดับสูง ซึ่งสมาชิกของสังคมชนชั้นสูงจะต้องมีระดับการศึกษาสูง ๆ ทำให้มีโอกาสในการเข้าสู่ระบบการเมืองมากขึ้น แต่อาจจะมิบทบาททางการเมืองน้อย ซึ่งพื้นฐานอาจมาจากอิทธิพลทางครอบครัวที่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วย เข้ามาเพื่อแสดงบทบาททางการเมือง ดังนั้นการศึกษาและอิทธิพลของครัวจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญส่งเสริมให้สตรีได้แสดงบทบาททางการเมือง^{๑๐}

๑๑) การศึกษาทำให้สตรีมีความองอาจกล้าหาญ กล้าที่จะแสดงบทบาทความสามารถให้สังคมได้รับรู้ ได้พัฒนาบทบาทหน้าที่ในที่ทำงาน ในสังคม และได้ก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำในระดับต่าง ๆ ได้^{๑๑}

๑๒) การศึกษามีผลต่อพัฒนาการทางการเมือง จากงานวิจัยที่ปรากฏทั้งในและต่างประเทศ พบว่าระดับการศึกษาทำให้การเมืองมีการพัฒนาตามยุคสมัย ตามหลักความเชื่อทางพระพุทธศาสนา คือ ต้องมีความเชื่อเกิดขึ้นมาก่อน หรือเรียกว่าเป็นอุดมการณ์ โดยต้องเชื่อว่าการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการนำไปปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองของสตรี^{๑๒}

๑๓) การศึกษาทำให้เกิดความเชื่อมั่นในความรู้และความสามารถที่จะนำมาใช้ในการทำงานทางด้านการเมือง ความรู้ความสามารถทำให้สตรีได้พัฒนาตนเอง จากแม่บ้านธรรมดา ดูแลสามีและลูก ก็สามารถแสดงบทบาทให้เป็นที่ยอมรับของสังคมได้^{๑๓}

๑๔) ปัจจุบันกฎหมายให้ความเสมอภาคระหว่างชาย หญิง ให้สิทธิในหลาย ๆ อย่าง เทียบเท่าผู้ชาย รวมทั้งการเป็นตัวแทนในสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีนักการเมืองที่เป็นสตรีเพิ่มมากขึ้น สตรีที่สามารถเข้ามาทำหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรล้วนมีความสามารถเป็นที่ประจักษ์ ได้รับความไว้วางใจจากประชาชน เนื่องด้วยการศึกษาที่ทำให้มีโอกาสได้แสดงความสามารถ และครอบครัวเป็นจุดที่ผลักดันให้สตรีมีความใฝ่ฝันและเลือกเดินเส้นทางนี้ อำนาจและกลุ่มผลประโยชน์ของครอบครัว มีอิทธิพลต่อบทบาททางการเมืองของสตรีด้วยเช่นกัน^{๑๔}

^๙ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๑๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๑๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

๑๕) ระดับการศึกษาที่มีความสำคัญ เพราะเป็นคุณสมบัติของผู้สมัครเลือกตั้ง เพราะประชาชนต้องการตัวแทนที่มีความรู้ความสามารถ สามารถบัญญัติกฎหมายที่มีประโยชน์ต่อส่วนรวม เพื่อมาแก้ไขปัญหาของประเทศชาติได้ และที่สำคัญควบคู่ไปด้วยกันก็คือ ประสบการณ์จากการคลุกคลีกับการทำงานเพื่อสาธารณะซึ่งถ่ายทอดโดยครอบครัว อันเป็นส่วนส่งเสริมผลักดันให้มีสตรีเกิดความสนใจเข้ามาเป็นนักการเมือง^{๑๕}

๑๖) ในสมัยก่อนระดับการศึกษาของสตรีจะไม่ดีเหมือนปัจจุบัน เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงและเปิดโอกาสให้สตรีได้มีจุดยืนในสังคมมากขึ้น และการศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้หญิงได้เข้ามาเป็นตัวแทนของราษฎรเพื่อทำหน้าที่แก้ปัญหาต่าง ๆ ต้องใช้ความรู้ ความสามารถที่มาจากการศึกษาทั้งนั้น สำหรับการglomเกลตาทางการเมืองจากครอบครัว จะเป็นพื้นฐานทำให้มีความกระตือรือร้นในกิจกรรมส่วนรวม เป็นการบ่มเพาะประสบการณ์จริง สถานการณ์จริง ๆ และกระตุ้นให้อยากเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง^{๑๖}

๑๗) การศึกษาเปิดโอกาสให้สตรีได้แสดงบทบาททางสังคมได้ ทำให้สตรีมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น และเป็นที่ยอมรับในสังคมที่กว้างออกไป เมื่อสังคมให้การยอมรับในความรู้ความสามารถของสตรี นับเป็นการพัฒนาและยกระดับให้สตรีได้แสดงบทบาทต่าง ๆ ในสังคมมากขึ้น จนกระทั่งได้มีโอกาสมาแสดงบทบาททางการเมืองในระดับท้องถิ่น และระดับประเทศตามลำดับ สำหรับครอบครัวเป็นพื้นฐานในการเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะ เป็นการเก็บเกี่ยวประสบการณ์ เกิดอุดมการณ์ มีความเชื่อมั่นศรัทธาในสิ่งที่กระทำ และเลือกเดินเส้นทางเข้าสู่การเมือง^{๑๗}

๑๘) การศึกษาทำให้ผู้หญิงมีความรู้ความสามารถ และสามารถเข้าไปมีบทบาทในรัฐสภาได้อย่างภาคภูมิใจ และทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบครัวมีส่วนผลักดันให้สตรีเข้าไปมีบทบาททางการเมือง ยกตัวอย่างเช่น สตรีที่เติบโตมาจากครอบครัวที่มีอาชีพเป็นนักการเมือง สตรีที่แต่งงานกับครอบครัวนักการเมือง และเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ จึงมีโอกาสเข้ามาทำหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรได้^{๑๘}

สรุปได้ว่า ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยภายใน ที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีในการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยเฉพาะระดับการศึกษาทำให้นักการเมืองสตรีมีความรู้ ความสามารถ และมองการณ์ไกล สามารถปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรด้วยความละเอียดรอบคอบ มีความอ่อนโยน มีความอดทน เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผล บรรลุสู่เป้าหมาย สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

^{๑๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๑๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๑ แสดงการสรุปปัจจัยส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล การศึกษา

ตารางที่ ๔.๑ สรุปปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล การศึกษา

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	ระดับการศึกษาทำให้นักการเมืองสตรีมีความรู้ ความสามารถ และมองการณ์ไกล	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๒	การปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรต้องมีความละเอียดรอบคอบ ความอ่อนโยน ความอดทน	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๓	การศึกษาเปิดโอกาสให้สตรีได้แสดงบทบาททางสังคมจนเป็นที่ยอมรับในสังคมที่กว้างออกไป	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๔	การศึกษามีความสำคัญ ประชาชนต้องการตัวแทนที่มีความรู้ความสามารถ สามารถบัญญัติกฎหมายที่มีประโยชน์ต่อส่วนรวมเพื่อมาแก้ไขปัญหาของประเทศชาติได้	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘

๒. อิทธิพลของครอบครัว

ความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สามารถนำเสนอผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

๑) อิทธิพลของครอบครัวส่งเสริมให้บทบาททางการเมืองของสตรีในการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรี ตัวแทนของประชาชนต้องเป็นที่พึ่งของประชาชนได้ สามารถพิทักษ์สิทธิและผลประโยชน์ของสตรีทั่วประเทศ เรียกร้องสิทธิของสตรีในด้านต่าง ๆ ลดความเหลื่อมล้ำในความเป็นเพศสภาพ^{๑๙}

๒) ครอบครัวฝึกฝนประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรี ต้องมีความสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของสภาผู้แทนราษฎร นักการเมืองสตรีซึ่งมีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน ต้องใช้ความสามารถด้านนี้ตรวจสอบการทำงานแต่ละโครงการได้ดี เพื่อความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล ภายใต้กรอบของนิติธรรม^{๒๐}

๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นสตรี ได้มีบทบาทส่งเสริมสิทธิของสตรี ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของสตรี เพราะสตรีมีความละเอียดรอบคอบ อ่อนโยน และมีความอดทน เนื่องจากปัญหาบางปัญหาผู้ชายไม่สามารถเข้าใจได้อย่างถ่องแท้ มีแต่ผู้หญิงที่สามารถเข้าใจผู้หญิงด้วยกันเอง^{๒๑}

๔) ประสบการณ์จากครอบครัวเชื่อว่าประชาชนคาดหวังให้ตัวแทนสตรีใช้ความพิเศษเฉพาะตนของผู้หญิง ซึ่งมีความละเอียดรอบคอบกว่าผู้ชาย ความคิด การตัดสินใจย่อมเกิดจากการไตร่ตรองแล้วอย่างละเอียดรอบคอบถี่ถ้วน เนื่องจากวิจรรย์ญาณของความเป็นแม่จะมีความระมัดระวังรอบด้าน การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ จะมีความพิถีพิถันรอบคอบยิ่งขึ้น^{๒๒}

๕) กำลังใจของครอบครัวอยากให้ตัวแทนทำหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรด้วยความละเอียดรอบคอบ และการมองเห็นไกล ทำเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม คำนึงถึงประโยชน์ของประเทศชาติมาเป็นลำดับต้น ซึ่งคุณสมบัติสองสิ่งนี้ที่ผู้หญิงมีมากกว่าผู้ชายและสามารถทำได้ดีไม่แพ้เพศชายเลย เพียงแต่โอกาสที่เพศหญิงจะก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำนั้นแสนยากลำบาก ต้องมีความสามารถเป็นที่ยอมรับหรือได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มอำนาจและอิทธิพลต่าง ๆ^{๒๓}

๖) การถ่ายทอดประสบการณ์ทางการเมืองโดยผ่านสมาชิกในครอบครัวเพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีทำหน้าที่เพื่อเรียกร้องสิทธิ ผลประโยชน์ แก้ไขปัญหาของประชาชน

^{๑๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๒๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๒๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๓.

แก้ไขปัญหาของสตรี เช่น ความเหลื่อมล้ำในเรื่องค่าแรงงาน ทั้ง ๆ ที่ผู้หญิงก็มีความสามารถ แต่ทำไมได้รับค่าตอบแทนต่ำกว่าผู้ชาย และกรณีคดีข่มขืน ที่ผู้หญิงตกเป็นผู้ถูกกระทำ แต่ยังไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม ปล่อยให้ผู้หญิงตกเป็นเหยื่ออย่างไม่มีที่สิ้นสุด และยังมีให้เห็นในสังคมที่บอกว่าพัฒนาแล้ว เป็นต้น^{๒๔}

๓) ครอบครัวยึดมั่นในความอ่อนโยนของสตรีว่าจะช่วยแก้ไขปัญหาของประชาชนบางปัญหาได้ดีกว่าผู้ชาย เนื่องด้วยเพศชายยังไม่เข้าใจในสรีระของเพศหญิงอย่างถ่องแท้ เพศชายไม่สามารถเข้าใจได้ละเอียดอ่อนว่าผู้หญิงต้องการอะไร และจะต้องปฏิบัติอย่างไรจึงจะแก้ไขปัญหาก็ได้ถูกต้องและตรงประเด็น^{๒๕}

๔) นักการเมืองสตรีใช้ความรู้ความสามารถไปเป็นปากเป็นเสียงแทนตัวเอง ทำหน้าที่แทนประชาชนในทุก ๆ เรื่อง ไม่จำเพาะจงว่าต้องเป็นเฉพาะเรื่องของสิทธิสตรี เช่น บัญญัติกฎหมายอภิปรายไม่ไว้วางใจ และเสนอมติเร่งด่วนต่อสภา การตอบสนองต่อนโยบายของพรรคการเมือง การตอบสนองต่อนโยบายของคณะรัฐมนตรี รวมทั้งการปฏิบัติตนให้ประชาชนมีความเชื่อมั่น ศรัทธา^{๒๖}

๕) ประชาชนเชื่อมั่นให้ผู้หญิงปฏิบัติหน้าที่เรียกร้องสิทธิสตรี ส่งเสริมบทบาทสตรี ให้เป็นที่ยอมรับในสังคมอย่างกว้างขวางมากขึ้น ด้วยความรู้ความสามารถที่สตรีมี มิได้ด้อยไปกว่าบุรุษเลย แต่ด้วยวัฒนธรรมที่ยอมรับเพศชายเป็นผู้นำ จึงเป็นการขัดขวางมิให้สตรีได้แสดงบทบาทได้อย่างเต็มที่^{๒๗}

๑๐) ตัวแทนของสตรีทั่วประเทศให้ช่วยผลักดันทางนโยบายที่สตรีควรมีบทบาททางสังคมได้ หรือให้สตรีมีบทบาทในสังคมการเมืองได้มากขึ้น โดยภาพรวมแล้วสตรีผู้เป็นตัวแทนเข้าไปอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรมีความรู้ความสามารถที่จะเป็นผู้นำทางสังคมในทุกองค์กรได้ และในสังคมปัจจุบันยอมรับสตรีให้ขึ้นมาเป็นผู้นำองค์กรต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย^{๒๘}

๑๑) ครอบครัวนักการเมืองสร้างสรรค์ให้เกิดนักการเมืองน้ำดี คือ เก่ง ดี มีความรู้คู่คุณธรรม แต่การเมืองเป็นเรื่องของอำนาจและผลประโยชน์ การที่จะมีนักการเมืองที่ประชาชนต้องการจริง ๆ คงจะยากมาก จึงควรมองที่การกระทำของแต่ละพรรคว่าประชาชนเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริง^{๒๙}

^{๒๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๒๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๒๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๒๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๒๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

๑๒) สตรีที่มีความรู้ความสามารถทำหน้าที่ของตัวแทนประชาชน ร่วมกันแก้ไขปัญหาให้ประชาชนอย่างแท้จริง เพราะความรู้ความสามารถทำให้เป็นที่ยอมรับในสังคม และเป็นโอกาสให้สตรีได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม เมื่อมีโอกาสเข้ามาเป็นตัวแทนของประชาชน และปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรย่อมสามารถเรียกร้องสิทธิของสตรีที่พึงจะมีให้ได้รับความเป็นธรรม กรณีคดีข่มขืน ค่าแรงงาน ซึ่งยังมีความเหลื่อมล้ำอย่างชัดเจน^{๓๐}

๑๓) ประชาชนต้องการให้นักการเมืองสตรีเข้าไปเป็นกระบอกเสียงเรียกร้องสิทธิของสตรี เนื่องจากสตรีมีความสามารถไม่แพ้ผู้ชาย มีความอดทนสูง มีความละเอียดรอบคอบกว่าผู้ชาย และสามารถใช้ประสบการณ์แก้ไขปัญหาอย่างยุติธรรม สำเร็จบรรลุเป้าหมายเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ประโยชน์ของประเทศชาติ^{๓๑}

๑๔) บทบาททางการเมืองของสตรีเป็นสิ่งใหม่ในสังคมไทย เนื่องด้วยสังคมไทย เป็นสังคมที่ยอมรับผู้ชายเป็นใหญ่ ในช่วงเปลี่ยนผ่านที่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงก้าวมาแสดงบทบาททางการเมืองได้ ผู้คนย่อมคาดหวังว่าสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นสตรี สามารถใช้ความแตกต่างระหว่างเพศ ซึ่งมีในเพศหญิง เช่น ความอ่อนโยน ความอดทน ความละเอียดรอบคอบ สามารถแก้ไขปัญหา พัฒนาและขับเคลื่อนประเทศชาติได้^{๓๒}

๑๕) แรงจูงใจจากครอบครัวสามารถทำให้ผู้นำสตรีเป็นผู้ประสานงาน ผลักดัน ส่งเสริมเกี่ยวกับสิทธิของสตรี และส่งเสริมบทบาทให้สตรีสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้ทุกเรื่องเทียบเท่าบุรุษ เมื่อเปิดโอกาสให้มีความเสมอภาคทางนิติบัญญัติ ก็อยากเห็นสตรีมีความเสมอภาคเท่าเทียมในบทบาทต่าง ๆ ของกิจกรรมทางสังคม ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับโอกาส ความสามารถของแต่ละบุคคลด้วย^{๓๓}

๑๖) ผู้นำหญิงนั้นจะต้องมีความอบอุ่นและดูเป็นมิตรมากกว่าผู้ชาย ในขณะที่จะต้องมีความรู้ความสามารถและความแข็งแกร่งอยู่ด้วย รวมทั้งการควบคุมอารมณ์ความรู้สึกในสถานการณ์ต่าง ๆ ผู้หญิงสามารถทำได้ดียิ่ง^{๓๔}

๑๗) อยากเห็นผู้นำสตรีทำหน้าที่ปกป้องเสรีภาพ ปกป้องและรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มสตรี พร้อมทั้งพัฒนาบทบาทของสตรี และส่งเสริมให้สตรีที่มีความรู้ความสามารถได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้น เมื่อบทบาทของสตรีได้พัฒนามากขึ้น ย่อมเพิ่มจุดยืนในพื้นที่ของสังคมมากขึ้นด้วย^{๓๕}

^{๓๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๓๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๓๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๓๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๓๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๓๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

๑๘) ร่วมกันแก้ไขปัญหาให้ประชาชนอย่างแท้จริง เช่น คาดหวังให้สตรีแสดงบทบาทที่ผู้ชายทำได้ยาก เพราะคุณสมบัติของตัวสตรีเอง เนื่องจากสตรีมีความอ่อนโยน ละเอียดยอบคอบ ถึงจะเป็นเพศที่อ่อนแอ แต่ในสนามการเมือง สตรีก็โดดเด่นไม่แพ้บุรุษเช่นกัน^{๓๖}

สรุปได้ว่า อิทธิพลของครอบครัวต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ครอบครัวทำให้นักการเมืองสตรีได้ทำในสิ่งที่ดี เช่น เก่ง ดี มีความรู้คู่คุณธรรม เป็นต้น เมื่อกฎหมายได้เปิดโอกาสให้มีสิทธิเสมอภาค สตรีที่มีความรู้ความสามารถย่อมได้รับการส่งเสริมให้มีบทบาทในสังคม ประชาชนต้องการให้สตรีที่เป็นนักการเมืองใช้จุดเด่นของสตรีแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ผู้ชายเข้าใจได้ยาก เนื่องจากปัญหาบางปัญหา เป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ผู้ชายไม่สามารถเข้าใจได้ ก็ควรมอบหมายให้สตรีเป็นผู้แก้ปัญหา เพราะผู้หญิงสามารถควบคุมอารมณ์ความรู้สึกได้ดี นอกจากนี้ครอบครัวส่งเสริมให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น เพื่อจะได้มีบทบาทในการส่งเสริมสิทธิสตรี ด้วยความเชื่อมั่นว่าผู้หญิงก็เก่งไม่แพ้ผู้ชายเช่นกัน สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๒ แสดงการสรุปปัจจัยส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อิทธิพลของครอบครัว

^{๓๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓.

ตารางที่ ๔.๒ สรุปปัจจัยส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อิทธิพลของครอบครัว

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	กิจกรรมของครอบครัวทำให้นักการเมืองสตรีได้ทำในสิ่งที่ดี เช่น เก่ง ดี มีความรู้คู่คุณธรรม เป็นต้น	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๒	ครอบครัวสามารถทำให้นักการเมืองสตรีที่เป็นนักการเมืองใช้จุดเด่นของสตรีแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ผู้ชายเข้าใจได้ยาก ตลอดจนการควบคุมอารมณ์ความรู้สึกได้ดี	๘	๒,๓,๔,๕,๗,๑๑,๑๕,๑๗
๓	ครอบครัวส่งเสริมบทบาทสตรีด้วยการฝึกฝนประสบการณ์ทางการเมือง	๗	๑,๖,๙,๑๒,๑๓,๑๔,๑๖
๔	ครอบครัวส่งเสริมให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น	๔	๘,๑๐,๑๔,๑๗

๓. อิทธิพลของสื่อมวลชน

อิทธิพลของสื่อมวลชนที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สามารถนำเสนอผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

๑) สื่อมวลชนมีอิทธิพลทั้ง ๒ ทาง ได้แก่ ทางบวก สามารถทำให้นักการเมืองอยู่ในกรอบจริยธรรมได้ เผยแพร่แต่สิ่งที่มีประโยชน์เชิงสร้างสรรค์และไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดี และสามารถทำให้นักการเมืองหลงมัวเมาในอำนาจและประพฤติดีในทางมิชอบได้ เพราะนำสื่อไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง^{๓๗}

(๒) สื่อมวลชนเป็นองค์กรที่ชักนำ และชี้แนะให้สตรีได้ในระดับหนึ่ง ว่าควรแสดงบทบาทที่เหมาะสมอย่างไร และใช้เป็นกระบอกเสียงเพื่อเผยแพร่การทำงานของสตรีได้แสดงบทบาททางการเมืองให้เป็นที่ประจักษ์แก่ประชาชนได้ และในทางกลับกัน สามารถใช้ในการทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบการทำงานของสตรีในสภาผู้แทนราษฎรได้เช่นกัน^{๓๘}

^{๓๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๓๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

๓) สื่อมวลชนมีอิทธิพลเหนือจิตใจของประชาชน มีบทบาทและหน้าที่ในการสะท้อนภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาให้สังคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรย่อมใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการแสดงบทบาททางการเมืองได้ เช่น การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ การประชุมสภาตามวาระต่าง ๆ การพบปะประชาชนเพื่อแถลงนโยบายของพรรค นโยบายของคณะรัฐมนตรี ผ่านสื่อมวลชนได้^{๓๙}

๔) สื่อมวลชนในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ มีการแข่งขันสูง นักการเมืองพรรคใดสามารถเข้าถึงสื่อได้ และสามารถนำสื่อมาใช้ในการทำงานได้ ย่อมได้เปรียบทางการเมือง^{๔๐}

๕) สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อบทบาททางการเมืองเสมอไม่ว่าจะฝ่ายผู้หญิงหรือผู้ชาย และไม่คอยส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีเท่าใดนัก เช่น การเสนอข่าวในทางลบ แสดงมุมมองว่าผู้หญิงไม่ควรเป็นผู้นำ เป็นต้น^{๔๑}

๖) สื่อมวลชนทำหน้าที่ในการประสานสัมพันธ์ให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ในสังคม รวมทั้งสถาบันทางการเมือง เช่น พรรคการเมือง รัฐบาล และนักการเมือง ฯลฯ^{๔๒}

๗) อิทธิพลของสื่อมวลชนในการรณรงค์ด้านการเมือง ก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคม เช่น การรวมตัวกันของกลุ่มนักศึกษา การเข้าร่วมในการชุมนุมต่าง ๆ เป็นต้น ก็ล้วนมีอิทธิพลจากสื่อมวลชนด้วย^{๔๓}

๘) สื่อมวลชนทำหน้าที่เสนอข่าวสารทางการเมืองให้ปรากฏต่อสาธารณชน เพื่อประโยชน์ต่อนักการเมือง และประโยชน์ต่อประเทศชาติ สื่อมวลชนเป็นผู้ที่ก่อให้เกิดกลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ เช่น แฟล็กซ์ม็อบ กกปส. กลุ่มพันธมิตร เป็นต้น^{๔๔}

๙) สื่อมวลชนเป็นองค์กรที่ทำให้เกิดการเผยแพร่ความคิดให้แพร่หลายในสังคม ทำให้ประชาชนได้รู้จักและเห็นผลงานของตัวแทนในสภาผู้แทนราษฎรได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งมีทั้งในเชิงบวก และเชิงลบ ซึ่งบางครั้งสื่อมวลชนก็ถูกฝ่ายตรงข้ามใช้เป็นเครื่องมือในการทำลายภาพลักษณ์ของนักการเมืองด้วยเช่นกัน^{๔๕}

^{๓๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๔๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๔๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๔๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๔๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๔๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๔๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

๑๐) สื่อมวลชนสามารถผลักดันหรือนำเสนอบทบาทของสตรีในสภาผู้แทนราษฎร แม้กระทั่งผู้นำเสนอข่าวสารเองก็เป็นสตรีที่กล้าแสดงออก กล้าถามเกี่ยวกับการเมืองได้ลึกซึ้งมาก เจาะประเด็นให้เห็นตามอย่างชัดเจน^{๕๖}

๑๑) ในปัจจุบันนี้เครื่องมือทันสมัย โทรศัพท์เครื่องเดียวก็มีคุณสมบัติครบถ้วน สามารถใช้ เป็นสื่อในการทำกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างสมบูรณ์ สามารถเป็นผู้สื่อข่าวให้กับบทบาททาง การเมืองได้เลย ต้องใช้ความทันสมัยทางเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ อย่างมีสติ ต้องมี จรรยาบรรณในการสื่อข้อมูลต่าง ๆ ที่ถูกต้องเป็นจริง^{๕๗}

๑๒) สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อหลาย ๆ ฝ่าย โดยธรรมชาติของสื่อต้องการขายข่าวให้ผู้เสพ ข่าว คือ ประชาชน เหมือนพ่อค้าที่แสวงหาผลประโยชน์ ดังนั้นย่อมมีกลยุทธ์ในการนำเสนอเพื่อ กระจายข้อมูลให้ได้มากที่สุด ภายใต้จรรยาบรรณวิชาชีพของนักข่าว และขอบเขตของพื้นที่สื่อ แต่ สื่อมวลชนบางสำนักก็ขาดความเป็นกลางในการนำเสนอเนื้อหาของข่าว บิดเบือนข้อมูลอันเป็นจริง^{๕๘}

๑๓) สื่อมวลชนทำให้เข้าถึงประชาชนได้ เป็นการส่งสารให้เข้าถึงประชาชน ซึ่งในปัจจุบัน มีหลากหลายช่องทางที่ประชาชนสามารถรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อ เช่น โทรศัพท์มือถือ โทรทัศน์ คลิป วิดีโอ วิทยุ หนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ สื่อมวลชนมีหลากหลายสำนัก สามารถเผยแพร่ผลงาน ของรัฐสภาผ่านสื่อต่าง ๆ ผู้รับข่าวสารก็ต้องใช้วิจารณญาณในการเสพสื่อด้วยเช่นกัน^{๕๙}

๑๔) สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือที่สามารถเป็นหูเป็นตาในการแสดงบทบาททางการเมืองได้ อย่างสร้างสรรค์ แต่ในปัจจุบันสื่อมวลชนถูกนำมาใช้ในเชิงพาณิชย์มากขึ้น ความเป็นกลางยุติธรรมใน การเผยแพร่ข้อมูลหายไป มีการทำลายเข้ามาแทนที่ อาจจะเป็นเพราะว่า สื่อมวลชนยืนอยู่ฝ่ายใด มากกว่า^{๕๐}

๑๕) การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้มีการสื่อสารที่สะดวกรวดเร็ว รับรู้ ข่าวสารได้กว้างขึ้น จนมีความรู้สึกที่โลกมันแคบลง ด้วยความทันสมัยไร้ขีดจำกัดย่อมมีผลต่อการ นำมาใช้ในด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น สื่อมวลชนย่อมมีอิทธิพลต่อบทบาททางการเมือง ของสตรีได้เช่นเดียวกัน เช่น การเป็นหูเป็นตาโดยผ่านสื่อมวลชน การถ่ายทอดข้อมูลจากรัฐสภาผ่าน สื่อมวลชนสู่ประชาชน เป็นต้น ในยุคปัจจุบันเทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก โทรศัพท์มือถือ เป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญอย่างหนึ่งและมีหลากหลาย ประชาชนสามารถเข้าถึงได้

^{๕๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๕๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๕๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๕๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๕๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓.

ง่าย ประกอบกับการบริการของเครือข่ายระบบอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพ ทำให้สามารถนำมาใช้ในการสื่อสารได้อย่างสะดวก รวดเร็ว^{๕๑}

๑๖) สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อหลาย ๆ ฝ่าย สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวของสังคมตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ ไปจนถึงระดับโลก นำมาใช้เผยแพร่บทบาททางการเมืองได้เป็นอย่างดี^{๕๒}

๑๗) สื่อมวลชนที่ดีควรทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสารภายใต้จรรยาบรรณของสื่อที่ดี ดีแก่ความจริงให้ประชาชนทราบข่าวสารต่าง ๆ ที่มีความยุติธรรม ถูกต้อง และเป็นกลาง^{๕๓}

๑๘) สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อหลาย ๆ ฝ่าย นักการเมืองสามารถนำมาใช้เพื่อสร้างวีรสตรีหรือสร้างวีรบุรุษได้ และในทางกลับกันก็เป็นเครื่องมือทำลายได้เช่นกัน ปัจจัยที่สำคัญอยู่ที่ว่า จะนำไปใช้ในเชิงสร้างสรรค์ หรือทำลาย ล้วนขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของแต่ละบุคคลที่ได้รับมอบหมาย และสำคัญที่ว่าสื่อมวลชนอยู่ฝ่ายใด^{๕๔}

สรุปได้ว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อหลาย ๆ ฝ่าย เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้มีการสื่อสารที่สะดวกรวดเร็ว รับรู้ข่าวสารได้กว้างขึ้น จนมีความรู้สึกที่โลกมันแคบลงด้วยความทันสมัยไร้ขีดจำกัดย่อมมีผลต่อการนำมาใช้ในด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีอิทธิพลในการเผยแพร่บทบาททางการเมืองของสตรีในสภาผู้แทนราษฎร รวมทั้งสื่อมวลชนมีอิทธิพลในการตรวจสอบการทำงานของสตรีในสภาผู้แทนราษฎรได้เช่นกัน สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

^{๕๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๕๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๕๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๕๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๓ แสดงการสรุปปัจจัยส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อิทธิพลของสื่อมวลชน

ตารางที่ ๔.๓ สรุปปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อิทธิพลของสื่อมวลชน

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	สื่อมวลชนมีอิทธิพลเหนือจิตใจของประชาชน	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๒	สื่อมวลชนมีอิทธิพลในการเผยแพร่บทบาททางการเมืองของสตรีในสภาผู้แทนราษฎร	๑๔	๑,๒,๓,๔,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๓,๑๔,๑๕,๑๗
๓	สื่อมวลชนมีอิทธิพลในการตรวจสอบการทำงานของสตรีในสภาผู้แทนราษฎร	๕	๑,๒,๕,๑๒,๑๖,๑๗

๔. อุดมการณ์ทางการเมือง

อุดมการณ์ทางการเมืองเป็นปัจจัยภายนอกที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สามารถนำเสนอผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

๑) อุดมการณ์เป็นเรื่องของความเชื่อมั่น และศรัทธาในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เช่น อุดมการณ์ทางการเมืองทำให้นักการเมืองเป็นผู้เสียสละ ยอมทุ่มเทร่างกายแรงใจ และบริจาคทรัพย์สินเพื่อใช้ในการทำงานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนอย่างแท้จริง^{๕๕}

๒) สำหรับในประเทศไทย สังคมส่วนใหญ่ยอมรับว่าเป็นอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย ซึ่งกฎหมายรัฐธรรมนูญได้ระบุไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ ความเสมอภาคของบุคคลระหว่างเพศชาย เพศหญิง จึงเปิดโอกาสให้สตรีได้เข้ามาแสดงบทบาทหน้าที่ทางการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น และในอดีตผู้นำของประเทศก็เป็นสตรี เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับในยุคสมัยก่อน ๆ จะไม่ค่อยยอมรับสตรีในบทบาทของผู้แทนราษฎรมากนัก^{๕๖}

๓) อุดมการณ์ทางการเมืองช่วยผลักดันให้ชีวิต สังคม ให้มีการพัฒนาไปข้างหน้า ช่วยสร้างสรรค์สังคม ประเทศชาติ ให้เจริญรุ่งเรือง มีคนจำนวนไม่น้อยที่ยอมตายเพื่ออุดมการณ์ทางการเมืองที่ตนยึดมั่น ยกตัวอย่าง เช่น อุดมการณ์ประชาธิปไตย^{๕๗}

๔) อุดมการณ์ทางการเมืองมีหลากหลายรูปแบบ เช่น เผด็จการแบบประเทศจีน เกาหลี แบบเสรีประชาธิปไตยแบบประเทศอเมริกา สำหรับประเทศไทยอุดมการณ์ทางการเมืองเป็นแบบประชาธิปไตย แต่แปลกตรงที่มีการรัฐประหารบ่อย ๆ นอกเหนือจากนั้นคือ การไม่ยอมรับสตรีให้อยู่เหนือบุรุษ เพราะประเพณีและวัฒนธรรมของประเทศไทยมีเพศชายเป็นใหญ่ และผู้ที่บัญญัติกฎหมายก็เป็นผู้ชาย จึงยอมรับผู้ชายให้เป็นผู้นำมากกว่า^{๕๘}

๕) บทบาททางการเมืองของสตรียังไม่ค่อยได้แสดงอุดมการณ์ทางการเมืองของตนเองอย่างแท้จริง เพราะส่วนมากจะอยู่ภายใต้กรอบการบริหารของพรรคการเมือง คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่ เป็นต้น ฉะนั้นบทบาทที่ได้รับมอบหมายต้องได้รับความเห็นชอบจากพรรคการเมืองที่สังกัด คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่ ไม่มีอิสระทางความคิดเป็นของตนเองอย่างแท้จริง ทำให้การแสดงบทบาทไม่ชัดเจน^{๕๙}

^{๕๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๕๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๕๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๕๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๕๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๓.

๖) อุดมการณ์ทางการเมืองได้ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งปัจจุบันเปิดโอกาสให้สตรีมีความเสมอภาคเท่าเทียมกับบุรุษ มีเวทีในการแสดงความสามารถมากขึ้น จากในอดีตผู้หญิงไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม จะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะในบ้าน เช่น เป็นภรรยาทำหน้าที่ดูแลสามี เป็นแม่ดูแลลูกและทำงานบ้าน งานครัว เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไปผู้หญิงมีการศึกษามากขึ้น มีความรู้ความสามารถ ออกไปทำงานนอกบ้านจนเป็นที่ยอมรับของสังคม และประชาชนให้การยอมรับเป็นอย่างดี จนสามารถมีจุดยืนในสังคมนั้น ๆ ได้ ผู้หญิงบางคนมีความสามารถจนประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานจนได้เป็นผู้นำในหน่วยงานต่าง ๆ องค์กรต่าง ๆ^{๖๐}

๗) อุดมการณ์ทางการเมืองเป็นเพียงส่วนประกอบหนึ่งที่เปิดโอกาสให้สตรีเข้ามามีบทบาททางการเมืองอย่างเสมอภาค เท่าเทียมกับผู้ชาย ในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น แต่บทบาทของสตรีที่สามารถเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรได้นั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถเฉพาะ สตรีจะต้องมีความอดทนต่อความเหน็ดเหนื่อย อดกลั้นอย่างสูงต่อการยั่วยุในสภาวการณ์ต่าง ๆ ที่ไม่คาดหวัง เพื่อให้ผ่านบทพิสูจน์ที่ท้าทายความสามารถนี้สตรีต้องเหนื่อยเป็นสองเท่า^{๖๑}

๘) อุดมการณ์ทางการเมืองแบบการมีส่วนร่วมได้เปิดโอกาสให้สตรีได้เข้ามาแสดงบทบาททางการเมืองมากขึ้น มีนักการเมืองสตรีเพิ่มมากขึ้นในระยะสิบปีหลัง แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาการของบทบาทสตรีว่าประสบความสำเร็จอีกขั้น ซึ่งตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ ทั้งผู้ชายและผู้หญิงมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน แต่ในความเป็นจริงที่ปรากฏให้เห็นในสังคม ผู้ที่มีอำนาจและผลประโยชน์สามารถกำหนดบทบาททางการเมืองได้ ซึ่งบางครั้งอุดมการณ์ทางการเมืองก็เป็นเรื่องที่ไม่ได้อยู่จริง เพราะพวกมากจะลากกันไปตามกลุ่มของผู้มีอำนาจและผลประโยชน์^{๖๒}

๙) กฎหมายรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในเรื่องความเสมอภาคระหว่างบุรุษและสตรี เป็นโอกาสที่ดีที่สตรีได้แสดงความสามารถที่โดดเด่นในสังคมได้ สตรีสามารถก้าวมาเป็นผู้นำ เป็นผู้บริหารของหน่วยงาน เป็นนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ และเป็นแถวหน้าในสังคมได้อย่างโดดเด่นมากขึ้น^{๖๓}

๑๐) ในอดีตสังคมไทย ให้การยอมรับสตรีชนชั้นสูงได้เข้ามามีบทบาททางการเมือง เพราะสตรีชนชั้นสูงได้รับการศึกษา มีโอกาสมากกว่าบุคคลธรรมดาทั่วไป แต่เนื่องจากเป็นเพียงกลุ่มน้อย จึงไม่ค่อยมีจำนวนมากนัก แต่ในปัจจุบันมีกฎหมายบัญญัติไว้ ให้มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน เปิด

^{๖๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๖๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๖๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๖๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

โอกาสให้สตรีที่มีความรู้ความสามารถ มีระดับการศึกษาสูง ๆ ได้แสดงความเป็นผู้นำได้อย่างสง่างาม เป็นที่ยอมรับในสังคม^{๖๔}

๑๑) อุดมการณ์ทางการเมืองของประเทศไทย ได้เปิดโอกาสให้ผู้หญิงมากขึ้น ผู้หญิงได้รับการยอมรับมากขึ้น ในปัจจุบันผู้หญิงมีความสามารถไม่ด้อยไปกว่าผู้ชาย สามารถพัฒนาความรู้ความสามารถจนมีพื้นที่ในสังคมต่าง ๆ เพิ่มขึ้น และมีศักยภาพในการแสดงบทบาทต่าง ๆ ได้ชัดเจน^{๖๕}

๑๒) อุดมการณ์ทางการเมืองเป็นแบบประชาธิปไตยที่ไม่สมบูรณ์แบบ ไม่ชัดเจน ก้ากึ่งประชาธิปไตยและเผด็จการ การเมืองจะเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยของใคร จัดเป็นกลไกของสังคมอย่างหนึ่งซึ่งมีความผันแปรตลอดเวลา เป้าหมายสำคัญของการเมืองคือ การมีอำนาจ แต่ไม่มีใครรัก อุดมการณ์อย่างแท้จริง หันมามองประเทศจีน ประเทศเกาหลี อุดมการณ์แบบเผด็จการ แต่ประสบความสำเร็จในการบริหารประเทศ และนำพาประเทศไปสู่แนวหน้าได้ สภาวะเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีความมั่นคง^{๖๖}

๑๓) อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย กำหนดความเท่าเทียมกันเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของบุคคล เป็นโอกาสให้สตรีได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองกว้างขวางมากขึ้น เพราะสตรีที่มีความรู้ความสามารถมีมาก บางอย่างผู้หญิงสามารถแก้ไขปัญหาค่าได้ดีกว่าผู้ชาย บางปัญหาที่มีความซับซ้อนต้องให้ผู้หญิงเข้าไปเป็นผู้แก้ไขปัญหาค่าด้วยตนเอง สังคมจึงยอมรับให้ผู้หญิงเป็นผู้นำได้ ประเทศไทยก็เคยมีอดีตนายกรัฐมนตรีหญิง มีนักการเมืองผู้หญิงหลาย ๆ ท่านด้วยกัน^{๖๗}

๑๔) ปัจจุบันนี้บทบาททางการเมืองของสตรี ในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วโลกที่เป็นประชาธิปไตยได้เปิดโอกาสให้สตรีได้แสดงศักยภาพนำความรู้ความสามารถ และคุณสมบัติเฉพาะความเป็นผู้หญิง ความเป็นผู้นำของผู้หญิงได้รับการยอมรับมากขึ้น เพราะความอดทน ความละเอียดรอบคอบของสตรีเป็นส่วนในการขับเคลื่อนให้สังคมได้พัฒนาไปข้างหน้าได้ โดยส่วนตัวก็ได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมบทบาทสตรีให้เด่นชัดในสังคมมากขึ้น ผู้หญิงสามารถทำอะไรที่ผู้ชายทำไม่ได้หลายอย่าง สามารถทำเรื่องที่สังคมไม่คาดคิดว่าผู้หญิงจะทำได้ ขึ้นอยู่กับโอกาส ความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งอุดมการณ์ของแต่ละคนจะมีส่วนส่งเสริมบทบาทให้เกิดขึ้น อาจจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองหรือไม่ก็ได้^{๖๘}

๑๕) อุดมการณ์แบบประชาธิปไตย เคารพหลักสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค ซึ่งบัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจน เปิดโอกาสให้สตรีได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมาก

^{๖๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๖๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๖๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๖๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๖๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

ขึ้น และพิสูจน์ความสามารถจนได้รับการยอมรับจากประชาชนมากยิ่งขึ้น เพราะผู้หญิงเก่งมีความรู้ความสามารถและมีภาวะผู้นำ^{๖๙}

๑๖) อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่เต็มใบ พวกมากลากไป ถ้าอำนาจอยู่ในมือฝ่ายใด ก็สามารถกำหนดชะตากรรมทางการเมืองได้ เพราะการเมืองเป็นเรื่องของอำนาจและผลประโยชน์^{๗๐}

๑๗) อุดมการณ์ทางการเมืองเป็นแรงผลักดันให้เกิดการกล่อมเกลายบุคคลให้เดินไปข้างหน้า เพื่อพัฒนาสังคม ประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าขึ้น โดยเริ่มต้นที่ครอบครัวที่มีอุดมการณ์เดียวกันด้วย สำหรับครอบครัวนักการเมืองเองซึ่งมีอำนาจและกลุ่มผลประโยชน์เดียวกันก็ย่อมส่งเสริมให้สตรีที่มีความรู้ความสามารถได้เข้ามามีบทบาททางการเมืองสูง เช่น ลูก หลาน ภรรยา ญาติ พี่ น้อง เป็นต้น^{๗๑}

๑๘) เนื่องจากประเพณี วัฒนธรรมที่แตกต่างจากประเทศอื่น ๆ ที่มีอุดมการณ์เดียวกัน จึงทำให้ประชาธิปไตยเป็นรูปแบบของไทยอย่างแท้จริง และเปิดโอกาสให้สตรีเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้น ประเทศไทยเคยมีอดีตผู้นำสูงสุดเป็นสตรี และมีนักการเมืองสตรีได้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มมากขึ้น แสดงให้เห็นถึงความสามารถของสตรีที่มีความโดดเด่นจนได้มายืนอยู่แถวหน้า^{๗๒}

สรุปได้ว่า อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเปิดโอกาสให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น แต่เนื่องจากการเมืองเป็นเรื่องของอำนาจและผลประโยชน์ ฉะนั้น บทบาททางการเมืองของสตรีจึงขึ้นอยู่กับอำนาจและกลุ่มผลประโยชน์ และจะต้องมีอุดมการณ์ไปในทิศทางเดียวกันสามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

^{๖๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๗๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๗๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๗๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๔ แสดงการสรุปปัจจัยส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อุดมการณ์ทางการเมือง

ตารางที่ ๔.๔ สรุปปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อุดมการณ์ทางการเมือง

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น	๑๕	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๓,๑๔,๑๗,๑๘
๒	บทบาททางการเมืองของสตรีจะต้องมีอุดมการณ์ไปในทิศทางเดียวกัน	๑๓	๑,๓,๔,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๓,๑๔,๑๗
๓	การเมืองเป็นเรื่องของอำนาจและผลประโยชน์ บทบาททางการเมืองของสตรีจึงขึ้นอยู่กับอำนาจและกลุ่มผลประโยชน์	๗	๔,๕,๑๒,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘

สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยจะนำเสนอในรูปแบบแผนภาพดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๕ แสดงปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

การศึกษา มีอิทธิพลต่อการแสดงบทบาททางการเมืองของสตรีทั้ง ๖ ด้าน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง รู้จักค้นคว้าหาความรู้และเปิดโอกาสให้ตัวเอง ผู้หญิงผู้ชายทุกคนมีความเท่าเทียมกัน การจะก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในชีวิตได้นั้น ต้องประกอบด้วย ๔ เรื่อง คือ ๑) ค้นหาตัวเอง ๒) โชคชะตา ๓) โอกาส และ ๔) ความทุ่มเท ทำในสิ่งที่รัก และเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา สตรีจะมีความรอบคอบในการทำงาน และอัตราการโง่งน้อย จึงต้องเรียนหนังสือและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ การเรียนในระบบอาจไม่เพียงพอ ต้องแสวงหาความรู้อื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น ภาษา และเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาตนเองให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง

อิทธิพลของครอบครัว แรงจูงใจจากครอบครัวทำให้บทบาทความเป็นแม่ได้รับสิทธิมากขึ้นในฐานะผู้ดูแลครอบครัว จึงเป็นเหมือนแม่ทัพของบ้าน การสนับสนุนจากครอบครัว ทูทางครอบครัว ทุนจากผลงานที่กระทำมาในอดีต ทุนทรัพย์ ทุนจากพรรคการเมืองต้นสังกัด ทำให้เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นผู้มีความซื่อตรงในการทำงาน และเป็นการบ่มเพาะประสบการณ์ทางการเมืองให้ถ่ายทอดจากรุ่นปู่ ย่า ตายาย สู่รุ่นลูกหลาน และชนรุ่นหลังได้ และสามารถปฏิบัติหน้าที่ทั้ง ๖ ด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อิทธิพลของสื่อ สื่อมวลชนมีอิทธิพลเหนือจิตใจของประชาชน สามารถชักจูงให้เกิดความรู้สึกหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ สื่อมวลชนจึงเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบบทบาททางการเมืองของนักการเมือง ทำให้นักการเมืองเป็นผู้มีจิตใจที่รักความยุติธรรม เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต

อุดมการณ์ทางการเมือง ทำให้นักการเมืองที่มีความคิด เป็นผู้มีความคิดทางการเมือง ยึดมั่นหลักการประชาธิปไตย เป็นผู้มีความคิดริเริ่มใหม่ ๆ อยู่เสมอในการทำงาน เป็นผู้มีความคิดที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล อุดมการณ์ทางการเมืองสามารถที่จะเปิดโอกาสให้พัฒนาการของสตรีให้มีที่ยืนในสังคมมากขึ้น

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

จากการศึกษาบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบดังต่อไปนี้

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ เพื่อศึกษาความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ดังนี้

๔.๒.๑ ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

จากการสัมภาษณ์ ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบดังนี้

๑. ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน

๑) บทบาทการเป็นตัวแทนของประชาชนในสภาผู้แทนราษฎร ต้องตั้งอยู่ในกรอบแห่งระเบียบวินัย มีคุณสมบัติที่ถูกต้องตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจน ต้องมีความแน่วแน่ในการอาสาเข้ามารับใช้ประชาชน มีความรู้เหมาะสมกับการนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และที่สำคัญจะต้องเป็นผู้ที่ประพฤติด้วยศีล สามารถสร้างความสงบสุขในสังคมและชุมชนต่าง ๆ ได้^{๗๓}

๒) บทบาทการเป็นตัวแทนของประชาชนในสภาผู้แทนราษฎร ในการปฏิบัติหน้าที่คือ ต้องมีความเมตตาแก่ประชาชนในพื้นที่ของตน อยากรให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข แก้ไขปัญหาปากท้อง ให้มีกินมีใช้ มีความกรุณาต่อประชาชน คือ สงสารประชาชนที่ยากลำบาก ต้องหาทางแก้ไขปัญหาของประชาชน อย่างเช่นในปัจจุบัน ราคาสินค้าที่สูงเกินไป ซึ่งประชาชนมีรายได้ในเกณฑ์ต่ำ ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ เป็นการสร้างความเหลื่อมล้ำในสังคม ต้องวางเฉยต่อความเห็นต่าง คือ ยินดีที่จะช่วยเหลือแม้ว่ากลุ่มคนบางกลุ่มไม่ใช่ผู้ที่ลงคะแนนเสียงให้ และต้องมีความยินดีอย่างจริงจังต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับความนิยมชมชอบจากประชาชนมากกว่า^{๗๔}

๓) การเป็นตัวแทนของประชาชนในสภาผู้แทนราษฎรต้องมีความอดทนที่จะทำงานรับใช้ประชาชนอย่างจริงจัง มีความอดสาหัสและมีความเพียรที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย^{๗๕}

^{๗๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๗๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๗๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

๔) ตัวแทนของประชาชนที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีความรัก ความศรัทธา ซึ่งหมายถึงอุดมการณ์อันแน่วแน่ มีความพร้อมที่จะทำหน้าที่เพื่อประชาชน มี ภาพลักษณ์ที่ดีพร้อมทั้งทางกายและวาจา คือ เป็นผู้ประพฤติดี ทำดี พูดดี^{๗๖}

๕) บุคคลผู้ที่สามารถเป็นตัวแทนของประชาชนในสภาผู้แทนราษฎรได้ดี โดยใช้จุดเด่น ของความเป็นผู้หญิงที่เป็นข้อได้เปรียบเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนหรือคนในท้องถิ่น เพราะความรู้ ความสามารถที่มีประกอบกับมีความอดทน และเข้าใจหลักในการบริหารจัดการตามหลักของ ธรรมชาติซึ่งได้รับการปลูกฝังมาจากครอบครัว^{๗๗}

๖) การเป็นตัวแทนของประชาชนในสภาผู้แทนราษฎรต้องมีความเป็นกลาง มีความ ยุติธรรม คือ อภิปรายข้อมูลที่เป็นจริง ไม่เข้าข้างใคร ไม่สร้างความแตกแยกให้เกิดในหมู่คณะ แม้จะ อยู่ในสภาพปัญหาที่ทั้งสองฝ่ายต่างก็เป็นเพื่อนร่วมอุดมการณ์เดียวกัน ก็ไม่เข้าไปก้าวก่ายให้เกิด ความอุมุติธรรมขึ้นในระบบ^{๗๘}

๗) บทบาทการเป็นตัวแทนของประชาชนต้องทำด้วยใจรัก มีเป้าหมายที่ชัดเจนคือการทำให้ คุณประโยชน์เพื่อประชาชน ประกอบด้วยคุณธรรมตามหลักธรรมาภิบาล และมีความมุ่งมั่นทุ่มเท ภาระทำหน้าที่จนสำเร็จ^{๗๙}

๘) ประชาชนจะเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำหน้าที่แทนตนในสภาผู้แทน ราษฎร จะเป็นคนดีหรือไม่ดีอย่างไรก็ตอบได้ยาก เพราะเป็นเรื่องของผลประโยชน์และอำนาจ ถ้า ประโยชน์ที่เกิดจากการใช้อำนาจของผู้แทนราษฎรเกิดขึ้นกับคนส่วนใหญ่ เป็นผลประโยชน์ส่วนรวม ย่อมเป็นที่ยอมรับของประชาชน^{๘๐}

๙) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะมีบทบาทและหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในสภาและนอกสภา เช่น การแสดงความคิดเห็นและการมีส่วนร่วม ต้องมีความจริงใจและรักษาคำพูด ตั้งใจทำงาน มุ่งมั่น และมีทัศนคติในการทำงานเพื่อชุมชน มีภาวะผู้นำ มีความละเอียดรอบคอบ รู้จักบริหารจัดการ แบ่งปันผลประโยชน์อย่างทั่วถึง^{๘๑}

^{๗๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๗๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๗๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๗๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๘๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๘๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

๑๐) การอาสาเพื่อเป็นตัวแทนของประชาชนต้องมีความเชื่อ ศรัทธาในการทำงานด้วยการมีจิตอาสา ตัวแทนของประชาชนต้องมีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนมาก่อนเสมอ จึงจะมีความเมตตาต่อประชาชนอย่างแท้จริง โดยไม่มีผลประโยชน์อื่นใดแอบแฝง^{๘๒}

๑๑) การเป็นตัวแทนของประชาชนจะต้องมีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจริงใจ ไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งหลาย ทุ่มเทร่างกาย สติปัญญา เพื่อทำหน้าที่ทั้งในสภาและนอกสภาให้ประสบความสำเร็จ^{๘๓}

๑๒) การทำงานร่วมกันในสภาผู้แทนราษฎรต้องมีความเอื้ออาทรต่อกัน เรามีประเพณีวัฒนธรรมของประเทศไทยที่เกื้อกูลต่อกัน มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ให้ความเคารพผู้อาวุโส เนื่องด้วยประเทศไทยอยู่ในยุคสมัยที่เชื่อมต่อระหว่างกลุ่มคนรุ่นเก่า กับคนรุ่นใหม่ ความเห็นต่างทางความคิด จึงเกิดขึ้น ฉะนั้นการให้ความช่วยเหลือกันยามเดือดร้อน จึงต้องมีความยินดีในการมีส่วนร่วมกับส่วนงานต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย^{๘๔}

๑๓) ตัวแทนของประชาชนในสภาผู้แทนราษฎรเป็นกลุ่มผู้ที่มีต้นทุนทางสังคมสูง สามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างมีเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ โดยไม่ต้องรอให้มีคำสั่งจากหน่วยงานใด ๆ ตัวแทนต้องไม่คาดหวังให้อนุมัติงบประมาณมาก่อนจึงจะลงมือทำ ไม่ร้องขอให้มีส่วนงานใดส่วนงานหนึ่งเข้ามาทำ แล้วไปเกาะกระแสกับเขา ให้ลงมือทำได้เลย^{๘๕}

๑๔) ตัวแทนของประชาชนย่อมเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ การอาสาเข้ามารับใช้ประชาชน มีเป้าหมายเพื่อทำประโยชน์แก่สังคม การทำคุณประโยชน์ให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนสามารถทำได้ด้วยตนเอง ตามกำลังความสามารถ ถ้าพบเห็นปัญหา ก็สามารถเข้าไปให้ความช่วยเหลือเพื่อบรรเทา หรือแก้ไขปัญหา นั้นได้เลย เพราะตัวแทนของประชาชนจะต้องเป็นผู้ใช้ปัญญาแก้ไขปัญหาได้^{๘๖}

๑๕) บทบาทการเป็นตัวแทนของประชาชนในสภาผู้แทนราษฎรต้องเป็นผู้รอบรู้ มีสติ มีความอดทนต่อการย่ำแย่จากสิ่งรอบข้าง ในการปฏิบัติหน้าที่ย่อมมีความขัดแย้ง เนื่องจากผลประโยชน์ไม่ลงตัว ผู้แทนราษฎรจะต้องควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ในบางสถานการณ์ ความพิเศษของผู้หญิงจะสามารถแก้ไขปัญหาได้ดี เพราะผู้หญิงย่อมเข้าใจปัญหาของผู้หญิงได้ดีกว่าอย่างแน่นอน^{๘๗}

^{๘๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๘๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๘๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๘๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๘๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๘๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓.

๑๖) การเป็นตัวแทนของประชาชนต้องมีใจรักที่จะทำในสิ่งนั้น เมื่อพอใจที่จะทำแล้ว ต้องมีความพยายามทำด้วยความเข้มแข็ง มีความอดทน รู้จักเสียสละอุทิศตัวอุทิศใจ ใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญในสิ่งที่ทำเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมมากที่สุด^{๘๘}

๑๗) การปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร เช่น การอภิปราย ตอบกระทู้ และการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ต้องมีความชัดเจนและโปร่งใสตามความเป็นจริง อย่างผู้มีเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ว่าตามหลักการและเหตุผล ตรงไปตรงมาตามกฎหมาย^{๘๙}

๑๘) เมืองไทยเป็นเมืองพุทธ ชาวไทยก็มีความเมตตา กรุณาต่อกัน ช่วยเหลือกันในยามยากลำบาก ร่วมสุข ร่วมทุกข์ แบ่งปันกัน ในยามที่เกิดวิกฤตการณ์ต่าง ๆ เช่น น้ำท่วม ไฟป่า ภัยแล้ง ฯลฯ อยากเห็นตัวแทนของประชาชนได้มีบทบาทเข้ามาแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้ทันที่ที่มีความเป็นกลาง มีความยุติธรรม ไม่เข้าข้างพวกพ้อง ไม่ลำเอียง ให้ความช่วยเหลือประชาชนด้วยความเมตตากรุณา มุ่งแก้ไขปัญหอย่างจริงจัง และร่วมกันแสดงความชื่นชมยินดีในความสำเร็จของเพื่อนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยน้ำใสใจจริงอย่างจริงใจ ไม่แสดงความเป็นปฏิกิริยาต่อกันเมื่อผลประโยชน์ไม่ลงตัว^{๙๐}

สรุปได้ว่า ตัวแทนของประชาชนจะต้องมีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจริงใจ ไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งหลาย ทุ่มเทร่างกาย สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ และมีความประพฤติดีมีคุณธรรมประกอบด้วยเมตตา กรุณา ต้องทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ของตน สามารถปฏิบัติหน้าที่ในสภาและนอกสภาผู้แทนราษฎรให้ประสบความสำเร็จ สร้างสังคมที่สงบสุข พัฒนาประเทศชาติให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

^{๘๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๘๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๙๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๖ แสดงผลการวิเคราะห์ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของ สตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน

ตารางที่ ๔.๕ สรุปบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	ตัวแทนของประชาชนจะต้องมีความรู้ความสามารถ	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๒	ตัวแทนประชาชนต้องมีคุณธรรม	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๓	ตัวแทนของประชาชนจะต้องมีความจริงใจ	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๔	ตัวแทนของประชาชนจะต้องมีเมตตา กรุณา	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๕	ตัวแทนของประชาชนต้องมีความอดทน อดกลั้น	๑๓	๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๗
๖	ตัวแทนของประชาชนต้องมีความเสียสละ	๑๑	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๑๐,๑๒,๑๓,๑๕,๑๗
๗	ตัวแทนของประชาชนต้องทำเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	๑๑	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๑๐,๑๒,๑๓,๑๕,๑๗
๘	ตัวแทนของประชาชนต้องมีจิตอาสาพัฒนาประเทศชาติ	๑๐	๑,๒,๓,๗,๘,๑๐,๑๒,๑๓,๑๕,๑๗

๒. ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร

๑) บทบาทการตรวจสอบฝ่ายบริหารในสภาผู้แทนราษฎรต้องใช้ปัญญาปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างมีเหตุผลสมควรเหมาะสม สามารถแก้ไขปัญหาได้ เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่จะตามมา และเพื่อความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล^{๑๑}

๒) บทบาทการตรวจสอบฝ่ายบริหารในสภาผู้แทนราษฎรต้องมีวิธีการให้ฝ่ายบริหารทำงานอย่างมีความชอบธรรมถูกต้องตามกฎหมายด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อความรวดเร็ว สะดวก เข้าถึงได้ของข้อมูล และถูกต้องตามความเป็นจริงของกฎระเบียบในการตรวจสอบ ให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข และเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบได้ ต้องรู้จักยินดีที่จะให้ความร่วมมือ

^{๑๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๓.

ร่วมใจด้วยความเป็นมิตร ต้องมีใจเป็นกลาง ไม่เอนเอียงไปทางใดทางหนึ่ง โดยปกติผู้บริหารก็ต้องมีหลักพรหมวิหารธรรมในการบริหารเป็นที่ตั้ง การตรวจสอบฝ่ายการบริหารก็ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบเช่นกัน^{๙๒}

๓) การตรวจสอบการดำเนินงานของฝ่ายบริหารและหน่วยงานของภาครัฐ เป็นการตรวจสอบจากผลไปหาเหตุ ความละเอียดรอบคอบจึงมีความสำคัญ ในการทำงานควรมีสติ มีสมาธิ ในการที่ทำงานอย่างยุติธรรม ควรปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน^{๙๓}

๔) การตรวจสอบฝ่ายบริหารควรอยู่บนพื้นฐานความถูกต้อง คือ กฎระเบียบที่ถูกต้อง วิธีการที่ถูกต้องบนระดับมาตรฐานเดียวกัน และควรกระทำเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ควรหลีกเลี่ยงการเอื้อผลประโยชน์ให้พวกพ้อง จะต้องประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบ มีเหตุผล และถูกวิธี^{๙๔}

๕) การตรวจสอบมีกฎระเบียบกำหนดไว้ชัดเจน การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับการตรวจสอบฝ่ายบริหารจะต้องใช้หลักความเป็นธรรม โปร่งใส มีความละเอียดรอบคอบ ตรงไปตรงมาตามความเป็นจริงและถูกต้องตามกฎหมาย^{๙๕}

๖) บทบาททางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการตรวจสอบฝ่ายบริหาร การให้ความเห็นชอบต่อการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีต้องมีความโปร่งใสและควรเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ^{๙๖}

๗) การตรวจสอบฝ่ายบริหารในสภาผู้แทนราษฎรต้องมีความเป็นกลางยุติธรรม ไม่เอนเอียงไปทางใดทางหนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ ซื่อตรง เคารพในหลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบ^{๙๗}

๘) การตรวจสอบฝ่ายบริหารในสภาผู้แทนราษฎรต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อกฎหมาย บัญญัติไว้อย่างไรก็ให้ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ต้องมีความยุติธรรมกับทุก ๆ ฝ่าย ปฏิบัติด้วยความโปร่งใสตามหลักนิติธรรม ซึ่งได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนความว่า “หลักความชอบธรรมด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครอง การใช้กฎหมายของฝ่ายตุลาการ หรือฝ่ายปกครองที่เป็นการจำกัดสิทธิของประชาชนมีผลมาจากกฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบ จากตัวแทนของประชาชน โดยฝ่ายตุลาการจะต้องไม่พิจารณาพิพากษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ให้แตกต่างไปจากบทบัญญัติของกฎหมาย ฝ่ายตุลาการมีความผูกพันที่จะต้องใช้อกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ฝ่าย

^{๙๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๙๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๙๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๙๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๙๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๙๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓.

ตุลาการมีความผูกพันที่จะต้องใช้ดุลยพินิจ โดยปราศจากข้อบกพร่อง” กล่าวคือ จะต้องพิทักษ์คนดี และทำลายล้างคนไม่ดี เพื่อให้สังคมน่าอยู่มากยิ่งขึ้น^{๙๘}

๙) การดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลในการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร เกี่ยวกับการตรวจสอบฝ่ายบริหาร ไม่ว่าจะเป็นผู้ชายหรือผู้หญิงก็ต้องปฏิบัติตามหลักกฎหมาย กรณีที่ตัวแทนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้หญิง ข้อได้เปรียบที่มี คือ การใช้จุดเด่นของความเป็นผู้หญิงที่เป็นข้อได้เปรียบในการตรวจสอบ เช่น มีความละเอียดรอบคอบ การใช้ปัญญาไตร่ตรอง ใคร่ครวญอย่างละเอียดรอบคอบ ความมุ่งมั่นที่จะทำให้งานบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งเป็นจุดเด่นของสตรีที่มีมากกว่าบุรุษ^{๙๙}

๑๐) การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายต่าง ๆ ควรมีความตั้งใจและมุ่งมั่นที่จะกระทำให้เกิดผลสำเร็จจนบรรลุตามวัตถุประสงค์ ในกรณีการตรวจสอบฝ่ายบริหาร ก็ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ ว่าด้วยการตรวจสอบ ต้องมีหลักการ มีเหตุ มีผล และจะต้องประกอบไปด้วย ทิริ โอดัปะ มะ มีสติรู้ว่าอะไรเป็นความดี ความถูกต้อง ต้องรู้ว่ามิชอบทำอะไร และมีข้อปฏิบัติอย่างไร ไม่ไปเปลี่ยนแปลงข้อห้ามเพื่อช่วยเหลือเอื้อประโยชน์ให้คนกระทำผิด สังคมต้องการความสงบสุข ต้องการให้คนดีที่มีคุณธรรม^{๑๐๐}

๑๑) เป็นเรื่องที่ยากยิ่งสำหรับการตรวจสอบฝ่ายบริหาร แต่ด้วยหน้าที่และความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของคณะกรรมการชุดใดชุดหนึ่ง จะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุขุมรอบคอบที่สุด^{๑๐๑}

๑๒) บทบาทการตรวจสอบฝ่ายบริหารในสภาผู้แทนราษฎรต้องมองทั้งสองฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายค้าน ซึ่งฝ่ายรัฐบาลจะเข้มงวดตามหลักกฎหมาย ฝ่ายค้านทำหน้าที่ตรวจสอบฝ่ายบริหารตามหน้าที่ ซึ่งต้องเป็นไปบทบาทที่ได้รับมอบหมาย ต้องถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน มีน้ำใจต่อกัน เคารพกฎ ข้อบังคับ และอยู่ในขอบเขตที่ตั้งงาม^{๑๐๒}

๑๓) ตามหลักการ บทบาทการตรวจสอบฝ่ายบริหารในสภาผู้แทนราษฎรจะต้องปฏิบัติตามหลักกฎหมาย ไม่นอกกรอบ ให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ลดการแทรกแซงจากกลุ่มอิทธิพล และจะต้องไม่ใช้อำนาจไปในทางที่ผิด จะต้องผดุงความยุติธรรมให้คงไว้ เพื่อความถูกต้อง ตั้งงาม และความเจริญของประเทศชาติต่อไป^{๑๐๓}

^{๙๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๙๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๐๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๑๐๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

๑๔) บทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการปฏิบัติหน้าที่นั้น ย่อมแตกต่างกันตามที่ได้รับมอบหมาย แต่ละหน้าที่ย่อมมีความสำคัญเท่า ๆ กัน การตรวจสอบฝ่ายบริหารก็ต้องดูว่าฝ่ายรัฐบาล หรือฝ่ายค้าน ซึ่งจุดยืนทั้งสองฝ่ายย่อมสำคัญทั้งนั้น การปฏิบัติก็ต้องว่าตามหลักกฎหมาย สร้างความเป็นธรรมทั้งสองฝ่าย^{๑๐๔}

๑๕) การตรวจสอบฝ่ายบริหารจะต้องตรงไปตรงมาตามระเบียบ ปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบ ต้องทำทุกอย่างให้เชื่อมโยงกัน โดยประพฤติชอบตามหลักธรรมะ เพราะมีสิ่งนี้เกิดขึ้น จึงมีสิ่งนี้ ต้องตรวจสอบตนเอง ขำระตนเองเป็นเบื้องต้นก่อน แล้วจึงนำไปตรวจสอบผู้อื่น เมื่อเริ่มต้นถูกต้อง เป้าหมายย่อมถูกต้องเช่นกัน^{๑๐๕}

๑๖) เมื่อทั้งสองฝ่าย คือ ฝ่ายผู้ตรวจสอบ และฝ่ายที่โดนตรวจสอบ มีความประพฤติสุจริต มั่นคง มีความสุจริตกันไปโดยปกติธรรมดาของตนเอง ไม่ต้องสนใจ ตั้งใจควบคุม คิดแก้ปัญหาและทำกิจต่าง ๆ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ และถูกต้องตามหลักเกณฑ์ ก็จะกลายเป็นวิถีที่สอดคล้องกันทั้งหมด^{๑๐๖}

๑๗) การตรวจสอบฝ่ายบริหารเป็นการถ่วงดุลอำนาจ เช่น การตรวจสอบนโยบาย การตรวจสอบงบประมาณรายจ่ายของหน่วยงานภาครัฐ เป็นต้น ต้องใช้ช่องทางตรวจสอบหลายทาง ด้วยความเป็นกลางและยุติธรรม ตามหลักนิติธรรม^{๑๐๗}

๑๘) ในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องมีความเมตตาเป็นที่ตั้ง เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ในการตรวจสอบฝ่ายบริหาร ก็จะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักกฎหมาย และไม่ใส่ร้ายป้ายสีผู้อื่นให้เดือดร้อนเพื่อให้ตนเองพ้นผิด ต้องวางตนเป็นกลาง มีความหนักแน่นตามกฎหมายแห่งกรรม คือ ทำเช่นไรจักได้รับผลเช่นนั้น^{๑๐๘}

สรุปได้ว่า บทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบฝ่ายบริหารนั้นจะต้องมีหิริ โอตตัมปะ เป็นหลักความประพฤติที่ประเสริฐบริสุทธิ์ ช่วยกำกับความประพฤติให้การตรวจสอบฝ่ายบริหารเป็นไปด้วยความถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมาย เป็นการถ่วงดุลอำนาจ ต้องกระทำด้วยความซื่อสัตย์ ต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ อย่างละเอียดรอบคอบ มีความถูกต้องเป็นธรรม สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

^{๑๐๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๐๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๑๐๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๗ แสดงผลการวิเคราะห์ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร

ตารางที่ ๔.๖ สรุปบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การตรวจสอบฝ่ายบริหารต้องมีความถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมาย	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๒	การตรวจสอบฝ่ายบริหารต้องเป็นการถ่วงดุลอำนาจเพื่อให้เกิดความยุติธรรม	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๓	การตรวจสอบฝ่ายบริหารต้องกระทำด้วยความซื่อสัตย์	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๔	การตรวจสอบฝ่ายบริหารต้องปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๕	เป็นเรื่องที่ทำได้ยาก จะต้องละเอียดรอบคอบ	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘

๓. ด้านการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ

๑) บทบาทการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติในสภาผู้แทนราษฎร จะต้องมีความเป็นธรรม ยุติธรรม และเที่ยงธรรม ตั้งอยู่ในศีลธรรมอันดีตามหลักสัสติกา คือ จะต้องทำพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความรู้ความเข้าใจนั้นด้วย อธิบายง่าย คือ รู้ เข้าใจ แล้วต้องลงมือทำ^{๑๐๙}

๒) กระบวนการพิจารณาร่างกฎหมาย ควรให้ภาคประชาชนได้มีส่วนร่วม โดยใช้ปัญญา เพื่อช่วยให้สังคมพ้นจากความทุกข์ด้วยทางที่นำไปสู่ความดับทุกข์ทั้งสิ้นที่เรียกว่าอริยมรรค เป็นทางดำเนินชีวิตอันประเสริฐ หรือทางสายกลาง ซึ่งเป็นแนวทางดำเนินอันประเสริฐของชีวิตหรือกาย วาจาใจ เพื่อความหลุดพ้นจากทุกข์^{๑๑๐}

๓) บทบาทการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติในสภาผู้แทนราษฎร ผู้ที่ได้รับบทบาทนี้จะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน จึงจำเป็นจะต้องใช้ปัญญา วิเคราะห์หาเหตุและผล เพื่อบัญญัติกฎหมาย และนำมาใช้แก้ไขปัญหาของประชาชน^{๑๑๑}

๔) การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติจะต้องวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ อันเป็นปัจจัยเกี่ยวเนื่องที่มีผลต่อความทุกข์ในชีวิตของมนุษย์ และหาหนทางแก้ไขเพื่อให้พ้นทุกข์ โดยใช้หลักปัญญา ๓ ประการ ได้แก่ สุตมยปัญญา หมายถึง ปัญญาเกิดจากการฟัง จินตามยปัญญา หมายถึง ปัญญาเกิดจากการคิด และภาวนามยปัญญา หมายถึง ปัญญาเกิดจากการลงมือทำ ซึ่งองค์ประกอบทั้ง ๓ ที่เกิดจากปัญญา คือ การฟัง การคิด การทำ จะเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดความละเอียดรอบคอบ ทำให้ข้อผิดพลาดน้อยลง และเกิดประสิทธิภาพในตัวบทกฎหมาย^{๑๑๒}

๕) การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติต้องยึดมั่นในกฎเกณฑ์ และคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก การตรากฎหมายมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหา มิใช่เพิ่มปัญหา ต้องนำมาใช้เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ไม่กระทำเพื่อเอื้อผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง การบัญญัติกฎหมายใด ๆ ก็ตามย่อมสามารถที่จะแก้ไขได้ง่ายเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด^{๑๑๓}

๖) การบัญญัติกฎหมายมีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาใช้แก้ไขปัญหา กรณีเกิดปัญหาที่ตัวบทกฎหมายเดิมไม่สามารถนำมาใช้บังคับได้ จำเป็นที่จะต้องมีการร่างกฎหมายหรือแก้ไขกฎหมายให้นำมาใช้ได้จริง แสดงให้เห็นถึงความเห็นอกเห็นใจต่อผู้ที่เดือดร้อนจากปัญหา และจะต้องได้รับการแก้ไข ได้รับความช่วยเหลือ อย่างเป็นธรรมตามสิทธิโดยชอบธรรมของบุคคล^{๑๑๔}

^{๑๐๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๑๑๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๑๑๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓.

๗) การบัญญัติกฎหมายเพื่อนำกฎหมายมาใช้ ตัวบทกฎหมายต้องมีความเที่ยงธรรม ไม่ตีความเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเอง จะต้องนำไปใช้แก้ไข้ปัญหาของประชาชนได้จริง ๆ และสามารถปรับแก้ไข้ได้ตามเหตุปัจจัย ^{๑๑๕}

๘) การเสนอร่างพระราชบัญญัติ ร่างกฎหมาย หรือเสนอแก้ไข้กฎหมาย เป็นการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ตัวแทนในสภาผู้แทนราษฎรผู้ปฏิบัติหน้าที่จะต้องมีความเป็นกลาง มีความยุติธรรมตรงไปตรงมา กระทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ ซึ่งในความเป็นจริง กฎหมายที่ดีนั้นจะต้องเป็นประโยชน์ต่อประชาชน แม้ว่าจะไม่เต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่สามารถแก้ไข้ปัญหาให้กับประชาชนได้อย่างแท้จริง ก็นับว่าเป็นกฎหมายที่ดี เพราะกฎระเบียบดี ๆ ย่อมเกิดจากการคิด การทำ ของคนดี ๆ ที่มีไว้เพื่อป้องกันรักษาผลประโยชน์และอำนาจอย่างยุติธรรม ^{๑๑๖}

๙) การบัญญัติกฎหมายใด ๆ ต้องมีความเมตตาสงสาร เห็นอกเห็นใจ และเข้าใจในความทุกข์ยากของประชาชนเป็นที่ตั้ง ต้องคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าก่อน ทำอย่างไรให้มีหนทางแก้ไข้ปัญหา ต้องหาวิธีแก้ไข้ให้ทันทั่วถึง การบัญญัติกฎหมายต่าง ๆ ให้มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน การบังคับใช้กฎหมายสามารถนำไปใช้ได้กับทุกคนโดยไม่แบ่งชนชั้นอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่ลำเอียง ^{๑๑๗}

๑๐) บทบาทการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติในสภาผู้แทนราษฎร ว่าด้วยการบัญญัติกฎหมายใด ๆ ชนชั้นใดเป็นผู้ออกกฎหมาย ก็เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มตน ซึ่งในทางพระพุทธศาสนา กล่าวว่าเป็นเครื่องจำแนกสัตว์ ให้เคารพความไม่เท่าเทียมกัน โดยใช้ศีลในการเป็นเกณฑ์ กล่าวคือ เพศชาย หรือ เพศหญิง ก็สามารถที่จะทำหน้าที่ได้เท่าเทียมเสมอกัน โดยศีลเป็นเจตนาที่จะงดเว้นจากความชั่ว เป็นการเว้นจากการเบียดเบียนกัน ทำให้คนอยู่ร่วมกันด้วยดี เป็นเสมือนกฎหมายสำหรับกำกับความประพฤติของสมาชิกในหมู่ชน ^{๑๑๘}

๑๑) จะมีคณะทำงานที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการจากคณะรัฐมนตรี ซึ่งอยู่ในคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ ก็ได้ และจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสม ^{๑๑๙}

๑๒) การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติในสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งคุณสมบัติแรกที่ผู้แทนราษฎรพึงมี คือ ความซื่อสัตย์ ไม่ว่าจะเป็เพศชายหรือเพศหญิง เพราะความซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น จะ

^{๑๑๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๑๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๑๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๑๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๑๑๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

ทำให้ผลที่ออกมาดี การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจึงต้องยึดหลักนิติธรรม เพื่อก่อให้เกิดความชอบธรรมกับทุก ๆ ฝ่าย^{๑๒๐}

๑๓) เนื่องจากความเหลื่อมล้ำในสังคมและระดับชนชั้นในสังคมมีหลายระดับ บทบาทการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติในสภาผู้แทนราษฎรจะต้องประกอบด้วยความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ให้ความเสมอภาคเท่าเทียมกัน มองให้เห็นถึงสาเหตุของปัญหา ศึกษาทำความเข้าใจ และหาวิธีแก้ไขด้วยข้อกฎหมายที่ยุติธรรม^{๑๒๑}

๑๔) การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติจะต้องรู้ว่ากฎหมายที่ดี มีประโยชน์ต่อผู้ที่นำไปบังคับใช้ หรือ ถูกบังคับใช้ จะต้องคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ และความยุติธรรมของประชาชนอย่างแท้จริง เพื่อช่วยเหลือแก้ไขปัญหาได้จริง ๆ โดยไม่มีผลประโยชน์อื่นใดแอบแฝง^{๑๒๒}

๑๕) บทบาทการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติในสภาผู้แทนราษฎรต้องใช้ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านนั้น ๆ เพราะเป็นการบัญญัติกฎ ข้อระเบียบต่าง ๆ ที่จะต้องนำมาใช้แก้ไขปัญหา เพื่อก่อให้เกิดความสงบสุขในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ซึ่งตัวแทนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ปฏิบัติหน้าที่จะต้องคิด วิเคราะห์ตรองด้วยปัญญา อย่างปราศรัญผู้รู้แจ้ง โดยมุ่งหมายเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนมาก่อน^{๑๒๓}

๑๖) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นตัวแทนของประชาชน ปฏิบัติหน้าที่ด้านนิติบัญญัติซึ่งมีหน้าที่ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ การบัญญัติกฎหมายต่าง ๆ รวมทั้งการผลักดันให้เกิดการตรากฎหมายเพื่อนำไปใช้แก้ไขปัญหาของประชาชน ต้องมีความรอบรู้มุ่งหวังให้ปัญหาของประชาชนได้รับการแก้ไข ตัวยกกฎหมายต้องมีความยุติธรรม เทียงตรงดุจตาชั่ง และไม่นำกฎหมายมาเป็นเครื่องมือเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง^{๑๒๔}

๑๗) ประชาชนต้องการกฎหมายที่เป็นประโยชน์ของประชาชนโดยแท้จริง ไม่ต้องการตกเป็นเครื่องมือเพื่อใช้เป็นตัวประกันทางการเมืองของฝ่ายใด ฉะนั้นการตรากฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย ต้องยุติธรรมเป็นกลางกับประชาชน โดยไม่ใช่อำนาจเอื้อผลประโยชน์ให้กลุ่มนายทุน^{๑๒๕}

๑๘) กฎหมายที่ดีต้องเป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาสร้างความสงบสุขในสังคมได้ โดยไม่มีความเหลื่อมล้ำหรือเอื้อผลประโยชน์ให้กับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง การบัญญัติกฎหมายโดยผู้เชี่ยวชาญจะต้องไตร่ตรอง ทดสอบ ทดลอง พินิจพิจารณาถึงปัญหาต่าง ๆ เพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาที่

^{๑๒๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๒๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๑๒๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๒๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๒๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๒๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

เกิดขึ้นได้ ต้องทำการทดสอบทดลอง สามารถนำไปใช้ได้ผลจริง ๆ และได้รับความเห็นชอบจากทุกฝ่าย เพื่อผดุงไว้ซึ่งความยุติธรรม^{๑๒๖}

สรุปได้ว่า บทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ กฎหมายจะต้องแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างแท้จริง มีความยุติธรรม เทียงธรรม เป็นกลาง กฎหมายที่ดีจะต้องลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้ กฎหมายที่นำมาบังคับใช้จะต้องไม่กระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชน สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๘ แสดงผลการวิเคราะห์ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ

^{๑๒๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓.

ตารางที่ ๔.๗ สรุปบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล **ด้านการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ**

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	กฎหมายจะต้องแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างแท้จริง	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๒	การแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๓	กฎหมายจะต้องมีความยุติธรรม เทียบธรรม เป็นกลาง	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗
๔	กฎหมายที่ดีจะต้องลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗
๕	กฎหมายที่นำมาบังคับใช้จะต้องไม่กระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชน	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗

๔. ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้

๑) การเผยแพร่ข้อมูลจากรัฐสภาสู่ประชาชนเป็นการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งรัฐบาลจะมีสื่อมวลชนเป็นช่องทางในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ประชาชนรับรู้ และปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งตัวแทนของประชาชน คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยการเป็นหูเป็นตาให้รัฐสภา ด้วยการนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ มีความเป็นจริง สู่สาธารณะชน^{๑๒๗}

๒) ความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ของผู้แทนราษฎร เป็นหลักธรรมาภิบาลของผู้ที่ทำหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร โดยที่ผู้แทนราษฎรต้องมีความซื่อสัตย์และบริสุทธิ์ใจในการปฏิบัติหน้าที่อย่างแท้จริง และนำเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ นำมาพัฒนาต่อยอด และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน^{๑๒๘}

๓) การประชาสัมพันธ์ข่าวสารจากรัฐสภา การเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ สู่ประชาชน ควรเปิดเผยด้วยการข้อความที่เข้าใจง่าย เพราะประชาชนมีหลายระดับชนชั้นในสังคม และสื่อจะต้องมีความเป็นกลางยุติธรรม ไม่ตกเป็นเครื่องมือของกลุ่มผลประโยชน์^{๑๒๙}

^{๑๒๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๑๒๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๑๒๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

๔) ความโปร่งใสในการเปิดเผยกิจการของรัฐสภา ต้องเกิดจากการหมุนเวียนของข้อมูลแบบสองทิศทางระหว่างรัฐกับประชาชน โดยรัฐกำหนดภารกิจรัฐเพื่อสื่อสารไปยังประชาชน ซึ่งภารกิจดังกล่าวหากมีผลกระทบในภาคประชาชน จะส่งผลให้เกิดการร้องเรียกจากภาคประชาชนไปยังภาครัฐ ต้องมีการถ่วงน้ำหนักข้อมูลให้ชัดเจนถูกต้องก่อนที่จะนำไปเผยแพร่สู่สาธารณะชน^{๑๓๐}

๕) สื่อมวลชนที่รัฐสภานำมาใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชน จะต้องไม่อยู่ใต้อำนาจของผู้อื่น และยึดมั่นในอุดมการณ์ จรรยาบรรณวิชาชีพของสื่อมวลชนอย่างแท้จริง ไม่ขายข่าวเพื่อหวังผลประโยชน์ จนเกิดความเสียหายต่อประชาชน^{๑๓๑}

๖) การเปิดเผยข้อมูลของรัฐสภาเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้ ควรเป็นการติดต่อสื่อสารแบบสองทางและสามารถสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างรัฐบาลซึ่งทำหน้าที่บริหารประเทศ และประชาชนผู้ที่มีสิทธิ์ตามระบอบประชาธิปไตย จะต้องเป็นไปตามเหตุและผลที่เกิดขึ้นจริง^{๑๓๒}

๗) รัฐสภาจะต้องเอื้อประโยชน์ให้สื่อได้มีพื้นที่ในการเผยแพร่ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อประชาชนด้วยความโปร่งใส สำหรับการเข้าถึงได้ของประชาชนเพื่อรับทราบข้อมูลต่าง ๆ จะต้องผ่านสื่อต่าง ๆ ที่ประชาชนสะดวก เข้าถึงได้ง่าย ในปัจจุบันมีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น เช่น โทรศัพท์มือถือ ที่มีความสะดวกรวดเร็ว และสื่อสารได้ทั้งสองทาง เป็นประโยชน์ที่จะนำมาใช้ในการบริหารจัดการให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด^{๑๓๓}

๘) รัฐสภาต้องอาศัยผู้สื่อข่าว บรรณาธิการข่าว และผู้รายงานข่าว เพื่อทำหน้าที่เผยแพร่ข่าวของสภาออกไปสู่ประชาชน จึงจะต้องกระทำหรืออำนวยความสะดวกให้กับสื่อเพื่อให้เกิดความถูกต้องโปร่งใสเป็นธรรม มีความยุติธรรมทั้งฝ่ายตัวแทนและประชาชน ข้อมูลต้องถูกต้องตรงไปตรงมา และต้องเป็นกลาง^{๑๓๔}

๙) รัฐสภาต้องอำนวยความสะดวกให้กับสื่อเพื่อสามารถรายงานความเคลื่อนไหวกิจการของรัฐสภาให้ประชาชนทราบ เป็นการบริหารจัดการเพื่อเข้าถึงสื่อ และใช้สื่อเป็นเครื่องมือเข้าถึงประชาชน^{๑๓๕}

^{๑๓๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๓๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๓๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๓๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๓๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๓๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

๑๐) การให้ความสำคัญแก่ประชาชน พระพุทธเจ้าทรงกล่าวถึงความเท่าเทียมกัน โดยยกย่องให้ความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน ในทางพระพุทธศาสนาผู้แทนต้องมีศีลเป็นเบื้องต้น มีปัญญาเป็นเป้าหมาย ฉะนั้น จะต้องลดความเหลื่อมล้ำระหว่างชนชั้น ให้เคารพกันในความเป็นมนุษย์^{๑๓๖}

๑๑) ปัจจุบันก็มีช่องทางให้ประชาชนได้เข้าถึงรัฐสภามากขึ้น เช่น การใช้ช่องทางอินเทอร์เน็ต มีการเผยแพร่กิจกรรมของรัฐสภาในทุก ๆ วัน เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละท่านก็จะมีเฟสบุ๊ค อินสตาแกรม ไลน์ เพจ เป็นของตัวเองตัว สามารถให้ประชาชนติดต่อได้อย่างสะดวก และสามารถเผยแพร่กิจกรรมในแต่ละบทบาทได้อย่างดี^{๑๓๗}

๑๒) ในยุคปัจจุบันนี้ระบบสื่อสารเทคโนโลยีทันสมัย อาทิ ระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีความสะดวกรวดเร็ว ใช้ได้ง่ายและเข้าถึงประชาชนได้มากขึ้น โดยผ่านเครื่องมือสื่อสารอย่างโทรศัพท์มือถือ การที่ผู้แทนราษฎรจะต้องเป็นหูเป็นตาให้กับรัฐสภา จึงต้องคำนึงถึงความมั่นคงเป็นหลัก การเปิดเผยข้อมูลสู่ประชาชนจะต้องละเอียดรอบคอบ ผ่านการกลั่นกรองให้ดี จะต้องไม่มีข้อความที่สร้างความแตกแยกทางความคิดในสังคม อันเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความแตกแยกในสังคมได้^{๑๓๘}

๑๓) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภากับประชาชนต้องอาศัยสื่อมวลชน สื่อมวลชนเป็นตัวกลางในการเผยแพร่ข้อมูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงต้องมีความอดทน อดกลั้น ต่อการยั่วยุ ในทุกสถานการณ์ ต้องรู้จักควบคุมอารมณ์ พึงมีสติระลึกลอยตลอดเวลา จะได้ไม่ตกเป็นเครื่องมือของอีกฝ่ายได้^{๑๓๙}

๑๔) การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงรัฐสภาได้นั้น ทำให้ประชาชนได้ทราบปัญหาและมีโอกาสหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ตามหลักของการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นการเปิดรับฟังปัญหาที่มาจากเหตุโดยตรง เพื่อจะได้แก้ไขปัญหาค้นทางที่และตรงประเด็น^{๑๔๐}

๑๕) การช่วยเหลือแก้ไขให้ประชาชนพ้นทุกข์จากปัญหาได้นั้น จะต้องทราบถึงสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา ต้องแน่ใจว่าประชาชนไม่ถูกใช้ให้เป็นเครื่องมือทางการเมืองของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือกรณีการนำปัญหาของประชาชนมาเป็นข้ออ้างเพื่อเสนออนุมัติงบประมาณแผ่นดิน แต่ปัญหาที่แท้จริงของประชาชนไม่ได้รับการแก้ไข เพราะประโยชน์ที่เกิดขึ้นไม่ทั่วถึง เกิดขึ้นเฉพาะกลุ่มผลประโยชน์เท่านั้น กรณีดังกล่าวนี้ควรได้รับการแก้ไขเพื่อให้เกิดความโปร่งใสเป็นธรรม การเผยแพร่ข่าวสารของรัฐสภาจึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่สามารถให้ประชาชนเข้าถึงได้^{๑๔๑}

^{๑๓๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๑๓๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๓๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๓๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๑๔๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๔๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓.

๑๖) ในยุคปัจจุบันรัฐสภาสามารถเผยแพร่การดำเนินงานของรัฐสภาผ่านระบบสื่อสารเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น Facebook Line YouTube IG เป็นต้น ซึ่ง App ต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น จะมีบนเครื่องมือสื่อสารอย่างโทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ เพราะปัจจุบันนี้โทรศัพท์มือถือเป็นสินค้าที่ราคาไม่แพงมากนัก ประชาชนทุกชนชั้นสามารถจับต้องได้^{๑๔๒}

๑๗) การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงรัฐสภาเป็นการแสดงถึงความโปร่งใส โดยการผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โฆษกรัฐบาลออกมาชี้แจงข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน ไม่ปกปิดหรือบิดเบือนความจริง และยอมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งในปัจจุบันนี้สื่อมีความทันสมัยมาก ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่ายขึ้น เข้าถึงได้มากขึ้น และรับรู้ข่าวสารได้เร็วมากทันทุกสถานการณ์^{๑๔๓}

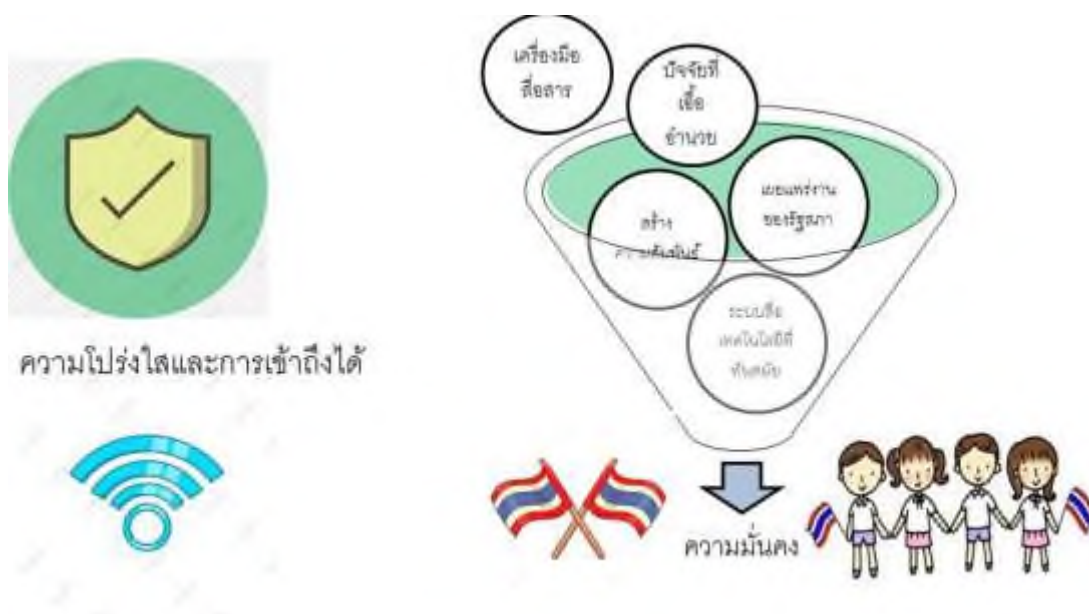
๑๘) รัฐสภาต้องเผยแพร่ข้อมูลของผู้แทนราษฎรที่มีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาด้วยความซื่อสัตย์ มุ่งแก้ไขปัญหาของประชาชนอย่างแท้จริง และเป็นที่พึ่งพิงของประชาชนได้ทุกเมื่อโดยไม่เลือกปฏิบัติ เพราะตามหลักประชาธิปไตยประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกันตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ คือ ๑ คนมี ๑ สิทธิ ๑ เสียง มีเสมอภาคที่จะได้รับความเป็นธรรมจากตัวแทนของประชาชนเท่าเทียมกัน^{๑๔๔}

สรุปได้ว่า บทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภากับประชาชน ซึ่งจะต้องมีสื่อเป็นตัวกลางในการทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของรัฐสภาถ่ายทอดข้อมูลไปสู่ประชาชน ผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย อย่างอินเทอร์เน็ต บนเครื่องมือสื่อสารที่ประชาชนเข้าถึงได้ง่ายอย่างโทรศัพท์มือถือ ผ่าน APP ต่าง ๆ เช่น Facebook Line YouTube IG เป็นต้น สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

^{๑๔๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๔๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๑๔๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๙ แสดงผลการวิเคราะห์ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้

ตารางที่ ๔.๘สรุปบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภา
ผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านความโปร่งใส
และการเข้าถึงได้

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การเผยแพร่กิจการรัฐสภาต่อสาธารณะโดย ต้องคำนึงถึงความมั่นคง (Security)	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๒	รัฐสภาสามารถเผยแพร่การดำเนินงานของ รัฐสภาผ่านระบบสื่อสารเทคโนโลยีที่ทันสมัย อาทิ ระบบอินเทอร์เน็ต	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๓	ระบบอินเทอร์เน็ตเป็นการติดต่อสื่อสารแบบ สองทาง สามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง รัฐสภากับประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๔	รัฐสภาได้อาศัยผู้สื่อข่าว บรรณาธิการข่าว และผู้รายงานข่าว และ App ต่าง ๆ บน โทรศัพท์มือถือเพื่อทำหน้าที่เผยแพร่งานของ รัฐสภาต่อประชาชน	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๕	การเปิดเผยกิจการของรัฐสภาจะกระทำผ่าน เครื่องมือสื่อสาร	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗
๖	รัฐสภาต้องคำนึงถึงปัจจัยที่อำนวยความสะดวก สะดวกให้กับสื่อเพื่อที่จะสามารถรายงาน ความเคลื่อนไหวกิจการของรัฐสภาให้ ประชาชนทราบ	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗

๕. ด้านความสำนึกรับผิดชอบ

๑) ความสำนึกรับผิดชอบของผู้แทนราษฎรต่อประชาชน จะต้องให้ประชาชนเป็นคนที่มีคุณธรรม ความสำนึกรับผิดชอบของผู้แทนราษฎรต่อสังคม จะต้องสร้างสังคมที่สงบสุข ด้วยการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีคุณภาพ มีศีลธรรม ความสำนึกรับผิดชอบของผู้แทนราษฎรต่อองค์กร หมายถึงรัฐสภา ต้องแน่วแน่ในอุดมการณ์ และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์^{๑๔๕}

๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรตระหนักในบทบาทของตน และรับผิดชอบต่อประชาชนด้วยความเมตตา รับผิดชอบต่อนโยบายพรรคการเมือง และรับผิดชอบต่อนโยบายของรัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรี เพื่อจะได้ดำเนินการให้บรรลุเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้^{๑๔๖}

๓) การปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรี จะต้องได้รับมอบหมายจากพรรคการเมืองที่ตนสังกัด หรือจากคณะรัฐมนตรี สำหรับบทบาทเกี่ยวกับการตอบปัญหาของสื่อ จะต้องตอบด้วยความเป็นกลาง ยุติธรรม ด้วยข้อมูลที่เป็นความจริง เป็นประโยชน์ต่อประชาชนส่วนใหญ่^{๑๔๗}

๔) บทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งจะต้องรับผิดชอบต่อบุคคล สังคม และองค์กร สำหรับความรับผิดชอบต่อในการตอบข้อซักถามของประชาชน จะต้องมีบุคลิกที่ราบเรียบ กระฉ่าง เข้มแข็ง และมีพลัง สำนวนภาษาที่ใช้ในการสื่อสารต้องเข้าใจได้ง่าย ประชาชนสามารถที่จะเข้าถึงสารที่ส่งมาได้ง่าย ช่องทางการส่งสารจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องยอมรับผลสะท้อนกลับ ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างได้ พร้อมทั้งจะนำมาแก้ไขปรับปรุงเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนส่วนรวม ซึ่งจะนำพามาสู่การพัฒนาประเทศชาติให้เกิดความสงบสุขต่อไป^{๑๔๘}

๕) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลและพรรคการเมืองที่สังกัด เช่น ความรับผิดชอบต่อในการซักถามฝ่ายบริหาร จะต้องตรงประเด็น ชัดเจน ความรับผิดชอบต่อในการตอบข้อซักถามของกลุ่มผลประโยชน์และสื่อ จะต้องชัดเจน ตรงไปตรงมา ไม่เอื้อผลประโยชน์ของตนและพวกพ้อง และต้องไม่ยั่วให้เกิดความขัดแย้ง^{๑๔๙}

^{๑๔๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๑๔๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๑๔๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๔๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๔๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๓.

๖) บทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องรับผิดชอบต่อประเทศชาติ ประชาชน เป็นสมาชิกในสังคม ซึ่งเป็นสถาบันหนึ่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงต้องมุ่งมั่นเพื่อแก้ไขปัญหาของ ประชาชนอย่างแท้จริง เพื่อสร้างความสงบสุขในสังคม และประเทศชาติก็จะพัฒนาต่อไปได้^{๑๕๐}

๗) บทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะต้องรับผิดชอบต่อประชาชนจะต้องตั้ง มั่นอยู่บนความปรารถนาดี ต้องการที่จะช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของประชาชน ปฏิบัติตามนโยบายของ พรรคการเมืองที่ตนสังกัด และต้องรับผิดชอบต่อนโยบายของคณะรัฐบาลที่ได้รับมอบหมาย โดยมี เป้าหมายเพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติ^{๑๕๑}

๘) การเมืองเป็นเรื่องของอำนาจและผลประโยชน์ ต้องมองทั้งสองฝ่าย คือ ฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายค้าน ซึ่งบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรย่อมแตกต่างกัน ฝ่ายรัฐบาลต้อง รับผิดชอบต่อ การตอบข้อซักถามของกลุ่มผลประโยชน์และสื่อ และความรับผิดชอบต่อ การตอบข้อ ซักถามของประชาชน ซึ่งต้องมีความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สำหรับฝ่ายค้านต้องรับผิดชอบใน การซักถามฝ่ายบริหาร ซึ่งต้องเป็นประโยชน์กับส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน^{๑๕๒}

๙) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ว่าเพศชายหรือเพศหญิง จะได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ หน้าที่ตามที่คณะรัฐมนตรีเห็นถึงความเหมาะสม เช่น ความรับผิดชอบต่อ การซักถามฝ่ายบริหาร ต้อง ชัดเจน โปร่งใส ความรับผิดชอบต่อ การตอบข้อซักถามของกลุ่มผลประโยชน์และสื่อ ต้องคำนึงถึง ประโยชน์ส่วนรวมมาก่อน ความรับผิดชอบต่อ การตอบข้อซักถามของประชาชน เข้าใจง่าย สามารถ นำไปปฏิบัติได้จริง เป็นต้น^{๑๕๓}

๑๐) หลักความรับผิดชอบต่อทางพระพุทธศาสนาจะต้องสำนึกในสมณสัญญา ต้องจำว่า ตนเองเป็นผู้แทนราษฎร ตระหนักในบทบาทของตน และรับผิดชอบต่อประชาชน แก้ไขปัญหาให้ ประชาชนเพื่อความสงบสุข ควรจะปฏิบัติ คือ มีความเป็นกลางอันจะให้ดำรงอยู่ในธรรมตามที่ พิจารณาเห็นด้วยปัญญา ไม่เอนเอียงด้วยความรักและความชิง^{๑๕๔}

๑๑) การปฏิบัติตามนโยบายของพรรค และนโยบายของคณะรัฐมนตรี เป็นความ รับผิดชอบต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งบทบาทต่าง ๆ ก็จะได้รับมอบหมายจากหัวหน้าพรรค หรือรัฐมนตรีประจำกระทรวงต่าง ๆ ให้ปฏิบัติหน้าที่ บทบาทย่อมแตกต่างกันตามความรู้ ความสามารถของแต่ละท่าน^{๑๕๕}

^{๑๕๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๕๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๕๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๕๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๕๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๑๕๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

๑๒) บทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกรัฐสภาระหว่างสมาชิกรัฐสภากับสังคม องค์กร และปัจเจกบุคคล เช่น การซักถามฝ่ายบริหาร การตอบข้อซักถามของกลุ่มผลประโยชน์และสื่อ การตอบข้อซักถามของประชาชน จะต้องตั้งใจควบคุมรักษาคิดแก้ปัญหาและทำกิจต่าง ๆ ด้วยความรู้ความสามารถ^{๑๕๖}

๑๓) บทบาทในสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแยกออกเป็นสองฝ่าย เช่น ฝ่ายค้าน ทำหน้าที่ในการอภิปราย การเสนอความคิดเห็น ความรับผิดชอบในการซักถามฝ่ายบริหาร ซึ่งจะต้องปฏิบัติอย่างผู้มีระดับปัญญารอบรู้ และเข้าใจปัญหาด้วยข้อมูลที่ถูกต้องเป็นจริง สำหรับฝ่ายรัฐบาลต้องมีความรับผิดชอบต่อกลุ่มผลประโยชน์และสื่อ ซึ่งจะต้องมีสมาธิในการตอบข้อซักถาม รู้จักควบคุมอารมณ์ต่อคำถามยั่วเยาะต่าง ๆ ตอบข้อซักถามด้วยข้อมูลที่เป็นจริง ตรงไปตรงมา เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และความรับผิดชอบต่อประชาชนจะต้องปฏิบัติตนอย่างผู้มีศีลธรรม มีความประพฤติที่ดีงาม นำความรู้ไปแก้ไขปัญหาให้ประชาชนได้^{๑๕๗}

๑๔) ความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่ว่าจะอยู่ในบทบาทใด ถ้ามีโอกาสที่จะให้ช่วยเหลือผู้อื่นที่มีความเดือดร้อน ก็สมควรที่จะหยิบยื่นโอกาสให้กับประชาชนที่เดือดร้อนในสังคม ด้วยการให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ที่สามารถทำได้ บนหลักของความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ทุกชีวิตมีคุณค่าในความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน แต่โอกาสของแต่ละคนอาจจะไม่เท่ากัน การหยิบยื่นโอกาสให้กับผู้ด้อยโอกาส การช่วยเหลือให้มีชีวิตที่ดีกว่าเดิม การช่วยเหลือให้ดำเนินชีวิตต่อไปได้ในสังคม ซึ่งบทบาทเหล่านี้สามารถทำให้สังคมน่าอยู่มากขึ้น และการแก้ไขปัญหาก็เพื่อนมนุษย์ด้วยกันเป็นหลัก ความรับผิดชอบต่อผู้นำที่ควรปฏิบัติ^{๑๕๘}

๑๕) ความสำนึกรับผิดชอบต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องปฏิบัติตามนโยบายของพรรคการเมืองและนโยบายของคณะรัฐมนตรี ซึ่งไม่ควรเข้าไปแทรกแซงบทบาทและหน้าที่ของผู้อื่น รู้หน้าที่และบทบาทของตน ปฏิบัติดีต่อองค์กร ประชาชน และสังคม^{๑๕๙}

๑๖) การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับบทบาทความรับผิดชอบต่อระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับประชาชน จะต้องมีความถูกต้องดีงามทางกาย คือ การกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และทางวาจา จะต้องรักษาคำสัตย์ที่เคยให้ไว้กับประชาชน ปฏิบัติตามวาจาที่เคยได้สัญญาไว้กับประชาชนอย่างสุจริต^{๑๖๐}

^{๑๕๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๕๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๑๕๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

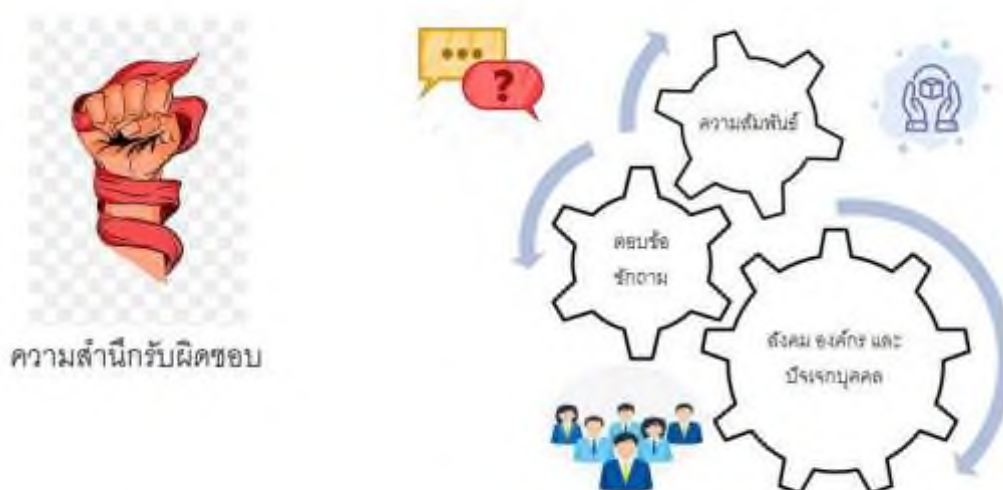
^{๑๕๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๖๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๓.

๑๗) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องความรับผิดชอบต่อคำมั่นสัญญาที่มีต่อประชาชน คือ นโยบายของพรรคการเมือง จะต้องกระทำสิ่งนั้นด้วยความพยายามเข้มแข็งอดทน เอาธุระ ไม่ทอดทิ้ง ไม่ทอดถอย ก้าวไปข้างหน้าจนกว่าจะสำเร็จ^{๑๖๑}

๑๘) บทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ไม่ทอดทิ้งปัญหาของประชาชน ยินดีที่จะแก้ไขปัญหามาให้ผ่านพ้นไปด้วยดี และก่อให้เกิดความสุขสงบร่มเย็นในสังคม^{๑๖๒}

สรุปได้ว่า บทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านความสำนึกรับผิดชอบ เป็นความรับผิดชอบของฝ่ายรัฐบาล และ ฝ่ายค้าน สำหรับฝ่ายรัฐบาลจะต้องรับผิดชอบในการตอบข้อซักถามของกลุ่มผลประโยชน์และสื่อ รับผิดชอบต่อในการตอบข้อซักถามของประชาชน สำหรับฝ่ายค้านจะต้องรับผิดชอบในการซักถามฝ่ายบริหาร สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๑๐ แสดงผลการวิเคราะห์ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านความสำนึกรับผิดชอบ

^{๑๖๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๖๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓.

ตารางที่ ๔.๙ สรุปบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล **ด้านความสำนึกรับผิดชอบ**

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	ความรับผิดชอบต่อสมาชิกรัฐสภาด้วยกันหลายด้านและเป็นความสัมพันธ์ในเชิงความรับผิดชอบต่อ (Accountability Relationship) ระหว่างสมาชิกรัฐสภา กับสังคม องค์กร และปัจเจกบุคคล	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๒	ความรับผิดชอบต่อในการตอบข้อซักถามของกลุ่มผลประโยชน์และสื่อ	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗
๓	ความรับผิดชอบต่อในการตอบข้อซักถามของประชาชน	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗
๔	ความรับผิดชอบต่อในการซักถามฝ่ายบริหาร	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗

๖. ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ

๑) การมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศในสภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยกฎระเบียบ ข้อบังคับ ต่าง ๆ เนื่องจากองค์กรระหว่างประเทศได้เข้ามามีบทบาทเหนือรัฐมากขึ้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีจะต้องมีความรู้ความสามารถ มีสมมติตั้งมั่นแน่วแน่ไม่หวั่นไหวต่อปัญหา และใช้ปัญญาอย่างผู้รู้เท่าทันสถานการณ์สรรพสิ่งที่เกิดขึ้นและเป็นไป^{๑๖๓}

๒) การมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศในสภาผู้แทนราษฎร ด้านการประสานงานกับประเทศต่าง ๆ ต้องมีเป้าหมายชัดเจน เนื่องจากประเทศต่างถูกบังคับและสูญเสียอำนาจบางส่วนไปและมีอิสรระลดลง ต้องมีส่วนร่วมเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติเป็นที่ตั้ง และไม่เข้าไปก้าวท้าวในเรื่องที่สร้างความแตกแยกให้เกิดความเข้าใจผิดระหว่างกัน^{๑๖๔}

๓) บทบาททางการเมืองในการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ ต้องพิจารณาและทำการควบคุมตรวจสอบได้เช่นเดียวกับงานภายในประเทศ ผู้นำต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของ

^{๑๖๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๑๖๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

ประเทศชาติเป็นส่วนใหญ่ สามารถสร้างความเจริญให้แก่บ้านเมือง และนำมาพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้เป็นอย่างดี ขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สังคม ให้เดินต่อไปข้างหน้าได้^{๑๖๕}

๔) การเจรจาและตัดสินใจในข้อตกลงต่าง ๆ เป็นบทบาททางการเมืองของผู้นำประเทศหรือตัวแทนที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งคุณสมบัติของบุคคลนั้นจะต้องมีความรอบรู้ รู้ทั่วและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง มีความแตกฉานในเรื่องนั้น ๆ^{๑๖๖}

๕) การมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ ทำให้หลาย ๆ ประเทศต่างถูกบังคับและสูญเสียอำนาจบางส่วนไปและมีอิสระลดลง เนื่องจากองค์การระหว่างประเทศได้เข้ามามีบทบาทเหนือรัฐมากขึ้น ซึ่งเป็นบทบาทของผู้นำแต่ละประเทศจะต้องยึดหลักความสงบสุขของประชาชนในประเทศเป็นสำคัญ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นข้อตกลงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และหลักสิทธิมนุษยชน^{๑๖๗}

๖) บทบาททางการเมืองในการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศจะต้องตัดสินใจในข้อตกลงต่าง ๆ จึงต้องใช้ความรู้ความสามารถในการตรึกตรองอย่างรอบคอบ ผู้นำจึงต้องมีทักษะในหลาย ๆ ด้านที่ต้องประกอบกัน เช่น ความรู้ความเข้าใจในด้านภาษา การเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ การควบคุมอารมณ์ต่อสิ่งยั่วยุต่าง ๆ การรู้เท่าทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ การมีวิสัยทัศน์กว้างไกลของผู้นำจะสามารถเข้าไปมีอิทธิพลในนโยบายต่างประเทศ ในเรื่องที่ทำกับ UN หรือเวทีเจรจาอื่น ๆ ได้^{๑๖๘}

๗) บทบาททางการเมืองในการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ ผู้นำจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องภาษาอย่างแตกฉาน เพื่อประโยชน์ในการเจรจาข้อตกลงต่าง ๆ พิจารณาตัดสินใจข้อตกลงที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ^{๑๖๙}

๘) บทบาททางการเมืองในการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ เป็นบทบาทของผู้นำสูงสุด คือ นายกรัฐมนตรี สำหรับประเทศไทยโอกาสที่จะเป็นผู้นำสตรีนั้นมีน้อย ฉะนั้นเพื่อรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของประเทศชาติ ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความรอบรู้ในทุก ๆ ด้าน ต้องรู้เท่าทันเหตุการณ์ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ^{๑๗๐}

^{๑๖๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๖๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๖๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๖๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๖๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๗๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

๙) บทบาททางการเมืองในการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ จะต้องมีการมีผู้นำ ตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างเด็ดขาด รวดเร็วและสามารถสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอยู่บนพื้นฐานความถูกต้องและประโยชน์ของส่วนรวม^{๑๗๑}

๑๐) บทบาททางการเมืองในการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ จะต้องช่วยเหลือมนุษยศาสตร์ทั้งหลายด้วยเมตตากรุณา และรักษาผลประโยชน์ของชาติไว้ได้ด้วยอุเบกขา พระพุทธศาสนาไม่ได้มองว่าทุกคนแตกต่างกัน ทุกคนบนโลกเป็นเพื่อนมนุษย์ร่วมกัน ให้ความเท่าเทียมกันทั้งการเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ โดยใช้หลัก ศีล ๕ เป็นตัวกำหนดสิทธิมนุษยชน^{๑๗๒}

๑๑) การมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศจะได้รับการมอบหมายในรูปแบบของ คณะกรรมาธิการ หรือคณะอนุกรรมาธิการ เพื่อให้รับผิดชอบในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เหมาะสม^{๑๗๓}

๑๒) บทบาททางการเมืองในการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ เป็นบทบาทของผู้นำ การเป็นตัวแทนของคนในประเทศ การติดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับชาติอื่นและร่วมมือกับชาติต่าง ๆ ในการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพของโลก ต้องมีความเห็นชอบหรือความรู้ความเข้าใจถูกต้อง เรียกว่า สัมมาทิฏฐิ เป็นความเห็นที่ถูกต้อง เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม สามารถนำมาพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้^{๑๗๔}

๑๓) การมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศจะต้องมีความเข้าใจ รอบรู้ และใช้ความรู้ความสามารถแก้ไขปัญหา ประเทศใดที่ผู้นำสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้ ย่อมได้เปรียบ เพราะยุคสมัยเปลี่ยนแปลง การเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้มากที่สุด จึงเป็นผู้ที่มีโอกาสในการต่อรองต่าง ๆ ได้มาก และสามารถเข้าไปมีอิทธิพลในนโยบายต่างประเทศได้^{๑๗๕}

๑๔) บทบาททางการเมืองในการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ จะต้องตัดสินใจในข้อตกลงเท่าที่อยู่ในกรอบของรัฐธรรมนูญโดยดูจากเนื้อหาและสนธิสัญญาจากรัฐบาล ซึ่งผู้ที่ต้องตัดสินใจก็คือ นายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้นำของคณะรัฐบาล เป็นฝ่ายบริหารประเทศ ต้องพิจารณาถึงผลได้ผลเสียของข้อตกลงต่าง ๆ และต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ แต่ในความเป็นจริง ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งไม่มีอำนาจในการต่อรองข้อตกลงต่าง ๆ ได้ จึงต้องรวมตัวกันกับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มเดียวกับเพื่อจะเข้าไปมีอิทธิพลในนโยบายต่างประเทศได้

^{๑๗๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๗๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๑๗๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๗๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๗๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

สำหรับการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรท่านอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐบาล ก็ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายตามหลักความรับผิดชอบ^{๑๗๖}

๑๕) การมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ จะต้องอยู่ในกรอบของรัฐธรรมนูญ เป็นบทบาทของผู้นำประเทศ คือ นายกรัฐมนตรี ซึ่งจะต้องมีภาวะผู้นำในการตัดสินใจต่าง ๆ โดยต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ^{๑๗๗}

๑๖) บทบาททางการเมืองในการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ ต้องเป็นตัวแทนของคนในประเทศ เพื่อการติดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับชาติอื่นและร่วมมือกับชาติต่าง ๆ ในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมและอารังไว้ซึ่งสันติภาพของโลก ต้องมีความเห็นชอบหรือความรู้ความเข้าใจถูกต้อง เรียกว่า สัมมาทฤษฎี การเจรจาและตัดสินใจในข้อตกลงต่าง ๆ จะต้องมีความรอบรู้ รู้ทั่วและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง การติดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับชาติอื่น จะต้องเจรจาชอบ ประพฤติปฏิบัติอยู่บนพื้นฐานของสิทธิมนุษยชน^{๑๗๘}

๑๗) บทบาททางการเมืองในการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ จะต้องทำงานด้วยการใช้ความรู้ความสามารถไตร่ตรองในกระบวนการต่าง ๆ ต้องมีภาวะผู้นำตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างเด็ดขาด รวดเร็วและสามารถสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอยู่บนพื้นฐานความถูกต้องและประโยชน์ของส่วนรวม^{๑๗๙}

๑๘) การมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศจะต้องประกอบด้วยกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ จึงต้องตั้งมั่นแน่วแน่ไม่หวั่นไหวต่อปัญหา จะต้องช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ทุกเชื้อชาติ ชนชั้น มุ่งหวังให้ประชาชนมีความสงบสุข^{๑๘๐}

สรุปได้ว่า บทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ บทบาทที่โดดเด่นจะเป็นบทบาทของผู้นำ ได้แก่ นายกรัฐมนตรี ผู้นำจะต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความรอบรู้ มีความรู้ความเข้าใจด้านภาษา สามารถตัดสินใจ เจรจาต่อรองข้อตกลงต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

^{๑๗๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๗๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๗๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๗๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๑๑ แสดงผลการวิเคราะห์ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ

ตารางที่ ๔.๑๐ สรุปบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งใน
สภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล **ด้านการมี
ส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ**

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ เช่น การเข้าไปมีอิทธิพลในนโยบาย ต่างประเทศ ในเรื่องที่ทำกับ UN หรือเวที เจรจาด้านอื่น ๆ ตัดสินใจในข้อตกลงเท่าที่อยู่ใน กรอบของรัฐธรรมนูญโดยดูจากเนื้อหาและ สนธิสัญญาจากรัฐบาล เป็นต้น	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๒	การแต่งตั้งคณะกรรมการ หรือ คณะอนุ กรรมการ	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๓	การมีส่วนร่วมในองค์กรระหว่างประเทศ	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗
๔	การทำงานในประเทศ และต่างประเทศไม่ อาจแยกแยะออกจากกันได้ชัดเจน	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗
๕	รัฐสภาต้องพิจารณางานด้านต่างประเทศ ของรัฐสภาได้และทำการควบคุมตรวจสอบ ได้เช่นเดียวกับงานภายในประเทศ	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗

๔.๒.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

จากการศึกษาเอกสารบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร องค์ประกอบภายในระบบการเมือง ได้แก่ สถาบันการเมืองต่าง ๆ ทั้งสถาบันนิติบัญญัติ สถาบันบริหาร สถาบันตุลาการ พรรคการเมือง ระบบราชการ กลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ เป็นต้น สถาบันการเมืองเหล่านี้มีหน้าที่เฉพาะและจะทำหน้าที่สอดประสานความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ใน ๖ ประเด็นหลัก ๆ คือ ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร ด้านการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ ด้านความสำนึกรับผิดชอบ และด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ ดังนี้

ตอนที่ ๑ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชน ซึ่งมีคุณลักษณะข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ และระดับรายได้ ใช้การวิเคราะห์โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังปรากฏในตาราง

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงจำนวนและค่าร้อยละ เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบ แบบสอบถาม

(n=๔๐๐)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๒๒๑	๕๕.๒
หญิง	๑๗๙	๔๔.๘
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐
อายุ		
อายุ ๑๘ - ๒๗ ปี	๑๘	๔.๕
อายุ ๒๘- ๓๗ ปี	๔๔	๑๑.๐
อายุ ๓๘ - ๔๗ ปี	๒๐๔	๕๑.๐
อายุ ๔๘ ปีขึ้นไป	๑๓๔	๓๓.๕
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ประถมศึกษา	๙	๒.๓
มัธยมศึกษาตอนต้น	๑๘	๔.๕
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	๕๗	๑๔.๓
อนุปริญญา/ปวส.	๑๐๐	๒๕.๐
ปริญญาตรี	๑๒๓	๓๐.๘
สูงกว่าปริญญาตรี	๙๓	๒๓.๒
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐
อาชีพ		
เกษตรกร/ประมง/รับจ้าง	๑๘	๔.๕
นักศึกษา	๔๕	๑๑.๒
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	๔๕	๑๑.๒
พนักงานบริษัทเอกชน	๕๓	๑๓.๓
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๑๒๓	๓๐.๘
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๔๕	๑๑.๒
อื่น ๆ	๗๑	๑๗.๘
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงจำนวนและค่าร้อยละ เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบ แบบสอบถาม (ต่อ)

(n=๔๐๐)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ระดับรายได้		
ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๑ บาท	๑๓๔	๓๓.๕
๑๕,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท	๑๒๕	๓๑.๓
๒๕,๐๐๑ - ๓๕,๐๐๐ บาท	๓๕	๘.๗
๓๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๑๐๖	๒๖.๕
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๒๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๒ และเป็นเพศหญิง จำนวน ๑๗๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๘ ตามลำดับ

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๓๘- ๔๗ ปี จำนวน ๒๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๐, อายุ ๔๘ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๕, อายุระหว่าง ๒๘- ๓๗ ปี จำนวน ๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐ และอายุระหว่าง ๑๘ - ๒๗ ปี จำนวน ๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๕ ตามลำดับ

ระดับการศึกษาสูงสุด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๘, ระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐, สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๒, ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน ๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๓, ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๕ และ ระดับประถมศึกษา จำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๓ ตามลำดับ

อาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน ๑๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๘, อื่น ๆ จำนวน ๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๘, พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน ๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓, นักศึกษา จำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๓, อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๓, ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๓ และ เกษตรกร/ประมง/รับจ้าง จำนวน ๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๕ ตามลำดับ

ระดับรายได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง ๑๕,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๕, มีรายได้ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๑ บาท จำนวน ๑๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๓, รายได้ ๓๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป จำนวน ๑๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๕ และ รายได้ระหว่าง ๒๕,๐๐๑ - ๓๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๘ ตามลำดับ

ตอนที่ ๒ วิเคราะห์ความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

จากการวิจัยเรื่อง “บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” ใน ๖ ประเด็น คือ ๑) การเป็นตัวแทนของประชาชน ๒) การตรวจสอบฝ่ายบริหาร ๓) การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ๔) ความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ ๕) ความสำนึกรับผิดชอบ และ ๖) การมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยายปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล **โดยภาพรวม**

(n=๔๐๐)

บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน	๓.๒๗	๑.๑๑	ปานกลาง
๒. ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร	๓.๔๑	๑.๐๕	ปานกลาง
๓. ด้านการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ	๓.๓๕	๑.๑๗	ปานกลาง
๔. ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้	๓.๔๖	๑.๐๙	ปานกลาง
๕. ด้านความสำนึกรับผิดชอบ	๓.๓๒	๑.๑๒	ปานกลาง
๖. ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ	๓.๔๓	๑.๐๓	ปานกลาง
โดยรวม	๓.๓๗	๐.๙๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๗$, S.D.=๐.๙๗) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้านดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ ($\bar{X} = ๓.๔๖$, S.D.=๑.๐๙) รองลงมาได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ ($\bar{X} = ๓.๔๓$, S.D.=๑.๐๓) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน ($\bar{X} = ๓.๒๗$, S.D.=๑.๑๑) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน (n=๔๐๐)

ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนที่มาจากความหลากหลายทางด้านอาชีพ	๓.๗๘	๑.๒๖	ปานกลาง
๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนของประชาชนในการตัดสินใจแทนประชาชน	๓.๓๒	๑.๒๓	ปานกลาง
๓) พรรคการเมืองมีหลักปฏิบัติให้ความเป็นอิสระแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการทำหน้าที่ผู้แทน	๓.๐๗	๑.๒๕	ปานกลาง
๔) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้เวทีของรัฐสภาในการหารือหรืออภิปรายประเด็นความห่วงใยของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ	๓.๑๖	๑.๒๑	ปานกลาง
๕) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ออกไปรับเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชน	๓.๐๕	๑.๔๐	ปานกลาง
โดยรวม	๓.๒๗	๑.๑๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๒๗$, S.D.=๑.๑๑) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนที่มาจากความหลากหลายทางด้านอาชีพ ประชาชนมีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๗๘$, S.D.=๑.๒๖)” รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนของประชาชนในการตัดสินใจแทนประชาชน มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๒$, S.D.=๑.๒๓)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ออกไปรับเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชน มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๐๕$, S.D.=๑.๔๐)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร (n=๔๐๐)

ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตรวจสอบการบริหารงานด้วยความระมัดระวัง	๓.๓๓	๑.๒๓	ปานกลาง
๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่ตัวแทนประชาชนที่จะเฝ้าดูในทุกกิจกรรมที่รัฐบาลทำและจัดให้มีการพูดคุยกัน	๓.๒๑	๑.๑๗	ปานกลาง
๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตรวจสอบการดำเนินงานของฝ่ายบริหาร และหน่วยงานของรัฐ	๓.๓๘	๑.๑๔	ปานกลาง
๔) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตรวจสอบนโยบายและการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล	๓.๕๖	๑.๐๖	มาก
๕) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตรวจสอบการใช้งบประมาณรายจ่ายและควบคุมการเงิน	๓.๖๑	๑.๑๐	มาก
โดยรวม	๓.๔๑	๑.๐๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหารโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๑$, S.D.=๑.๐๕) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตรวจสอบการใช้งบประมาณรายจ่ายและควบคุมการเงิน ประชาชนมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๑$, S.D.=๑.๑๐)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ได้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตรวจสอบนโยบายและการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๖$, S.D.=๑.๐๖)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่ตัวแทนประชาชนที่จะเฝ้าดูในทุกกิจกรรมที่รัฐบาลทำและจัดให้มีการพูดคุยกัน มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๒๑$, S.D.=๑.๑๗)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ (n=๔๐๐)

ด้านการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทในการตรา กฎหมายที่ถูกต้องและเป็นธรรม	๓.๓๗	๑.๑๓	ปานกลาง
๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทในการบังคับการ บริหารงานของรัฐบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย	๓.๓๖	๑.๒๑	ปานกลาง
๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทในการ กำหนดกฎ กติกา และการปฏิบัติตามกฎ กติกา ที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด	๓.๓๗	๑.๒๗	ปานกลาง
๔) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทตรวจสอบใน ด้านการปกครองภายใต้กฎหมายโดยคำนึงถึง สิทธิ เสรีภาพ และความยุติธรรมของสมาชิก	๓.๓๖	๑.๒๖	ปานกลาง
๕) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรร่วมกับประชาชนใน การเสนอตรากฎหมาย	๓.๓๒	๑.๓๖	ปานกลาง
โดยรวม	๓.๓๕	๑.๑๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๕$, S.D.=๑.๑๗) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทในการตรากฎหมายที่ถูกต้องและเป็นธรรม ประชาชนมีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๗$, S.D.=๑.๑๓)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทในการกำหนดกฎ กติกา และการปฏิบัติตามกฎ กติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๗$, S.D.=๑.๒๗)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรร่วมกับประชาชนในการเสนอตรากฎหมาย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๒$, S.D.=๑.๓๖)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ (n=๔๐๐)

ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑) กองกิจการรัฐสภาได้ดำเนินการเผยแพร่กิจการรัฐสภาต่อสาธารณะโดยคำนึงถึงความมั่นคง	๓.๓๑	๑.๒๘	ปานกลาง
๒) กองกิจการรัฐสภาได้ดำเนินการเปิดเผยกิจการของรัฐสภาผ่านสื่อหรือการกระจายเสียง	๓.๔๗	๑.๒๑	ปานกลาง
๓) กองกิจการรัฐสภาได้ดำเนินการเผยแพร่การดำเนินงานของรัฐสภาผ่านระบบสื่อสารเทคโนโลยีที่ทันสมัย	๓.๕๖	๑.๐๔	มาก
๔) กองกิจการรัฐสภาอาศัยผู้สื่อข่าว บรรณาธิการข่าว และผู้รายงานข่าว ทำหน้าที่เผยแพร่งานของรัฐสภาต่อประชาชน	๓.๕๔	๑.๑๓	มาก
๕) กองกิจการรัฐสภาได้ดำเนินการอำนวยความสะดวกให้กับสื่อหรือนักหนังสือพิมพ์สามารถรายงานความเคลื่อนไหวกิจการของรัฐสภาให้ประชาชนทราบ	๓.๔๕	๑.๑๓	ปานกลาง
รวม	๓.๔๖	๑.๐๙	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๖$, S.D.=๑.๐๙) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “กองกิจการรัฐสภาได้ดำเนินการเผยแพร่การดำเนินงานของรัฐสภาผ่านระบบสื่อสารเทคโนโลยีที่ทันสมัย ประชาชนมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๖$, S.D.=๑.๐๔)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “กองกิจการรัฐสภาอาศัยผู้สื่อข่าว บรรณาธิการข่าว และผู้รายงานข่าว ทำหน้าที่เผยแพร่งานของรัฐสภาต่อประชาชน มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๔$, S.D.=๑.๑๓)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ

ข้อที่ว่า “กองกิจการรัฐสภาได้ดำเนินการเผยแพร่กิจการรัฐสภาต่อสาธารณะโดยคำนึงถึงความมั่นคง มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31, S.D.=1.28$)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคาดหวังของ ประชาชนต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของ นักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านความสำนึกรับผิดชอบ

(n=๔๐๐)

ด้านความสำนึกรับผิดชอบ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑) เป็นความรับผิดชอบระหว่างสมาชิกรัฐสภากับ สังคม องค์กร และปัจเจกบุคคล	๓.๓๓	๑.๑๖	ปานกลาง
๒) เป็นความรับผิดชอบในการซักถามฝ่ายบริหาร	๓.๓๔	๑.๑๕	ปานกลาง
๓) เป็นความรับผิดชอบในการตอบข้อซักถามของ กลุ่มผลประโยชน์	๓.๒๙	๑.๑๓	ปานกลาง
๔) เป็นความรับผิดชอบในการตอบข้อซักถามของ ประชาชน	๓.๓๖	๑.๒๕	ปานกลาง
๕) เป็นความรับผิดชอบในการตอบข้อซักถามของสื่อ ต่าง ๆ	๓.๓๒	๑.๑๙	ปานกลาง
รวม	๓.๓๒	๑.๑๒	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านความสำนึกรับผิดชอบโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32, S.D.=1.12$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “เป็นความรับผิดชอบในการตอบข้อซักถามของประชาชน ประชาชนมีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36, S.D.=1.25$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “เป็นความรับผิดชอบในการซักถามฝ่ายบริหาร มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34, S.D.=1.15$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “เป็นความรับผิดชอบในการตอบข้อซักถามของกลุ่มผลประโยชน์ มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29, S.D.=1.13$)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล **ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ**

(n=๔๐๐)

ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑) พิจารณางานด้านต่างประเทศของรัฐบาล	๓.๓๔	๐.๙๙	ปานกลาง
๒) มีอิทธิพลในการสร้างความเข้าใจอันดีต่อนานาประเทศในนโยบายต่างประเทศ	๓.๕๒	๑.๐๖	มาก
๓) มีหน้าที่ในเรื่องที่เกี่ยวกับ UN หรือเวทีเจรจาอื่น ๆ	๓.๒๘	๑.๒๑	ปานกลาง
๔) ตัดสินใจในข้อตกลงที่อยู่ในกรอบของรัฐธรรมนูญโดยดูจากเนื้อหาและสนธิสัญญาจากรัฐบาล	๓.๕๐	๑.๑๐	มาก
๕) การเข้าร่วมในกระบวนการอื่นที่ต่อเนื่องจากนั้น	๓.๕๒	๑.๐๖	มาก
รวม	๓.๔๓	๑.๐๓	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล **ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๓, S.D.=๑.๐๓$)** เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “มีอิทธิพลในการสร้างความเข้าใจอันดีต่อนานาประเทศในนโยบายต่างประเทศ และการเข้าร่วมในกระบวนการอื่นที่ต่อเนื่องจากนั้น ประชาชนมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๒, S.D.= ๑.๐๖$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ตัดสินใจในข้อตกลงที่อยู่ในกรอบของรัฐธรรมนูญโดยดูจากเนื้อหาและสนธิสัญญาจากรัฐบาล มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๕๐, S.D.=๑.๑๐$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “มีหน้าที่ในเรื่องที่เกี่ยวกับ UN หรือเวทีเจรจาอื่น ๆ มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๒๘, S.D.=๑.๒๑$)” ตามลำดับ

สรุปได้ว่า ความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เรียงตามลำดับดังนี้ ๑) ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน ได้แก่ ผู้แทนที่มาจากความหลากหลายทางด้านอาชีพ ๒) ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร ได้แก่ การใช้เงินงบประมาณรายจ่ายและควบคุมการเงิน ๓) ด้านการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ได้แก่ การตรากฎหมายที่ถูกต้องและเป็นธรรม ๔) ด้านความโปร่งใสและการ

เข้าถึงได้ ได้แก่ มีการเผยแพร่การดำเนินงานของรัฐสภาผ่านระบบสื่อสารเทคโนโลยีที่ทันสมัย ๕) ด้านความสำนึกรับผิดชอบ ได้แก่ ความรับผิดชอบในการตอบข้อซักถามของประชาชน ๖) ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ ได้แก่ การสร้างความเข้าใจอันดีต่อนานาประเทศในนโยบายต่างประเทศ และการเข้าร่วมในกระบวนการอื่นที่ต่อเนื่องจากนั้น

ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด โดยผู้วิจัยนำมาจับกลุ่มคำตอบวิเคราะห์ห่อถอมารายข้อโดยแยกออกเป็นจำนวน ๓ ข้อ วิเคราะห์โดยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Techniques) นำเสนอข้อมูลโดยเขียนเป็นความเรียง และสามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์เรียงลำดับ ดังนี้

๑) ประเพณีวัฒนธรรมของประเทศไทย เพศชายเป็นใหญ่ มีอำนาจเหนือสตรี สำหรับประเด็นนี้มีผู้แสดงความคิดเห็นจำนวน ๑๓ คน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความคิดเห็นและนำเสนอผลการวิเคราะห์ดังนี้ ประเพณีวัฒนธรรมของประเทศไทย เพศชายเป็นใหญ่ มีอำนาจเหนือสตรี เป็นการกีดกันขวางความรู้ความสามารถที่สตรีมีเอาไว้ในขอบเขตที่กำหนดให้ สตรีไม่สามารถแสดงพลังความสามารถที่แท้จริงได้ ดังนั้นข้อเสนอแนะ จึงควรเปิดโอกาสให้มีการแสดงบทบาททางการเมืองของสตรีอย่างเสรี ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของกระบวนการทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อนำไปสู่กระบวนการให้ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองอันชอบธรรม ในสังคมประชาธิปไตยสิ่งสำคัญประการหนึ่งคือ การที่สตรีต้องมีบทบาทในการปกครองประเทศหรือใช้สิทธิเพื่อแสดงบทบาทต่าง ๆ ในทางการเมืองได้โดยตรง ภายใต้กรอบของกฎหมาย ถือเป็นเงื่อนไขอันจำเป็นของระบอบประชาธิปไตย ทั้งในแง่ของหลักการและอุดมการณ์ การมีบทบาททางการเมืองสตรีถือเป็นหัวใจสำคัญ เพราะประชาธิปไตยคงเกิดขึ้นไม่ได้ หากปราศจากการมีบทบาทของบุรุษและสตรี ดังนั้น การมีบทบาททางการเมืองของสตรี จึงเป็นสิทธิทางการเมืองของฝ่ายที่จะอยู่ใต้การปกครอง ในการเข้าร่วมในกระบวนการทางการเมือง เพื่อแสดงเจตนาเกี่ยวกับอำนาจ ผลประโยชน์ แม้กระทั่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติรับรองสิทธิความเสมอภาคของบุรุษและสตรีไว้อย่างชัดเจน สังคมไทยได้เปิดโอกาสให้สตรี ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่นเดียวกับบุรุษ โดยเฉพาะการเข้ามามีบทบาทกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งก็ได้มีการยอมรับบทบาทและความสามารถของสตรีมากยิ่งขึ้นจนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในสังคม จึงกล่าวได้ว่า สตรีได้กลายเป็นกลุ่มพลังทางการเมืองที่มีความสำคัญในสังคมจากค่านิยมในปัจจุบัน เชื่อว่าอำนาจทางการเมืองควรที่จะกระจาย

อำนาจไปสู่สตรีโดยไม่จำกัดเพศ ชนชั้น เชื้อชาติ หรือศาสนา ดังนั้น สตรีควรที่จะมีบทบาททางการเมืองอย่างแท้จริงและทั่วถึง ซึ่งนับว่าเป็นผลดีต่อการเปลี่ยนแปลงในสถานภาพทางการเมืองของสตรี โดยปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ คือ การให้สตรีได้รับโอกาสทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น เพราะข้อดีสตรีคือ ประสบการณ์ ความต้องการ นิสัยใจคอ มุมมองและความสามารถที่แตกต่างจากบุรุษ มีความละเอียดรอบคอบเหนือบุรุษ

๒) ประชาชนมองว่าผู้หญิงเป็นเพียงดอกไม้ประดับรัฐสภา สำหรับประเด็นนี้มีผู้แสดงความคิดเห็นจำนวน ๑๐ คน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความคิดเห็นและนำเสนอผลการวิเคราะห์ดังนี้ รัฐสภาของประเทศไทยยังไม่ค่อยให้การยอมรับสตรีเท่าที่ควร เนื่องจากประเพณีวัฒนธรรมของประเทศไทยให้ความสำคัญต่อเพศชายเป็นส่วนใหญ่ และเล็งเห็นว่างานด้านการเมืองการปกครองเป็นงานที่เหมาะสมกับเพศชายมากกว่าเพศหญิง และมองว่าผู้หญิงเป็นเพียงดอกไม้ประดับรัฐสภา ทั้งที่มีโอกาสได้เข้าไปแสดงบทบาททางการเมือง แต่ก็ยังไม่เห็นความสามารถที่โดดเด่นชัดเจน ดังนั้นข้อเสนอแนะสตรีควรแสดงบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปในเชิงก้าวหน้า คือ บทบาทที่ผู้หญิงสามารถก้าวขึ้นเป็นผู้นำสังคม ถึงแม้ว่าบทบาทที่ยังหยุดอยู่กับที่ของผู้หญิง คือ การเป็นแม่การดูแลบ้าน ดูแลสมาชิกในครอบครัวเป็นหน้าที่หลักของผู้หญิง บทบาทที่ก้าวถอยหลังของผู้หญิง คือ เพศหญิงยังคงถูกเอารัดเอาเปรียบกดขี่ทางเพศไม่สามารถแสดงศักยภาพของตนเองได้ สตรีต้องรู้จักที่จะนำความสามารถนั้นมาพัฒนาบทบาทหน้าที่อย่างถูกที่ถูกทาง รักษาคุณสมบัติความเป็นผู้หญิง นั่นคือ ความละเอียดอ่อน ความอ่อนโยนและเรียนรู้เพื่อผสมผสานระหว่างความอ่อนโยน อุดม และ เข้มแข็ง เมื่อนั้นผู้หญิงจะสามารถสร้างบทบาทใหม่ที่มีความสำคัญกับสังคมได้ ด้วยการส่งเสริมพลังใจให้กับตนเอง ได้แก่ ไม่หลบเลี่ยงปัญหา พิจารณาสาเหตุและแก้ไข ทำใจให้ยอมรับและสนุกกับการเปลี่ยนแปลง มองโลกในแง่ดีมองหลายมุมมอง ควบคุมความคิด หยุดคิดได้ มีทักษะในการจัดการอารมณ์ตนเอง ลดความเครียดลดอารมณ์เศร้าได้ด้วยตนเอง สร้างแรงจูงใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ สร้างความรู้สึกดีต่อตนเองให้อภัยตนเองได้ มีความสุขจากการให้ผู้อื่น มีเมตตา มีทักษะในการสื่อสารให้คนอื่นเข้าใจ ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข สุดท้ายพลัง อึด หมายถึง ศักยภาพที่ทนต่อแรงกดดันได้ดี อึด หมายถึง มีกำลังใจเข้มแข็ง สู้อ หมายถึง การต่อสู้เอาชนะอุปสรรค เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์ในชีวิต

๓) ผู้หญิงมีความอ่อนไหวต่อเหตุการณ์ที่มีความกดดันสูง ๆ สำหรับประเด็นนี้มีผู้แสดงความคิดเห็นจำนวน ๗ คน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความคิดเห็นและนำเสนอผลการวิเคราะห์ดังนี้ เนื่องจากสตรีจะมีความรู้สึกที่ไวต่อสิ่งรอบข้างสูงกว่าเพศชาย เมื่อเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงในระดับวิกฤติ สตรีจะมีความหวั่นไหว ไม่นั่นแน่นพอ วิตกกังวล หวาดกลัวต่อสิ่งที่จะตามมาในภายหลัง ดังนั้น ข้อเสนอแนะ ควรใช้ความละเอียดอ่อนแบบนี้ ในทางสร้างสรรค์ จะกลายเป็นคนที่มีคุณค่า มีผลงานถึงระดับโลกได้ เช่น เป็นนักประพันธ์ ศิลปินแขนงต่าง ๆ จิตรกร นักคิด นักปราชญ์ นักประดิษฐ์ เป็นต้น แต่จะต้องมีความอดทน ฝึกการมีวินัยในตัวเองให้ได้มากพอจึงจะมีผลงานปรากฏออกมาได้ มี

โอกาสทำประโยชน์แก่สังคมและโลกได้มาก การเป็นคนที่มีจิตใจอ่อนไหว อ่อนโยนต่อผู้อื่น เปรียบเสมือนการมีจุดเริ่มต้นที่ดีของการทำความดี เพราะคนที่จิตใจอ่อนโยนจะมีโอกาสทำความดี และเข้าถึงความดีได้อย่างแท้จริง

สรุปได้ว่า ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเรื่องบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ไว้ ๓ ประเด็น ดังนี้ ๑) ประเพณีวัฒนธรรมของประเทศไทย เพศชายเป็นใหญ่ มีอำนาจเหนือสตรี ดังนั้น จึงควรเปิดโอกาสให้มีการแสดงบทบาททางการเมืองของสตรีอย่างเสรี ภายใต้กรอบของกฎหมาย เพราะข้อดีสตรีคือ ประสบการณ์ ความต้องการ นิสัยใจคอ มุมมองและความสามารถที่แตกต่างจากบุรุษ มีความละเอียดรอบคอบเหนือบุรุษ ๒) ประชาชนมองว่า ผู้หญิงเป็นเพียงดอกไม้ประดับรัฐสภา ดังนั้น สตรีควรแสดงบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปในเชิงก้าวหน้า คือ บทบาทที่ผู้หญิงสามารถก้าวขึ้นเป็นผู้นำสังคม รักษาคุณสมบัติความเป็นผู้หญิง คือ ความละเอียดอ่อน ความอ่อนโยนและเรียนรู้เพื่อผสมผสานระหว่างความอ่อนโยน อดทน และ เข้มแข็ง และสร้างบทบาทใหม่ที่มีความสำคัญกับสังคม สตรีต้อง อึด หมายถึง ศักยภาพที่ทนต่อแรงกดดันได้ดี อึด หมายถึง มีกำลังใจเข้มแข็ง สู หมายถึง การต่อสู้เอาชนะอุปสรรค เพื่อนำไปสู่การสร้างสมดุลในชีวิต และ ๓) ผู้หญิงมีความอ่อนไหวต่อเหตุการณ์ที่มีความกดดันสูง ๆ ดังนั้น จึงควรใช้ความละเอียดอ่อนในทางสร้างสรรค์ จะต้องมีความอดทน ฝึกการมีวินัยในตัวเองให้มาก มีโอกาสทำประโยชน์แก่สังคมและโลกได้

๔.๓ ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลตามหลักพุทธธรรม

๔.๓.๑ ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลตามหลักพุทธธรรม จากการสัมภาษณ์และการสำรวจ ๑) ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน ๒) ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร ๓) ด้านการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ๔) ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ ๕) ด้านความสำนึกรับผิดชอบ และ ๖) ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ

การประยุกต์หลักไตรสิกขาในการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ดังนี้

๑) ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน

หลักไตรสิกขาเป็นการฝึกหัดอบรมที่เป็นขั้นตอนสืบเนื่อง เริ่มจากรูปธรรมไปสู่นามธรรม เป็นการพัฒนามนุษย์ทั้งกาย วาจา ความคิด จิตใจ อารมณ์ สังคม สติ ปัญญา การฝึกหัดอบรมตามหลักไตรสิกขามีลักษณะเป็นบูรณาการ และปัจจัยการที่ว่าการบูรณาการนั้นเพราะทุกองค์ประกอบอันมีศีล สมาธิ ปัญญา ตามลำดับดังนี้

๑) ศีล คือ ความประพฤติดีทางกาย และวาจา ความเป็นปกติทางกาย วาจา เป็นเรื่องของ การฝึกในด้านพฤติกรรม โดยเฉพาะพฤติกรรมที่เคยชิน เครื่องมือที่ใช้ในการฝึกศีลก็คือวินัย วินัย เป็นจุดเริ่มต้นในกระบวนการศึกษาและการพัฒนามนุษย์เพราะว่าวินัยเป็นตัวจัดเตรียมชีวิตให้อยู่ใน สภาพที่เอื้อต่อการพัฒนา โดยจัดระเบียบความเป็นอยู่การดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคมให้ เหมาะกับการพัฒนาและเอื้อโอกาสในการที่จะพัฒนา เมื่อฝึกได้ผลจากคนมีพฤติกรรมเคยชินที่ดีตาม วินัยนั้นแล้วก็เกิดเป็นศีล ดังนั้นโดยสรุป วินัยจะมาในรูปของการฝึกพฤติกรรมเคยชินที่ดี และการจัด สภาพแวดล้อมที่จะป้องกันไม่ให้มีพฤติกรรมที่ไม่ดีแต่เอื้อต่อการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

๒) สมาธิ คือ ความตั้งมั่นของจิต หรือภาวะที่จิตแน่วแนต่อสิ่งที่กำหนดไม่ฟุ้งซ่านหายไป จิตตั้งมั่นในลักษณะที่พร้อมที่จะปฏิบัติงาน การฝึกอบรมสมาธิเป็นเรื่องของการฝึกในด้านจิต หรือ ระดับจิตใจ ได้แก่การพัฒนาคุณสมบัติด้านต่าง ๆ ของจิต ทั้งในด้านคุณธรรม เช่น ความเมตตา กรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในด้านความสามารถของจิต เช่น ความอึดใจ ความร่าเริง เบิกบานใจความสดชื่นผ่องใส ความรู้สึกพอใจ

๓) ปัญญา คือ ความรอบรู้ รู้ทั่วเข้าใจ ลึกซึ้งการนำองค์ประกอบด้านปัญญามาเป็น แนวทางในการเสริมสร้างวินัยในตนเองนั้น ผู้วิจัยนำมาใช้ในการคิด โดยเชื่อว่าความคิดเป็นองค์ ประกอบที่สำคัญที่สุดในการเสริมสร้างวินัยในตนเอง การที่บุคคลจะมีวินัยในตนเองนั้นจะต้องมีความ รู้ชัดถึงประโยชน์คุณค่าและความสำคัญของการมีวินัยที่ดีเห็นวาวินัยเป็นสิ่งที่ทำให้ชีวิตเจริญก้าวหน้า ดังนั้น การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในตนเอง จะต้องคำนึงถึงการให้ผู้เข้ารับการฝึกได้มีโอกาสคิด พิจารณา จนเกิดความรู้อยู่ในสิ่งที่ตนเองฝึก นอกจากนั้นเมื่อผู้เข้ารับการฝึกมองเห็นประโยชน์คุณค่า และความสำคัญของการฝึกแล้ว ยังก่อให้เกิดผลโดยอัตโนมัติต่อด้านจิตใจและด้านพฤติกรรมให้ทำ หน้าที่ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผลจากการสัมภาษณ์ สรุปได้ดังนี้

๑) การเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับอำนาจและผลประโยชน์ ในทางโลกล้วนมีความวุ่นวายยุ่งเหยิง มีปัญหาของประเทศชาติเกิดขึ้นมากมาย ตัวแทนที่ประชาชนได้ไว้วางใจให้มาพิจารณาตัดสินใจ แก้ไขปัญหาให้ก็คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งประชาชนก็ต้องพิจารณาแล้วว่า ตัวแทนของตน จะต้องมีรู้ความสามารถที่จะเข้ามาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของประเทศชาติบ้านเมืองได้ แต่จะมีวิธีการทำอย่างไรให้ผลของปัญหาต่าง ๆ ที่ได้รับการแก้ไขแล้ว ประชาชนเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จริง

ๆ จึงคาดหวังว่า ตัวแทนที่คัดเลือกมาแล้วต้องเป็นคนดีที่มีความสามารถได้เข้ามาบริหารบ้านเมือง คำถามคือ คนดีเป็นอย่างไร? สำหรับแนวทางในพระพุทธศาสนา คนดีจะต้องเป็นคนมีศีลธรรม ซึ่งผู้ประพฤติดีจะต้องมีความประพฤติดีทั้งทางกาย และวาจา คือ ดำน้อมมาวาจา ด้านสัณมากรรมันตะ และดานสัณมาอาชีวะ^{๑๘๑}

๒) บทบาทการเป็นตัวแทนของประชาชนในสภาผู้แทนราษฎรในการปฏิบัติหน้าที่จะ ต้องมีความเมตตา กรุณา กับประชาชน อยากรให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข แก้ไขปัญหาปากท้อง ให้มีกินมีใช้ อย่างเช่นในปัจจุบัน ราคาสินค้าที่สูงเกินไป ซึ่งประชาชนมีรายได้ในเกณฑ์ต่ำ ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ เป็นการสร้างความเหลื่อมล้ำในสังคม จึงต้องหาทางแก้ไขปัญหาของประชาชนไม่ให้เดือดร้อนด้วย ความรู้ความสามารถ และสติปัญญา^{๑๘๒}

๓) การขับเคลื่อนประเทศชาติให้เดินไปข้างหน้า จะต้องมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถเสียก่อน แล้วนำผู้ที่พัฒนาแล้วมาพัฒนาองค์กรต่าง ๆ ให้ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของชาติ ต่อไป ซึ่งในระบอบประชาธิปไตย มีการเลือกตัวแทนเพื่อทำหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร ตัวแทนของประชาชนที่จะเข้ามาบริหารพัฒนาประเทศจะต้องเป็นคนดีช่วยเหลือผู้อื่น ไม่ทำลายชีวิตผู้อื่น^{๑๘๓}

๔) คุณสมบัติของผู้ลงสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้บัญญัติไว้ในกฎหมาย รัฐธรรมนูญอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร แล้วจะมั่นใจได้อย่างไรว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีความรู้ความสามารถสามารถนำมาแก้ไขปัญหาให้เกิดแก่ประโยชน์ส่วนรวมอย่างแท้จริง จึงคาดหวังว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรจะมีจิตใจซื่อมือสะอาด ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์^{๑๘๔}

๕) อยากรเห็นประเทศชาติพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน คือ สถาบันชาติ สถาบันศาสนา ได้พัฒนาไปควบคู่กัน การนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นการสร้างสมดุลของสังคม ซึ่งก่อให้เกิดความสุขสงบ ความพอดีให้เกิดขึ้นได้ ผู้บริหารประเทศ ผู้นำหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องเป็นผู้มีคุณธรรม มีสัมมาทิฐิ คือ เป็นผู้ที่ดี คิด พูด ทำดี^{๑๘๕}

๖) การเป็นตัวแทนของประชาชนในสภาผู้แทนราษฎรต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีความยุติธรรมเป็นกลาง คือ อภิปรายข้อมูลที่เป็นจริง ไม่เข้าข้างใคร ไม่สร้างความแตกแยกให้

^{๑๘๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๘๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๘๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๓.

เกิดในหมู่คณะ แม้จะอยู่ในสภาพปัญหาที่ทั้งสองฝ่ายต่างก็เป็นเพื่อนร่วมอุดมการณ์เดียวกัน ก็ไม่เข้าไปก้าวก้าวให้เกิดความอยุติธรรมขึ้นในระบบ^{๑๘๖}

๗) ตัวแบบที่สำคัญที่จะเป็นต้นแบบพฤติกรรมให้กับสมาชิกใหม่ คนในที่ทำงานเก่า ประพฤติปฏิบัติอย่างไร สมาชิกใหม่ก็จะประพฤติปฏิบัติอย่างนั้น การเมืองการปกครองก็เช่นเดียวกัน ถ้าผู้นำเป็นคนดี มีความซื่อสัตย์ ก็ย่อมไม่มีการทุจริตคอร์ปชัน ฉะนั้น ผู้นำจะต้องประกอบด้วยผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เป็นคนดี ซื่อสัตย์สุจริต มีความเมตตา กรุณาต่อประชาชนอย่างแท้จริง ต้องมุ่งมั่น อดทน ขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ย่อท้อ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม^{๑๘๗}

๘) นักการเมืองน้ำดีหายากในยุคนี้ เนื่องจากการเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์ ซึ่งผู้ที่เข้ามาแสดงบทบาททางการเมือง มีต้นทุนทางสังคมสูง เป็นกลุ่มผลประโยชน์ มีอิทธิพล ได้แก่ คาดหวังว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรจะต้องมีความซื่อสัตย์ ไม่คอร์ปชัน ปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ของตนและพวกพ้อง^{๑๘๘}

๙) บทบาทการเป็นตัวแทนของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร ต้องเป็นผู้ที่มีการศึกษา มีความรู้ ความสามารถ มีปฏิภาณไหวพริบ มีความซื่อสัตย์ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ตั้งใจทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของประชาชน^{๑๘๙}

๑๐) การอาสาเพื่อเป็นตัวแทนของประชาชนต้องมีความเชื่อ ศรัทธาในการทำงานด้วยการมีจิตอาสา ตัวแทนของประชาชนต้องมีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนมาก่อนเสมอ จึงจะมีความเมตตาต่อประชาชนอย่างแท้จริง โดยไม่มีผลประโยชน์อื่นใดแอบแฝง^{๑๙๐}

๑๑) โดยส่วนตัวจะรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความมุ่งมั่น ทุ่มเทกับงาน มีสติในการคิด การทำ อย่างรอบคอบ จะต้องมีความกระตือรือร้นในทุกสิ่งทุกอย่าง เนื่องด้วยการเปลี่ยนแปลงที่มีอยู่ตลอดเวลา ต้องมีการพัฒนาตัวเองเพื่อเตรียมพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ^{๑๙๑}

๑๒) การทำงานร่วมกันในสภาผู้แทนราษฎรต้องมีความเอื้ออาทรต่อกัน เรามีประเพณี วัฒนธรรมของประเทศไทยที่เกื้อกูลต่อกัน มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ให้ความเคารพผู้อาวุโส เนื่องด้วยประเทศไทยอยู่ในยุคสมัยที่เชื่อมต่อระหว่างกลุ่มคนรุ่นเก่า กับคนรุ่นใหม่ ความเห็นต่างทางความคิด

^{๑๘๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๘๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๙๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๑๙๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

จึงเกิดขึ้น ฉะนั้นการให้ความช่วยเหลือกันยามเดือดร้อน จึงต้องมีความยินดีในการมีส่วนร่วมกับส่วนงานต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย และคุณสมบัติที่คนดีควรมี คือ รู้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว^{๑๕๒}

๑๓) ตัวแทนของประชาชนในสภาผู้แทนราษฎรเป็นกลุ่มผู้ที่มีต้นทุนทางสังคมสูง สามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนได้ แต่ที่ต้องการคือ คนดี ที่จะเข้ามาบริหารประเทศ ด้วยความซื่อสัตย์ ไม่ทุจริตคอร์รัปชัน ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ต้องรอให้มีคำสั่งจากหน่วยงานใด ๆ ตัวแทนต้องไม่คาดหวังให้ออกมามีงบประมาณมาก่อนจึงจะลงมือทำ ไม่ร้องขอให้มีส่วนงานใดส่วนงานหนึ่งเข้ามาทำ แล้วไปเกาะกระแสกับเขา ปล่อยให้ลงมือทำได้เลย^{๑๕๓}

๑๔) ตัวแทนของประชาชนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และแก้ไขปัญหาของประชาชนได้ และต้องเป็นผู้ที่มีความเมตตาสูง ยินดีที่จะยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือประชาชน โดยไม่แบ่งชนชั้น ต้องมีความอดทนอดกลั้นต่อสิ่งยั่วยุต่าง ๆ แม้ต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงสูง ก็จะต้องมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนให้ประชาชน และควรมีการส่งเสริมให้มืองค์กรปกป้อง ส่งเสริมและคุ้มครองนักรการเมืองสตรีเพื่อแสดงบทบาทได้อย่างต่อเนื่อง สามารถสานต่องานเก่า และสร้างสรรค์งานใหม่^{๑๕๔}

๑๕) โดยปกติก็นำหลักธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ คือ ความซื่อสัตย์ จึงมีความคาดหวังอยากให้ตัวแทนของประชาชนเป็นผู้รอบรู้ มีสติ มีความอดทนต่อการยั่วยุจากสิ่งรอบข้าง ต้องควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เป็นผู้ที่มีใจซื่อมือสะอาด ซื่อสัตย์ สุจริต^{๑๕๕}

๑๖) อยากเห็นนักรการเมืองปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่โกง ถ้าปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน ประชาชนก็จะมีคุณภาพชีวิตที่ดี ประเทศชาติก็จะพัฒนาต่อไป จึงต้องการให้คนดีมีศีลธรรมมาบริหารประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ที่มีในปัจจุบัน^{๑๕๖}

๑๗) ถ้าคนในสังคมมีคุณธรรม ปัญหาดังต่าง ๆ ก็คงน้อยลง บทบาททางการเมืองของนักรการเมืองก็ต้องมีความโปร่งใส การอภิปราย ตอบกระทู้ และการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ต้องมีความชัดเจนและโปร่งใสตามความเป็นจริง เพราะผู้นำที่มีความเมตตา กรุณาต้องว่าตามหลักการและเหตุผล ตรงไปตรงมาตามกฎหมาย^{๑๕๗}

๑๘) เมืองไทยเป็นเมืองพุทธ ชาวไทยก็มีความเมตตา กรุณาต่อกัน ช่วยเหลือกัน ในยามยากลำบาก ร่วมสุข ร่วมทุกข์ แบ่งปันกัน ในยามที่เกิดวิกฤตการณ์ต่าง ๆ เช่น น้ำท่วม ไฟป่า ภัยแล้ง

^{๑๕๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๕๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๑๕๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๕๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๕๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๕๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

ฯลฯ อยากเห็นตัวแทนของประชาชนได้มีบทบาทเข้ามาแก้ไขปัญหอย่างมีอุเบกขา มีความเป็นกลาง มีความยุติธรรม ไม่เข้าข้างพวกพ้อง ไม่ลำเอียง ให้ความช่วยเหลือประชาชนด้วยความเมตตากรุณา มุ่งแก้ไขปัญหอย่างจริงจัง และร่วมกันแสดงความชื่นชมยินดีในความสำเร็จของเพื่อนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยน้ำใสใจจริงอย่างจริงจัง^{๑๙๘}

สรุปได้ว่า ประชาชนมีความคาดหวังให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นคนดีมีการศึกษา มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณธรรมควบคู่กันไป คือ จะต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต ปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรด้วยความอดทน รอบคอบ มีความเมตตากรุณาต่อประชาชน และทำเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๑๒ แสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน

^{๑๙๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓.

ตารางที่ ๔.๑๙ สรุปบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภา
ผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการเป็น
ตัวแทนของประชาชน

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	ตัวแทนของประชาชนจะต้องมีศีลธรรม ประกอบด้วยความเมตตา กรุณา มี สัมมาวาจา สัมมากรรมันตะ สัมมาอาชีวะ	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๒	ตัวแทนของประชาชนต้องทำเพื่อประโยชน์ ของส่วนรวม	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๓	ตัวแทนของประชาชนต้องมีความอดทน อด กลั้น มีความละเอียดรอบคอบ	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๔	ตัวแทนของประชาชนต้องมีความยุติธรรม ไม่ลำเอียง	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗
๕	ตัวแทนประชาชนต้องมีhiri โอดัปะปะ มีความ ซื่อสัตย์ สุจริต ไม่คอร์รัปชั่น	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗

๒. ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร

หลักไตรสิกขาเป็นการฝึกหัดอบรมที่เป็นขั้นตอนสืบเนื่อง เริ่มจากรูปธรรมไปสู่นามธรรม เป็นการพัฒนามนุษย์ทั้งกาย วาจา ความคิด จิตใจ อารมณ์ สติ ปัญญา การฝึกหัดอบรมตามหลักไตรสิกขามีลักษณะเป็นบูรณาการ และปจยการที่ว่าบูรณาการนั้นเพราะทุกองค์ประกอบอันมีศีล สมาธิ ปัญญา ตามลำดับดังนี้

๑) ศีล คือ ความประพฤติดีทั้งกาย และวาจา ความเป็นปกติทั้งกาย วาจา เป็นเรื่องของการฝึกในด้านพฤติกรรม โดยเฉพาะพฤติกรรมที่เคยชิน เครื่องมือที่ใช้ในการฝึกศีลก็คือวินัย วินัยเป็นจุดเริ่มต้นในกระบวนการศึกษาและการพัฒนามนุษย์เพราะว่าวินัยเป็นตัวจัดเตรียมชีวิตให้อยู่ในสภาพที่เอื้อต่อการพัฒนา โดยจัดระเบียบความเป็นอยู่การดำเนินชีวิตและการอยู่รวมกันในสังคมให้เหมาะกับการพัฒนาและเอื้อโอกาสในการที่จะพัฒนา เมื่อฝึกได้ผลจากคนมีพฤติกรรมเคยชินที่ดีตามวินัยนั้นแล้วก็เกิดเป็นศีล ดังนั้นโดยสรุป วินัยจะมาเป็นรูปของการฝึกพฤติกรรมเคยชินที่ดี และการจัดสภาพแวดล้อมที่จะป้องกันไม่ให้มีพฤติกรรมที่ไม่ดีแต่เอื้อต่อการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

๒) สมาธิ คือ ความตั้งมั่นของจิต หรือภาวะที่จิตแน่วแนต่อสิ่งที่กำหนดไม่ฟุ้งซ่านหายไป จิตตั้งมั่นในลักษณะที่พร้อมที่จะปฏิบัติงาน การฝึกอบรมสมาธิเป็นเรื่องของการฝึกในด้านจิต หรือระดับจิตใจ ได้แก่ การพัฒนาคุณสมบัติด้านต่าง ๆ ของจิต ทั้งในด้านคุณธรรม เช่น ความเมตตา กรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในด้านความสามารถของจิต เช่น ความอึดใจ ความราเริง เบิกบาน ใจความสดชื่นผ่องใส ความรู้สึกพอใจ

๓) ปัญญา คือ ความรอบรู้ รู้ทั่วเข้าใจ ลึกซึ้งการนำองค์ประกอบด้านปัญญามาเป็นแนวทางในการเสริมสร้างวินัยในตนเองนั้น ผู้วิจัยนำมาใช้ในการคิด โดยเชื่อว่าความคิดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการเสริมสร้างวินัยในตนเอง การที่บุคคลจะมีวินัยในตนเองนั้นจะต้องมีความรู้ชัดถึงประโยชน์คุณค่าและความสำคัญของการมีวินัยที่ดีเห็นวาวินัยเป็นสิ่งที่ทำให้ชีวิตเจริญก้าวหน้า ดังนั้น การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในตนเอง จะต้องคำนึงถึงการให้ผู้เข้ารับการฝึกได้มีโอกาสคิดพิจารณา จนเกิดความรูชัดในสิ่งที่ตนเองฝึก นอกจากนั้นเมื่อผู้เข้ารับการฝึกมองเห็นประโยชน์คุณค่าและความสำคัญของการฝึกแล้ว ยังก่อให้เกิดผลโดยอัตโนมัติต่อด้านจิตใจและด้านพฤติกรรมให้ทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ดังนี้

๑) บทบาทการทำหน้าที่ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหารในสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะต้องเป็นธรรม มีความยุติธรรม และเที่ยงธรรม ตั้งอยู่ในศีลธรรมอันดีตามหลักศีลสิกขา ซึ่งในทางพระพุทธศาสนาเป็นเสมือนกฎหมายสำหรับกำกับความประพฤติของสมาชิกในหมู่ชน^{๑๙๙}

^{๑๙๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๓.

๒) บทบาทการตรวจสอบฝ่ายบริหารในสภาผู้แทนราษฎร จะต้องมีความเมตตา มีวิธีการให้ฝ่ายบริหารทำงานอย่างมีความชอบธรรมถูกต้องตามกฎหมายด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อความรวดเร็ว สะดวก เข้าถึงได้ของข้อมูล และถูกต้องตามความเป็นจริงของฝ่ายตรวจสอบ ให้ฝ่ายบริหารทำงานอย่างมีความสุข และเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบได้ ยินดีที่จะให้ความร่วมมือร่วมใจด้วยความเป็นมิตร ต้องมีใจเป็นกลาง ไม่เอนเอียงไปทางใดทางหนึ่ง โดยปกติผู้บริหารก็ต้องมีหลักพรหมวิหารธรรมในการบริหารเป็นที่ตั้ง การตรวจสอบฝ่ายการบริหารก็ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบเช่นกัน^{๒๐๐}

๓) การตรวจสอบฝ่ายบริหารในสภาผู้แทนราษฎรตามหลักไตรสิกขา จะต้องใช้ปัญญา ซึ่งเป็นหลักธรรมที่มีความละเอียดรอบคอบในการวิเคราะห์หาเหตุและผล เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหารให้ถูกต้องตรงตามข้อบัญญัติกฎหมาย และมีความยุติธรรมโปร่งใสกับทุก ๆ ฝ่าย^{๒๐๑}

๔) การตรวจสอบฝ่ายบริหารในสภาผู้แทนราษฎรตามหลักไตรสิกขา จะต้องวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ อันเป็นปัจจัยเกี่ยวเนื่องที่มีผลต่อเหตุและผล และหาหนทางแก้ไข โดยใช้ปัญญา ๓ ได้แก่ สุตมยปัญญา หมายถึง ปัญญาเกิดจากการฟัง จินตามยปัญญา หมายถึง ปัญญาเกิดจากการคิด และภาวนามยปัญญา หมายถึง ปัญญาเกิดจากการลงมือทำ ทั้งนี้ก็เพื่อสร้างความยุติธรรมตามหลักกฎเกณฑ์ และหลักกฎแห่งกรรม^{๒๐๒}

๕) การตรวจสอบฝ่ายบริหารในสภาผู้แทนราษฎรตามหลักไตรสิกขา จะต้องเคารพกฎหมาย เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ควรใช้ความรู้ความสามารถและปฏิบัติตามหลักอิทธิบาท ๔ เป็นแนวทางการทำงานให้ประสบความสำเร็จ^{๒๐๓}

๖) การตรวจสอบฝ่ายบริหารในสภาผู้แทนราษฎรโดยผ่านคณะกรรมการธิการของรัฐสภาองค์กรอิสระ การตั้งกระทู้ถามและอภิปราย ล้วนเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะต้องกระทำเพื่อให้เกิดความโปร่งใส นอกจากความรู้ความสามารถที่จะต้องนำมาใช้ในการตรวจสอบฝ่ายบริหารแล้ว ควรมีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบด้วย เพื่อให้เกิดความยุติธรรมกับทุก ๆ ฝ่าย^{๒๐๔}

^{๒๐๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๒๐๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๐๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๐๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๐๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓.

๓) การตรวจสอบฝ่ายบริหารในสภาผู้แทนราษฎรต้องมีใจเป็นกลางยุติธรรม ไม่เอนเอียงไปทางใดทางหนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ ซื่อตรง เคารพในหลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบ เป็นการใช้ปัญญาพิจารณาหาเหตุและผล^{๒๐๕}

๔) การตรวจสอบฝ่ายบริหารในสภาผู้แทนราษฎรต้องปฏิบัติตามหลักกฎหมายที่บัญญัติไว้ ต้องมีความยุติธรรมกับทุก ๆ ฝ่าย ต้องปฏิบัติด้วยความโปร่งใส ชัดเจน ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบฝ่ายบริหาร สามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้ด้วยความชอบธรรม ไม่ถูกกลั่นแกล้งจากผู้มีอำนาจ^{๒๐๖}

๕) การตรวจสอบนโยบายและการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล การตรวจสอบงบประมาณรายจ่ายและควบคุมการเงิน จะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง ให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ซึ่งต้องเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง เพราะผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ความชำนาญเฉพาะด้านซึ่งจะต้องประกอบไปด้วยการใช้ความรู้ควบคู่ปัญญาเพื่อตรวจสอบหาเหตุและผล^{๒๐๗}

๑๐) บทบาทการตรวจสอบฝ่ายบริหารในสภาผู้แทนราษฎร ว่าด้วยการบัญญัติกฎหมายใด ๆ ขนชั้นใดออกกฎหมาย เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มตน ในทางพระพุทธศาสนากล่าวว่าการเป็นเครื่องจำแนกสัตว์ ให้เคารพความไม่เท่าเทียมกัน โดยใช้ศีลในการเป็นเกณฑ์ กล่าวคือ เพศชาย หรือ เพศหญิง ก็สามารถที่จะทำหน้าที่ได้เท่าเทียมเสมอกัน คือ จะต้องมีการมีเหตุ มีผล ผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบฝ่ายบริหารย่อมมองเห็นประโยชน์คุณคา และความสำคัญของการตรวจสอบ เพื่อก่อให้เกิดผลต่อจิตใจและदानพฤติกรรม ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบฝ่ายบริหารได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น^{๒๐๘}

๑๑) ในยุค ๒๐๒๐ เราคงเห็นการทำหายของผู้หญิงมากขึ้น ทั้งการเรียกร้องโอกาส ความเสมอภาค ความเท่าเทียม การมีส่วนร่วมทั้งพื้นที่ทางการเมืองและสังคม ผู้หญิงในปี ๒๐๒๐ คงต้องแสดงศักยภาพในการมีส่วนร่วม แก้ปัญหาต่าง ๆ มากขึ้น การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีเพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบฝ่ายบริหาร ควรมีการกำหนดโควตาไว้อย่างชัดเจน หรือควรแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการธิการในการปฏิบัติหน้าที่^{๒๐๙}

๑๒) บทบาทการตรวจสอบฝ่ายบริหารในสภาผู้แทนราษฎร ต้องมองทั้งสองฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายค้าน ซึ่งฝ่ายรัฐบาลจะต้องเข้มงวดตามหลักกฎหมาย ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ อย่างซื่อสัตย์ ฝ่ายค้านต้องทำหน้าที่ตรวจสอบฝ่ายบริหารตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่าง

^{๒๐๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๒๐๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๒๐๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๒๐๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๒๐๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

เป็นธรรม โปร่งใส ซึ่งต้องเป็นไปบทบาทที่ได้รับมอบหมาย ต้องถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน มีน้ำใจต่อกัน
เคารพกฎ ข้อบังคับ และอยู่ในขอบเขตที่ติงาม^{๒๑๐}

๑๓) บทบาทการตรวจสอบฝ่ายบริหารในสภาผู้แทนราษฎรจะต้องว่าตามหลักกฎหมาย
ไม่นอกกรอบ ต้องมีศีล คือ การปฏิบัติตามหลักกฎ ข้อบังคับ มีสมาธิ คือ ต้องมีความแน่วแน่ตั้งมั่นใน
สิ่งที่กำลังทำ แม้จะถูกคุกคามด้วยเหตุต่าง ๆ ก็ไม่ย่อท้อ และใช้ปัญญา คือ การรู้แจ้งเห็นจริงในสิ่งที่
พบเจอ โดยต้องให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ทั้งฝ่ายรัฐบาล และฝ่ายค้าน จะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วย
ความเมตตา เอื้อเฟื้อต่อกัน^{๒๑๑}

๑๔) บทบาทการทำหน้าที่ตรวจสอบฝ่ายบริหารในสภาผู้แทนราษฎรเป็นหน้าที่ของ
หน่วยงานที่ทำหน้าที่ตัวแทนประชาชนที่จะเฝ้าดูในทุกกิจกรรมที่รัฐบาลทำ และจัดให้มีการพูดคุยกัน
โดยที่รัฐสภาจะต้องเป็นทั้งสายตาของประชาชน เป็นกระบอกเสียงให้ประชาชน เพื่อสะท้อนเจตจำนง
ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และเพื่อเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล^{๒๑๒}

๑๕) บทบาทการทำหน้าที่ตรวจสอบฝ่ายบริหารในสภาผู้แทนราษฎรต้องตรึงตรองด้วย
ปัญญาอย่างระมัดระวัง โดยไม่กระทบสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ปฏิบัติตามหลักกฎหมายอย่างเคร่งครัด
โดยมีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม^{๒๑๓}

๑๖) การตรวจสอบฝ่ายบริหารที่กระทำผ่านคณะกรรมการของรัฐสภา องค์กรอิสระ
การตั้งกระทู้ถามและอภิปราย จะต้องไตร่ตรอง ทดสอบ ทดลอง พินิจพิจารณาถึงปัญหาต่าง ๆ
เพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้^{๒๑๔}

๑๗) การตรวจสอบฝ่ายบริหารเป็นการถ่วงดุลอำนาจ เช่น การตรวจสอบนโยบาย การ
ตรวจสอบงบประมาณรายจ่ายของหน่วยงานภาครัฐ เป็นต้น ต้องใช้ช่องทางตรวจสอบหลายทาง ด้วย
ความเป็นกลางและยุติธรรม ตามหลักนิติธรรม^{๒๑๕}

๑๘) ในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องมีความเมตตาเป็นที่ตั้ง เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ใน
การตรวจสอบฝ่ายบริหาร ก็จะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักกฎหมาย และไม่ใส่ร้ายป้ายสีผู้อื่นให้
เดือดร้อนเพื่อให้ตนเองพ้นผิด ต้องวางตนเป็นกลาง มีความหนักแน่นตามกฎหมายแห่งกรรม คือ ทำเช่นไร
จักได้รับผลเช่นนั้น^{๒๑๖}

^{๒๑๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๑๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๒๑๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๒๑๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๑๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๑๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๒๑๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓.

สรุปได้ว่า การปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร ตามหลักสรีลสิกขา คือ จะเป็นไปด้วยความถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมาย มีสมาธิจิตใจมุ่งมั่นที่จะทำเพื่อเป็นการถ่วงดุลอำนาจ ใช้ปัญญา คือ ต้องกระทำด้วยความซื่อสัตย์เพื่อให้เกิดความโปร่งใสชอบธรรมจนบรรลุผลสำเร็จ สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๑๓ แสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร

ตารางที่ ๔.๒๐ สรุปบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การตรวจสอบฝ่ายบริหารจะต้องมีความถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมาย	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗
๒	การตรวจสอบฝ่ายบริหารเป็นการถ่วงดุลอำนาจ	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗
๓	การตรวจสอบฝ่ายบริหารต้องกระทำด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗
๔	การตรวจสอบฝ่ายบริหารต้องมีสมาธิ จิตใจมุ่งมั่น	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗

๓. ด้านการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ

หลักไตรสิกขาเป็นการฝึกหัดอบรมที่เป็นขั้นตอนสืบเนื่อง เริ่มจากรูปธรรมไปสู่นามธรรม เป็นการพัฒนามนุษย์ทั้งกาย วาจา ความคิด จิตใจ อารมณ์ สติ ปัญญา การฝึกหัดอบรมตามหลักไตรสิกขามีลักษณะเป็นบูรณาการ และปจยยาการที่ว่าบูรณาการนั้นเพราะทุกองค์ประกอบอันมีศีล สมาธิ ปัญญา ตามลำดับดังนี้

๑) ศีล คือ ความประพฤติดีทั้งกาย และวาจา ความเป็นปกติทั้งกาย วาจา เป็นเรื่องของการฝึกในด้านพฤติกรรม โดยเฉพาะพฤติกรรมที่เคยชิน เครื่องมือที่ใช้ในการฝึกศีลก็คือวินัย วินัยเป็นจุดเริ่มต้นในกระบวนการศึกษาและการพัฒนามนุษย์เพราะว่าวินัยเป็นตัวจัดเตรียมชีวิตให้อยู่ในสภาพที่เอื้อต่อการพัฒนา โดยจัดระเบียบความเป็นอยู่การดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคมให้เหมาะกับการพัฒนาและเอื้อโอกาสในการที่จะพัฒนา เมื่อฝึกได้ผลจากคนมีพฤติกรรมเคยชินที่ดีตามวินัยนั้นแล้วก็เกิดเป็นศีล ดังนั้นโดยสรุป วินัยจะมาเป็นรูปของการฝึกพฤติกรรมเคยชินที่ดี และการจัดสภาพแวดล้อมที่จะป้องกันไม่ให้มีพฤติกรรมที่ไม่ดีแต่เอื้อต่อการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

๒) สมาธิ คือ ความตั้งมั่นของจิต หรือภาวะที่จิตแน่วแน่ต่อสิ่งที่กำหนดไม่ฟุ้งซ่านหายไป จิตตั้งมั่นในลักษณะที่พร้อมที่จะปฏิบัติงาน การฝึกอบรมสมาธิเป็นเรื่องของการฝึกในด้านจิต หรือระดับจิตใจ ได้แก่การพัฒนาคุณสมบัติด้านต่าง ๆ ของจิต ทั้งในด้านคุณธรรม เช่น ความเมตตา กรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในด้านความสามารถของจิต เช่น ความอึดใจ ความรวดเร็ว เบิกบานใจความสดชื่นผ่องใส ความรู้สึกพอใจ

๓) ปัญญา คือ ความรอบรู้ รู้ทั่วเข้าใจ ลึกซึ้งการนำองค์ประกอบด้านปัญญามาเป็นแนวทางในการเสริมสร้างวินัยในตนเองนั้น ผู้วิจัยนำมาใช้ในการคิด โดยเชื่อว่าความคิดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการเสริมสร้างวินัยในตนเอง การที่บุคคลจะมีวินัยในตนเองนั้นจะต้องมีความรู้ชัดถึงประโยชน์คุณค่าและความสำคัญของการมีวินัยที่ดีเห็นวาวินัยเป็นสิ่งที่ทำให้ชีวิตเจริญก้าวหน้า ดังนั้น การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในตนเอง จะต้องคำนึงถึงการให้ผู้เข้ารับการฝึกได้มีโอกาสคิดพิจารณา จนเกิดความรู้อยู่ในสิ่งที่ตนเองฝึก นอกจากนั้นเมื่อผู้เข้ารับการฝึกมองเห็นประโยชน์คุณค่าและความสำคัญของการฝึกแล้ว ยังก่อให้เกิดผลโดยอัตโนมัติต่อด้านจิตใจและด้านพฤติกรรมให้ทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

๑) บทบาทการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติในสภาผู้แทนราษฎร จะต้องมีความยุติธรรม ตั้งอยู่ในศีลธรรมอันดีตามหลักศีลสิกขา คือ จะต้องทำพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความรู้ความเข้าใจ อธิบายง่าย ๆ คือ รู้ เข้าใจ แล้วต้องลงมือทำ^{๒๑๗}

^{๒๑๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๓.

๒) กระบวนการพิจารณาร่างกฎหมาย ควรให้ภาคประชาชนได้มีส่วนร่วม โดยใช้ปัญหาพิจารณาร่วมกัน เพื่อบัญญัติกฎหมายที่ช่วยเหลือให้ประชาชนในสังคมแก้ไขปัญหาลดพ้นจากความทุกข์ด้วยทางที่นำไปสู่ความดับทุกข์ทั้งสิ้นที่เรียกว่าอริยมรรค เป็นทางดำเนินชีวิตอันประเสริฐหรือทางสายกลาง ซึ่งเป็นแนวทางดำเนินอันประเสริฐของชีวิตหรือกาย วาจา ใจ เพื่อความหลุดพ้นจากทุกข์^{๒๑๘}

๓) การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติในสภาผู้แทนราษฎร จะต้องใช้ปัญญา วิเคราะห์หาเหตุและผล เพื่อบัญญัติกฎหมายเพื่อนำมาใช้แก้ไขปัญหาของประชาชน และจะต้องเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยกฎหมายนั้นจะต้องนำมาใช้ได้จริง และสามารถที่จะแก้ไขได้ตามเหตุปัจจัยที่เหมาะสม^{๒๑๙}

๔) ปัญญาเป็นเครื่องชี้้นำในการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ จะต้องวิเคราะห์หองคประกอบต่าง ๆ อันเป็นปัจจัยเกี่ยวเนื่องที่มีผลต่อชีวิตของมนุษย์ เพราะกฎหมายเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดความสงบของการอยู่ร่วมกันของคนหมู่มาก ซึ่งจะต้องมีกฎเกณฑ์ให้ปฏิบัติตาม กฎหมายที่ดีต้องมีความยุติธรรม เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และไม่กระทบสิทธิเสรีภาพของความเป็นมนุษย์^{๒๒๐}

๕) การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติต้องยึดมั่นในกฎเกณฑ์ และคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก การตรากฎหมายมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหา มิใช่เพิ่มปัญหา ต้องนำมาใช้เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ไม่กระทำเพื่อเอื้อผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง กฎหมายที่ดีต้องมีความเที่ยงตรง ยุติธรรม ไม่ลำเอียง^{๒๒๑}

๖) การบัญญัติกฎหมายมีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาใช้แก้ไขปัญหา กรณีเกิดปัญหาที่ตัวบทกฎหมายเดิมไม่สามารถนำมาใช้บังคับได้ จำเป็นที่จะต้องมีการร่างกฎหมายหรือแก้ไขกฎหมายให้นำมาใช้ได้จริง แสดงให้เห็นถึงความมีเมตตาต่อผู้ที่เดือดร้อนจากปัญหา และจะต้องได้รับการแก้ไขได้รับความช่วยเหลือ อย่างเป็นธรรมตามสิทธิ์โดยชอบธรรมของบุคคล^{๒๒๒}

๗) การบัญญัติกฎหมายเพื่อนำกฎหมายมาใช้ ตัวบทกฎหมายต้องมีความเที่ยงธรรม ไม่ตีความเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเอง จะต้องนำไปใช้แก้ไขปัญหาของประชาชนได้จริง ๆ และสามารถปรับแก้ไขได้ตามเหตุปัจจัย^{๒๒๓}

^{๒๑๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๒๑๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๒๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๒๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๒๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๒๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓.

๘) การเสนอร่างพระราชบัญญัติ ร่างกฎหมาย หรือเสนอแก้ไขกฎหมาย เป็นการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ผู้ปฏิบัติหน้าที่จะต้องมีความซื่อสัตย์ กระทำหน้าที่ด้วยความสุจริต กฎหมายเป็นข้อบังคับที่จะนำมาใช้กับชนหมู่มาก จะต้องมีความยุติธรรม ตรงไปตรงมา และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม สามารถที่จะแก้ไขปรับปรุงได้^{๒๒๔}

๙) การบัญญัติกฎหมายใด ๆ ต้องมีความเมตตาสงสาร เห็นอกเห็นใจ และเข้าใจในความทุกข์ยากของประชาชนเป็นที่ตั้ง ทำอย่างไรให้มีหนทางแก้ไขปัญหา ต้องหาวิธีแก้ไขให้ทันทั่วทั้ง การบัญญัติกฎหมายต่าง ๆ ให้มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน การบังคับใช้กฎหมายสามารถนำไปใช้ได้กับทุกคนโดยไม่แบ่งชนชั้นอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่ลำเอียง^{๒๒๕}

๑๐) หลักกฎหมายเป็นเรื่องของกฎเกณฑ์ข้อบังคับที่นำมาใช้กับคนหมู่มาก สีสลิกขาเป็นกฎแห่งกรรมที่มีความยุติธรรมกับทุกคน เพราะกระทำอย่างไรย่อมได้ผลเช่นนั้น ในทางพระพุทธศาสนาถือว่า กรรมเป็นเครื่องจำแนกสัตว์ ให้เคารพความไม่เท่าเทียมกัน โดยใช้ศีลในการเป็นเกณฑ์ กล่าวคือ เพศชาย หรือ เพศหญิง ก็สามารถที่จะทำหน้าที่ได้เท่าเทียมเสมอกัน^{๒๒๖}

๑๑) ผู้หญิงรุ่นใหม่ต้องตระหนักถึงปัญหาครอบครัว หรือปัญหาที่เพื่อนมนุษย์ต้องเผชิญมากกว่าการคำนึงถึงความสวยงามเพียงอย่างเดียว ผู้หญิงในปี ๒๐๒๐ คงต้องแสดงศักยภาพในการมีส่วนร่วม ควรมีส่วนร่วมสนับสนุนให้แก้ไขกฎหมาย ร่วมรับหลักการร่าง พระราชบัญญัติ ต่าง ๆ รวมทั้งการเข้าไปเป็นคณะกรรมการร่าง พระราชบัญญัติประชามติ ด้วย^{๒๒๗}

๑๒) บทบาทการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติในสภาผู้แทนราษฎร คุณสมบัติแรกที่ผู้แทนราษฎรพึงมี คือ ความซื่อสัตย์ ไม่ว่าจะเป็เพศชายหรือเพศหญิง เพราะความซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น จะทำให้ผลที่ออกมาดีและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจะต้องยึดหลักนิติธรรม เพื่อความเป็นโปรงใสเป็นธรรม^{๒๒๘}

๑๓) เนื่องจากความเหลื่อมล้ำในสังคมและระดับชนชั้นในสังคมมีหลายระดับ บทบาทการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติในสภาผู้แทนราษฎรจะต้องประกอบด้วยความเมตตา ให้ความเสมอภาคเท่าเทียมกัน มองให้เห็นถึงสาเหตุของปัญหาด้วยปัญญา ความรู้ความสามารถจะต้องศึกษาทำความเข้าใจ และหาวิธีแก้ไขด้วยข้อกฎหมายที่ยุติธรรม^{๒๒๙}

^{๒๒๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๒๒๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๒๒๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๒๒๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๒๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๒๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

๑๔) บทบาทการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติในสภาผู้แทนราษฎร ว่าด้วยการบัญญัติกฎหมายใด ๆ ขนชั้นใดออกกฎหมาย เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มตน การบัญญัติกฎหมายที่ดีจะต้องมีความเที่ยงตรง ยุติธรรม มีประโยชน์ต่อส่วนรวม สำหรับผู้ที่นำไปบังคับใช้ หรือ ถูกบังคับใช้ จะต้องคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ และความยุติธรรมของประชาชนด้วยความเมตตาารักใคร่ เพื่อช่วยเหลือแก้ไขปัญหาได้จริง ๆ โดยไม่มีผลประโยชน์อื่นใดแอบแฝง^{๒๓๐}

๑๕) บทบาทการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติในสภาผู้แทนราษฎรต้องตรึงตรองด้วยปัญญาอย่างปราศจากผู้รู้แจ้ง มุ่งประโยชน์สุขของประชาชนเพื่อส่วนรวม เนื่องด้วยผู้ที่เสนอร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ ล้วนเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องนั้น ๆ อย่างถ่องแท้ ฉะนั้นจะต้องใช้ความรู้ความสามารถที่มีให้เป็นประโยชน์สูงสุด และควบคุมกำกับคุณธรรม และควรส่งเสริมให้สตรีได้มีบทบาทภายใต้การแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการ หรืออนุกรรมการก็ได้^{๒๓๑}

๑๖) การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติในสภาผู้แทนราษฎรจะต้องไตร่ตรอง ทดสอบ ทดลอง พินิจพิจารณาถึงปัญหาต่าง ๆ เพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และทำการทดสอบทดลองสามารถให้ผลได้จริง เพราะจะต้องนำไปบังคับใช้กับคนหมู่มาก เพื่อก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม ดังนั้นกฎหมายจึงเป็นเครื่องมือที่ต้องมีความซื่อตรง เที่ยงธรรม^{๒๓๒}

๑๗) การเสนอร่างพระราชบัญญัติ การตรากฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย ต้องอยู่ภายใต้อำนาจของผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และจะต้องประกอบไปด้วยคุณธรรม เช่น การใช้สติปัญญาตรวจหาเหตุผล และตรวจสอบข้อบกพร่อง ก่อนที่จะเสนอร่างกฎหมายเพื่อนำมาบังคับใช้กับคนส่วนใหญ่

๑๘) การเป็นตัวแทนของประชาชน อาสาเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ซึ่งมีหน้าที่ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ การบัญญัติกฎหมายต่าง ๆ รวมทั้งการผลักดันเพื่อให้เกิดการตรากฎหมายเพื่อนำไปใช้แก้ไขปัญหาของประชาชน ต้องมีความกรุณาหวังให้ปัญหาของประชาชนได้รับการแก้ไข ตัวบทกฎหมายต้องมีความยุติธรรม เที่ยงตรงดุจดาวซึ่ง และไม่นำกฎหมายมาเป็นเครื่องมือเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง^{๒๓๓}

สรุปได้ว่า บทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ตามหลักไตรสิกขา สีสสิกขาเป็นหลักกฎหมายที่เที่ยงธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา สำหรับกฎหมายทางโลกจะต้องแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างแท้จริง มีความยุติธรรม เที่ยงธรรม เป็น

^{๒๓๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๒๓๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๓๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๓๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓.

กลาง กฎหมายที่ดีจะต้องลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้ กฎหมายที่นำมาบังคับใช้จะต้องไม่กระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชน จะต้องไตร่ตรอง ทดสอบ ทดลอง พิสูจน์พิจารณาถึงปัญหาต่าง ๆ เพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๑๔ แสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ

ตารางที่ ๔.๒๑ สรุปบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล **ด้านการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ**

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การมีส่วนร่วมสนับสนุนให้แก้ไขกฎหมาย	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๒	การมีส่วนร่วมรับหลักการร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗
๓	ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการร่างพระราชบัญญัติ	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗
๔	ไตร่ตรอง ทดสอบ ทดลอง พินิจพิจารณาถึงปัญหาต่าง ๆ เพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗
๕	การมีส่วนร่วมในการทำประชาคมติ	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗

๔. ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้

หลักไตรสิกขาเป็นการฝึกหัดอบรมที่เป็นขั้นตอนสืบเนื่อง เริ่มจากรูปธรรมไปสู่นามธรรม เป็นการพัฒนามนุษย์ทั้งกาย วาจา ความคิด จิตใจ อารมณ์ สติ ปัญญา การฝึกหัดอบรมตามหลักไตรสิกขามีลักษณะเป็นบูรณาการ และปัจเจกการที่วามบูรณาการนั้นเพราะทุกองค์ประกอบอันมีศีล สมาธิ ปัญญา ตามลำดับดังนี้

๑) ศีล คือ ความประพฤติดีทางกาย และวาจา ความเป็นปกติทางกาย วาจา เป็นเรื่องของการฝึกในด้านพฤติกรรม โดยเฉพาะพฤติกรรมที่เคยชิน เครื่องมือที่ใช้ในการฝึกศีลก็คือวินัย วินัยเป็นจุดเริ่มต้นในกระบวนการศึกษาและการพัฒนามนุษย์เพราะว่าวินัยเป็นตัวจัดเตรียมชีวิตให้อยู่ในสภาพที่เอื้อต่อการพัฒนา โดยจัดระเบียบความเป็นอยู่การดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคมให้เหมาะสมกับการพัฒนาและเอื้อโอกาสในการที่จะพัฒนา เมื่อฝึกได้ผลจากคนมีพฤติกรรมเคยชินที่ดีตามวินัยนั้นแล้วก็เกิดเป็นศีล ดังนั้นโดยสรุป วินัยจะมาในรูปของการฝึกพฤติกรรมเคยชินที่ดี และการจัดสภาพแวดล้อมที่จะป้องกันไม่ให้มีพฤติกรรมที่ไม่ดีแต่เอื้อต่อการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

๒) สมาธิ คือ ความตั้งมั่นของจิต หรือภาวะที่จิตแน่วแนต่อสิ่งที่กำหนดไม่ฟุ้งซ่านหายไป จิตตั้งมั่นในลักษณะที่พร้อมที่จะปฏิบัติงาน การฝึกอบรมสมาธิเป็นเรื่องของการฝึกในด้านจิต หรือระดับจิตใจ ไต่แกการพัฒนาคุณสมบัติด้านต่าง ๆ ของจิต ทั้งในด้านคุณธรรม เช่น ความเมตตา กรุณา

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในด้านความสามารถของจิต เช่น ความอึดใจ ความราเริง เบิกบานใจความสดชื่นผ่องใส ความรู้สึกพอใจ

๓) ปัญญา คือ ความรอบรู้ รู้ทั่วเข้าใจ ลึกซึ้งการนำองค์ประกอบด้านปัญญามาเป็นแนวทางในการเสริมสร้างวินัยในตนเองนั้น ผู้วิจัยนำมาใช้ในการคิด โดยเชื่อว่าการคิดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการเสริมสร้างวินัยในตนเอง การที่บุคคลจะมีวินัยในตนเองนั้นจะต้องมีความรู้สึกถึงประโยชน์คุณค่าและความสำคัญของการมีวินัยที่ดีเห็นวาวินัยเป็นสิ่งที่ทำให้ชีวิตเจริญก้าวหน้า ดังนั้น การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในตนเอง จะต้องคำนึงถึงการให้ผู้เข้ารับการฝึกได้มีโอกาสคิดพิจารณา จนเกิดความรู้สึกในสิ่งที่ตนเองฝึก นอกจากนั้นเมื่อผู้เข้ารับการฝึกมองเห็นประโยชน์คุณค่าและความสำคัญของการฝึกแล้ว ยังก่อให้เกิดผลโดยอัตโนมัติต่อด้านจิตใจและด้านพฤติกรรมให้ทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จากการสัมภาษณ์ พบดังนี้

๑) การเป็นหูเป็นตาให้รัฐสภาด้วยการพัฒนามนุษย์เพื่อจัดระเบียบความเปนอนุการดำเนินชีวิตและการอยู่รวมกันในสังคมให้เหมาะกับการพัฒนาและเอื้อโอกาสในการที่จะพัฒนาคนให้มีพฤติกรรมที่ดีตามวินัยนั้นแล้วก็เกิดเป็นศีล คือผู้ประพฤติดีทั้งกาย วาจา สำหรับสมาธิ ก็คือจิตใจที่มุ่งมั่นที่จะทำหน้าที่ให้สำเร็จโดยไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคใด ๆ ^{๒๓๔}

๒) ความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ของผู้แทนราษฎรตามหลักไตรสิกขา นับเป็นหลักธรรมที่เหมาะสมสำหรับผู้นำ ซึ่งจะต้องเป็นตัวแทนของประชาชนเพื่อทำหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร โดยที่ผู้แทนราษฎรต้องมีความเมตตากรุณา มีความอดทน อดกลั้น มีความรู้ความสามารถ และจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรม ประกอบด้วยผู้ปฏิบัติตามหลักศีลสิกขา มีสมาธิในการปฏิบัติหน้าที่จนสำเร็จอย่างแท้จริง ^{๒๓๕}

๓) ความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ของผู้แทนราษฎรควรเปิดเผยข้อมูลด้วยการเผยแพร่กิจการรัฐสภาต่อสาธารณะโดยมีการกลั่นกรองเพื่อป้องกันความผิดพลาด ที่อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายได้ การกลั่นกรองจะต้องใช้สติปัญญา และมีสมาธิ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ ^{๒๓๖}

๔) ความโปร่งใสในการเปิดเผยกิจการของรัฐสภา ต้องเกิดจากการหมุนเวียนของข้อมูลแบบสองทิศทางระหว่างรัฐกับประชาชน โดยรัฐกำหนดภารกิจรัฐเพื่อสื่อสารไปยังประชาชน ซึ่งภารกิจดังกล่าวหากมีผลกระทบในภาคประชาชน จะส่งผลให้เกิดการร้องเรียกจากภาคประชาชนไป

^{๒๓๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๒๓๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๒๓๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

ยังภาครัฐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีสมาธิจดจ่อต่อการเผยแพร่ข้อมูลของรัฐบาลให้เกิดความเป็นธรรมโปร่งใส^{๒๓๗}

๕) ความโปร่งใสในการเปิดเผยกิจการของรัฐบาลและการเข้าถึงได้ โดยปกติรัฐบาลก็จะมี การประชาสัมพันธ์ผ่านสำนักงานโฆษกของรัฐบาลเป็นปกติอยู่แล้ว ข้อมูลที่จะต้องเปิดเผยก็ต้องมีการ กลั่นกรองอย่างรอบคอบ ซึ่งจะต้องไม่อยู่ใต้อำนาจของผู้อื่น และควรยึดมั่นในอุดมการณ์ ประชาธิปไตย^{๒๓๘}

๖) การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงรัฐบาลเป็นการแสดงถึงความโปร่งใส โดยการผ่าน สื่อต่าง ๆ เช่น โฆษกรัฐบาลออกมาชี้แจงข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน ไม่ปกปิดหรือ บิดเบือนความจริง และยอมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งในปัจจุบันนี้สื่อมีความทันสมัยมาก และสิ่งสำคัญอย่างยิ่งคือ ความเป็นกลางของสื่อ จะต้องมีความเที่ยงตรง และประชาชนสามารถเข้าถึง ได้ง่ายขึ้น เข้าถึงได้มากขึ้น^{๒๓๙}

๗) ความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ของผู้แทนราษฎร ปัจจุบันนี้รัฐสภาสามารถเผยแพร่การ ดำเนินงานของรัฐสภาผ่านระบบสื่อสารเทคโนโลยีที่ทันสมัย อาทิ ระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นการ ติดต่อสื่อสารแบบสองทาง โดยผ่านโทรศัพท์มือถือ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ สามารถเข้าถึงประชาชนได้ ง่าย สะดวก รวดเร็ว เนื่องจากมีสื่อหลายประเภท บางสำนักก็ต้องการขายข่าวจนเกินจริง บางสำนักก็ ต้องการนำเสนอข่าวเพื่อกลบเกลื่อนบางเรื่องราว ดังนั้นประชาชนจะต้องวินิจฉัยรับรู้ข่าวสารด้วยการ ใช้ปัญญาวิเคราะห์อย่างแยบคาย เลือกเสพข่าวเฉพาะสำนักข่าวที่มีความน่าเชื่อถือไม่บิดเบือน ข้อมูล^{๒๔๐}

๘) ความโปร่งใสและการเข้าถึงได้จะต้องกระทำอย่างถูกต้องเป็นธรรม มีความยุติธรรมทั้ง ฝ่ายตัวแทนและประชาชน ด้วยความเป็นกลาง ตรงไปตรงมา วางเฉยเป็นกลางไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่าย หนึ่งจนเกิดความเหลื่อมล้ำ สร้างความแตกแยกทางความคิดจนสังคมเดือดร้อน ออกมาเรียกร้องหา ความยุติธรรมที่ไม่เคยมีอยู่จริงจากกลุ่มผลประโยชน์^{๒๔๑}

๙) ความโปร่งใสและการเข้าถึงได้จะต้องมีโฆษกรัฐบาลออกมาชี้แจงข่าวสารต่าง ๆ โดยมี ข้อมูลถูกต้องชัดเจน ไม่ปกปิดหรือบิดเบือนความจริง และยอมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน สามารถชี้แจงเหตุผล ตอบคำถามได้อย่างชัดเจน ตรงไปตรงมา^{๒๔๒}

^{๒๓๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๓๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๓๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๔๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๒๔๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๒๔๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

๑๐) การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงรัฐสภาได้นั้น เพื่อให้ประชาชนได้ทราบปัญหาและหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ตามหลักของการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นการเปิดรับฟังปัญหาที่มาจากเหตุโดยตรง การให้ความสำคัญแก่ประชาชน พระพุทธเจ้าทรงกล่าวถึงความเท่าเทียมกัน โดยยกย่องให้ความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน ในทางพระพุทธศาสนาผู้แทนต้องมีศีลเป็นเบื้องต้น มีปัญญาเป็นเป้าหมาย ฉะนั้น ลดความเหลื่อมล้ำระหว่างชนชั้น ให้เคารพกันในความเป็นมนุษย์ ปัจจุบันการเข้าถึงทำได้ง่ายกว่าในอดีต เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ทันสมัย ดังนั้นการเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ จะต้องมีการถ่วงดุลอย่างละเอียดรอบคอบด้วยสติปัญญา ได้แก่ สุตมยปญญา หมายถึง ปญญาเกิดจากการฟัง จินตามยปญญา หมายถึง ปญญาเกิดจากการคิด และภาวนามยปญญา หมายถึง ปญญาเกิดจากการลงมือทำ^{๒๔๓}

๑๑) ได้เปิดช่องทางในการเรียกร้องโอกาส การแจ้งปัญหาผ่านช่องทางสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งมีเฟสบุ๊ก อินสตาแกรม เพื่อรับข้อร้องเรียนต่าง ๆ ของประชาชน และเป็นการประชาสัมพันธ์ผลงานต่าง ๆ ของคณะรัฐบาล การเข้าร่วมประชุมในสภาผู้แทนราษฎร^{๒๔๔}

๑๒) การปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล เพราะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องเป็นหูเป็นตาให้กับรัฐสภา โดยต้องคำนึงถึงความมั่นคงเป็นอันดับแรก และการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงรัฐสภาได้นั้น สามารถทำได้โดยผ่านระบบสื่อสารเทคโนโลยีที่ทันสมัย อาทิ ระบบอินเทอร์เน็ต ในปัจจุบันนี้มีหลากหลายช่องทางที่รัฐสภาเลือกใช้ และจะต้องมีการถ่วงดุลข้อมูลให้รอบคอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม^{๒๔๕}

๑๓) การเข้าถึงได้เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภากับประชาชนต้องอาศัยสื่อมวลชน ฉะนั้นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีปฏิภาณไหวพริบในการตอบข้อซักถามตามความเป็นจริงและเกิดประโยชน์ในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง จึงต้องมีความอดทน อดกลั้น ต่อการขู่ข่มในทุกสถานการณ์^{๒๔๖}

๑๔) ในปัจจุบันนี้เทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว มีการแข่งขันทางไซเบอร์สูง การเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกรวดเร็วฉับไวทันเหตุการณ์ ขึ้นอยู่กับระดับสติปัญญาของผู้รับข่าวสารว่าจะเชื่อมั่นในสิ่งใด และเลือกปฏิบัติอย่างไร ซึ่งในภาวะการณ์การแข่งขันที่สูงเช่นนี้ก็ถือเป็นโอกาสดีที่รัฐสภาจะได้นำเสนอผลงานต่าง ๆ ผ่านสื่อที่ทันสมัยและเข้าถึงประชาชนได้สะดวกรวดเร็วขึ้น^{๒๔๗}

^{๒๔๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๒๔๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๔๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๔๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๒๔๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

๑๕) การช่วยเหลือแก้ไขให้ประชาชนพ้นทุกข์จากปัญหาได้นั้น จะต้องทราบถึงสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา ต้องแน่ใจว่าประชาชนไม่ถูกใช้ให้เป็นเครื่องมือทางการเมืองของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือกรณีการนำปัญหาของประชาชนมาเป็นข้ออ้างเพื่อเสนอนโยบายงบประมาณแผ่นดิน แต่ปัญหาที่แท้จริงของประชาชนไม่ได้รับการแก้ไข เพราะประโยชน์ที่เกิดขึ้นไม่ทั่วถึง เกิดขึ้นเฉพาะกลุ่มผลประโยชน์เท่านั้น กรณีดังกล่าวนี้ควรได้รับการแก้ไขเพื่อให้เกิดความโปร่งใสเป็นธรรม^{๒๔๘}

๑๖) ถ้าผู้แทนราษฎรมีความประพฤติดีทางกาย และวาจา ความเป็นปกติทางกาย วาจา ในदानพฤติกรรม มีความโปร่งใส ย่อมเอื้อต่อการพัฒนา และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงรัฐสภาได้ โดยฝ่ายช่องทางต่าง ๆ การแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อออนไลน์^{๒๔๙}

๑๗) การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงรัฐสภาเป็นการแสดงถึงความโปร่งใส โดยการผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โฆษกรัฐบาลออกมายืนยันข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน ไม่ปกปิดหรือบิดเบือนความจริง และยอมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ผ่านเครื่องมือที่ทันสมัย เช่น เว็บไซต์ โทรศัพท์มือถือ ทวี วีดีโอ เป็นต้น^{๒๕๐}

๑๘) ความโปร่งใสและการเข้าถึงได้สำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีความพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาด้วยความซื่อสัตย์ มุ่งแก้ไขปัญหาของประชาชนอย่างแท้จริง ต้องมีปัญญา มีปฏิภาณไหวพริบในการตอบข้อคำถามจากสื่อ^{๒๕๑}

สรุปได้ว่า บทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องตอบข้อซักถามจากสื่อมวลชน โดยผ่านช่องทางการเผยแพร่ที่ทันสมัยมากขึ้น เช่น เว็บไซต์ โทรศัพท์มือถือ ทวี วีดีโอ เป็นต้น ทั้งนี้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีการพัฒนาทางกาย วาจา และความคิด จะต้องมีความไม่ฟุ้งซ่าน ประกอบด้วยความเมตตา กรุณา จะต้องมีความไหวพริบในการตอบข้อซักถามเพื่อให้เกิดความโปร่งใสน่าเชื่อถือ สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

^{๒๔๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๔๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๕๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๒๕๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๑๕ แสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้

ตารางที่ ๔.๒๒ สรุปบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การเผยแพร่กิจการรัฐสภาต่อสาธารณะจะต้องคำนึงถึงความมั่นคง	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๒	การเปิดเผยกิจการของรัฐสภาจะกระทำผ่านสื่อ เช่น อินเทอร์เน็ต เป็นต้น	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๓	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีปฏิภาณไหวพริบในการตอบข้อซักถามเพื่อให้เกิดความโปร่งใสน่าเชื่อถือ	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๔	รัฐสภาได้อำนวยความสะดวกให้กับสื่อหรือนักข่าวให้สามารถรายงานความเคลื่อนไหวกิจการของรัฐสภา	๑๔	๑,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗
๕	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถควบคุมอารมณ์ต่อการยั่วยุได้ มีจิตใจที่แน่วแน่	๘	๓,๕,๖,๙,๑๐,๑๒,๑๓,๑๔
๖	มีการกลั่นกรองข้อมูลที่เผยแพร่ไปสู่สาธารณะชนอย่างรอบคอบ	๘	๓,๔,๖,๑๐,๑๑,๑๓,๑๔,๑๕

๕. ด้านความสำนึกรับผิดชอบ

หลักไตรสิกขาเป็นการฝึกหัดอบรมที่เป็นขั้นตอนสืบเนื่อง เริ่มจากรูปธรรมไปสู่นามธรรม เป็นการพัฒนามนุษย์ทั้งกาย วาจา ความคิด จิตใจ อารมณ์ สติ ปัญญา การฝึกหัดอบรมตามหลักไตรสิกขามีลักษณะเป็นบูรณาการ และปจยาก็ว่าบูรณาการนั้นเพราะทุกองค์ประกอบอันมีศีล สมาธิ ปัญญา ตามลำดับดังนี้

๑) ศีล คือ ความประพฤติดีทั้งกาย และวาจา ความเป็นปกติทั้งกาย วาจา เป็นเรื่องของการฝึกในด้านพฤติกรรม โดยเฉพาะพฤติกรรมที่เคยชิน เครื่องมือที่ใช้ในการฝึกศีลก็คือวินัย วินัยเป็นจุดเริ่มต้นในกระบวนการศึกษาและการพัฒนามนุษย์เพราะวินัยเป็นตัวจัดเตรียมชีวิตให้อยู่ในสภาพที่เอื้อต่อการพัฒนา โดยจัดระเบียบความเป็นอยู่การดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคมให้เหมาะกับการพัฒนาและเอื้อโอกาสในการที่จะพัฒนา เมื่อฝึกได้ผลจากคนมีพฤติกรรมเคยชินที่ดีตามวินัยนั้นแล้วก็เกิดเป็นศีล ดังนั้นโดยสรุป วินัยจะมาเป็นรูปของการฝึกพฤติกรรมเคยชินที่ดี และการจัดสภาพแวดล้อมที่จะป้องกันไม่ให้มีพฤติกรรมที่ไม่ดีแต่เอื้อต่อการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

๒) สมาธิ คือ ความตั้งมั่นของจิต หรือภาวะที่จิตแน่วแน่ต่อสิ่งที่กำหนดไม่ฟุ้งซ่านหายไป จิตตั้งมั่นในลักษณะที่พร้อมที่จะปฏิบัติงาน การฝึกอบรมสมาธิเป็นเรื่องของการฝึกในด้านจิต หรือระดับจิตใจ ได้แก่ การพัฒนาคุณสมบัติด้านต่าง ๆ ของจิต ทั้งในด้านคุณธรรม เช่น ความเมตตา กรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในด้านความสามารถของจิต เช่น ความอึดใจ ความร่าเริง เบิกบาน ใจความสดชื่นผ่องใส ความรู้สึกพอใจ

๓) ปัญญา คือ ความรอบรู้ รู้ทั่วเข้าใจ ลึกซึ้งการนำองค์ประกอบด้านปัญญามาเป็นแนวทางในการเสริมสร้างวินัยในตนเองนั้น ผู้วิจัยนำมาใช้ในการคิด โดยเชื่อว่าความคิดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการเสริมสร้างวินัยในตนเอง การที่บุคคลจะมีวินัยในตนเองนั้นจะต้องมีความรู้ชัดถึงประโยชน์คุณค่าและความสำคัญของการมีวินัยที่ดีเห็นวาวินัยเป็นสิ่งที่ทำให้ชีวิตเจริญก้าวหน้า ดังนั้น การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในตนเอง จะต้องคำนึงถึงการให้ผู้เข้ารับการฝึกได้มีโอกาสคิดพิจารณา จนเกิดความรู้ชัดในสิ่งที่ตนเองฝึก นอกจากนั้นเมื่อผู้เข้ารับการฝึกมองเห็นประโยชน์คุณค่าและความสำคัญของการฝึกแล้ว ยังก่อให้เกิดผลโดยอัตโนมัติต่อด้านจิตใจและด้านพฤติกรรมให้ทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จากการสัมภาษณ์ พบดังนี้

๑) ความสำนึกรับผิดชอบของผู้แทนราษฎรต่อประชาชน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีความเมตตา กรุณา ให้ประชาชนมีความสุข มีอาชีพสร้างรายได้สามารถพึ่งพกตนเองได้ ความสำนึกรับผิดชอบของผู้แทนราษฎรต่อสังคม จะต้องสร้างสังคมที่สงบสุข ด้วยการพัฒนา

ทรัพยากรบุคคลให้มีคุณภาพ มีศีลธรรม ความสำนึกรับผิดชอบของผู้แทนราษฎรต่อองค์กร จะต้องทำเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม^{๒๕๒}

๒) ความสำนึกรับผิดชอบของผู้แทนราษฎรจะต้องตระหนักในบทบาทของตน มีความประพฤติดีทางกาย และวาจา ความรับผิดชอบต่อประชาชนจะต้องมีเมตตา กรุณา ช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชน โดยมุ่งหวังรับผิดชอบแก้ไขปัญหามาให้ประชาชนอย่างแท้จริง ตามนโยบายตอนหาเสียงก่อนเลือกตั้ง ความสำนึกรับผิดชอบของผู้แทนราษฎรต่อองค์กร จะต้องทุ่มเทความรู้ความสามารถทั้งร่างกาย ความคิด เพื่อพัฒนาประเทศให้มีความเจริญ^{๒๕๓}

๓) ความสำนึกรับผิดชอบของผู้แทนราษฎรในการตอบปัญหาของสื่อจะต้องมีความเป็นกลาง ยุติธรรม ไม่สร้างความแตกแยกทางความคิด ไม่กระทบสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม^{๒๕๔}

๔) ความรับผิดชอบต่อในการซักถามฝ่ายบริหาร จะต้องไม่เหตู มีผลด้วยความรู้แจ้งเห็นจริง ความรับผิดชอบต่อในการตอบข้อซักถามของกลุ่มผลประโยชน์และสื่อ จะต้องเป็นประโยชน์ต่อประชาชน มีความหนักแน่นชัดเจน ความรับผิดชอบต่อในการตอบข้อซักถามของประชาชน จะต้องเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน^{๒๕๕}

๕) ความรับผิดชอบต่อในการซักถามฝ่ายบริหาร จะต้องไม่เหตูผล มีความรอบรู้ในเรื่องที่ซักถาม ความรับผิดชอบต่อในการตอบข้อซักถามของกลุ่มผลประโยชน์และสื่อ จะต้องมีความมุ่งมั่น ไม่มีอารมณ์รุนแรง ความรับผิดชอบต่อในการตอบข้อซักถามของประชาชน จะต้องไม่เอื้อผลประโยชน์ของตนและพวกพ้อง ต้องเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม^{๒๕๖}

๖) ความรับผิดชอบต่อประชาชนต้องมุ่งมั่นเพื่อแก้ไขปัญหามาให้ประชาชนอย่างแท้จริงด้วยความเมตตา กรุณา มีความมุ่งมั่นที่จะทำหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งในสภาและนอกสภาจนสำเร็จจุลวง^{๒๕๗}

๗) ความสำนึกรับผิดชอบของผู้แทนราษฎรต่อประชาชน จะต้องตั้งมั่นอยู่บนความปรารถนาดีด้วยความเมตตากรุณา จะต้องเอื้อให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ของประชาชน โดย

^{๒๕๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๒๕๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๒๕๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๕๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๕๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๕๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓.

ไม่แบ่งชนชั้น มีความมุ่งมั่นอดทนแม้จะเจอกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ก็ไม่ย่อท้อ ฝ่าฟันอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ^{๒๕๘}

๘) ความรับผิดชอบในการซักถามฝ่ายบริหาร จะต้องมีความรอบรู้ในเรื่องที่ซักถาม และมีประโยชน์ต่อส่วนรวม ความรับผิดชอบในการตอบข้อซักถามของกลุ่มผลประโยชน์และสื่อ จะต้องควบคุมอารมณ์ได้ มีเหตุมีผล ชี้แจงข้อมูลด้วยความรู้แจ้งเห็นจริง ความรับผิดชอบในการตอบข้อซักถามของประชาชน จะต้องเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ประชาชนเข้าใจได้ง่าย มีเหตุผล^{๒๕๙}

๙) ความรับผิดชอบในการซักถามฝ่ายบริหาร ข้อมูลจะต้องชัดเจน โปร่งใส มีเหตุผล มีความรอบรู้ กิริยาจาอ่อนน้อม เคารพให้เกียรติผู้อาวุโส ความรับผิดชอบในการตอบข้อซักถามของกลุ่มผลประโยชน์และสื่อ ต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมาก่อน รู้จักควบคุมอารมณ์ได้ดี ไม่ใช่ความรู้สึกส่วนตัว ความรับผิดชอบในการตอบข้อซักถามของประชาชน จะต้องมีความเข้าใจง่าย สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง^{๒๖๐}

๑๐) ความสำนึกรับผิดชอบของผู้แทนราษฎรที่ควรจะปฏิบัติ คือ จะต้องมีความเป็นกลาง อันจะให้ดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญา ไม่เอนเอียงด้วยความรักและความชิงชัง ประกอบด้วยความเมตตาต่อประชาชน ใช้อำนาจให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม มุ่งมั่นแก้ไขปัญหาของประเทศชาติให้สำเร็จลุล่วง จะต้องใช้สติปัญญา ความรู้ความสามารถทำประโยชน์ต่อประชาชนด้วยคุณธรรมที่ดั่งงาม ในทางพระพุทธศาสนาจะต้องสำนึกในสมณสัญญา ต้องจำว่า ตนเองเป็นผู้แทนราษฎรตระหนักในบทบาทของตน และรับผิดชอบต่อประชาชน แก้ไขปัญหาให้ประชาชนเพื่อความสงบสุข^{๒๖๑}

๑๑) ความรับผิดชอบในหน้าที่ที่เป็นตัวแทนของประชาชน ปฏิบัติตามนโยบายของคณะรัฐมนตรี นโยบายของพรรคการเมือง งานนอกสภาจะเป็นผู้ประสานงานระหว่างประชาชน และหน่วยงานของรัฐบาลเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ การลงพื้นที่เยี่ยมเยียนและรับเรื่องร้องทุกข์ ซึ่งจะต้องมีความจริงใจที่จะทำหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอย่างเข้มแข็ง แม้จะเหนื่อยก็ต้องมุ่งมั่นอดทน งานในสภาทำหน้าที่เสนอญัตติ แปรญัตติ ตอบข้อซักถามจากฝ่ายต่าง ๆ รวมทั้งการมีส่วนร่วมในบทบาทอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายอีกด้วย^{๒๖๒}

๑๒) ความรับผิดชอบของสมาชิกรัฐสภาระหว่างสมาชิกรัฐสภากับสังคม องค์กร และปัจเจกบุคคล เช่น การซักถามฝ่ายบริหาร การตอบข้อซักถามของกลุ่มผลประโยชน์และสื่อ การตอบ

^{๒๕๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๒๕๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๒๖๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๒๖๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๒๖๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

ข้อซักถามของประชาชน จะต้องตั้งใจควบคุม รักษา คิดแก้ปัญหา และทำกิจต่าง ๆ ด้วยความรู้ความสามารถอย่างผู้รอบรู้ด้วยปัญญา มีคุณธรรมเป็นเครื่องควบคุมจิตใจและความประพฤติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ถูกต้อง^{๒๖๓}

๑๓) การอภิปราย การเสนอความคิดเห็น ความรับผิดชอบในการซักถามฝ่ายบริหาร จะต้องปฏิบัติอย่างผู้มีความรอบรู้ และเข้าใจ ด้วยกิริยาวาจที่อ่อนน้อม สุภาพ ความรับผิดชอบต่อกลุ่มผลประโยชน์และสื่อจะต้องมีสติในการตอบข้อซักถาม รู้จักควบคุมอารมณ์และความประพฤติทางกาย ความรับผิดชอบต่อประชาชนจะต้องประพฤติหน้าที่ด้วยคุณธรรม ประพฤติอยู่ในศีลธรรมอันดี ไม่ทุจริตคอร์ปชั่น มีความมุ่งมั่นช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด^{๒๖๔}

๑๔) การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน จะต้องเป็นที่พึงพาให้ประชาชนได้เข้ามาพบ นำปัญหามาพูดคุยกัน เพื่อที่จะหาแนวทางช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาให้สำเร็จลุล่วง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีความเอื้อเฟื้อ เมตตาหิยยื่นโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามาหาโดยไม่แบ่งชนชั้น โดยแบ่งตามความเร่งด่วนของปัญหา ความรู้ความสามารถที่จะนำมาใช้ในการทำงานก็อาศัยจากผู้รับผิดชอบตามหน้าที่ ซึ่งหน่วยงานของภาครัฐก็มีอยู่แล้ว และมีความตั้งใจมุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือจนประชาชนพึ่งพาตนเองได้ หรือมีที่ยืนในสังคมต่อไป^{๒๖๕}

๑๕) การช่วยเหลือแก้ไขให้ประชาชนพ้นทุกข์จากปัญหาได้นั้น จะต้องทราบถึงสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา ต้องแน่ใจว่าประชาชนไม่ถูกใช้ให้เป็นเครื่องมือทางการเมืองของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือกรณีการนำปัญหาของประชาชนมาเป็นข้ออ้างเพื่อเสนออนุมัติงบประมาณแผ่นดิน แต่ปัญหาที่แท้จริงของประชาชนไม่ได้รับการแก้ไข เพราะประโยชน์ที่เกิดขึ้นไม่ทั่วถึง เกิดขึ้นเฉพาะกลุ่มผลประโยชน์เท่านั้น กรณีดังกล่าวนี้ควรได้รับการแก้ไขเพื่อให้เกิดความโปร่งใสเป็นธรรม ฉะนั้นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีคุณธรรม^{๒๖๖}

๑๖) ความรับผิดชอบต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกรัฐสภากับประชาชน จะต้องมีความคุณธรรม คือ มีความประพฤติถูกต้องดีงามทางกายและวาจา มีความเมตตากรุณาต่อประชาชน ปฏิบัติตามวาทะที่เคยได้สัญญาไว้กับประชาชนอย่างสุจริต ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต ไม่คดโกงคอร์ปชั่น^{๒๖๗}

^{๒๖๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๖๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๒๖๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๒๖๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๖๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๓.

๑๗) ความรับผิดชอบต่อคำมั่นสัญญาที่มีต่อประชาชน คือ นโยบายของพรรคการเมือง จะต้องกระทำสิ่งนั้นด้วยความพยายามเข้มแข็งอดทน เอาธุระ ไม่ทอดทิ้ง ไม่ทอดลอย ก้าวไปข้างหน้า จนกว่าจะสำเร็จ มีการรณรงค์ให้ผู้หญิงเลือกผู้หญิงด้วยกันเอง^{๒๖๘}

๑๘) ความสำนึกรับผิดชอบของผู้แทนราษฎรต่อประชาชน ผู้แทนราษฎรต้องตระหนักถึง บทบาทของตนเอง และพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถและมีคุณธรรมประจำตัว เช่น ประพฤติดี ไม่ทุจริต คดโกง ฟังระลึกลึกลงนโยบายตอนลงพื้นที่หาเสียง และประชาชนให้การยอมรับ ไม่ทอดทิ้งปัญหาของประชาชน มีความมุ่งมั่นและยินดีที่จะแก้ไขปัญหามาให้ผ่านพ้นไปด้วยดี และก่อให้เกิดความสุขสงบร่มเย็นในสังคม^{๒๖๙}

สรุปได้ว่า บทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านความสำนึกรับผิดชอบ ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องมีความรับผิดชอบในการซักถามฝ่ายบริหาร จะต้องมีความรอบรู้ในเรื่องที่ซักถาม มีบุคลิกภาพที่งดงาม วาจาสุภาพเรียบร้อย และเนื้อหาสาระต้องมีประโยชน์ต่อส่วนรวม ความรับผิดชอบในการตอบข้อซักถามของกลุ่มผลประโยชน์และสื่อ จะต้องมีความรับผิดชอบได้ มีเหตุผล ชี้แจงข้อมูลด้วยความรู้แจ้งเห็นจริง ความรับผิดชอบในการตอบข้อซักถามของประชาชน จะต้องเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ประชาชนเข้าใจได้ง่าย มีเหตุผล ไม่มีการทุจริตคอร์รัปชัน สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๑๖ แสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านความสำนึกรับผิดชอบ

^{๒๖๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๒๖๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓.

ตารางที่ ๔.๒๓ สรุปบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล **ด้านความสำนึกรับผิดชอบ**

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การปฏิบัติตามนโยบายของคณะรัฐมนตรี และนโยบายของพรรคการเมือง	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๒	การเสนอญัตติ การแปรญัตติ	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๓	การประสานงานระหว่างประชาชน และหน่วยงานของรัฐบาลเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗
๔	การลงพื้นที่เยี่ยมเยียนและรับเรื่องร้องทุกข์	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗
๕	การตอบข้อซักถามจากฝ่ายต่าง ๆ	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗
๖	การมีส่วนร่วมในบทบาทอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗

๖. ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ

หลักไตรสิกขาเป็นการฝึกหัดอบรมที่เป็นขั้นตอนสืบเนื่อง เริ่มจากรูปธรรมไปสู่นามธรรม เป็นการพัฒนามนุษย์ทั้งกาย วาจา ความคิด จิตใจ อารมณ์ สติ ปัญญา การฝึกหัดอบรมตามหลักไตรสิกขามีลักษณะเป็นบูรณาการ และปัจจัยการที่วาบูรณาการนั้นเพราะทุกองค์ประกอบอันมีศีลสมาธิ ปัญญา ตามลำดับดังนี้

๑) ศีล คือ ความประพฤติดีทางกาย และวาจา ความเป็นปกติทางกาย วาจา เป็นเรื่องของการฝึกในदानพฤติกรรม โดยเฉพาะพฤติกรรมที่เคยชิน เครื่องมือที่ใช้ในการฝึกศีลก็คือวินัย วินัยเป็นจุดเริ่มต้นในกระบวนการศึกษาและการพัฒนามนุษย์เพราะว่าวินัยเป็นตัวจัดเตรียมชีวิตให้อยู่ในสภาพที่เอื้อต่อการพัฒนา โดยจัดระเบียบความประพฤติการดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคมให้เหมาะสมกับการพัฒนาและเอื้อโอกาสในการที่จะพัฒนา เมื่อฝึกได้ผลจากคนมีพฤติกรรมเคยชินที่ดีตามวินัยนั้นแล้วก็เกิดเป็นศีล ดังนั้นโดยสรุป วินัยจะมาเป็นรูปของการฝึกพฤติกรรมเคยชินที่ดี และการจัดสภาพแวดล้อมที่จะป้องกันไม่ให้มีพฤติกรรมที่ไม่ดีแต่เอื้อต่อการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

๒) สมาธิ คือ ความตั้งมั่นของจิต หรือภาวะที่จิตแน่วแนต่อสิ่งที่กำหนดไม่ฟุ้งซ่านหายไป จิตตั้งมั่นในลักษณะที่พร้อมที่จะปฏิบัติงาน การฝึกอบรมสมาธิเป็นเรื่องของการฝึกในด้านจิต หรือระดับจิตใจ ไต่แกการพัฒนาคุณสมบัติด้านต่าง ๆ ของจิต ทั้งในด้านคุณธรรม เช่น ความเมตตา กรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในด้านความสามารถของจิต เช่น ความอึดใจ ความร่าเริง เบิกบานใจความสดชื่นผ่องใส ความรู้สึกพอใจ

๓) ปัญญา คือ ความรอบรู้ รู้ทั่วเข้าใจ ลึกซึ้งการนำองค์ประกอบด้านปัญญามาเป็นแนวทางในการเสริมสร้างวินัยในตนเองนั้น ผู้วิจัยนำมาใช้ในการคิด โดยเชื่อว่าความคิดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการเสริมสร้างวินัยในตนเอง การที่บุคคลจะมีวินัยในตนเองนั้นจะต้องมีความรู้ชัดถึงประโยชน์คุณค่าและความสำคัญของการมีวินัยที่ดีเห็นว่าวินัยเป็นสิ่งที่ทำให้ชีวิตเจริญก้าวหน้า ดังนั้น การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในตนเอง จะต้องคำนึงถึงการให้ผู้เข้ารับการฝึกได้มีโอกาสคิดพิจารณา จนเกิดความรู้อย่างชัดในสิ่งที่ตนเองฝึก นอกจากนั้นเมื่อผู้เข้ารับการฝึกมองเห็นประโยชน์คุณค่าและความสำคัญของการฝึกแล้ว ยังก่อให้เกิดผลโดยอัตโนมัติต่อด้านจิตใจและด้านพฤติกรรมให้ทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จากการสัมภาษณ์ พบดังนี้

๑) การมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศในสภาผู้แทนราษฎรตามหลักของศีล ประกอบด้วยกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ต่าง ๆ ซึ่งจะต้องปฏิบัติตาม พระพุทธศาสนาไม่ได้มองว่าทุกคนแตกต่างกัน ทุกคนบนโลกเป็นเพื่อนมนุษย์ร่วมกัน ให้ความเท่าเทียมกันทั้งการเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ โดยใช้หลัก ศีล ๕ เป็นตัวกำหนดสิทธิมนุษยชน สมาธิ จะต้องตั้งมั่นแน่วแน่ไม่หวั่นไหวต่อปัญหา มุ่งมั่นทำหน้าที่จนสำเร็จลุล่วง และปัญญา จะต้องรู้เท่าทันสถานการณ์สรรพสิ่งที่เกิดขึ้นและเป็นไปตามเหตุและผล^{๒๗๐}

๒) บทบาทการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสภาผู้แทนราษฎร จะต้องมีการประสานงานกับประเทศต่าง ๆ ซึ่งต้องมีความเมตตาต่อกัน และมีเป้าประสงค์เห็นประโยชน์ของประเทศชาติเป็นที่ตั้ง และมีความยินดีปรีดาต่อความสำเร็จของประเทศต่าง ๆ และไม่เข้าไปก้าวก่ายในเรื่องที่สร้างความแตกแยกให้เกิดความเข้าใจผิดระหว่างกัน^{๒๗๑}

๓) บทบาทการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศจะต้องพิจารณาและทำการควบคุม ตรวจสอบได้เช่นเดียวกันกับงานภายในประเทศ ซึ่งต้องมีความเมตตาต่อกัน สามารถใช้ความรู้ความสามารถสร้างความเจริญให้แก่บ้านเมืองได้^{๒๗๒}

^{๒๗๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๒๗๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๒๗๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

๔) บทบาทการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ที่ตรงกับความรู้ความสามารถเฉพาะตนให้รับผิดชอบ เช่น การเจรจา และตัดสินใจในข้อตกลงต่าง ๆ จะต้องมีความรอบรู้ รู้ทั่วและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ต้องมีบุคลิกภาพที่น่าเกรงขาม สง่างาม เป็นต้น^{๒๗๓}

๕) บทบาทการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจการต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ แดกฉาน รอบรู้ศาสตร์หลาย ๆ สาขา มีปฏิภาณไหวพริบ จะต้องยึดหลักความมั่นคงของประเทศเป็นสำคัญ^{๒๗๔}

๖) บทบาทการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น เนื่องจากไม่มีอำนาจต่อรอง ย่อมตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบ จึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจในข้อตกลงต่าง ๆ จะต้องพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ และต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่หวังผลประโยชน์ส่วนตัว^{๒๗๕}

๗) บทบาทการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ เกี่ยวกับการตัดสินใจในข้อตกลงต่าง ๆ จะต้องใช้ปัญญาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ต้องรอบรู้ถึงหลักกฎหมาย ข้อตกลง ผลประโยชน์ต่าง ๆ รวมทั้งความมั่นคงของประเทศด้วย^{๒๗๖}

๘) บทบาทการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ เป็นการทำข้อตกลงเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่มีร่วมกัน ซึ่งอำนาจต่อรองต่าง ๆ ก็จะเป็นของผู้ที่มีอำนาจมากกว่า ในการพิจารณาข้อตกลงต่าง ๆ จึงต้องมีสติ มีความรอบรู้ มีความละเอียดรอบคอบ ต้องคำนึงถึงความมั่นคงของประเทศ^{๒๗๗}

๙) การเข้าร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ต้องมีภาวะผู้นำตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างเด็ดขาด รวดเร็วและสามารถสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน และประโยชน์ของส่วนรวมเพื่อความเจริญ ความมั่นคง ของประชาชน และประเทศชาติ^{๒๗๘}

^{๒๗๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๗๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๗๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๗๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๒๗๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๒๗๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

๑๐) การได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นตัวแทนของคนในประเทศ การติดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับชาติอื่นและร่วมมือกับชาติต่าง ๆ ในการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพของโลก ต้องมีความเห็นชอบหรือความรู้ความเข้าใจถูกต้อง เรียกว่า สัมมาทิฏฐิ^{๒๗๙}

๑๑) การมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ จะเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการธิการ เช่น การให้ความเห็นชอบข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศ เป็นต้น^{๒๘๐}

๑๒) การเป็นตัวแทนของคนในประเทศ การติดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับชาติอื่นและร่วมมือกับชาติต่าง ๆ จะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษา อ่าน ฟัง พูด และเขียน อย่างแตกฉาน มีปฏิภาณไหวพริบ มีความมุ่งมั่น ละเอียดรอบคอบ เพื่อประโยชน์ของประเทศ^{๒๘๑}

๑๓) บทบาทการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีความเข้าใจ รอบรู้ และใช้ปัญญาแก้ไขปัญหาคือ จะต้องมีการพัฒนาทางด้านพฤติกรรม ให้มีความประพฤติที่ดีงาม ทั้งทางกาย วาจา และจะต้องเป็นผู้ที่ประกอบด้วยสติปัญญา เพื่อปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบให้บรรลุเป้าหมาย และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและประเทศชาติ^{๒๘๒}

๑๔) บทบาทการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ เป็นบทบาทของผู้นำ ซึ่งจะต้องมีวิสัยทัศน์ มีความรอบรู้ มีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับประเทศต่าง ๆ การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจะต้องประกอบด้วยทีมงานที่มีความรู้ความสามารถแตกฉานในด้านต่าง ๆ จะต้องร่วมแรงร่วมใจสามัคคีกันทำงานให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย และต้องคำนึงถึงความมั่นคงของประเทศชาติเป็นสำคัญ^{๒๘๓}

๑๕) บทบาทการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศในสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับการตัดสินใจในข้อตกลงต่าง ๆ จะต้องอยู่ในกรอบของรัฐธรรมนูญ ส่งเสริมการเพิ่มศักยภาพหรือความสามารถให้แก่ผู้หญิงที่ได้รับการเลือกตั้งเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{๒๘๔}

๑๖) การติดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับชาติอื่น จะต้องปฏิบัติตามหลักสากลซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความประพฤติดีงาม มีคุณธรรม สามารถสื่อสารเข้าใจในข้อตกลงต่าง ๆ เป็นอย่างดี เพราะจะต้องรับผิดชอบต่อความมั่นคงของประเทศ^{๒๘๕}

^{๒๗๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๒๘๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๘๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๘๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๒๘๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๒๘๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๘๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๓.

๑๗) การมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศต้องทำงานด้วยการใช้ปัญญาไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบ บางครั้งการตัดสินใจในเรื่องสำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของประเทศชาติ จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เป็นอย่างดี ด้วยการแต่งตั้งให้เป็น คณะกรรมการที่ปรึกษา หรือคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ^{๒๘๖}

๑๘) บทบาทการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญ ๆ จึงต้องคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศ^{๒๘๗}

สรุปได้ว่า บทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ จะต้องมีการนำกล้าตัดสินใจและรับผิดชอบ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความประพฤติที่ดีงาม มีความรู้ความสามารถ มีความรอบรู้ เข้าใจปัญหา มีปฏิภาณไหวพริบ มีสติปัญญา มีความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ และมีคุณธรรมปกป้องความมั่นคงของประเทศ คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม และควรส่งเสริมการเพิ่มศักยภาพหรือความสามารถให้แก่ผู้หญิงที่ได้รับการเลือกตั้งเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการแต่งตั้งให้เป็น คณะกรรมการที่ปรึกษา หรือคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

การมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ

แผนภาพที่ ๔.๑๗ แสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ

^{๒๘๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๒๘๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓.

ตารางที่ ๔.๒๔ สรุปบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภา
ผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการมีส่วนร่วม
ร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การพัฒนาประเทศและด้านความมั่นคง ระหว่างประเทศ	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๒	การให้ความเห็นชอบข้อตกลงทางด้านสิทธิ มนุษยชน	๑๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗,๑๘
๓	การให้ความเห็นชอบข้อตกลงทางด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗
๔	การให้ความเห็นชอบข้อตกลงทางการค้า ระหว่างประเทศ	๑๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗

๔.๓.๒ การพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองตามหลักไตรสิกขา

การพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรี ตามหลักไตรสิกขา ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการพัฒนาบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามหลักไตรสิกขา โดยรวม (n=๔๐๐)

บทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามหลักไตรสิกขา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑) การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี (หลักไตรสิกขา ชั้นศีล)	๓.๗๔	๐.๙๕	มาก
๒) การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี (หลักไตรสิกขา ชั้นสมาธิ)	๓.๕๖	๐.๙๘	มาก
๓) การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี (หลักไตรสิกขา ชั้นปัญญา)	๕.๖๒	๐.๒๔	มากที่สุด
โดยรวม	๔.๐๐	๐.๕๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า การพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรี ตามหลักไตรสิกขา ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๐๐$ S.D.=๐.๕๑) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี (หลักไตรสิกขา ชั้นปัญญา) ($\bar{X}=๕.๖๒$ S.D.= ๐.๒๔) รองลงมาได้แก่ การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี (หลักไตรสิกขา ชั้นศีล) ($\bar{X}=๓.๗๔$, S.D.=๐.๙๕) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี (หลักไตรสิกขา ชั้นสมาธิ) ($\bar{X}=๓.๕๖$, S.D.=๐.๙๘) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๖ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามหลักไตรสิกขา “การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี (หลักไตรสิกขา ชั้นศีล)”

(n=๔๐๐)

การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี (หลักไตรสิกขา ชั้นศีล)	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑) ตัวแทนของประชาชนต้องมีความประพฤติที่ดีทั้งทางกาย และวาจา	๓.๖๗	๑.๑๐	มาก
๒) การตรวจสอบฝ่ายบริหารต้องประพฤติตามกรอบข้อบังคับ	๓.๗๔	๑.๒๓	มาก
๓) การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติต้องมีวินัยตามหลักโยนิโสมนสิการ	๓.๕๑	๑.๐๕	มาก
๔) บทบาทด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ต้องตรงต่อเวลา และมีความซื่อสัตย์	๓.๐๖	๑.๒๗	ปานกลาง
๕) ความสำนึกรับผิดชอบต้องปฏิบัติได้จริง	๓.๑๒	๑.๒๙	ปานกลาง
๖) การมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศต้องเคารพในสิทธิ์ของผู้อื่น	๒.๖๘	๑.๒๙	ปานกลาง
โดยรวม	๓.๗๔	๐.๙๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามหลักไตรสิกขา “การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี (หลักไตรสิกขา ชั้นศีล)” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๔$, S.D.=๐.๙๕) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “การตรวจสอบฝ่ายบริหารต้องประพฤติตามกรอบข้อบังคับ ($\bar{X} = ๓.๗๔$, S.D.=๑.๒๓)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ตัวแทนของประชาชนต้องมีความประพฤติที่ดีทั้งทางกายและวาจา ($\bar{X} = ๓.๖๗$, S.D.=๑.๑๐)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “การมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศต้องเคารพในสิทธิ์ของผู้อื่น ($\bar{X} = ๒.๖๘$, S.D.=๑.๒๙)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๗ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามหลักไตรสิกขา “การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี (หลักไตรสิกขา ชั้นสมาธิ)”

(n=๔๐๐)

การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี (หลักไตรสิกขา ชั้นสมาธิ)	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑) ตัวแทนของประชาชนต้องมีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	๓.๖๖	๑.๑๐	มาก
๒) การตรวจสอบฝ่ายบริหารต้องพากเพียร เอาจิตผ กไฟไขปัญญาสอบสวน	๓.๑๓	๑.๒๒	ปานกลาง
๓) การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติต้องใช้ปัญญา พิจารณา	๓.๓๘	๑.๐๗	ปานกลาง
๔) บทบาทด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ ต้อง เป็นผู้ที่ประกอบด้วยกัลยาณมิตรธรรม ๗ ประการ คือ นารัก นาเคารพ นาเจริญใจ รู้จักวา รู้จักพูด ยอมให้พูดยอมให้ว่า แกล้งเรื่องลึกซึ้งได้ และไม่ชักนำในเรื่องไมควร	๒.๔๓	๐.๙๖	น้อย
๕) ความสำนึกรับผิดชอบต้องมีคุณธรรมกำกับ	๓.๐๙	๐.๙๙	ปานกลาง
๖) บทบาทด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่าง ประเทศต้องกระทำสิ่งที่ตั้งมออย่างใดอย่างหนึ่ง	๒.๘๔	๑.๐๒	ปานกลาง
โดยรวม	๓.๕๖	๐.๙๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามหลักไตรสิกขา “การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี (หลักไตรสิกขา ชั้นสมาธิ)” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๕๖$, S.D.=๐.๙๘) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ตัวแทนของประชาชนต้องมีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ($\bar{X}=๓.๖๖$, S.D.=๑.๑๐)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติต้องใช้ปัญญาพิจารณา ($\bar{X}=๓.๓๘$, S.D.=๑.๐๗)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “บทบาทด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ ต้องเป็นผู้ที่ประกอบด้วยกัลยาณมิตรธรรม ๗ ประการ คือ นารัก นาเคารพ นาเจริญใจ รู้

จักวา รุจักพุด ยอมใหญ่ดยอมไหว แถลงเรื่องลิกซึ่งได้ และไม่ชักนำในเรื่องไมควร ($\bar{X} = ๒.๔๓$, S.D. = ๐.๙๖)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามหลักไตรสิกขา “การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี (หลักไตรสิกขา ชั้นปัญญา)”

(n=๔๐๐)

การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี (หลักไตรสิกขา ชั้นปัญญา)	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑) ตัวแทนของประชาชนต้องเป็นผู้มีจิตใจและมีบุคลิกลักษณะเข้มแข็ง หนักแน่น มั่นคง สงบ เยือกเย็น สุภาพ นิ่มนวล สดชื่น ผ่องใส กระฉับกระเฉง กระปรี้กระเปร่า เบิกบาน งามสง่า มีเมตตากรุณา มองดูรู้จักตนเอง และผู้อื่นตามความเป็นจริง	๔.๕๘	๐.๔๙	มากที่สุด
๒) การตรวจสอบฝ่ายบริหารต้องจะเข้าไปพิจารณาใหญ่แจงสภาวธรรม ตามความเป็นจริง	๕.๐๐	๐.๐๐	มากที่สุด
๓) การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติต้องรู้จักคิดอย่างมีระเบียบ มีเหตุผล และถูกวิธี	๔.๕๘	๐.๔๙	มากที่สุด
๔) บทบาทด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้เพื่อบรรลุจุดหมายสูงสุด	๕.๐๐	๐.๐๐	มากที่สุด
๕) ความสำนึกรับผิดชอบต้องมีความแนวนอกอยู่กับสิ่งที่กำลังกระทำ ไม่ฟุ้งซ่าน ไม่วอกแวก ไม่เลื่อนลอย มีความรอบคอบ และไม่ผิดพลาด	๔.๕๘	๐.๔๙	มากที่สุด
๖) บทบาทด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศต้องมีความรอบรู้ รู้ทั่วเข้าใจลิกซึ่ง	๕.๐๐	๐.๐๐	มากที่สุด
โดยรวม	๔.๖๒	๐.๒๔	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามหลัก

ไตรสิกขา “การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี (หลักไตรสิกขา ชั้นปัญญา)” โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=๕.๖๒$, S.D.=๐.๒๔) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “การตรวจสอบฝ่ายบริหารต้องจะใช้ปัญญาพิจารณาให้รู้แจ้งสภาวะธรรม ตามความเป็นจริง, บทบาทด้านความโปร่งใส และการเข้าถึงได้เพื่อบรรลุจุดหมายสูงสุด และบทบาทด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ ต้องมีความรอบรู้ รู้ทั่วเข้าใจลึกซึ้ง ($\bar{X}=๕.๐๐$, S.D.=๐.๐๐)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ตัวแทนของประชาชนต้องเป็นผู้มีจิตใจและมีบุคลิกลักษณะเข้มแข็ง หนักแน่น มั่นคง สงบ เยือกเย็น สุภาพ นิ่มนวล สดชื่น ผ่องใส กระจับกระจ่าง กระจี้กระเปรา เบิกบาน งามสง่า มีเมตตากรุณา มองดูรู้จักตนเอง และผู้อื่นตามความเป็นจริง, การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติต้องรู้จักคิดอย่างมีระเบียบ มีเหตุผล และถูกวิธี และความสำนึกรับผิดชอบต้องมีความแน่วแน้อยู่กับสิ่งที่กำลังกระทำ ไม่ฟุ้งซาน ไม่วอกแวก ไม่เลือนลอย มีความรอบคอบ และไม่ผิดพลาด ($\bar{X}=๔.๕๘$, S.D.=๐.๔๙)” และไม่มีข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

๔.๔ ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ

การสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” ดังนี้

๑. บทบาททางการเมืองของนักการเมืองเป็นสีสันทางการเมือง มีการใช้คุณสมบัติของการเป็นสตรีทำให้บรรยากาศทางการเมืองดีขึ้น ช่วยลดความรุนแรงทางการเมืองลงได้ ด้วยคุณสมบัติที่สตรีมีความละเอียดรอบคอบ และมีหิริโอตตปปะ ซึ่งคุณสมบัติสองประการนี้จะทำให้สตรีมีการคิดตรึกตรองก่อนลงมือปฏิบัติหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ทั้ง ๖ ด้าน ให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ และระเบียบต่าง ๆ ตามที่ประชาชนคาดหวังได้ นอกจากนั้นแล้วสตรียังมีความเป็นแม่โดยสัญชาติญาณ คือ มีจิตใจอ่อนโยน มีการประนีประนอม เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์กับทุก ๆ ฝ่าย ข้อดีของนักการเมืองสตรี คือ ความทุ่มเท เพราะผู้หญิงมักจะไม่มีการหลงอบายมุข จึงมีเวลาที่จะทุ่มเทในหน้าที่การงานมากยิ่งขึ้น ประการสำคัญคือแม่ทุกคนอยากเห็นลูก ๆ ได้ดีได้ดีมีความสุขทุกคน ส่วนใหญ่สตรีจะมีการเคารพในกฎ กติกา ปฏิบัติตามข้อกฎหมาย อย่างเข้มแข็ง ยกตัวอย่างเช่น การเกิดโรคระบาดไวรัสโควิด ๒๐๑๙ ทั่วโลก สำหรับในประเทศไทยได้วัน ซึ่งมีผู้นำที่มองการณ์ไกล มีการวางแผนล่วงหน้า จนสามารถนำพาประเทศให้รอดพ้นจากวิกฤติได้ และยังสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ ด้วยการผลิตและจำหน่ายหน้ากากอนามัยทั่วโลกอีกด้วย ในด้านการพัฒนาเพื่อส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีตามหลักไตรสิกขา ก็เห็นว่าสตรีมีความมุ่งมั่นทุ่มเท ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจริงจังและจริงใจ และต้องมีความรอบรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยการศึกษาข้อมูล นำมาวิเคราะห์วางแผนเพื่อเตรียมพร้อมรองรับสถานการณ์

ล่องหน้า การนำหลักไตรสิกขามาบูรณาการใช้เพื่อพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรีมีความสอดคล้องเป็นอย่างดี ซึ่งจะช่วยลดมุมมองที่นักการเมืองผู้ชายมองสตรีเป็นเพียงแม่บ้าน เนื่องจากสตรีจะยึดมั่นในศีลธรรม ประพฤติปฏิบัติตามหลักของศีลอย่างเข้มแข็ง ด้วยความเป็นคนรอบคอบ มีหิริโอตตปัปะ (ศีล) มีความขยัน อดทน และมุ่งมั่น (สมาธิ) รอบรู้เท่าทันสถานการณ์ (ปัญญา) ถึงพร้อมด้วยความสามารถที่จะนำมาพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าได้เป็นอย่างดี^{๒๘๘}

๒. ปัจจัยที่มีความสำคัญและส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรี คือ ปัจจัยส่วนบุคคลที่จะต้องมีความสมบูรณ์ดีความเป็นสตรี เป็นนักวิชาการ เป็นนักอภิปราย เป็นคนเข้มแข็ง ยอมรับในกฎกติกา ข้อบังคับ ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีจะต้องมีบทบาททั้ง ๖ ด้าน สำหรับความคาดหวังของประชาชนที่อยากเห็นบทบาททางการเมืองที่ดีของสตรีในเชิงสร้างสรรค์ บทบาททางการเมืองของสตรีตามความคาดหวังคือ ๑) จะต้องมีความจริงใจ ซึ่งเป็นสัจจะที่ต้องปฏิบัติตามหลักฆราวาสธรรม ๒) จะต้องมีความใฝ่รู้ มีฉันทะในการพยายามพัฒนาตนเองอยู่ตลอด ๓) จะต้องมีความรับผิดชอบตามบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและรับผิดชอบต่อความเป็นสตรี ๔) ความสามารถทางสติปัญญา จะต้องมีความรอบรู้และมีความสามารถ ๕) มีสติ มีความรอบคอบ เฉลียวฉลาด ๖) ต้องมีธรรมะคารวตา เคารพในธรรมะ กฎ กติกาของบ้านเมือง และต้องเคารพในประเพณีที่ดั้งเดิมของบ้านเมือง ๗) จะต้องมีหิริโอตตปัปะ มีความรู้สึกไวต่อบาปและบุญ^{๒๘๙}

๓. จากสถิติข้อมูลของพรรค ซึ่งมีสมาชิกทั้งหมดจำนวน ๒๔ คน เป็นสตรีจำนวน ๓ ท่าน จากจำนวนสมาชิกทั้งหมด ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อย และมีเปอร์เซ็นต์ที่เพิ่มขึ้นก็ค่อนข้างน้อย ประชาชนส่วนใหญ่จะมองบทบาทของสตรีในด้านครอบครัว ซึ่งมีภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบต่อครอบครัวค่อนข้างเยอะ ซึ่งบทบาททางการเมืองยังมีน้อย เลยทำให้งานวิจัยเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองสตรีก็ยังมีไม่มากนัก สำหรับในต่างประเทศที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตย จะเห็นว่าบทบาททางการเมืองของสตรีเป็นที่ยอมรับกันแพร่หลาย สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้จะต้องศึกษาว่าอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้สตรีเข้ามาแสดงบทบาททางการเมือง ที่จะเข้ามารับผิดชอบต่อประชาชนพลเมือง นอกจากรับผิดชอบต่อครอบครัว จุดมุ่งหวังของคนให้ความสำคัญกับบทบาททางการเมืองของสตรี มีความมั่นใจในสตรีมากกว่าผู้ชาย ความท้าทายประการหนึ่ง คือ การพัฒนาบทบาททางการเมืองให้สตรีเข้ามาสู่การเมืองเพิ่มมากขึ้น จะเป็นพัฒนาการที่ดีทางการเมืองอีกด้วย^{๒๙๐}

^{๒๘๘} สทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๑ วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๘๙} สทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๓ วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๙๐} สทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๗ วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

๔. องค์ความรู้ที่ได้ทางการวิจัยควรมีอะไรแปลกใหม่ อยากเห็นองค์ความรู้ที่ได้ เห็นแล้ว
 ถูกคิด สะดุดใจ มีความเป็นจริงเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์การวิจัย
 โดยการนำหลักไตรสิกขามาพัฒนาบทบาททางการเมืองในความคาดหวังของประชาชนตามบทบาท
 ทั้ง ๖ ด้าน สำหรับความคาดหวังของประชาชนต้องการให้ตัวแทนของประชาชนเป็นผู้มีคุณธรรม มี
 หิริโอตตปปะ ซึ่งหลังจากปี ๒๕๗๕ จะเห็นว่าการเมืองล้มลุกคลุกคลานมาโดยตลอดเพราะผู้ชาย ก็
 เลยมีความคาดหวังที่จะเห็นสตรีเข้ามามีบทบาททางการเมือง เนื่องจากผู้หญิงมีความหนักแน่นกว่า
 ผู้ชาย มีหิริโอตตปปะสูงกว่าผู้ชาย จึงเป็นภาระหน้าที่ที่ยิ่งใหญ่สำหรับสตรี เช่น การมีบทบาทหน้าที่ใน
 การตรวจสอบฝ่ายบริหาร ตรวจสอบหน่วยงานราชการ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจ โดยธรรมชาติ
 ผู้หญิงตรวจสอบผู้ชายเป็นเรื่องที่ยาก ในการปฏิบัติหน้าที่โดยปัจเจกบุคคลทำหน้าที่เหมาะสมตาม
 ความคาดหวังของประชาชนจึงเป็นเรื่องที่ยาก ที่สตรีจะเข้ามามีบทบาททางการเมืองให้เทียบเท่า
 ผู้ชาย เนื่องจากเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าสัดส่วนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีมีเพียงน้อยนิดเมื่อ
 เทียบกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นผู้ชาย เมื่อพูดถึงคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่ง
 เป็นปัจจัยภายนอก ก็เห็นว่าผู้หญิงยังไม่ให้การยอมรับผู้หญิงด้วยกันเองเลย เช่น กลุ่มอาชีพสตรี ยัง
 เลือกผู้ชาย แล้วสตรีจะเข้ามาแสดงบทบาทได้อย่างไร จะทำอย่างไรให้พื้นฐานความคิดที่จะให้ผู้หญิง
 เข้ามามีบทบาททางการเมืองเพิ่มมากขึ้น ทั้งที่บทบาทได้กำหนดไว้อย่างดีในรัฐสภา แต่ยังไม่มีการ
 กระทำที่มีผลเกิดขึ้นเลย ถือว่ายังไม่มีการพัฒนา แล้วจะแสดงบทบาททางการเมืองที่ดีได้อย่างไร^{๒๙๑}

๕. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในความหมายทางวิชาการ ผู้แทนราษฎรก็คือผู้นำ ความเป็น
 ผู้นำ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวนไม่มาก มีจำนวนจำกัด สำหรับประเทศไทยใน
 ขณะนี้มีจำนวน ๕๐๐ คน แล้วทำไมจึงมาให้ความสำคัญกับสตรีในบทบาททางการเมือง ความเป็น
 จริตการปกครองของโลกดั้งเดิมนั้นไม่เปิดโอกาสให้สตรีได้เป็นผู้นำ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงมาสู่ความ
 เป็นประชาธิปไตยเกิดขึ้น สิทธิเท่าเทียมกัน ก็เกิดลัทธิสตรีนิยมขึ้น ซึ่งทำให้สตรีที่มีแต่งงาน มีลูกแล้ว
 สามารถกลับไปใช้ค่าน้ำหนัานางสาวได้ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ ยิ่งเป็นการเน้นให้
 เห็นถึงความสำคัญของบทบาทสตรี เมื่อผู้แทนได้เป็นผู้นำ ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ตาม
 ทฤษฎีในยุคคลาสสิกของบิดาแห่งรัฐศาสตร์ คือ อริสโตเติล ได้กล่าวไว้ว่า ผู้นำจะต้องประกอบด้วย
 หลัก ๓ ประการ ดังนี้ ๑) ผู้นำจะต้องเข้มแข็งมากกว่าคนอื่น ๒) ผู้นำจะต้องมีสติกว่าคนอื่น ๓) ผู้นำ
 จะต้องมีคุณธรรมสูงกว่าคนอื่น เพราะฉะนั้นเมื่อนำมาสู่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรี จึงต้องพัฒนา
 ตนเองมาสู่ ๓ ประการดังกล่าว ในขณะที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นสตรีของประเทศไทยได้

^{๒๙๑} สทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๕ วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

พัฒนา ๓ ประการนี้หรือยัง ถ้าหันมาพิจารณาสังคมไทย จะพบสิ่งที่โดนล้อเลียนกันมากถึงประเด็นที่ว่าความรู้ไม่คู่กับตำแหน่ง หลายกระทรวงหลายหน่วยงานมีรัฐมนตรีประจำกระทรวงที่มีความรู้ความสามารถไม่ตรงกับตำแหน่ง เกิดการร้องเรียนกันมาก ส่วนเรื่องคุณธรรมมีปัญหาในสังคมไทย มีการทุจริตคอร์รัปชันมากมาย เล่นพรรคเล่นพวก ดังนั้นการนำหลักไตรสิกขามาพัฒนาบทบาททางการเมืองจึงเป็นเรื่องที่มีประโยชน์และเหมาะสมอย่างยิ่ง^{๒๙๒}

๖. เป็นที่ทราบกันดีว่าในปัจจุบันนี้ สตรีได้มีบทบาทที่หลากหลายสาขาอาชีพมากขึ้น ในบทบาททางการเมืองก็เป็นอีกสาขาอาชีพหนึ่งที่มีความสนใจ บางประเทศก็มีผู้นำเป็นสตรี หรือเคยมีผู้นำเป็นสตรี เช่น ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศไทย ประเทศนิวซีแลนด์ เป็นต้น สำหรับประเทศไทยเองก็มีนักการเมืองสตรีในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น อบจ. อบต. ก็มีนักการเมืองสตรีเป็นจำนวนมากไม่น้อย เมื่อสตรีเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้น ความคาดหวังของคนก็มากขึ้นเช่นเดียวกัน ประชาชนอาจจะเบื่อหน่ายนักการเมืองที่เป็นผู้ชายก็ได้ ยิ่งในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นเมืองหลวงของประเทศไทย และมีความเจริญเป็นอย่างมาก สำหรับประเด็นการพัฒนาเพื่อส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีตามบทบาททั้ง ๖ ด้าน จะทำอย่างไรจึงจะเพิ่มพื้นที่ให้สตรีเข้ามาเป็นตัวแทนของประชาชนมากขึ้น การตรวจสอบฝ่ายบริหารโดยผ่านระบบรัฐสภา ก็ต้องทำตามบทบาทที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งมีการอภิปรายกันในรัฐสภา มีการตั้งกระทู้ในญัตติต่าง ๆ การส่งเสริมบทบาททางการเมืองสตรีด้วยการเพิ่มโควตาพรรคการเมืองให้สมาชิกในพรรคที่เป็นสตรีได้ทำหน้าที่ในการอภิปราย การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ และด้านอื่น ๆ การเพิ่มพื้นที่ให้นักการเมืองสตรีด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการธิการ คณะอนุกรรมการ ให้มีความรับผิดชอบในด้านต่าง ๆ ด้วย^{๒๙๓}

๗. จากองค์ความรู้ กรอบแนวคิดการวิจัย และคำถามในประเด็นโพกัสกรุป คำถามการวิจัยในข้อที่ ๑ คือ ปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีในการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล คือ ปัจจัยภายใน ได้แก่ ระดับการศึกษา และอิทธิพลของครอบครัว สำหรับปัจจัยภายนอก คือ อิทธิพลของสื่อ และอุดมการณ์ทางการเมือง ส่งเสริมบทบาททางการเมืองทั้ง ๖ ด้าน ดังนี้ ระดับการศึกษาที่สูงทำให้นักการเมืองสตรีเป็นอย่างไร หรือครอบครัวต้องมีบทบาทส่งหนึ่งจึงจะทำให้สตรีมีบทบาททางการเมืองได้ดี อิทธิพลของสื่อทำให้เกิดผลดีอย่างไรต่อการแสดงบทบาททางการเมืองของสตรี และอุดมการณ์ทางการเมืองส่งเสริมต่อการมีคุณธรรมในการแสดงบทบาททางการเมืองสตรีได้มากน้อยเพียงใด มีการทุจริตคอร์รัป

^{๒๙๒} สทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๖ วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๙๓} สทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๙ วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

ชั้นน้อยกว่านักการเมืองผู้ชายหรือไม่ สำหรับข้อที่ ๒ เป็นความคาดหวังของประชาชน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ต้องสอบถามประชาชน ผู้วิจัยต้องดูว่าด้านที่ประชาชนคาดหวังด้านใดสูงที่สุด ซึ่งเกณฑ์ที่กำหนดไว้อาจจะไม่สามารถบอกได้ว่าบทบาททางการเมืองของสตรีดีที่สุด ต้องดูว่าปัจจัยทั้งหมดไปส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีอย่างไร เช่น การศึกษาทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีทำหน้าที่ได้อย่างเข้มแข็งกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชายหรือเปล่า มีการทุจริตคอร์รัปชันน้อยกว่าหรือไม่ ฯลฯ ให้ตอบวัตถุประสงค์ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยการสรุปออกเป็นประเด็นที่สำคัญๆ และให้นำการวิจัยเชิงปริมาณไปสนับสนุนผลการวิจัยเชิงคุณภาพด้านที่มีผลการวิจัยต่ำว่าเป็นเพราะเหตุใด สมมติว่าประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหารอยู่ในระดับต่ำซึ่งแปลผลอยู่ในระดับ น้อย ผู้วิจัยจะต้องไปสัมภาษณ์สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่าเป็นเพราะสาเหตุใด และมีวิธีการแก้ไขอย่างไร เป็นต้น ได้คำตอบที่ชัดเจนเป็นไปตามกระบวนการของการวิจัยแบบผสมวิธี การสัมภาษณ์สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องกำหนดว่าจะศึกษาตามกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ผลของการสัมภาษณ์จะเป็นคำตอบที่ชัดเจนว่าการแสดงบทบาททางการเมืองของสตรีเป็นแบบใด สำหรับคำถามวิจัยข้อที่ ๓ เมื่อได้ผลการวิจัยทั้ง ๒ ข้อแล้วจะนำมาพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรีตามหลักไตรสิกขา ประกอบด้วย ศีล สมาธิ ปัญญา ในระดับศีล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีมีความประพฤติที่ดีงาม วาจาอ่อนหวาน มีความละเอียดรอบคอบระดับสมาธิ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีมีความแน่วแน่มุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ ในระดับปัญญา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีมีความรู้ความสามารถในตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีข้อมูลรอบรู้รอบด้าน และมีความเข้าใจ ให้ผู้วิจัยสรุปออกมาเป็นองค์ความรู้ใหม่ นำมาสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้ให้ชัดเจน^{๒๙๔}

๘. การพัฒนาเพื่อส่งเสริมบทบาททางการเมือง จะต้องแสดงให้เห็นถึงคุณสมบัติและคุณลักษณะของความเป็นสตรีที่ดีกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ชาย ในด้านความเป็นเพศแม่ของสตรีมีความมุ่งมั่นมากกว่าผู้ชาย ซึ่งมาจากอิทธิพลของครอบครัว ผู้วิจัยก็สามารถเสนอได้ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีย่อมแสดงบทบาททางการเมืองได้ดีไม่น้อยกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ชาย ซึ่งอาจจะมีการส่งเสริมด้วยการเพิ่มโควต่านักการเมืองสตรีโดยกำหนดไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจน^{๒๙๕}

^{๒๙๔} สทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๔ วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๙๕} สทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๒ วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

๙. บทบาททางการเมืองของสตรีจะต้องมีคุณภาพสูงกว่าคนทั่วไป สตรีจะต้องเข้มแข็ง เสียสละ ขยัน อดทน มีความรู้ความสามารถ มีความกล้าหาญ ซื่อสัตย์ สตรีเป็นกลุ่มที่มีคุณลักษณะ พิเศษ ชักจูงใจให้เกิดความชอบธรรม แสวงหาความร่วมมือให้ผลงานสำเร็จผล บทบาททางการเมืองของสตรีจะต้องเป็นผู้ที่ประกอบด้วยคุณธรรม จริยธรรมของความเป็นผู้นำซึ่งมีอยู่ในคุณลักษณะของ สตรีเองไม่น้อยไปกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ชายเลย^{๒๙๖}

๑๐. บทบาททางการเมืองของสตรีในประเทศไทยมีสัดส่วนที่น้อย เนื่องจากสตรีมีว่แต่ทำหน้าที่ภรรยาอย่างหนักตามวัฒนธรรมของสังคมไทยและค่านิยมแบบไทย หากต้องการให้มี นักการเมืองสตรีมากขึ้นควรจัดตั้ง “องค์กรปกป้อง ส่งเสริม และคุ้มครองนักการเมืองสตรี” เพื่อทำหน้าที่ส่งเสริมให้สตรีเข้ามาทำหน้าที่ทางการเมืองมากขึ้นอย่างมั่นใจ^{๒๙๗}

^{๒๙๖} สันทนา กลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๘ วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๙๗} สันทนา กลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

สรุปจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้เข้าร่วมเห็นด้วยกับผลการวิจัย และมีการเสนอแนะเพิ่มเติม ในหลายประเด็น ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

สรุป บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของ
นักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร	บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล		
	ทำแล้ว	ต้องทำ	ควรปฏิบัติ
ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน	<ul style="list-style-type: none"> - การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง - การลงรับสมัครเลือกตั้ง - การเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 	<ul style="list-style-type: none"> - การก่อตั้งพรรคการเมือง - องค์กรปกป้องส่งเสริม และคุ้มครองนักการเมืองสตรี 	<ul style="list-style-type: none"> - การแสดงมติมหาชน - ให้มีระบบโควตาในระบบบัญชีรายชื่อ - ผลักดันให้สตรีมีบทบาททางการเมืองในรัฐสภา - การสร้างเครือข่ายเพื่อความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย - การกำหนดเขตเลือกตั้งที่มีผลต่อการสร้างพื้นที่ทางการเมืองของสตรี - การรณรงค์ให้ผู้หญิงมีความกล้าในการลงสมัครรับ

บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร	บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล		
	ทำแล้ว	ต้องทำ	ควรปฏิบัติ
			เลือกตั้ง
ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร	<ul style="list-style-type: none"> - การอภิปรายในรัฐสภา - มีการตั้งกระทู้ในญัตติต่าง ๆ - จัดทำรายงานผลปฏิบัติงานประจำปี - จัดทำรายงานผลปฏิบัติงานระหว่างปี <p>เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีตามความจำเป็นและเหมาะสม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน - คณะกรรมการวินัยทางงบประมาณและการคลัง ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน - การสร้างโอกาสความเสมอภาค - ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ 	<ul style="list-style-type: none"> - การแต่งตั้งคณะกรรมการ - การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ - การเผยแพร่รายงานต่อสาธารณชน - การติดตามผล
ด้านการทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ	<ul style="list-style-type: none"> - การมีส่วนร่วมในการเสนอญัตติ - การมีส่วนร่วมในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ - ที่ปรึกษากระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับคดีข้ามชั้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ผู้หญิงได้มีส่วนร่วมในการพิจารณากฎหมาย - การรับรองมติต่าง ๆ ให้ปรากฏในกฎหมายรัฐธรรมนูญ 	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการที่ปรึกษา - ผลักดันให้สตรีมีส่วนร่วมในการทำประชาคมติ - การแต่งตั้งสตรีเป็นคณะกรรมการ - การแต่งตั้งสตรีเป็นคณะอนุกรรมการ

บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร	บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล		
	ทำแล้ว	ต้องทำ	ควรปฏิบัติ
			- การติดตามผล
ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้	<ul style="list-style-type: none"> - การทำหน้าที่ในตำแหน่งโฆษกพรรค - การเปิดช่องทางให้รัฐสภาพบประชาชน เช่น อินเทอร์เน็ต - การเปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน - การมีส่วนร่วมของประชาชน - โครงการอาสาสมัครดิจิทัล 	<ul style="list-style-type: none"> - การเข้าถึงเทคโนโลยี - การลดความเหลื่อมล้ำ - การพัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ต 	<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาระบบเครือข่ายเทคโนโลยี - การถ่วงกรองและตรวจสอบข้อมูล - การสร้างเครือข่ายอาสาสมัคร - การติดตามผล
ด้านความสำนึกรับผิดชอบ	<ul style="list-style-type: none"> - นโยบายต่าง ๆ - โครงการต่าง ๆ ของรัฐบาล เช่น โครงการคนละครึ่ง เป็นต้น - การเสนอร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - รับผิดชอบต่อนโยบายของพรรคการเมือง - รับผิดชอบต่อนโยบายของรัฐบาล 	<ul style="list-style-type: none"> - การรณรงค์ให้ผู้หญิงเลือกผู้หญิงด้วยกันเอง - การแต่งตั้งคณะกรรมการมาธิการ - การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ - การรณรงค์
ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> - การให้ความเห็นชอบข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศ - การให้ความเห็นชอบข้อตกลงทางด้านสิทธิ 	<ul style="list-style-type: none"> - การส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ - เสริมสร้างศักยภาพของผู้หญิงเพื่อให้เกิดความเท่าเทียม 	<ul style="list-style-type: none"> - การเพิ่มศักยภาพหรือความสามารถให้แก่ผู้หญิงที่ได้รับการเลือกตั้งเพื่อให้เกิดการเลือกตั้งเพื่อ

บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร	บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล		
	ทำแล้ว	ต้องทำ	ควรปฏิบัติ
	<p>มนุษยชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การให้ความเห็นชอบข้อตกลงทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - การพัฒนาประเทศและด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ - องค์การเพื่อการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ และเพิ่มพลังของผู้หญิงแห่งสหประชาชาติ - ลัทธิสตรีนิยม - คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนากลไกสิทธิมนุษยชนเป็นเอกภาพมากขึ้น - การเผยแพร่ความรู้ในเรื่องสิทธิมนุษยชนให้แพร่หลายมากขึ้น - การตรวจสอบ ติดตามให้ข้อเสนอแนะ และเผยแพร่รายงานกรณีสิทธิมนุษยชน - การพัฒนาตนเองให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ และด้านภาษา 	<p>สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผลักดันให้ส่งเสริมสิทธิสตรีนิยมในประเทศไทย - คณะกรรมการที่ปรึกษา - การแต่งตั้งคณะกรรมการ - การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ - การติดตามผล

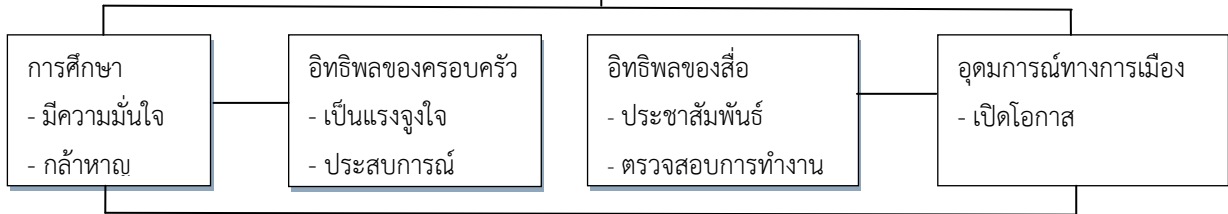
๔.๕ องค์ความรู้

จากการวิจัยเรื่อง “บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ สรุปลงเป็นความสัมพันธ์เชิงแผนภาพ ในแต่ละด้านดังนี้

๔.๕.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

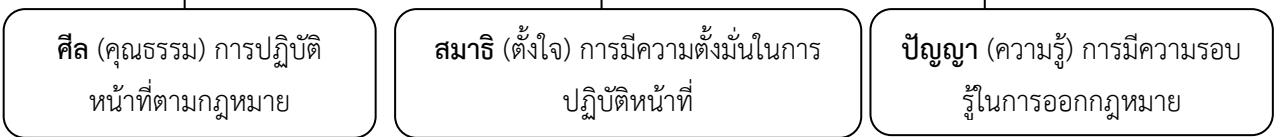
จากการวิจัยเรื่อง “บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยดังกล่าวสรุปเป็นความสัมพันธ์เชิงแผนภาพ ดังนี้

**บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรี
ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**

ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน	ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร	ด้านการทำหน้าที่นิติบัญญัติ	ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้	ด้านความสำนึกรับผิดชอบ	ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ
<ul style="list-style-type: none"> - ผลักดันให้มีความองคฺกรปกป้องส่งเสริมและคุ้มครององคฺกรนักการเมืองสตรี - ผลักดันให้มีความระบบโควตาสำหรับผู้หญิงในระบบบัญชีรายชื่อ 	<ul style="list-style-type: none"> - การแต่งตั้งคณะกรรมการ - การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ 	<ul style="list-style-type: none"> - การมีส่วนร่วมในการเสนอญัตติ - การมีส่วนร่วมในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ - การมีส่วนร่วมในการพิจารณากฎหมาย - การรับรองมติต่างๆให้ปรากฏในกฎหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> - การทำหน้าที่ในตำแหน่งโฆษกพรรค - โครงการอาสาสมัครดิจิทัล - การพัฒนาระบบเครือข่ายเทคโนโลยี - การกลั่นกรองและตรวจสอบข้อมูล - การสร้างเครือข่ายอาสาสมัคร 	<ul style="list-style-type: none"> - รับผิดชอบระหว่างสมาชิกรัฐสภากับสังคมองคฺกรและปัจเจกบุคคล - รับผิดชอบในการชักถามฝ่ายบริหารกลุ่มผลประโยชน์ประชาชนและสื่อ - รับผิดชอบต่อนโยบายพรรคการเมืองนโยบายคณะรัฐมนตรี 	<ul style="list-style-type: none"> - การมีส่วนร่วมในคณะกรรมการที่ปรึกษา - การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ - การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ

หลักไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา)

แผนภาพที่ ๔.๑๘ แสดงองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๕.๑ ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน

สรุปได้ว่า การเป็นตัวแทนของประชาชน เป็นบทบาททางการเมืองในการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมือง ผู้แทนไม่ควรบิดเบือนเจตจำนงของประชาชน หากแต่จะต้องทำตามสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ผู้แทนควรเป็นตัวแทนของประชาชนส่วนรวมอย่างแท้จริง จึงจะทำให้การกระทำทางการเมืองและการอยู่ในตำแหน่งด้วยสถานะภาพของผู้แทนราษฎรมีความชอบธรรม ความคาดหวังของประชาชนต้องการเห็นบทบาททางการเมืองของสตรีในการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จะต้องมีความเมตตา ตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรมอันดี มีความเชื่อและศรัทธาในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม เป็นผู้ประสานผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มบุคคลในสังคมให้ทุกกลุ่มได้รับผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมและยุติธรรม โดยไม่มีการผูกขาดผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง กระตุ้นและส่งเสริมให้บุคคลมีกำลังใจและมีแรงจูงใจในการพัฒนาความถนัดและความสามารถของตนเองให้สูงขึ้น และพัฒนาสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สำหรับประชาชน ตัวแทนของประชาชนสามารถให้ความช่วยเหลือโดยมิต้องรอให้มีการร้องขอ หรือรอคำสั่ง สามารถให้ความช่วยเหลือเมื่อประชาชนเดือดร้อน เช่น จัดสวัสดิการช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบความทุกข์ความเดือดร้อนจากภัยพิบัติต่าง ๆ ให้มีชีวิตอยู่รอดปลอดภัย มีที่พักอาศัยและอาหารรวมทั้งจำเป็นอื่น ๆ สำหรับชีวิตพอสมควรแก่สถานะ บทบาทการเป็นตัวแทนของประชาชนจะต้องมีบทบาทภายในและภายนอกสภา การมีความยินดีทำหน้าที่อย่างสุดความสามารถ มีจิตสาธารณะ สามารถเป็นปากเสียงแทนประชาชนในการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ปกป้องผลประโยชน์ของประชาชน กระตุ้นและส่งเสริมให้บุคคลมีกำลังใจและมีแรงจูงใจในการพัฒนาความถนัดและความสามารถของตนเองให้สูงขึ้น และพัฒนาสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สำหรับประชาชน ต้องรู้จักขมใจไม่ปล่อยให้กิเลสตัณหาครอบงำจิตใจ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความไม่เกรี้ยวกราด ไม่ใช้อารมณ์ มีเมตตาประจําใจ ไม่เบียดเบียนประชาชน ไม่หลงอำนาจบีบบังคับประชาชนเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ใส่ตัว มีความรอบคอบอ่อนโยน เอาใจใส่ในหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างละเอียดรอบคอบ มีความสมดุลทางด้านร่างกาย วาจา เป็นผู้ที่มีสมาธิตั้งมั่นทางจิตใจ มีปัญญารอบรู้ ออกกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาของประเทศชาติ

๔.๕.๒ ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร

สรุปได้ว่า การตรวจสอบฝ่ายบริหารจะต้องมีความยุติธรรม ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบเป็นไปตามหลักกฎหมาย มีความซื่อตรงต่อหน้าที่การงาน และรักษาความสุจริตทางพฤติกรรม การตรวจสอบฝ่ายบริหารจะต้องกระทำด้วยความละเอียด รอบคอบ มีเมตตาประจําใจ มีสติ มีสมาธิ ในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบ ตรวจสอบฝ่ายบริหารด้วยกำลังใจ กำลังความคิด กำลังสติปัญญา และสมาธิ ไม่หันเหไปทางอื่น จนการตรวจสอบฝ่ายบริหารสำเร็จลุลวงและไม่เอื้อผลประโยชน์ต่อพวกพ้อง จะต้องมีความอดทน แม้จะถูกยั่วด้วยคำพูดก็ไม่ท้อแท้หมดกำลังใจ มีความเข้มแข็งไม่เบี่ยงเบนไป

จากบรรทัดฐานอันดีงามของสังคม จะต้องมีความจริงจังด้วยการไม่ปฏิบัติผิดไปจากกฎข้อบังคับทางศีลธรรม และที่สำคัญยิ่งตัวแทนจะต้องมีความซื่อสัตย์ซื่อตรงต่อหน้าที่การงาน ซึ่งมีหน้าที่บริหารประเทศชาติและสังคมให้ได้รับความสงบสุข

๔.๕.๓ ด้านการทำหน้าที่นิติบัญญัติ

สรุปได้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องการทำหน้าที่นิติบัญญัติของรัฐสภาโดยมุ่งเน้นประเด็นกระบวนการพิจารณาร่างกฎหมาย ฉะนั้นเนื้อหาและคุณภาพของกฎหมายที่ตราออกมาจะต้องแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างแท้จริง กฎหมายที่ดีต้องมีความถูกต้องเป็นธรรม การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การกำหนดกฎ กติกา และการปฏิบัติตามกฎ กติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด ต้องคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ และความยุติธรรมของสมาชิก ต้องคำนึงถึงความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของทุกภาคส่วน และให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรากฎหมาย ซึ่งต้องยึดหลักนิติธรรม ได้แก่ หลักการแบ่งแยกอำนาจ หลักความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครอง หลักความชอบด้วยกฎหมายในทางเนื้อหาหลักความเป็นอิสระของผู้พิพากษา หลักไม่มีความผิดและไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย และหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนุญ ต้องดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของประเทศ

๔.๕.๔ ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้

สรุปได้ว่า ความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ จะต้องให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมด้วยการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ส่วนภูมิภาค ให้ประชาชนทำหน้าที่เป็นหูเป็นตาให้รัฐสภา ด้วยการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมรักษา เป็นการปลูกฝังสามัญสำนึกรักหวงแหนในสิ่งที่ได้สร้างขึ้น และพร้อมที่จะปกป้องรักษา ซึ่งจะส่งผลดีกว่าการรับฟังข่าวสารที่ทางรัฐสภาถ่ายทอดออกไปเพียงฝ่ายเดียว ช่องทางการเข้าถึงรัฐสภาต้องมีหลากหลาย และต้องมีความเหมาะสมกับประชาชน เนื่องจากในสังคมมีหลากหลายระดับชนชั้น การเข้าถึงของแต่ละระดับชั้นย่อมแตกต่างกันไป การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงได้ จะต้องไม่มีการแบ่งชนชั้น สร้างช่องทางการเข้าถึงรัฐสภาให้เหมาะสมกับสถานะของประชาชนทั้งเชิงรุกและเชิงรับ เชิงรุก เช่น การจัดสัญจรพบปะประชาชน เชิงรับ เช่น การเปิดสายด่วนรัฐสภาเป็นการเปิดช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงได้อย่างสะดวก รวดเร็ว เป็นต้น ในปัจจุบันรัฐสภาเผยแพร่การดำเนินงานของรัฐสภาผ่านระบบสื่อสารเทคโนโลยีที่ทันสมัย ซึ่งมีความรวดเร็ว และเป็นการสื่อสารสองทาง การอาศัยผู้สื่อข่าว บรรณาธิการข่าว และผู้รายงานข่าว จะต้องมีส่วนกลางที่มีความเป็นกลาง เนื้อหาที่ถ่ายทอดมีความถูกต้อง ตรงไปตรงมา โดยไม่มีการยั่วยุให้เกิดความแตกแยกเพื่อหวังผลประโยชน์

๔.๕.๕ ด้านความสำนึกรับผิดชอบ

สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนจะต้องให้การปกป้องคุ้มครองผู้คนให้มีความปลอดภัยจากอันตรายและการเบียดเบียนซึ่งกันและกัน ควรเสียสละความสุขส่วนตัว มี

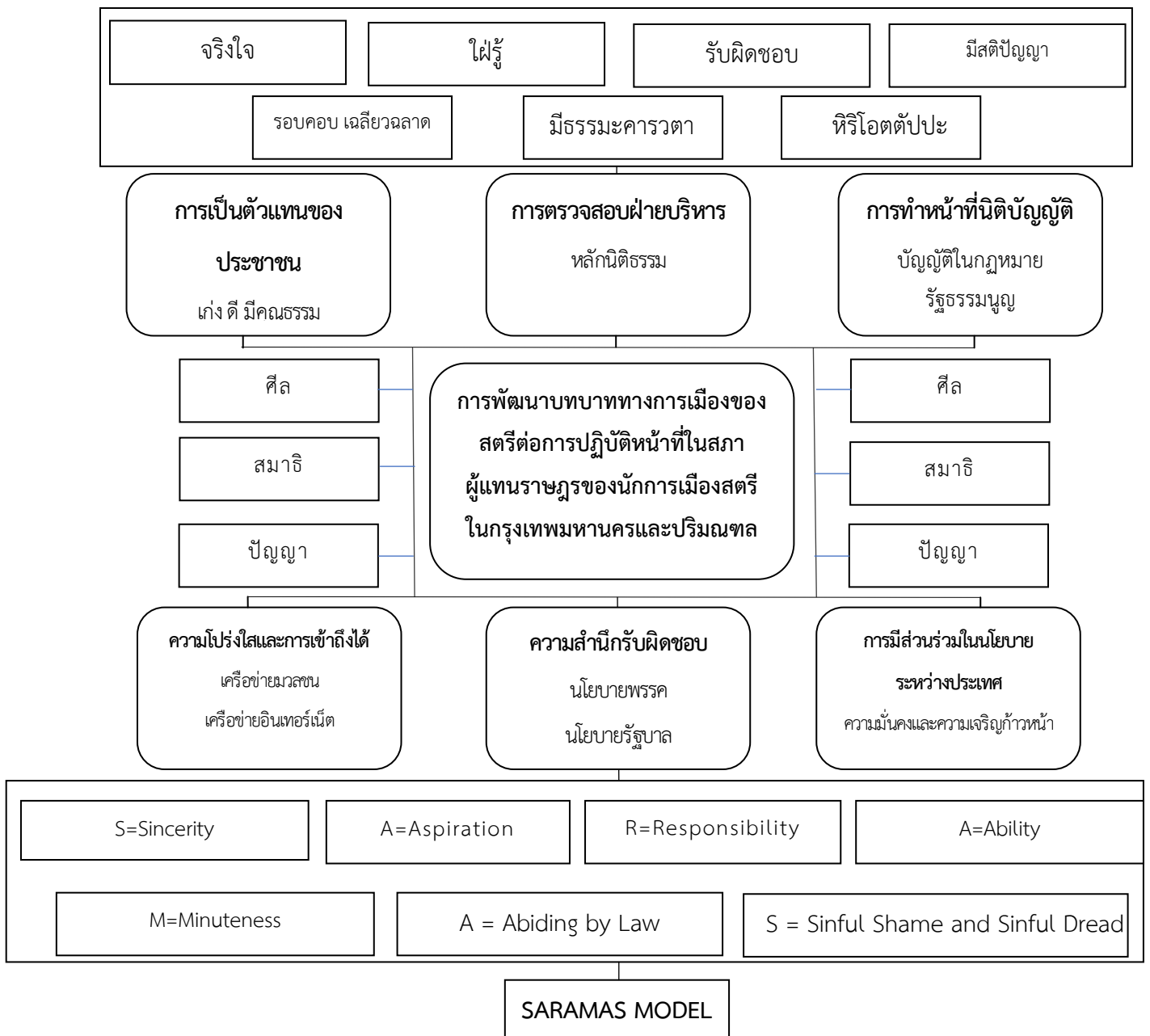
ความรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาของประชาชน สามารถตอบข้อซักถามของประชาชนให้ชัดเจน หน้าที่การสร้างศีลธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม ต้องรักษาความสุจริตทางพฤติกรรม ประพฤติธรรมไม่คลาดเคลื่อนหรือเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานอันดีงามของสังคม รวมทั้งไม่ปฏิบัติผิดไปจากกฎข้อบังคับทางศีลธรรมด้วย และจัดการลงโทษผู้ฝ่าฝืนบรรทัดฐานที่ดีงามของสังคม แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม มีสติพึงระลึกเสมอว่า นักการเมืองการปกครอง มีหน้าที่บริหารประเทศชาติและสังคมให้ได้รับความสงบสุข ความสงบสุขถือว่าเป็นเป้าหมายสำคัญของการบริหารประเทศชาติ เพราะฉะนั้นต้องเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อส่วนรวม เพื่อรับผิดชอบต่อบุคคล สังคม และองค์กร ยึดมั่นอุดมการณ์ ปฏิบัติหน้าที่บริหารประเทศชาติและสังคมให้ได้รับความสงบสุข สร้างสัมพันธ์ไมตรีกับชาติอื่นและร่วมมือกับชาติต่าง ๆ ในการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมและดำรงไว้ซึ่งสันติภาพของโลก ไม่ลุ่มหลงมัวเมาในอำนาจ จะต้องมีความรับผิดชอบต่อประเทศชาติด้วยการคำนึงถึงความมั่นคงของประเทศชาติเป็นสำคัญ

๔.๕.๖ ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ ตามหลักสิทธิมนุษยชน (ร่วมทำ) เป็นการปกครองประชาชนด้วยความเมตตาแล้วสามารถสร้างความเจริญให้แก่บ้านเมือง เป็นตัวแทนของประเทศในการติดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับชาติอื่น เพื่อประโยชน์สุขของชาวประชา ควรคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน ไม่กระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ (ร่วมคิด) จะต้องมีความปรารถนาดีแก่คนทั่วไป การคิดหาวิธีช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ให้เข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ ต้องประกอบด้วยอุเบกขา ไม่จำกัดขอบเขต ปฏิบัติเกื้อกูลแก่ผู้อื่นด้วยสังคหวัตถุอย่างทั่วถึงกัน และร่วมมือกับชาติต่าง ๆ ในการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ต้องวางใจเป็นกลางมองสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล รู้เท่าทันสรรพสิ่ง ดำรงไว้ซึ่งสันติภาพของโลก การลดความเหลื่อมล้ำ (การสร้างความสงบ) ต้องร่วมมือกับชาติต่าง ๆ ในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษากับทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคม และพัฒนาอารยธรรมสำคัญของโลกให้เป็นมรดกของมนุษยชาติสืบต่อไป

๔.๕.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

ผลการวิจัยที่เป็นองค์ความรู้ไปใช้ในการพัฒนาเพื่อส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรี เพื่อความเข้มแข็งต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร ทำให้ได้นำเสนอการพัฒนาเพื่อส่งเสริม การแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีตามหลักไตรสิกขา ซึ่งผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับ จากการวิจัยดังกล่าวมาสรุปเป็นความสัมพันธ์เชิงแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๑๙ แสดงองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” อธิบายได้ว่า ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ใน ๖ ประเด็น คือ ๑) การเป็นตัวแทนของประชาชน ๒) การตรวจสอบฝ่ายบริหาร ๓) การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ๔) ความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ ๕) ความสำนึกรับผิดชอบ และ ๖) การมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ ซึ่งสามารถพัฒนาทั้ง ๖ ประเด็นนี้ เพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามหลักไตรสิกขา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีความประพฤติดีทางกาย และวาจา มีความตั้งมั่นของจิตในด้านคุณธรรม เช่น มีความเมตตา กรุณา มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นผู้มีความรู้รอบรู้ เข้าใจในสรรพสิ่ง อธิบายได้ดังนี้

๑) **ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน** ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตัวแทนของประชาชนต้องปฏิบัติตามหลักที่เรียกว่าศีลพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ๓ ด้าน คือ ด้านสัมมาวาจา ด้านสัมมาภังคะ และด้านสัมมาอาชีวะ ดังพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในรัชกาลที่ ๙ แห่งบรมจักรีวงศ์ว่า “นอกจากจะสอนคนให้เก่งแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะอบรมให้ดีพร้อมไปด้วยกัน ประเทศเราจึงจะได้คนที่มีคุณภาพดีพร้อม ทั้งเก่ง ทั้งดี มาเป็นกำลังของบ้านเมือง ให้ความเก่งเป็นปัจจัยเพื่อประดับประดาหน้าตาสำหรับสร้างสรรค์ และให้ความดีเป็นปัจจัยเพื่อประดับประดาหน้าตาหน้าตาความเก่ง ให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง ที่อำนวยผล เป็นประโยชน์อันพึงประสงค์แต่ฝ่ายเดียว” ตัวแทนของประชาชนต้องมีความรู้ ความสามารถสร้างสรรค์ผลงานให้เป็นที่ประจักษ์และสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธา สามารถเป็นที่พึ่งของประชาชนได้ ต้องมีสติระลึกได้ว่าเป็นตัวแทนของประชาชน มีบทบาทเป็นผู้นำ มีสติสามารถควบคุมอารมณ์ได้ในทุกสถานการณ์ บังคับจิตใจของตัวเองให้อยู่ในสภาพที่จะทำประโยชน์ใหม่มากที่สุด ตัวแทนของประชาชนต้องมีความเข้าใจเห็นแจ้งในสรรพสิ่งตามที่เป่นจริงโดยสมบูรณ์ สามารถแก้ไขปัญหาได้เพราะผู้นำใช้ปัญญาแก้ไขปัญหา

- เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ยึดมั่นอุดมการณ์ มีความพึงใจที่จะกระทำกิจใด ๆ ใ้ได้ผลสำเร็จ เอาใจใส่ด้วยความรอบคอบอ่อนโยน ไม่ทิ้งงานทั้งในและนอกสภา เป็นผู้มีปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจหาเหตุผลและตรวจสอบข้อผิดพลาด อุปสรรคปัญหา ในสิ่งที่ทำนั้นตามกระบวนการจนบรรลุผลสำเร็จ

- เป็นผู้ที่มีความเมตตา กรุณา ตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรมอันดี มีความเชื่อและศรัทธาในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม เป็นผู้ประสานผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มบุคคลในสังคมให้ทุกกลุ่มได้รับผลประโยชน์

อย่างเป็นธรรมและยุติธรรม โดยไม่มีการผูกขาดผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง กระตุ้นและส่งเสริมให้บุคคลมีกำลังใจและมีแรงจูงใจในการพัฒนาความถนัดและความสามารถของตนเองให้สูงขึ้น และพัฒนาสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สำหรับประชาชน ดังพระราชดำรัสของสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังคปริณายก กล่าวว่า “เมตตาที่แท้จริงไม่มีขอบเขต คือ ไม่เลือกผู้รับ ไม่เลือกของเราของเขา ไม่เลือกชาติ ศาสนา และไม่เลือกมิตรศัตรู”

- เป็นผู้ที่มีหิริ โอตตัมปะ รู้จักข่มใจไม่ปล่อยให้กิเลสตัณหาครอบงำจิตใจ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความไม่เกรี้ยวกราด ไม่ใช้อารมณ์ มีเมตตาประจำใจ และไม่เบียดเบียนประชาชน ไม่หลงอำนาจบีบบังคับประชาชนเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ใส่ตัว

- เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตประสานผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มบุคคลในสังคมให้ทุกกลุ่มได้รับผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมและยุติธรรม

- เป็นผู้ที่มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรมอันดี มีความเชื่อและศรัทธาในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม

- เป็นผู้ที่มีความอดทนอดกลั้น ทรากตรำต่อสู้กับงานทุกชนิดทั้งในสภาและนอกสภา ด้วยความเข้มแข็ง อดทน รู้จักข่มใจไม่ปล่อยให้กิเลสตัณหาครอบงำจิตใจ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความไม่เกรี้ยวกราด ไม่ใช้อารมณ์ มีเมตตาประจำใจ และไม่เบียดเบียนประชาชน ไม่หลงอำนาจบีบบังคับประชาชนเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ใส่ตัว

- เป็นผู้ที่มีความละเอียดรอบคอบเอาใจใส่ในหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ

๒) ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล การปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมือง เกี่ยวกับการตรวจสอบฝ่ายบริหารต้องละเอียดรอบคอบ ในเชิงสร้างสรรค์ ถูกต้องเที่ยงตรงตรงไปตรงมาตามกฎระเบียบต่าง ๆ เคารพในกฎกติกา ตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา ผู้ที่จะทำการตรวจสอบผู้อื่น ต้องตรวจสอบตนก่อน การตรวจสอบฝ่ายบริหารก็เช่นเดียวกัน ผู้ที่จะมาทำหน้าที่ตรวจสอบฝ่ายบริหารต้องมีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ อย่างแตกฉาน รู้ถูก รู้ผิด รู้ดี รู้ชั่ว ควรเจริญสมาธิตามหลักอิทธิบาท คือ ฉันทะ มีใจรัก พากเพียร เอาจิตผูกใจไขปัญญาสอบสวนสาระ การสร้างสมาธิตามหลักอิทธิบาทช่วยให้ทำงานอย่างมีความสุขและบรรลุผลสำเร็จด้วยดี การตรวจสอบฝ่ายบริหารต้องประกอบด้วย สุตมยปัญญา หมายถึง ปัญญาเกิดจากการฟัง จินตามยปัญญา หมายถึง ปัญญาเกิดจากการคิด และภาวนามยปัญญา หมายถึง ปัญญาเกิดจากการลงมือทำ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

- ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ การตรวจสอบด้วยความชาญฉลาด จะต้องตั้งมั่นในระเบียบกฎเกณฑ์ มีความพยายาม ความอดุสาหะ ความอดทนอดกลั้นต่อสิ่งยั่วยุ มีสติ มีสมาธิ ในการ

ปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบ ตรวจสอบฝ่ายบริหารด้วยกำลังใจ กำลังความคิด กำลังสติปัญญา และสมาธิ ไมหันเหไปทางอื่น จนการตรวจสอบฝ่ายบริหารสำเร็จลุลวง

- มีความถูกต้องชอบธรรม มีความยุติธรรมจะต้องไตร่ตรอง พินิจพิจารณา เมื่อประสบปัญหาในการตรวจสอบ ก็ต้องใคร่ครวญพิจารณาถึงปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้นด้วยอุบายปัญญา เพื่อให้เกิดความโปร่งใสชัดเจน และบรรลุเป้าหมาย

- เป็นการถ่วงดุลอำนาจทางการบริหารราชการแผ่นดิน การตรวจสอบฝ่ายบริหารเป็นการถ่วงดุลอำนาจ เพื่อให้เกิดความยุติธรรมในการบริหารราชการแผ่นดิน

- จะต้องปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์สุจริต การตรวจสอบฝ่ายบริหารจะต้องมีความยุติธรรม ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักกฎหมาย มีความซื่อตรงต่อหน้าที่การงาน และรักษาความสุจริตทางพฤติกรรม

๓) ด้านการทำหน้าที่นิติบัญญัติ การปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการทำหน้าที่นิติบัญญัติ ควรนำองค์ประกอบด้านศีลมาเป่นแนวทาง นำมาใช้ในด้านพฤติกรรม ด้านความรับผิดชอบ ความตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ และการเคารพในสิทธิของผู้อื่น ศีลมีความยุติธรรมเสมอ การทำหน้าที่นิติบัญญัติเป็นกระบวนการที่ครอบคลุม การพัฒนามนุษย์ ไม่วาจะเป่นการพัฒนาทางกายและสังคม (ศีลสิกขา) การพัฒนาทางอารมณ์ (จิตสิกขา) และการพัฒนาปัญญา (ปัญญาสิกขา) หลักไตรสิกขาจึงนำไปใช้เป่นแนวทางในการพัฒนามนุษย์ได้ในทุก ๆ ด้าน การทำหน้าที่นิติบัญญัติจึงต้องมีความสอดคล้องกันในด้านกาฟัง ความคิด และการปฏิบัติ หรือ การทำหน้าที่นิติบัญญัติโดยใช้ สุตมยปัญญา จินตามยปัญญา และภาวนามยปัญญา นั้นเอง

- กฎหมายจะต้องมีความยุติธรรม ดังพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในรัชกาลที่ ๙ แห่งบรมจักรีวงศ์ ความว่า “กฎหมายเป่นเครื่องมือในการรักษาความยุติธรรม ความยุติธรรมจึงควรมาก่อนและอยู่เหนือกฎหมาย และการใช้กฎหมายนั้นจะต้องรักษาความยุติธรรมมิใช่เพื่อรักษาตัวกฎหมาย”

- กฎหมายจะต้องเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มีสมาธิมุ่งมั่นในการทำหน้าที่นิติบัญญัติ ให้สำเร็จลุลวงตามเป้าหมาย เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่ากลุ่มผลประโยชน์

- กฎหมายจะต้องลดความเหลื่อมล้ำในสังคม จะต้องไตร่ตรองด้วยปัญญาเพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ไม่เลือกปฏิบัติเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง จึงต้องทำการทดสอบทดลองว่าสามารถให้ผลได้จริง จนประสบความสำเร็จ

- ไม่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน จึงต้องยึดหลักนิติธรรม ได้แก่ หลักการแบ่งแยกอำนาจ หลักความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการและ

ฝ่ายปกครอง หลักความชอบด้วยกฎหมายในทางเนื้อหาหลักความเป็นอิสระของผู้พิพากษา หลักไม่มี ความผิดและไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย และหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ

- ไม่ขัดต่อหลักการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย การตรากฎหมายที่ถูกต้อง เป็นธรรม ควรบังคับใช้ให้เป็นไปตามกฎหมาย ต้องแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างแท้จริง

- มีความรอบรู้ ละเอียดยรอบคอบ เพื่อให้ได้รับผลสำเร็จ ถูกต้องตรงไปตรงมา อย่างมีเหตุผล เทียบตรง และยุติธรรม

๔) ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ การปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เกี่ยวกับความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ซึ่งเป็นการเผยแพร่กิจการ รัฐสภาต่อสาธารณะต้องคำนึงถึงความมั่นคง คือ กลั่นกรองข้อมูลตามหลักของศีลข้อที่ ๒ ว่า ด้วยห้ามพูดปด ห้ามพูดเท็จ ต้องเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นจริงที่มีการกลั่นกรองอย่างละเอียด รอบคอบ ชัวร์แล้วค่อยแชร์ ผ่านช่องทางของสื่อต่าง ๆ ควรลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ไม่สร้างความแตกแยกทางความคิด ปัจจุบันนี้ด้วยความทันสมัยของเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารแบบ สองทาง สามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภากับประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รัฐสภาสามารถเผยแพร่ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ ซึ่งมีความสะดวก รวดเร็ว เข้าถึง ประชาชนได้มากยิ่งขึ้น โดยต้องอาศัยผู้สื่อข่าว และผู้รายงานข่าว ทำหน้าที่เผยแพร่รายงานของ รัฐสภาต่อประชาชน ซึ่งต้องคำนึงถึงปัจจัยที่อำนวยความสะดวกให้กับสื่อสามารถรายงานความ เคลื่อนไหวกิจการของรัฐสภาให้ประชาชนทราบ และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงโดยเท่า เทียมกัน การเผยแพร่กิจการของรัฐสภาเพื่อความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ ต้องใช้ทั้งปัจจัย ภายนอก และปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก คือ โปรโตโฆสะ ปัจจัยภายใน คือ โยนิโสมนสิการ

- จะต้องคำนึงถึงความมั่นคงของประเทศชาติ การปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร ต้องเป็นหูเป็นตาให้องค์กรช่วยสนับสนุนผู้ที่อยู่ในอำนาจที่ถูกต้องและบรรทัดฐานอันเป็นที่ยอมรับของ สังคม ซึ่งทำให้เกิดการเผยแพร่ความคิดให้แพร่หลายในสังคม พร้อมทั้งประสานเชื่อมโยงกิจกรรมของ กลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคม และสร้างความสอดคล้องและก่อให้เกิดฉันทามติในสังคม

- การเปิดเผยข้อมูลผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับการ รับรองสิทธิพื้นฐานของประชาชน เช่น สิทธิในการพูด สิทธิในการเขียน สิทธิในการประกอบอาชีพ สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สิทธิในการนับถือศาสนา ซึ่งต้องเป็นสิทธิที่เท่าเทียมกัน

- คำนึงถึงปัจจัยที่อำนวยความสะดวกให้กับสื่อ การเข้าถึงรัฐสภาต้องมีหลากหลาย ช่องทาง และต้องมีความเหมาะสมกับประชาชน เนื่องจากในสังคมมีหลากหลายระดับชนชั้น การ เข้าถึงของแต่ละระดับชั้นย่อมแตกต่างกันไป

- ควบคุมอารมณ์ได้ทุกสถานการณ์ การปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรต้องอดทนอด กลั้นต่อความพยายามที่จะดำเนินการให้สัมฤทธิ์ผลตามความคิดความเชื่อที่ทำให้เกิดกลไกควบคุม

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายแห่งความคิดความเชื่อนั้น จะก่อให้เกิดการสร้างและควบคุมให้การปกครอง บรรลุเป้าหมายของอุดมการณ์ อุดมการณ์ทางการเมืองจะเรียกร้องให้มีการกระทำจากผู้ศรัทธาใน อุดมการณ์ เกิดความรู้สึกว่าถูกต้องที่จะกระทำตามนั้น

- มีการกลั่นกรองข้อมูลก่อนการเผยแพร่ ความเคลื่อนไหวใด ๆ ในกิจการของรัฐสภา เพื่อให้ประชาชนทราบ จะต้องมีความหมายเพื่อสร้างความสงบสุข

- ต้องพัฒนาทางกาย วาจาและสมาธิให้สงบเรียบร้อย การดำเนินงานของรัฐสภาผ่าน ระบบสื่อสารเทคโนโลยีที่ทันสมัย ต้องอาศัยสื่อประเภทต่าง ๆ ดังนั้นจะต้องมีสื่อมวลชนที่มีความเป็น กลาง เนื้อหาที่ถ่ายทอดมีความถูกต้อง ตรงไปตรงมา โดยไม่หวังผลประโยชน์ และไม่สร้างความ แยกแยกทางความคิดให้เกิดขึ้นในสังคม

๕) ด้านความสำนึกรับผิดชอบ บทบาททางการเมืองด้านความสำนึกรับผิดชอบ ผู้ที่ ได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนจะต้องรักษาสำนึกความมั่นที่มีต่อประชาชนตามนโยบายของพรรค การเมืองที่ตนสังกัด เป็นการประพฤติตามหลักศีลข้อ ๒ มุสาวาทา เวรมณี สิกขา ปทัง สมาธิ ยามิฯ ต้องใช้ความรู้ความสามารถและการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ ในการบริหารจัดการให้ศีลธรรมแบ่ง บานในสังคม เนื่องจากศีลเป็นกฎข้อบังคับที่สามารถนำไปสู่สังคมสีขาว ถ้าประชาชนในสังคม ประพฤติศีล สังคมก็จะน่าอยู่ยิ่งขึ้น ประโยชน์ที่เป้นจุดมุ่งหมายในการบริหารและพัฒนาประเทศชาติ คือ ความสงบสุขของบ้านเมือง ดังพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ใน รัชกาลที่ ๙ แห่งราชวงศ์จักรี ว่า “ความสุขความสวัสดิของข้าพเจ้าจะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยบ้านเมืองของเรา มีความเจริญมั่นคงเป็นปกติสุข”

- ความสำนึกรับผิดชอบต่อประชาชน เป็นการปกป้องคุ้มครองผู้คนให้มีความปลอดภัย จากอันตรายและการเบียดเบียนซึ่งกันและกัน การเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อส่วนรวม มีความ รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาของประชาชน สามารถตอบข้อซักถามของประชาชนให้ชัดเจน ต้อง รักษาความสุจริตทางพฤติกรรม ประพฤติธรรมไม่คลาดเคลื่อนหรือเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานอันดี งามของสังคม รวมทั้งไม่ปฏิบัติผิดไปจากกฎข้อบังคับทางศีลธรรมด้วย และจัดการลงโทษผู้ฝ่าฝืน บรรทัดฐานที่ดีงามของสังคม แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม

- ความสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม นักการเมืองการปกครอง มีหน้าที่บริหารประเทศชาติ และสังคมให้ได้รับความสงบสุข ความสงบสุขถือว่าเป็นเป้าหมายสำคัญของการบริหารประเทศชาติ เพราะฉะนั้นต้องเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อส่วนรวม เพื่อรับผิดชอบต่อบุคคล สังคม และองค์กร

- ความสำนึกรับผิดชอบต่อองค์กร ปฏิบัติหน้าที่บริหารประเทศชาติและสังคมให้ได้รับความสงบสุข สร้างสัมพันธไมตรีกับชาติอื่นและร่วมมือกับชาติต่าง ๆ ในการอนุรักษ์ และพัฒนา สิ่งแวดล้อมและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพของโลก ไม่ลุ่มหลงมัวเมาในอำนาจ จะต้องมีความรับผิดชอบต่อ ประเทศชาติ

- ความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นเอกลักษณ์ของประเทศไทย ซึ่งคนไทยทุกคนจะต้องทำหน้าที่ในการปกป้อง ๓ สถาบันหลัก คือ ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงผู้ที่ประพฤติดี คือ ความประพฤติดีงาม สมาน คือ ผู้ที่มีความยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ ปัญญา คือ ผู้ที่มีปัญญาไตร่ตรองอย่างรอบคอบอย่างมีสติ

๖) **ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ** ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่บัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญอย่างเคร่งครัด ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เคารพในความเป็นมนุษย์ตามหลักสิทธิมนุษยชน ผู้นำจะต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มองการณ์ไกล มีภาวะผู้นำพิจารณางานด้านต่างประเทศ และทำการควบคุมตรวจสอบได้เช่นเดียวกันกับงานภายในประเทศ เช่น การเข้าไปมีอิทธิพลในนโยบายต่างประเทศ ในเรื่องที่ทำกับ UN หรือเวทีเจรจาอื่น ๆ การตัดสินใจในข้อตกลงที่อยู่ในกรอบของรัฐธรรมนูญโดยดูจากเนื้อหาและสนธิสัญญาจากรัฐบาล การเข้าร่วมในกระบวนการอื่น ๆ เป็นต้น ประเด็นสำคัญการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศต้องรู้เท่าทันโลก รู้เท่าทันสรรพสิ่ง เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาเงื่อนไขและข้อตกลงต่าง ๆ

- มีภาวะผู้นำ ต้องมีสัมมาทิฐิหรือความเห็นที่ถูกต้องตามกฎระเบียบด้วยการมีสติปัญญา และสมาน ในการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศให้สำเร็จลุล่วงไปตามปรารถนา ควรมีความขยันหมั่นเพียรที่จะมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ ต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มองการณ์ไกล กล้าคิด และตัดสินใจ แก้ไขปัญหาเฉพาะได้ดี

- มีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรม การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ให้เข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ ต้องประกอบด้วยความปรารถนาดีแก่คนทั่วไป ไม่จำกัดขอบเขต ปฏิบัติเกื้อกูลแก่ผู้อื่นด้วยสังคหวัตถุอย่างทั่วถึงกัน และร่วมมือกับชาติต่าง ๆ ในการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมด้วยมุมมองที่กว้างไกล รู้จักวางใจเป็นกลางมองสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง รู้เท่าทันสรรพสิ่ง อารมณ์ซึ่งสันติภาพของโลก พัฒนาความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษากับทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคม และพัฒนาอารยธรรมสำคัญของโลกให้เป็นมรดกของมนุษยชาติสืบต่อไป

- เคารพหลักสิทธิมนุษยชน ในการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศยอมประสพปัญหาใหญ่บางเล็กน้อย ก็ต้องเคารพหลักสิทธิมนุษยชน ควรใคร่ครวญพิจารณาถึงปัญหาต่าง ๆ เหล่า นั้นด้วยอุบายปัญญา เพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้ จนสามารถประสพกับความสำเร็จ

- คำนึงถึงหลักความมั่นคงของประเทศชาติด้วยความเมตตา สามารถสร้างความเจริญให้แก่บ้านเมือง เป็นตัวแทนของคนในประเทศในการติดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับชาติอื่น เพื่อประโยชน์สุขของชาวประชา ตามหลักสิทธิมนุษยชน ไม่กระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยจำนวน ๓ ข้อ คือ ๑) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ๒) เพื่อศึกษาความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และ ๓) เพื่อนำเสนอการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลตามหลักพุทธธรรม

การวิจัยเรื่อง “บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทำการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Analysis) กับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ซึ่งแบ่งออกเป็น ๗ กลุ่ม ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา ข้าราชการ นักธุรกิจ นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักการเมือง นักเคลื่อนไหวเพื่อพัฒนาสตรี และปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน ๑๘ รูปหรือคน และระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน ๔,๐๕๙,๑๗๔ คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๐๐ คน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านรัฐศาสตร์และพระพุทธศาสนา ผู้เกี่ยวข้องกับบทบาททางการเมืองของสตรี เพื่อให้ทราบถึงประเด็นของการศึกษาในรายละเอียดที่สำคัญ และมีความครอบคลุมในเนื้อหาสาระสำคัญที่ทำการศึกษาอย่างครบครัน พร้อมกันนั้นในการวิจัยเชิงคุณภาพจะทำให้ทราบถึงข้อมูลเชิงลึก (In-depth) ที่มีรายละเอียดชัดเจนสามารถนำมาวิเคราะห์ในเชิงตรรกะได้ (Analytic Induction) ซึ่งผลการวิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

พบว่า การศึกษาทำให้สตรีมีความเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถ มีความกล้าหาญที่จะทำงานเพื่อสังคมมากยิ่งขึ้น ทำให้มองการณ์ไกล และประกอบกับคุณสมบัติที่มีเฉพาะตน เช่น ความละเอียดรอบคอบ ความอ่อนโยน ความเข้มแข็งอดทน ความมุ่งมั่นที่มีอยู่ในตัวของสตรี ก็ยิ่งส่งเสริมให้แสดงบทบาททางการเมืองทั้ง ๖ ด้านของสตรีในการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จได้

อิทธิพลของครอบครัว พบว่า สตรีส่วนใหญ่ที่สามารถเข้ามาทำหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรได้นั้น มีต้นทุนที่สำคัญมาจากครอบครัวเป็นแรงจูงใจที่สำคัญในการส่งเสริมผลักดันให้สตรีได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น กิจกรรมการบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ การช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ที่เดือดร้อนในสังคม เป็นต้น ทำให้ครอบครัวและสมาชิกในครอบครัวที่เป็นนักการเมืองมีโอกาสได้ทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน จึงเป็นการเก็บเกี่ยวประสบการณ์ ปลูกฝังให้มีจิตใจที่ยึดมั่นในอุดมการณ์ และสามารถนำมาใช้ในการแสดงบทบาททางการเมืองทั้ง ๖ ด้านได้

ปัจจัยภายนอกที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีในการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรี อิทธิพลของสื่อ พบว่า สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือที่สามารถเป็นหูเป็นตาในการแสดงบทบาททางการเมือง มีอิทธิพลต่อหลาย ๆ ฝ่าย สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวของสังคมตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ ไปจนถึงระดับโลก นำมาใช้เผยแพร่บทบาททางการเมืองทั้ง ๖ ด้านได้เป็นอย่างดี ทำให้เข้าถึงประชาชนได้ สามารถเผยแพร่ผลงานของรัฐสภาผ่านสื่อต่าง ๆ ในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ มีการแข่งขันสูง การเข้าถึงสื่อได้ และสามารถนำสื่อมาใช้ในการทำงานได้ ย่อมได้เปรียบทางการเมือง

อุดมการณ์ทางการเมือง พบว่า เป็นปัจจัยภายนอกที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองทั้ง ๖ ด้านของสตรีในการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรี เปิดโอกาสให้สตรีได้มีพื้นที่ในการแสดงบทบาทเพิ่มขึ้น สังคมให้การยอมรับความสามารถของสตรี และยอมรับในการเป็นผู้นำของสตรี เพราะคุณสมบัติเฉพาะของสตรีที่แตกต่างจากบุรุษ สตรีมีความอดทนสูง มองการณ์ไกล มีความอ่อนโยน มีความละเอียดรอบคอบในการทำงานสูงกว่าบุรุษเพศ

๕.๑.๒ ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

๕.๑.๒.๑ สรุปผลจากการสัมภาษณ์

๑) ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน พบว่า ตัวแทนของประชาชนจะต้องประกอบไปด้วย ๑) จะต้องมีความจริงใจ ซึ่งเป็นสิ่งที่จะต้องปฏิบัติตามหลักธรรมาธรรม ๒) จะต้องมีความใฝ่รู้

มีฉันทะในการพยายามพัฒนาตนเองอยู่ตลอด ๓) จะต้องมีความรับผิดชอบ ตามบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและรับผิดชอบต่อบทบาทของความเป็นสตรี ๔) ความสามารถทางสติปัญญา จะต้องมีความรอบรู้และมีความสามารถ ๕) มีสติ มีความรอบคอบ เฉลียวฉลาด ๖) ต้องมีธรรมะ การระงับ เคารพในธรรมะ กฎ กติกาของบ้านเมือง และต้องเคารพในประเพณีที่ค้ำจุนของบ้านเมือง ๗) จะต้องมีความริโอตดัดปะ มีความรู้สึกไวต่อบาปและบุญ

๒) ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร พบว่า บทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบฝ่ายบริหาร ตรวจสอบหน่วยงานราชการ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจ โดยธรรมชาติผู้หญิงตรวจสอบผู้ชายเป็นเรื่องที่ยาก จะต้องผลักดันให้สตรีมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการในคณะทำงาน

๓) ด้านการทำหน้าที่นิติบัญญัติ พบว่า บทบาทด้านการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ จะต้องแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างแท้จริง เช่น การมีส่วนร่วมในการเสนอร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ สมาชิกสภาผู้แทนสตรีสามารถที่จะมีส่วนร่วมในการเข้าไปเป็นคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ ในคณะทำงานได้

๔) ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ พบว่า ความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภากับประชาชน เช่น การทำหน้าที่โฆษกพรรค ข้อมูลที่จะสื่อสารต้องมีการพูดคุยกันก่อน และสื่อสารจากทางเดียว (เน้นเสียง) ผ่านทีมโฆษกพรรคออกไป ทั้งการสื่อสารของคนภายในพรรคและการสื่อสารออกสู่สาธารณะ ต้องเป็นส่วนหนึ่งในการทำการเมืองให้พัฒนาประเทศมากขึ้น และเลิกวาทกรรมที่ทำให้ประเทศบอบช้ำ

๕) ด้านความสำนึกรับผิดชอบ พบว่า รัฐบาลต้องสร้างสรรค์สิ่งที่ดีให้กับสังคม ฝ่ายค้านต้องเสนอแนะในสิ่งที่มีประโยชน์ ภาคประชาชนต้องแสดงสิทธิหน้าที่ตามกรอบของกฎหมาย

๖) ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ พบว่า ควรมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ เช่น องค์การเพื่อการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ และเพิ่มพลังของผู้หญิง แห่งสหประชาชาติ ลัทธิสตรีนิยม คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ เป็นต้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีควรมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือเป็นที่ปรึกษาในคณะทำงาน

๕.๑.๒.๒ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๒๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๓๐ มีอายุระหว่าง ๓๘- ๔๗ ปี จำนวน ๒๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๐๐ มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๘๐ มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน ๑๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๘๐ มีรายได้ระหว่าง ๑๕,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๕๐

๕.๑.๒.๓ ความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๗$, $S.D.=๐.๕๘$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้านดังนี้ ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ ($\bar{X} = ๓.๔๖$, $S.D.=๑.๐๙$) ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ ($\bar{X} = ๓.๔๓$, $S.D.=๑.๐๓$) ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร ($\bar{X} = ๓.๔๑$, $S.D.= ๑.๐๕$) ด้านการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ($\bar{X} = ๓.๓๕$, $S.D.= ๑.๑๗$) ด้านความสำนึกรับผิดชอบ ($\bar{X} = ๓.๓๒$, $S.D.= ๑.๑๒$) และด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน ($\bar{X} = ๓.๒๗$, $S.D.= ๑.๑๑$) ตามลำดับ

เมื่อจำแนกเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

๑) ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๒๗$, $S.D.= ๑.๑๑$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนที่มาจากความหลากหลายทางด้านอาชีพ ประชาชนมีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๗๘$, $S.D.=๑.๒๖$)” รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนของประชาชนในการตัดสินใจแทนประชาชน มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๒$, $S.D.= ๑.๒๓$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ออกไปรับเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชน มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๐๕$, $S.D.=๑.๔๐$)” ตามลำดับ

๒) ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหารโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๑$, $S.D.=๑.๐๕$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตรวจสอบการใช้เงินงบประมาณรายจ่ายและควบคุมการเงิน ประชาชนมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๑$, $S.D.=๑.๑๐$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ได้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตรวจสอบนโยบายและการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๖$, $S.D.=๑.๐๖$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่ตัวแทนประชาชนที่จะเฝ้าดูในทุกกิจกรรมที่รัฐบาลทำและจัดให้มีการพูดคุยกัน มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๒๑$, $S.D.=๑.๑๗$)” ตามลำดับ

๓) **ด้านการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ** พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35, S.D. = 0.67$)” เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทในการตรากฎหมายที่ถูกต้องและเป็นธรรม ประชาชนมีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37, S.D. = 0.63$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทในการกำหนดกฎ กติกา และการปฏิบัติ ตามกฎ กติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37, S.D. = 0.67$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรร่วมกับประชาชนในการเสนอ ตรากฎหมาย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32, S.D. = 0.66$)” ตามลำดับ

๔) **ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้** พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46, S.D. = 0.69$)” เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “กองกิจการรัฐสภาได้ดำเนินการเผยแพร่การดำเนินงานของรัฐสภาผ่านระบบสื่อสาร เทคโนโลยีที่ทันสมัย ประชาชนมีความคาดหวังในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56, S.D. = 0.64$)” รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ว่า “กองกิจการรัฐสภาอาศัยผู้สื่อข่าว บรรณาธิการข่าว และผู้รายงานข่าว ทำหน้าที่เผยแพร่งานของรัฐสภาต่อประชาชน มีความคาดหวังในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54, S.D. = 0.63$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “กองกิจการรัฐสภาได้ดำเนินการเผยแพร่กิจการรัฐสภาต่อ สาธารณะโดยคำนึงถึงความมั่นคง มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31, S.D. = 0.68$)” ตามลำดับ

๕) **ด้านความสำนึกรับผิดชอบ** พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านความสำนึกรับผิดชอบโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32, S.D. = 0.62$)” เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “เป็น ความรับผิดชอบในการตอบข้อซักถามของประชาชน ประชาชนมีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36, S.D. = 0.65$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “เป็นความรับผิดชอบในการซักถามฝ่ายบริหาร มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34, S.D. = 0.65$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “เป็นความรับผิดชอบในการตอบข้อซักถามของกลุ่มผลประโยชน์ มีความคาดหวังอยู่ในระดับปาน กลาง ($\bar{X} = 3.29, S.D. = 0.63$)” ตามลำดับ

๖) **ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ** พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43, S.D.=1.03$)” เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “มีอิทธิพลในการสร้างความเข้าใจอันดีต่อนานาชาติในนโยบายต่างประเทศ และการเข้าร่วมในกระบวนการอื่นที่ต่อเนื่องจากนั้น ประชาชนมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52, S.D.=1.06$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ตัดสินใจในข้อตกลงที่อยู่ในกรอบของรัฐธรรมนูญโดยดูจากเนื้อหาและสนธิสัญญาจากรัฐบาล มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50, S.D.=1.10$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “มีหน้าที่ในเรื่องที่ทำกับ UN หรือเวทีเจรจาอื่น ๆ มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28, S.D.=1.21$)” ตามลำดับ

๕.๑.๒.๔ สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

การวิจัยเรื่อง “บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” ทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

๑) ประเพณีวัฒนธรรมของประเทศไทย เพศชายเป็นใหญ่ มีอำนาจเหนือสตรี เป็นการกีดกันขวางความรู้ความสามารถที่สตรีมีเอาไว้ในขอบเขตที่กำหนดให้ สตรีไม่สามารถแสดงพลังความสามารถที่แท้จริงได้

๒) ประชาชนมองว่าผู้หญิงเป็นเพียงดอกไม้ประดับรัฐสภา เนื่องจากรัฐสภาของประเทศไทยยังไม่ค่อยให้การยอมรับสตรีเท่าที่ควร เพราะประเพณีวัฒนธรรมให้ความสำคัญต่อเพศชายเป็นส่วนใหญ่ และเล็งเห็นว่างานด้านการเมืองการปกครองเป็นงานที่เหมาะสมกับเพศชายมากกว่าเพศหญิง และมองว่าผู้หญิงเป็นเพียงดอกไม้ประดับรัฐสภา ทั้งที่มีโอกาสได้เข้าไปแสดงบทบาททางการเมือง แต่ก็ยังไม่เห็นความสามารถที่โดดเด่นชัดเจน

๓) ผู้หญิงมีความอ่อนไหวต่อเหตุการณ์ที่มีความกดดันสูง ๆ เนื่องจากสตรีจะมีความรู้สึกที่ไวต่อสิ่งรอบข้างสูงกว่าเพศชาย เมื่อเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงในระดับวิกฤติ สตรีจะมีความหวั่นไหว ไม่หนักแน่นพอ วิตกกังวล หวาดกลัวต่อสิ่งที่จะตามมาในภายหลัง

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สามารถสรุปได้ดังนี้

๑) ประชาชนได้เสนอข้อเสนอแนะดังนี้ ควรเปิดโอกาสให้มีการแสดงบทบาททางการเมืองของสตรีอย่างเสรี ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของกระบวนการทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อนำไปสู่กระบวนการให้ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองอันชอบธรรม การที่สตรีแสดงบทบาทต่าง ๆ ในทางการเมืองได้โดยตรง ภายใต้กรอบของกฎหมาย ถือเป็นเงื่อนไขอันจำเป็นของระบอบประชาธิปไตย ทั้งในแง่ของหลักการและอุดมการณ์ ประชาธิปไตยคงเกิดขึ้นไม่ได้ หากปราศจากการมีบทบาทของบุรุษและสตรี จึงเป็นสิทธิทางการเมืองของฝ่ายที่จะอยู่ใต้การปกครอง ในการเข้าร่วมในกระบวนการทางการเมือง เพื่อแสดงเจตนาเกี่ยวกับอำนาจ ผลประโยชน์ แม้กระทั่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติรับรองสิทธิความเสมอภาคของบุรุษและสตรีไว้อย่างชัดเจน สังคมไทยได้เปิดโอกาสให้สตรี ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่นเดียวกับบุรุษ ซึ่งก็ได้มีการยอมรับบทบาทและความสามารถของสตรีมากยิ่งขึ้นจนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในสังคม สตรีได้กลายเป็นกลุ่มพลังทางการเมืองที่มีความสำคัญในสังคม อำนาจทางการเมืองควรที่จะกระจายอำนาจไปสู่สตรีโดยไม่จำกัดเพศ ชนชั้น เชื้อชาติ หรือศาสนา โดยปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ คือ การให้สตรีได้รับโอกาสทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น เพราะข้อดีสตรีคือ ประสบการณ์ ความต้องการ นิสัยใจคอ มุมมองและความสามารถที่แตกต่างจากบุรุษ มีความละเอียดรอบคอบเหนือบุรุษ

๒) ประชาชนได้เสนอข้อเสนอแนะดังนี้ สตรีควรแสดงบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปในเชิงก้าวหน้า คือ บทบาทที่ผู้หญิงสามารถก้าวขึ้นเป็นผู้นำสังคม ถึงแม้ว่าบทบาทที่ยังหยุดอยู่กับที่ของผู้หญิง คือ การเป็นแม่การดูแลบ้าน ดูแลสมาชิกในครอบครัวเป็นหน้าที่หลักของผู้หญิง บทบาทที่ก้าวถอยหลังของผู้หญิง คือ เพศหญิงยังคงถูกเอารัดเอาเปรียบกดขี่ทางเพศสามารถแสดงศักยภาพของตนเองได้ สตรีต้องรู้จักที่จะนำความสามารถนั้นมาพัฒนาบทบาทหน้าที่อย่างถูกที่ถูกทาง รักษาคุณสมบัติความเป็นผู้หญิง นั่นคือ ความละเอียดอ่อน อ่อนโยนและเรียนรู้เพื่อผสมผสานระหว่างความอ่อนโยนอดทน และ เข้มแข็ง เมื่อนั้นผู้หญิงจะสามารถสร้างบทบาทใหม่ที่มีความสำคัญกับสังคมได้ ด้วยการส่งเสริมพลังใจให้กับตนเอง ได้แก่ ไม่หลบเลี่ยงปัญหา พิจารณาสาเหตุและแก้ไข ทำใจให้ยอมรับและสนุกกับการเปลี่ยนแปลง มองโลกในแง่ดีมองหลายมุมมอง ควบคุมความคิด หยุดคิดได้ มีทักษะในการจัดการอารมณ์ตนเอง ลดความเครียดลดอารมณ์เศร้าได้ด้วยตนเอง สร้างแรงจูงใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ สร้างความรู้สึกดีต่อตนเองให้อย่างดี มีความสุขจากการให้ผู้อื่น มีเมตตา มีทักษะในการสื่อสารให้คนอื่นเข้าใจทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข สูดวยพลัง อึด หมายถึง ศักยภาพที่ทนต่อแรงกดดันได้ดี ฮึด หมายถึง มีกำลังใจเข้มแข็ง สู หมายถึง การต่อสู้เอาชนะอุปสรรค เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์ใน ชีวิต

๓) ประชาชนได้เสนอข้อเสนอแนะดังนี้ ควรใช้ความละเอียดอ่อนของสตรี ในทางสร้างสรรค์ จะกลายเป็นคนที่มีคุณค่า มีผลงานถึงระดับโลกได้ เช่น เป็นนักประพันธ์ ศิลปิน จิตรกร นักคิด นักปราชญ์ นักประดิษฐ์ เป็นต้น แต่จะต้องมีความอดทน ฝึกการมีวินัยในตัวเองให้ได้มากพอจึง

จะมีผลงานปรากฏออกมาได้ มีโอกาสทำประโยชน์แก่สังคมและโลกได้มาก การเป็นคนที่มีจิตใจอ่อนไหว อ่อนโยนต่อผู้อื่น เปรียบเสมือนการมีจุดเริ่มต้นที่ดีของการทำความดี เพราะคนที่จิตใจอ่อนโยนจะมีโอกาสทำความดี และเข้าถึงความดีได้อย่างแท้จริง

๕.๑.๓ การพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลตามหลักพุทธธรรม

พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ การศึกษาช่วยส่งเสริมให้สตรีมีความมั่นใจในความรู้ความสามารถของตนเองมากขึ้น อิทธิพลจากครอบครัวเป็นแรงจูงใจที่สำคัญในการส่งเสริมผลักดันให้สตรีได้ส่งสมประสงค์ทางการเมือง อิทธิพลของสื่อในทางการเมืองการเข้าถึงสื่อได้สามารถนำสื่อมาใช้ในการทำงานได้ ย่อมได้เปรียบทางการเมือง อุดมการณ์ทางการเมืองเปิดโอกาสให้สตรีได้มีพื้นที่ในการแสดงบทบาทเพิ่มขึ้น สังคมให้การยอมรับความสามารถของสตรีมากขึ้น

พบว่า ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีมีความเป็นแม่โดยสัญชาติญาณ คือ มีจิตใจอ่อนโยน มีการประนีประนอม เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์กับทุก ๆ ฝ่าย มีความทุ่มเท เพราะผู้หญิงมักจะไม่มีการหลงอบายมุข จึงมีเวลาที่จะทุ่มเทในหน้าที่การงานมากยิ่งขึ้น ผู้หญิงมีความหนักแน่นกว่าผู้ชาย มีหิริโอตตปยะสูงกว่าผู้ชาย สตรีจะยึดมั่นในศีลธรรม ประพฤติปฏิบัติตามหลักของศีลอย่างเข้มแข็ง ด้วยความเป็นคนรอบคอบ มีหิริโอตตปยะ (ศีล) มีความขยัน อุตุน และมุ่งมั่น (สมาธิ) รอบรู้เท่าทันสถานการณ์ (ปัญญา) สตรีมีการเคารพในกฎ กติกา ปฏิบัติตามข้อกฎหมาย อย่างเข้มแข็ง มีธรรมะคารวะตา เคารพในธรรมะ กฎ กติกาของบ้านเมือง และเคารพในประเพณีที่ดั่งงามของบ้านเมือง มีความรู้สึกไวต่อบาปและบุญ นักการเมืองสตรีเป็นสีสันทางการเมือง มีการใช้คุณสมบัติของการเป็นสตรีทำให้บรรยากาศทางการเมืองดีขึ้น ช่วยลดความรุนแรงทางการเมืองลงได้ บทบาททางการเมืองของสตรี ต้องมีคุณภาพสูงกว่าคนทั่วไป สตรีจะต้องเข้มแข็ง เสียสละ ขยัน อุตุน มีความรู้ความสามารถ มีความกล้าหาญ ซื่อสัตย์ สตรีเป็นกลุ่มที่มีคุณลักษณะพิเศษ ชักจูงใจให้เกิดความชอบธรรม แสวงหาความร่วมมือให้ผลงานสำเร็จผล บทบาททางการเมืองของสตรีจะต้องเป็นผู้ที่ประกอบด้วยคุณธรรม จริยธรรมของความเป็นผู้นำ ฉะนั้นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีต้องพัฒนาตนเองมาสู่ ๓ ประการ ดังนี้ ๑) ผู้นำจะต้องเข้มแข็งมากกว่าคนอื่น ๒) ผู้นำจะต้องมีรุตติกว่าคนอื่น ๓) ผู้นำจะต้องมีคุณธรรมสูงกว่าคนอื่น

พบว่า การพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรี ตามหลักไตรสิกขา ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$ S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาโดย

เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การพัฒนาบทบาททาง การเมืองของสตรี (หลักไตรสิกขา ชั้นปัญญา) ($\bar{X}=๕.๖๒$ S.D.= ๐.๒๔) รองลงมาได้แก่ การพัฒนา บทบาททางการเมืองของสตรี (หลักไตรสิกขา ชั้นศีล) ($\bar{X}=๓.๗๔$, S.D.=๐.๙๕) และด้านที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด คือ การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี (หลักไตรสิกขา ชั้นสมาธิ) ($\bar{X}=๓.๕๖$, S.D.= ๐.๙๘) ตามลำดับ

แยกพิจารณาเป็นรายข้อ ดังนี้

๑) การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี (หลักไตรสิกขา ชั้นศีล) พบว่า ความ คาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของ นักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามหลักไตรสิกขา “การพัฒนาบทบาททาง การเมืองของสตรี (หลักไตรสิกขา ชั้นศีล)” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๗๔$, S.D.=๐.๙๕) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “การ ตรวจสอบฝ่ายบริหารต้องประพฤติตามกรอบข้อบังคับ” ($\bar{X}=๓.๗๔$, S.D.=๐.๒๓) รองลงมาได้แก่ ข้อ ที่ว่า “ตัวแทนของประชาชนต้องมีความประพฤติที่ดีทั้งทางกาย และวาจา” ($\bar{X}=๓.๖๗$, S.D.=๐.๑๐) และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “การมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศต้องเคารพในสิทธิของ ผู้อื่น” ($\bar{X}=๒.๖๘$, S.D.=๐.๒๙) ตามลำดับ

๒) การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี (หลักไตรสิกขา ชั้นสมาธิ) พบว่า ความ คาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของ นักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามหลักไตรสิกขา “การพัฒนาบทบาททางการเมือง ของสตรี (หลักไตรสิกขา ชั้นสมาธิ)” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๕๖$, S.D.=๐.๙๘) เมื่อพิจารณาเป็นราย ข้อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ตัวแทนของ ประชาชนต้องมีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่” ($\bar{X}=๓.๖๖$, S.D.=๐.๑๐) รองลงมาได้แก่ ข้อ ที่ว่า “การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติต้องใช้ปัญญาพิจารณา” ($\bar{X}=๓.๓๘$, S.D.=๐.๐๗) และข้อที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “บทบาทด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ ต้องเป็นผู้ที่ประกอบด้วย กัลยาณมิตรธรรม ๗ ประการ คือ นารัก นาเคารพ นาเจริญใจ รู้จักวา รู้จักพูด ยอมให้พูดยอมให้ว่า แฉลงเรื่องเล็กซึ่งได้ และไม่ชักนำในเรื่องไมควร” ($\bar{X}=๒.๔๓$, S.D.=๐.๙๖) ตามลำดับ

๓) การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี (หลักไตรสิกขา ชั้นปัญญา) พบว่า ความ คาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของ นักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามหลักไตรสิกขา “การพัฒนาบทบาททางการเมือง ของสตรี (หลักไตรสิกขา ชั้นปัญญา)” โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=๕.๖๒$, S.D.=๐.๒๔) เมื่อ พิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “การตรวจสอบฝ่ายบริหารต้องจะใช้ปัญญาพิจารณาให้รู้แจ้งสภาวะ

ธรรม ตามความเป็นจริง, บทบาทด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้เพื่อบรรลุจุดหมายสูงสุด และ บทบาทด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศต้องมีความรอบรู้ รู้ทั่วเข้าใจลึกซึ้ง ($\bar{X}=๕.๐๐$, $S.D.=๐.๐๐$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ตัวแทนของประชาชนต้องเป็นผู้มีจิตใจและมีบุคลิกลักษณะเข้มแข็ง หนักแน่น มั่นคง สงบ เยือกเย็น สุภาพ นิ่มนวล สดชื่น ผ่องใส กระจับกระจ่าง กระปรี้กระเปร่า เบิกบาน งามสง่า มีเมตตากรุณา มองดูรู้จักตนเอง และผู้อื่นตามความเป็นจริง, การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติต้องรู้จักคิดอย่างมีระเบียบ มีเหตุผล และถูกวิธี และความสำนึกรับผิดชอบต้องมีความแน่วแนอยู่กับสิ่งที่กำลังกระทำ ไม่นุงนัง ไม่วอกแวก ไม่เลือนลอย มีความรอบคอบ และไม่ผิดพลาด ($\bar{X}=๔.๕๘$, $S.D.=๐.๔๙$)” และไม่มีข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

๕.๒ การอภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง “บทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” ผู้วิจัยได้กล่าวถึงประเด็นที่น่าสนใจ และมีความสำคัญมาอภิปรายผล สามารถนำมาเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

๕.๒.๑ ปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

๑) การศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาส่งเสริมให้สตรีมีความมั่นใจในความรู้ความสามารถของตนเองมากขึ้น อภิปรายได้ว่า การศึกษาทำให้สตรีมีความเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถ ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงความเชื่อทางสังคม ทำให้อคติที่มีต่อสตรีลดน้อยลง การให้ความสำคัญเรื่องความสามารถของบุคคลมากขึ้น การสร้างความพร้อมให้กับสตรีด้วยการให้พึ่งพาตัวเองมากขึ้น ตลอดจนให้การยอมรับในความสามารถของสตรีมากขึ้น มีการร่วมมือระหว่างสตรีเป็นกลุ่มเป็นองค์กรมากขึ้น จนสตรีสามารถก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำในการบริหารองค์กรต่าง ๆ และบริหารประเทศชาติและสังคมให้ได้รับความสงบสุขได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สมศักดิ์ อัครศิริศิลป์** ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเข้าสู่วงการการเมืองของนักการเมืองสตรีไทย” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเข้าสู่วงการการเมืองไทยของสตรีไทย ประกอบด้วย ปัจจัยเกื้อกูลคือ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนจากครอบครัว ความสนใจส่วนตัว ความสามารถส่วนตัว ทักษะด้านความรู้ ทักษะครอบครัวทุนจากผลงานที่กระทำมาในอดีต ทุนทรัพย์ ทุนจากพรรค

การเมืองต้นสังกัดทุนทางสังคม^๑ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ขวัญษา เอกจิตต์ และอุทัย สติมัน** ได้วิจัยเรื่อง “หลักไตรสิกขากับการพัฒนาตน” พบว่า การศึกษาตลอดชีวิต ไม่มีที่สิ้นสุดในชีวิตของสิ่งมีชีวิต เพราะจุดมุ่งหมายของชีวิตคือการศึกษาเป็นการศึกษาพัฒนามนุษย์หรือการเรียนรู้ฝึกฝนพัฒนาตน ที่เรียกว่า สิกขา กับการดำเนินชีวิตที่ดีของมนุษย์ ที่เรียกว่ามรรค คือการดำเนินชีวิตชนิดที่มีการศึกษาพัฒนาชีวิตไปด้วยในตัว จึงจะเป็นชีวิตที่ดี สิกขา ก็คือการพัฒนาตนเองของมนุษย์ ให้ดำเนินชีวิตได้ตั้งงามถูกต้อง นักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาได้จัดหลักแห่งการศึกษา เพื่อให้มองเห็นการปฏิบัติได้เด่นชัดขึ้น หลักการศึกษาที่ว่ามี ๓ ประการ คือ ศีล สมาธิ และปัญญา ที่เรียกว่า “ไตรสิกขา”^๒ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อดิศักดิ์ ทองบุญ** ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์บทบาทสตรีทางการบ้านการเมืองตามมาตรฐานของพุทธธรรม : กรณีศึกษาพระพุทธรังษีในกัมโปชสูตร” ผลการวิจัยพบว่า ในปัจจุบัน สตรีทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกับบุรุษ บทบาทสตรีทั้งทางการบ้านและการเมือง มีความสำคัญ นำมาซึ่งความสุข ความเจริญก้าวหน้าทั้งส่วนตัวและส่วนรวมหรือสังคมประเทศชาติไม่แพ้บทบาทของบุรุษ ซึ่งแตกต่างไปจากสตรีในสมัยก่อน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสตรีในปัจจุบันมีโอกาสได้รับการศึกษาเท่าเทียมกันเป็นสำคัญ^๓

๒) อิทธิพลของครอบครัว

ผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลจากครอบครัวเป็นแรงจูงใจที่สำคัญในการส่งเสริมผลักดันให้สตรีได้สั่งสมประสบการณ์ทางการเมือง อภิปรายได้ว่า อิทธิพลจากครอบครัวที่มีบทบาททางการเมืองจะทำให้สตรีเกิดการเรียนรู้ว่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมืองไม่ใช่เป็นเรื่องบุรุษแต่ฝ่ายเดียว อำนาจและผลประโยชน์ของสมาชิกในครอบครัวก็จะถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น เช่น กลุ่มคณะแนวเสียงของบิดา สามี ก็เป็นของลูกและภรรยาด้วย เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อัจฉราพรรณ ลีวไรสงและเพ็ญณี แนนรท** ได้วิจัยเรื่อง “ภูมิหลัง แรงจูงใจ และบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์” ผลการศึกษา พบว่า ภูมิหลัง แรงจูงใจของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีจังหวัดบุรีรัมย์ เกิดจากแรงจูงใจสนับสนุนจากปัจจัย ๖ ประการ คือ (๑) แรงจูงใจจากครอบครัว (๒) แรงจูงใจจากฐานะทางเศรษฐกิจ (๓) แรงจูงใจจากการมีผลงาน (๔) แรงจูงใจที่เกิดจากกลุ่มนักการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ (๕)

^๑สมศักดิ์ อัสศิริศิลป์, “ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเข้าสู่วงการการเมืองของนักการเมืองสตรีไทย”, *The National Defence College of Thailand Journal*, Vol. 60 No. 3 (September-December 2018): 35.

^๒ขวัญษา เอกจิตต์และอุทัย สติมัน, “หลักไตรสิกขากับการพัฒนาตน”, *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๕๙) : ๑๗๐.

^๓อดิศักดิ์ ทองบุญ, “ศึกษาวิเคราะห์บทบาทสตรีทางการบ้านการเมืองตามมาตรฐานของพุทธธรรม : กรณีศึกษาพระพุทธรังษีในกัมโปชสูตร”, *วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (๒๕๖๐) : ๑.

แรงจูงใจจากคนในชุมชน (๖) ความสนใจของตนเอง^๕ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สมศักดิ์ อัครศิริศิลป์** ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเข้าสู่วงการการเมืองของนักการเมืองสตรีไทย” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเข้าสู่วงการการเมืองไทยของสตรีไทย ประกอบด้วย ปัจจัยเกื้อกูลคือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนจากครอบครัว ความสนใจส่วนตัว ความสามารถส่วนตัว ทักษะด้านความรู้ ทักษะครอบครัวทุนจากผลงานที่กระทำมาในอดีต ทุนทรัพย์ ทุนจากพรรคการเมืองต้นสังกัดทุนทางสังคม^๕ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ประทีน ไทย, พระราชปรีดีทิพย์ และพระมหาพรชัย สิริวิโร** ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการเสริมสร้างพลังศักยภาพสตรี เพื่อพัฒนาชุมชนตามหลักพุทธธรรม” พบว่า การเสริมสร้างพลังศักยภาพสตรีตามศาสตร์สมัยใหม่ มุ่งส่งเสริมให้สตรีเริ่มต้นจากการมีบทบาทในครอบครัว เพิ่มความรู้ให้มีอาชีพเพื่อพัฒนาชุมชน มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ รอบรู้กฎหมายเพื่อเข้าร่วมและมีบทบาททางการเมืองการปกครองในชุมชนหรือท้องถิ่น หลักพุทธธรรมที่ช่วยเสริมสร้างพลังศักยภาพสตรีเพื่อพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย หลักพรหมวิหาร ๔ หลักฆราวาสธรรม ๔ และหลักทศ ๖ เพื่อให้เกิดความมั่นคงแก่ครอบครัว แบ่งเวลาพัฒนาชุมชน หลักไตรสิกขา และหลักพาหุสัจจะ ใช้สนับสนุนการพัฒนาจิตและปัญญาเพื่อแก้ปัญหาชุมชน หลักทฤษฎีธรรมมีกัตตะเพื่อส่งเสริมพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ที่พึ่งตนเองและชุมชนได้^๖

๓) อิทธิพลของสื่อ

ผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลของสื่อในทางการเมืองการเข้าถึงสื่อได้สามารถนำสื่อมาใช้ในการทำงานได้ ย่อมได้เปรียบทางการเมือง อภิปรายได้ว่า สื่อมวลชนให้การสนับสนุนผู้ที่อยู่ในอำนาจและบางครั้งก็ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน ผลทางบวกในเชิงสร้างสรรค์หากนักการเมืองมีสื่อมวลชนร่วมด้วยแล้วย่อมก่อให้เกิดฉันทามติในสังคม โอกาสในการเผยแพร่ข่าวสารต่าง ๆ ก็จะเข้าถึงประชาชนได้มากยิ่งขึ้น สามารถทำหน้าที่ระดมกำลังของผู้รับสารในการรณรงค์สังคมด้านการเมืองได้ เช่น การรวมตัวของกลุ่มพลังขับเคลื่อน เป็นต้น และในด้านลบหากข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ขึ้นขาดความถูกต้อง ก็จะเป็นเครื่องมือในการทำลายความน่าเชื่อถือของ

^๕ อัจฉราพรรณ สีวไสย และเพ็ญณี แนนท, “ภูมิหลัง แรงจูงใจ และบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์”, วารสารการเมืองการปกครอง, ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๒) : ๗๘.

^๕ สมศักดิ์ อัครศิริศิลป์, “ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเข้าสู่วงการการเมืองของนักการเมืองสตรีไทย”, The National Defence College of Thailand Journal, Vol. 60 No. 3 (September-December 2018): 35.

^๖ ประทีน แสงไทย, พระราชปรีดีทิพย์และพระมหาพรชัย สิริวิโร, “รูปแบบการเสริมสร้างพลังศักยภาพสตรี เพื่อพัฒนาชุมชนตามหลักพุทธธรรม”, *คุณิณีนิพนธ์พุทธศาสตร์คุณิณีบัณฑิตสาขาวิชาพระพุทธศาสนา*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑), หน้า ๑๓๓๔-๑๓๓๕.

บุคคล องค์กร และประเทศชาติ อย่างน่ากลัวได้เช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วชิรวิชัย อัคราวิสิฐพล** ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารกึ่งควิวัฒน์กับปรากฏการณ์แพลตฟอร์มเยาวชนไทย” วิวัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศและรูปแบบการสื่อสารมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง จวบจนปัจจุบัน ซึ่งได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิต การสร้างความสัมพันธ์ และความเป็นไปในแง่มุมต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เป็นไปอย่างพลิกผัน การเกิดของสื่อใหม่โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ได้ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตและวิถีการสื่อสารในอดีตได้สลายกลายมาเป็นวิถีแห่ง กระบวนทัศน์การสื่อสารที่เรียกว่า “การสื่อสารกึ่งควิวัฒน์” (Disruptive Communication) คือ การที่สภาวะการณ์ วิสัยทัศน์ และกรอบความคิดทางการสื่อสาร ได้รับอิทธิพลทางเทคโนโลยีซึ่งแทรกเข้ามา ก่อกำเนิดระบบการสื่อสารของมนุษย์ไม่ให้เกิดเคลื่อนไปตามทิศทางเดิม แต่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ รวดเร็วและพลิกไปสู่สภาวะการณ์สื่อสารใหม่ อันส่งผลกระทบต่อปรากฏการณ์ทางสังคมโดยเฉพาะการสื่อสาร ทางการเมือง แพลตฟอร์มเยาวชนไทยถือเป็นปรากฏการณ์ใหม่ในการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่เกิดขึ้น ในสังคม อันเป็นผลมาจากการสื่อสารทางการเมืองบนโลกออนไลน์ สะท้อนให้เห็นถึงการสื่อสารกึ่งควิวัฒน์ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ของการสื่อสารที่ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ทำให้เกิดจากการติดต่อสื่อสารเชื่อมต่อกันได้ตลอดเวลา ผู้คนมีการบริโภคสื่ออย่างซับซ้อน หลากหลายช่องทางนำไปสู่การหลอมรวมสื่อ มีการนำเสนอประเด็นเนื้อหาต่าง ๆ ทางการเมืองผ่านการหลอมรวมกันของสื่อต่าง ๆ จนไม่สามารถจะแบ่งแยกสื่อแต่ละประเภทออกจากกันได้อย่างชัดเจน อีกทั้งยังได้หลอมรวมบทบาทของผู้รับสารที่เป็นผู้ส่งสารในขณะเดียวกัน (user-generated content) ที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดวาระในการรายงานข่าวสารของสื่อมวลชนกระแสหลักทั้งในและ ต่างประเทศ โดยการใช้แฮชแท็ก ผ่านช่องทางสื่อทวิตเตอร์ และพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์อื่น ๆ ในการ จัดตั้ง นัดหมาย และเรียกร้องให้มีการเคลื่อนไหว ก่อให้เกิดแพลตฟอร์มเยาวชนไทยดังที่ปรากฏ^๗ และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **คณินนิตย์ พรหมมินทร์** ได้วิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ของสตรีไทยล้านนาตะวันออก” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยในการ เสริมสร้างความเข้มแข็งของสตรีไทยล้านนาในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นจุดแข็ง (Strengths) คือ การมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลทางการเมืองได้ง่ายและรวดเร็ว โอกาส (Opportunities) คือ มีเครื่องมือและกลไกที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงการรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้ มากขึ้น^๘

^๗วชิรวิชัย อัคราวิสิฐพล, “การสื่อสารกึ่งควิวัฒน์กับปรากฏการณ์แพลตฟอร์มเยาวชนไทย”, **วารสาร นิเทศศาสตร์ปริทัศน์**, ปีที่ ๒๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๔) : ๖๐-๖๙.

^๘คณินนิตย์ พรหมมินทร์, “การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ของสตรี ไทยล้านนาตะวันออก”, **วารสารสังคมศาสตร์วิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย**, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (ตุลาคม ๒๕๕๗-มกราคม ๒๕๕๘) : ๑-๒.

๔) อุดมการณ์ทางการเมือง

ผลการวิจัยพบว่า อุดมการณ์ทางการเมืองเปิดโอกาสให้สตรีได้มีพื้นที่ในการแสดงบทบาทเพิ่มขึ้น สังคมให้การยอมรับความสามารถของสตรีมากขึ้น อภิปรายได้ว่า อุดมการณ์ทางการเมืองเป็นเรื่องของอำนาจและผลประโยชน์ หากผู้มีอำนาจมีการบริหารจัดการเกี่ยวกับผลประโยชน์ได้อย่างลงตัวและเป็นประโยชน์กับทุกฝ่าย ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หรือแบบเผด็จการ ก็สามารถสร้างความสงบสุขให้เกิดขึ้นในบ้านเมืองได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วิภาพรรณ อุปนิสากร** ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรีในจังหวัดยโสธร คือ การพัฒนาด้านความรู้ทั่วไป เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ด้านประชาธิปไตย ด้านเจตคติ และด้านพฤติกรรม ให้กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีความรู้แบบประชาธิปไตย เจตคติและพฤติกรรมทางการเมือง เนื่องจากสตรียังไม่มีการพัฒนาเท่าที่ควรจึงไม่กล้าแสดงบทบาทที่ตัวเองมีอยู่ ผู้วิจัยเห็นว่าเมื่อพัฒนาบทบาททั้งสามด้านอย่างสม่ำเสมอแล้วจะทำให้สตรีมีบทบาททางการเมืองมากยิ่งขึ้น^๙ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พิมพ์พันธุ์ ศรีพิพิธ และเฟื่องอรุณ ปรีดีติลล** ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น” ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วยคุณลักษณะ ๔ ด้าน คือ จิตใจ ความคิด ความรู้ และพฤติกรรม โดยเรียงตามลำดับความสำคัญแต่ละคุณลักษณะ ๓ ลำดับแรกดังนี้ ด้านจิตใจ ได้แก่ เป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการทำงาน เป็นผู้มีจิตใจที่รักความยุติธรรม เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความคิด ได้แก่ เป็นผู้มีความคิดริเริ่มใหม่ๆ อยู่เสมอในการทำงานเพื่อท้องถิ่น เป็นผู้มีความคิดที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ด้านความรู้ ได้แก่ เป็นผู้มีความรู้ด้านบริหารจัดการ เป็นผู้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น เป็นผู้มีความรู้เฉพาะตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น และด้านพฤติกรรม ได้แก่ เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นผู้มีความซื่อตรงในการทำงาน^{๑๐}

^๙วิภาพรรณ อุปนิสากร, “การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี”, **๕๒ ธรรมทรรศน์**, ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๓ (พฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๕๙) : ๕๓.

^{๑๐}พิมพ์พันธุ์ ศรีพิพิธ และเฟื่องอรุณ ปรีดีติลล, “การศึกษาคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น” **วารสารเศรษฐศาสตร์**, ปีที่ ๔๕ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๐) : ๑๒๕-๑๓๘.

๕.๒.๒ ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีในการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

การอภิปรายผลความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีในการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล การวิจัยเชิงปริมาณ

พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๗$, S.D.=๐.๕๘) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๒๗$, S.D.=๑.๑๑) อภิปรายได้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนมาจากความหลากหลายทางด้านอาชีพ จะต้องออกไปรับเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชน ซึ่งใช้เวทีของรัฐสภาในการหารือหรืออภิปรายประเด็นความห่วงใยของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นผู้แทนของประชาชนในการตัดสินใจแทนประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วิสูตร ชลนิตี และคณะ** ได้วิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนบ้านสะพานสี่ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนบ้านสะพานสี่เป็นกลยุทธ์ มี ๔ ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การวางแผนกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ และ การประเมินผลโดยใช้หลักภาวิตตะ ผลการใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนบ้านสะพานสี่ พบว่า นักเรียนของโรงเรียนบ้านสะพานสี่มีการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งก่อนที่ทางโรงเรียนบ้านสะพานสี่จะมีการดำเนินกลยุทธ์ดังกล่าว คุณภาพผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง^{๑๑} และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ไพลิน ภูจินาพันธุ์** ได้วิจัยเรื่อง “เพดานแก้วกับบทบาททางการเมืองของผู้หญิงไทยในระบบการเลือกตั้ง” ผลการวิจัยพบว่า บทบาททางเพศของผู้หญิงไทยในระบบการเลือกตั้งที่คู่ขนานไปกับความคิดเรื่องเพดานแก้ว (The Glass Ceiling) ซึ่งหมายถึง พรหมแดนที่โปร่งใสมองเห็นทะลุแต่ไม่อาจข้ามผ่านได้ ไปสู่ความเหลื่อมล้ำระหว่างผู้หญิงกับผู้ชายและชนกลุ่มน้อยที่มีพรหมแดนขวางกั้นทั้งโอกาสและสิทธิอำนาจจนมาสู่ความไม่เสมอภาคและความไม่เท่าเทียมระหว่าง

^{๑๑}วิสูตร ชลนิตี และคณะ, “กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนบ้านสะพานสี่อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง”, วารสารวิจัยและพัฒนาโลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๘) : ๓๐๓.

เพศทั้งในระบบเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ที่สะท้อนอุปสรรคขวางกั้นโอกาสของผู้หญิงในการแข่งขันการเลือกตั้งในระบบรัฐสภาของไทย^{๑๒}

การอภิปรายผลความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีในการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล การวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า

๑) **ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน** ผลการวิจัยพบว่า บทบาททางการเมืองของสตรีตามความคาดหวังคือ มีความจริงใจ มีความใฝ่รู้ มีความรับผิดชอบ มีความสามารถทางสติปัญญา มีสติ มีความรอบคอบ มีธรรมาจริยธรรม มีhiriโอดต็ปะ อภิปรายได้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีตามความคาดหวังของประชาชน คือ ๑) จะต้องมีความจริงใจ ซึ่งเป็นสัจจะที่ต้องปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณ ๒) จะต้องมีความรู้ มีฉันทะในการพยายามพัฒนาตนเองอยู่ตลอด ๓) จะต้องมีคุณสมบัติชอบ ตามบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและรับผิดชอบต่อความเป็นสตรี ๔) ความสามารถทางสติปัญญา จะต้องมีความรู้และมีความสามารถ ๕) มีสติ มีความรอบคอบ เจริญฉลาด ๖) ต้องมีธรรมาจริยธรรม เคารพในธรรมะ กฎ กติกาของบ้านเมือง และต้องเคารพในประเพณีที่ดั้งเดิมของบ้านเมือง ๗) จะต้องมีhiriโอดต็ปะ มีความรู้สึกไวต่อบาปและบุญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนสิชา ภักดิเมธีและพลวัฒน์ ประพัฒน์ทอง ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทสตรีในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย” ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะของผู้บริหารสตรีองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย มีความจริงใจและรักษาคำพูด ตั้งใจในการทำงานและพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนได้รับการยอมรับนับถือจากชาวบ้าน มุ่งมั่นและมีทัศนคติในการทำงานเพื่อชุมชน มีความปรารถนาดีต่อชุมชน สามารถในการที่จะรวบรวมกลุ่มคนและสามารถถ่ายทอดประเด็นปัญหาและแสวงหาความร่วมมือ เพื่อแก้ปัญหาแก่ชุมชน จัดการและการให้บริการ มีเครือข่ายที่สามารถขอความร่วมมือหรือความช่วยเหลือเพื่อสร้างประโยชน์สุขแก่ประชาชน หรือเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาพื้นที่ และมีภาวะผู้นำสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างเด็ดขาด รวดเร็ว และสามารถสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอยู่บนพื้นฐานความถูกต้องและประโยชน์ของส่วนรวม^{๑๓} และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รตสิริ นาทอง ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์บทบาทขององค์กรสตรีด้านการแก้ปัญหาสตรีในสังคมไทยปัจจุบันด้วยหลักพุทธธรรม” ผลการวิจัยพบว่า แนวโน้มสถานภาพและบทบาทของสตรีไทยในอนาคต จากลำดับความเป็นมาของ

^{๑๒}ไพลิน ภูจินาพันธุ์, “เขตแดนแก้วกับบทบาททางการเมืองของผู้หญิงไทยในระบบการเลือกตั้ง”, วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, ปีที่ ๑๑ ฉบับเพิ่มเติม (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๓) : ๒๙-๕๒.

^{๑๓}มนสิชา ภักดิเมธีและพลวัฒน์ ประพัฒน์ทอง, “บทบาทสตรีในการบริหารองค์การส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย” วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๐) : ๑๙๕-๑๙๖.

ค่านิยมของสังคมไทยต่อผู้หญิง แสดงให้เห็นว่าสังคมไทยยังคงมีค่านิยมและทัศนคติเชิงซ้อนต่อผู้หญิง แม้ว่าในบางเรื่องจะได้มีการปรับเปลี่ยนมุมมองและแนวคิดแต่บางสถานภาพของผู้หญิงก็ยังไม่เสมอภาคเท่าเทียมกับชาย^{๑๔} และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อภิรักษ์ จันทะนี** ได้วิจัยเรื่อง “พุทธรัฐศาสตร์สำหรับการส่งเสริมความมั่นคงแห่งพลเมือง” พบว่า หลักกฤษฎีบท ๔ เป็นแนวทางการเรียนการทำงาน ให้ประสบความสำเร็จ โดยการมีใจรักและศรัทธาในสิ่งที่ทำ เมื่อศรัทธาจะนำมาซึ่งมุ่งมั่นทำทุกอย่างให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนศรัทธา พรหมวิหาร ๔ เป็นคุณธรรมผู้บริหารที่มีความปรารถนาดีต่อผู้อื่น รัฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความมั่นคงของพลเมือง คือ ความต้องการที่จำเป็นลำดับแรกทางด้านร่างกาย เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ ที่อยู่อาศัย เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ และความต้องการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งเป็นความมั่นคงของพลเมืองในรัฐ และความสามารถของรัฐในการให้สวัสดิการแก่ประชาชนและสังคม ถ้ารัฐสามารถจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ประชาชนได้มาก บทบาทขององค์การประชาสังคมก็จะมึน้อยลง โดยภาวะผู้นำเป็นกระบวนการที่ผู้นำใช้อิทธิพลหรืออำนาจที่มีอยู่ในการชักนำหรือโน้มน้าวให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาภายในองค์การหรือกลุ่มของตนในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่มหรือองค์การ การเป็นพลเมืองดีของสังคม ต้องตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ ที่จะต้องปฏิบัติ และมุ่งมั่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ด้วยความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับหลักธรรม วัฒนธรรมประเพณี และรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ รวมทั้งบทบาททางสังคมที่ตนดำรงอยู่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และได้ประสิทธิผลทั้งในส่วนตนและสังคม เมื่อสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ย่อมเกิดความภาคภูมิใจและเกิดผลดีทั้งต่อตนเองและสังคมด้วย การเป็นพลเมืองดีที่เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น มีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชนและสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิตอย่างผาสุก สำหรับการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ได้กำหนดการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้รับบริการสวัสดิการสังคมให้จัดตามความจำเป็นและเหมาะสม เช่น การบริการทางสังคม การศึกษาสุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การฝึกอาชีพ การประกอบอาชีพนันทนาการและกระบวนการยุติธรรม การส่งเสริมการพัฒนา การสงเคราะห์การคุ้มครอง การป้องกันและการแก้ไข การจัดสวัสดิการสาธารณะตามหลักพุทธธรรม เป็นการสงเคราะห์แบบให้เปล่าสำหรับผู้ที่ต้อง การความช่วยเหลือ อันเนื่องมาจากช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ด้อยโอกาสทางสังคมและไร้ที่พึ่ง ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญของพระสังฆาธิการ ๒ ใน ๖ ด้าน คือ การสาธารณะสงเคราะห์ การจัดสวัสดิการสาธารณะ โดยหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องและเหมาะสมคือ สังคหวัตถุ ๔ และพรหมวิหาร ๔ และสาราณียธรรม ๖ ซึ่งเป็นจัดสวัสดิการสาธารณะตามหลักพุทธธรรม การจัดสวัสดิการต้องให้ครอบคลุมให้ประชาชนทุกหมู่ทุก

^{๑๔} รตสิรี นาทอง, “ศึกษาวิเคราะห์บทบาทขององค์กรสตรีด้านการแก้ปัญหาสตรีในสังคมไทยปัจจุบันด้วยหลักพุทธธรรม”, **วารสารธรรมทรรศน์**, ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ตุลาคม ๒๕๕๙) : ๑๓๓.

ระดับที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ เพราะสวัสดิการได้มาจากเงินภาษีของประชาชน ตามหลัก รัฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะเป็นการใช้อำนาจในจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าเพื่อเป็นสวัสดิการ ให้กับประชาชน ที่มีจุดมุ่งหมายที่ให้ความอยู่ดีกินดีและมีคุณภาพชีวิตที่ดีและยั่งยืนซึ่งการจัด สวัสดิการสาธารณะที่มีระบบการจัดบริการทางสังคมเพื่อป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนา และ การส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพ ชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึงและประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับสำหรับ การส่งเสริมความมั่นคงของพลเมืองในรัฐตามพุทธธรรม ใช้สัปปุริสธรรม ๗ เพื่อนำมาปรับใช้ คือ การ รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณตน รู้จักกาลเวลา รู้จักชุมชนสังคม และรู้จักเลือกบุคคลให้ เหมาะสม และปฏิบัติตามศีล ๕ คือ ไม่ฆ่าสัตว์ทั้งปวง ไม่ลักขโมยทรัพย์ไม่ผิดประเวณี ไม่พูดเท็จ และไม่ดื่มสิ่งเสพติด โดยทั้ง ๕ ข้อจะนำมาซึ่งความมั่นคงของพลเมือง การส่งเสริมความมั่นคงของ พลเมือง ควรส่งเสริมในด้านที่อยู่อาศัย การรักษาสุขภาพ มีอาหารบริโภค มีการศึกษาที่ดี มีงานทำ และมีรายได้พอเลี้ยงตนเองและครอบครัว มีกิจกรรมส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชนเข้มแข็งยึดมั่นใน ศาสนาและวัฒนธรรมอย่างมั่นคง มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีสิทธิและได้รับความเป็นธรรม มีส่วนในการตัดสินใจ การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและมีจิตสาธารณะในการทำงานเพื่อสังคม ส่วนรวมความเป็นอยู่ในสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีและรู้คุณค่าของทรัพยากร พร้อมทั้งอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงานและเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยสร้างพลังสังคมเพื่อ สร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้นกับพลเมือง^{๑๕}

๒) ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร ผลการวิจัยพบว่า โดยธรรมชาติผู้หญิงตรวจสอบ ผู้ชายเป็นเรื่องที่ยาก จึงควรส่งเสริมผลักดันให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีมีส่วนร่วมในการเป็น คณะกรรมาธิการในคณะทำงานด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร อภิปรายได้ว่า คุณสมบัติและ คุณลักษณะของความเป็นสตรีที่ดีกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ชาย ในด้านความเป็นเพศแม่ของสตรี มีความมุ่งมั่นมากกว่าผู้ชาย ในทางการเมืองสตรีจะต้องมีคุณภาพสูงกว่าคนทั่วไป สตรีจะต้องเข้มแข็ง เสียสละ ขยัน อดทน มีความรู้ความสามารถ มีความกล้าหาญ ซื่อสัตย์ สตรีเป็นกลุ่มที่มีคุณลักษณะ พิเศษ ชักจูงใจให้เกิดความชอบธรรม แสวงหาความร่วมมือให้ผลงานสำเร็จ ประกอบด้วยคุณธรรม จริยธรรมของความเป็นผู้นำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พิมพ์พันธุ์ ศรีพิพิธ และเฟื่องอรุณ ปรีดี ดิลก** ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น” ผลการศึกษา พบว่า คุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วยคุณลักษณะ ๔ ด้าน คือ จิตใจ ความคิด ความรู้ และพฤติกรรม โดยเรียงตามลำดับความสำคัญแต่ละคุณลักษณะ ๓ ลำดับแรก ดังนี้ ด้านจิตใจ ได้แก่ เป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการทำงาน เป็นผู้มีจิตใจที่รักความยุติธรรม เป็นผู้มี

^{๑๕} อภินันท์ จันตะณี, “พุทธรัฐศาสตร์สำหรับการส่งเสริมความมั่นคงแห่งพลเมือง”, วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยปทุมธานี, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๒๘๗-๒๘๘.

คุณธรรมจริยธรรม ด้านความคิด ได้แก่ เป็นผู้มีความรู้ด้านการเมืองยึดมั่นหลักการประชาธิปไตย เป็นผู้มีความคิดริเริ่มใหม่ ๆ อยู่เสมอในการทำงานเพื่อท้องถิ่น เป็นผู้มีความคิดที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ด้านความรู้ ได้แก่ เป็นผู้มีความรู้ด้านบริหารจัดการ เป็นผู้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น เป็นผู้มีความรู้เฉพาะตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น และด้านพฤติกรรม ได้แก่ เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นผู้มีความซื่อตรงในการทำงาน^{๑๖} และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระนพลสิทธิ์ สุทธจิตโต (ปงยศ)** ได้วิจัยเรื่อง “กระบวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเอื้อม อำเภอมือง จังหวัดลำปาง” ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า มีการบริหารงานโดยยึดถือตามกฎระเบียบที่ถูกต้อง มีการบริหารงานด้วยหลักคุณธรรม มีการบริหารงานด้วยความชัดเจนและโปร่งใส มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนยุทธศาสตร์ มีการบริหารงานตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ มีการกำหนดเป้าหมายที่ยึดถือประโยชน์ของชุมชนเป็นหลัก^{๑๗}

๓) ด้านการทำหน้าที่นิติบัญญัติ ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีจะต้องมีส่วนร่วมในการเสนอร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ โดยสมาชิกสภาผู้แทนสตรีสามารถที่จะมีส่วนร่วมในการเข้าไปเป็นคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ ในคณะทำงานได้ อภิปรายได้ว่า ผู้หญิงรุ่นใหม่ต้องตระหนักถึงปัญหาครอบครัว หรือปัญหาที่เพื่อนมนุษย์ต้องเผชิญมากกว่าการคำนึงถึงความสวยงามเพียงอย่างเดียว ผู้หญิงในปี ๒๐๒๐ คงต้องแสดงศักยภาพในการมีส่วนร่วม ควรมีส่วนร่วมสนับสนุนให้แก้ไขกฎหมาย ร่วมรับหลักการร่าง พระราชบัญญัติ ต่าง ๆ รวมทั้งการเข้าไปเป็นคณะกรรมการร่างพระราชบัญญัติประชาติ ด้วย การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติจึงเป็นการเพิ่มพื้นที่ให้นักการเมืองสตรีด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ ให้มีความรับผิดชอบในด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธีรนนท์ ธีระธนากรและกนิษฐา ชิตขาง** ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของสมาชิกสภาสตรีในการเคลื่อนไหวผลักดันสิทธิสตรีในรัฐธรรมนูญ: ศึกษากรณีคุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันทน” ผลการวิจัยพบว่า การเคลื่อนไหวผลักดันสิทธิสตรีในที่ประชุมจัดทำรัฐธรรมนูญเพื่อให้อำนาจรัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๑-๒๕๓๘ มีถ้อยคำที่เป็นการรับรองสิทธิสตรีโดยมุ่งให้ความสนใจกับภูมิหลังและบทบาทในการนำเสนอและผลักดันสิทธิสตรีของคุณหญิงนันทกา สุ

^{๑๖}พิมพ์พันธุ์ ศรีพิพิธ และเฟื่องอรุณ ปรีดีดีลิก, “การศึกษาคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น”, *วารสารครุศาสตร์*, ปีที่ ๔๕ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๐) : ๑๒๕-๑๓๘.

^{๑๗}พระนพลสิทธิ์ สุทธจิตโต (ปงยศ), “กระบวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเอื้อม อำเภอมือง จังหวัดลำปาง”, *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๔ (กรกฎาคม-สิงหาคม ๒๕๖๒) : ๑๐๐๗.

ประกาศะนั้นน เพราะจากคุณหญิงนันทกา เป็นสมาชิกสภาสตรีที่มีบทบาทในการเรียกร้องผลักดันให้ มีการรับรองสิทธิสตรีในช่วงเวลาดังกล่าวมาโดยตลอด ทั้งนี้ การนำเสนอและการเรียกร้องสิทธิสตรีใน ที่ประชุมจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ รวมทั้งการเคลื่อนไหวรณรงค์สิทธิสตรีภายนอกสภาความเอื้ออำนวย ของสถานการณ์ทางการเมืองและสังคมภายในประเทศ รวมทั้งการเมืองและกระแสสิทธิสตรีในเวที สากลล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้มีการรับรองสิทธิสตรีในรัฐธรรมนูญ การนำเสนอเรียกร้องสิทธิสตรีในที่ ประชุมจัดทำร่างรัฐธรรมนูญมีความสำคัญในแง่ที่เป็นการเปิดประเด็นให้ที่ประชุมฯ ได้มีการพิจารณา และลงมติเพื่อให้มีกฎหมายคุ้มครองสิทธิสตรีอย่างชัดเจนต่อไป^{๑๘} และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สัญญา พงษ์ศรีตา** ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่กอง อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๑ ตามหลักพุทธธรรม” พบว่า การพัฒนาศักยภาพการ ปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๑ ตามหลักภาวนามุ่งไปสู่การ วางรากฐานด้านกาย ด้านศีล ด้านจิต และด้านปัญญา มีผลต่อการปรับเปลี่ยนการปฏิบัติหน้าที่ของ เจ้าหน้าที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๑ ไปสู่การมีความสามารถในงานการวางแผน การอำนวยการ และการประสานงาน เพราะการทำหน้าที่จะอยู่ในพื้นที่ ตามแนวชายแดนและพื้นที่ ที่ตอนในและมีความสามารถช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ความมั่นคง ด้านศีลธรรม พยายามที่มุ่ง ส่งเสริมความพร้อมทาง ด้านการรักษา กฎ กติกา กฎเกณฑ์ ระเบียบวินัย ความเป็นจรรยาบรรณ ค่านิยมที่ดีงามในความเป็นเจ้าหน้าที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๑ การปรับเปลี่ยน ทัศนคติ การส่งเสริมการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ตั้ง ด้านจิต พบว่า การฝึกฝนอบรม กรรมฐานทางพระพุทธศาสนาสามารถจะปรับเปลี่ยนจิตใจให้เกิดสุขภาพจิตที่ดี และความมั่นคงทาง อุดมการณ์ที่หนักแน่น การฝึกสมาธิทำให้เกิดคุณภาพทางจิต เมื่อจิตมีความหนักแน่น มีความมั่นคงใน กุศลธรรมทั้งหลายไม่ก่อเกิดความชั่วร้ายในจิตใจ และด้านปัญญา มุ่งส่งเสริมให้กับเจ้าหน้าที่ให้รู้เท่า ทันการเปลี่ยนแปลงของโลก การรู้จักการแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะ หรือรู้จักแก้ไข ปัญหาเฉพาะหน้านั้นเอง ลักษณะทางการพัฒนาศักยภาพมิได้เกิดขึ้นโดยความรู้สึกรู้สึกนึกคิดแต่จะต้อง อาศัย การศึกษาอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นการศึกษาตามหลักวิชาการ และการศึกษาทาง ประสบการณ์ที่เกิดขึ้น หรืออาจจะจัดโครงการตามหลักสูตรฝึกฝีกอบรมศักยภาพในแต่ละปีมีการ

^{๑๘} ธีรนนท์ ธีระธนากร และกนิษฐา ชิตขาง, “บทบาทของสมาชิกสภาสตรีในการเคลื่อนไหวผลักดัน สิทธิสตรีในรัฐธรรมนูญ : ศึกษากรณีคุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์”, วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, ปีที่ ๔๑ ฉบับที่ ๒ (๒๕๕๘) : ๙๑-๙๒.

ทบทวนองค์ความรู้ที่อยู่ตลอดเวลา รวมทั้งการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้นอกระบบหรือการเรียนรู้ในเชิงของพื้นที่เป้าหมาย^{๑๙}

๔) **ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้** ผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารของคนภายในพรรคและการสื่อสารออกสู่สาธารณะจะต้องเป็นส่วนหนึ่งในการทำการเมืองให้พัฒนาประเทศมากขึ้น อภิปรายได้ว่า ในปัจจุบันนี้เทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว มีการแข่งขันทางโซเชียลสูง การเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกรวดเร็วฉับไวทันเหตุการณ์ ขึ้นอยู่กับระดับสติปัญญาของผู้รับข่าวสารว่าจะเชื่อมั่นในสิ่งใด และเลือกปฏิบัติอย่างไร ซึ่งในภาวะการณ์การแข่งขันที่สูงเช่นนี้ก็เป็นโอกาสที่รัฐสภาจะได้นำเสนอผลงานต่าง ๆ ผ่านสื่อที่ทันสมัยและเข้าถึงประชาชนได้สะดวกรวดเร็วขึ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิริยา ยอดมาลี ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี : ข้อจำกัดด้านทุนกับการ (ไม่) ตรวจสอบหน่วยงานภาครัฐ” ผลการวิจัยพบว่า บทบาทในการตรวจสอบรัฐค่อนข้างน้อยมากไปจนถึงไม่มีเลย ด้วยข้อจำกัดด้านเงินทุนในการดำเนินงานเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้การบริหารงานสื่อไม่มีระบบที่ชัดเจน เนื่องจากเกรงกลัวข้อกฎหมายและอิทธิพลทางการเมือง จึงส่งผลให้ไม่ได้ทำหน้าที่สื่อมวลชนได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะบทบาทในการตรวจสอบรัฐ^{๒๐} และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสูตร ชลนิตี และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนบ้านสะพานสี่ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง” ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาเป็นกลยุทธ์ มี ๔ ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การวางแผนกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล โดยใช้หลักภาวนิตะ^{๒๑}

๕) **ด้านความสำนึกรับผิดชอบ** ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีต้องสร้างสรรค์สิ่งที่ดีให้กับสังคม อภิปรายได้ว่า บทบาททางการเมืองของสตรีที่จะเข้ามารับผิดชอบต่อประชาชนพลเมืองนอกจากรับผิดชอบในครอบครัว จุดมุ่งหวังของคนที่ทำให้มีความสำคัญกับบทบาททางการเมืองของสตรี มีความมั่นใจในสตรีมากกว่าผู้ชาย เนื่องด้วยคุณสมบัติของการเป็นสตรีทำให้บรรยากาศทางการเมืองดีขึ้น ช่วยลดความรุนแรงทางการเมืองลงได้ ด้วยคุณสมบัติที่สตรีมีความ

^{๑๙} สัญญา พงษ์ศรีดา, “รูปแบบการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๑ ตามหลักพุทธธรรม”, *Journal of MCU Nakhondhat*, Vol. 6 No. 2 (April 2019): ๙๑๖-๙๑๘.

^{๒๐} อภิริยา ยอดมาลี, “บทบาทหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี : ข้อจำกัดด้านทุนกับการ (ไม่) ตรวจสอบหน่วยงานภาครัฐ”, *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๑) : ๒๕๔๖-๒๕๖๒.

^{๒๑} วิสูตร ชลนิตี และคณะ, “กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนบ้านสะพานสี่อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง”, *วารสารวิจัยและพัฒนาโดยองค์กร ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๘) : ๓๐๓.

ละเอียดรอบคอบ และมีวิธีโต้ตอบปะ ซึ่งคุณสมบัติสองประการนี้จะทำให้สตรีมีการคิดตรึกตรองก่อนลงมือปฏิบัติหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ทั้ง ๖ ด้าน ให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ และระเบียบต่าง ๆ ตามที่ประชาชนคาดหวังได้ นอกจากนั้นแล้วสตรียังมีความเป็นแม่โดยสัญชาติญาณ คือ มีจิตใจอ่อนโยน มีการประนีประนอม เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์กับทุก ๆ ฝ่าย ข้อดีของนักรบเมืองสตรี คือ ความทุ่มเท เพราะผู้หญิงมักจะไม่มีอาการหลงอวยมุข จึงมีเวลาที่จะทุ่มเทในหน้าที่การงานมากยิ่งขึ้น ส่วนใหญ่สตรีจะมีการเคารพในกฎ กติกา ปฏิบัติตามข้อกฎหมาย อย่างเข้มแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ปิยาภรณ์ ลิมโพธิ์ทอง, สัญญา เคนาภูมิและเสาวลักษณ์ โสกลกิตติอัมพร** ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทผู้บริหารสตรีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ผลการวิจัยพบว่า เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมทำให้บทบาทของสตรีเปลี่ยนแปลงไปเป็นผลให้มีการยอมรับสตรีให้เข้ามามีบทบาททางสังคมมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ผู้หญิงไทยเริ่มแสดงบทบาททางการบริหารจากระดับล่างจนถึงระดับสูง เช่น นายกรัฐมนตรีหญิงคนแรกของประเทศไทย ตลอดจนบทบาทของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในหลายแห่ง บทบาทที่สำคัญของผู้บริหารที่เป็นสตรีสร้างความสำเร็จและสร้างศักยภาพให้เป็นที่ประจักษ์ในฐานะนักบริหาร ได้แก่ บทบาทความเป็นแบบอย่างของคนในชุมชน บทบาทนักบริหารมืออาชีพ บทบาทการปฏิบัติตนตามประเพณี บทบาทผู้ริเริ่มนวัตกรรมใหม่และบทบาทผู้นำเชิงเศรษฐศาสตร์^{๒๒} และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **มนสิชา ภัคดีเมธีและพลวัฒน์ ประพัฒน์ทอง** ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทสตรีในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย” ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะของผู้บริหารสตรีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย มีความจริงใจและรักษาคำพูด ตั้งใจในการทำงานและพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนได้รับการยอมรับนับถือจากชาวบ้าน มุ่งมั่นและมีทัศนคติในการทำงานเพื่อชุมชน มีความปรารถนาดีต่อชุมชน สามารถในการที่จะรวบรวมกลุ่มคนและสามารถถ่ายทอดประเด็นปัญหาและแสวงหาความร่วมมือ เพื่อแก้ปัญหาแก่ชุมชน จัดการและการให้บริการ มีเครือข่ายที่สามารถขอความร่วมมือหรือความช่วยเหลือเพื่อสร้างประโยชน์สุขแก่ประชาชน หรือเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาพื้นที่ และมีภาวะผู้นำสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างเด็ดขาด รวดเร็วและสามารถสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอยู่บนพื้นฐานความถูกต้องและประโยชน์ของส่วนรวม^{๒๓}

^{๒๒}ปิยาภรณ์ ลิมโพธิ์ทอง, สัญญา เคนาภูมิและเสาวลักษณ์ โสกลกิตติอัมพร, “บทบาทผู้บริหารสตรีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๐) : ๑๓๓.

^{๒๓}มนสิชา ภัคดีเมธีและพลวัฒน์ ประพัฒน์ทอง, “บทบาทสตรีในการบริหารองค์การส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย”, *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๐) : ๑๙๕-๑๙๖.

๖) **ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ** ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีควรมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการธิการ คณะอนุกรรมการ หรือเป็นที่ปรึกษาในคณะทำงาน อภิปรายได้ว่า การมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ เช่น การให้ความเห็นชอบข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศ การให้ความเห็นชอบข้อตกลงทางด้านสิทธิมนุษยชน การให้ความเห็นชอบข้อตกลงทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาประเทศและด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ ภารกิจเหล่านี้เป็นการทำข้อตกลงเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่ร่วมกัน ซึ่งอำนาจต่อรองต่าง ๆ ก็จะเป็นของผู้ที่มีอำนาจมากกว่า ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น เนื่องจากไม่มีอำนาจต่อรอง ย่อมตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบ โอกาสในการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ จะเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการธิการของคณะทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พิมพ์พันธุ์ ศรีพิพิธ และเฟื่องอรุณ ปรีดีติลล** ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น” ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วยคุณลักษณะ ๔ ด้าน คือ จิตใจ ความคิด ความรู้ และพฤติกรรม โดยเรียงตามลำดับความสำคัญแต่ละคุณลักษณะ ๓ ลำดับแรกดังนี้ ด้านจิตใจ ได้แก่ เป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการทำงาน เป็นผู้มีความตั้งใจที่รักษาคุณธรรม เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความคิด ได้แก่ เป็นผู้มีความรู้ด้านการเมืองยึดมั่นหลักการประชาธิปไตย เป็นผู้มีความคิดริเริ่มใหม่ ๆ อยู่เสมอในการทำงานเพื่อท้องถิ่น เป็นผู้มีความคิดที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ด้านความรู้ ได้แก่ เป็นผู้มีความรู้ด้านการบริหารจัดการ เป็นผู้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น เป็นผู้มีความรู้เฉพาะตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น และด้านพฤติกรรม ได้แก่ เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นผู้มีความซื่อตรงในการทำงาน^{๒๔} และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อภินันท์ จันตะนี** ได้วิจัยเรื่อง “พุทธรัฐศาสตร์สำหรับการส่งเสริมความมั่นคงแห่งพลเมือง” ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมความมั่นคงของพลเมืองในรัฐตามพุทธธรรม ใช้สัปปุริสธรรม ๗ เพื่อนำมาปรับใช้ คือ การรู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณตน รู้จักกาลเวลา รู้จักชุมชนสังคม และรู้จักเลือกบุคคลให้เหมาะสม และปฏิบัติตามศีล ๕ คือ ไม่ฆ่าสัตว์ทั้งปวง ไม่ลักขโมยทรัพย์ไม่ผิดประเวณี ไม่พูดเท็จและไม่ดื่มสิ่งเสพติด โดยทั้ง ๕ ข้อจะนำมาซึ่งความมั่นคงของพลเมือง การส่งเสริมความมั่นคงของพลเมือง ควรส่งเสริมในด้านที่อยู่อาศัย การรักษาสุขภาพ มีอาหารบริโภค มีการศึกษาที่ดี มีงานทำและมีรายได้พอเลี้ยงตนเองและครอบครัว มีกิจกรรมส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชนเข้มแข็งยึดมั่นในศาสนาและวัฒนธรรมอย่างมั่นคง มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีสิทธิและได้รับความเป็นธรรม มีส่วนในการตัดสินใจ การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและมีจิตสาธารณะในการทำงานเพื่อสังคมส่วนรวมความเป็นอยู่ในสภาพ

^{๒๔} พิมพ์พันธุ์ ศรีพิพิธ และเฟื่องอรุณ ปรีดีติลล, “การศึกษาคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น”, วารสารครุศาสตร์, ปีที่ ๔๕ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๐) : ๑๒๕-๑๓๘.

สิ่งแวดล้อมที่ดีและรู้คุณค่าของทรัพยากร พร้อมทั้งอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงานและเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยสร้างพลังสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้นกับพลเมือง^{๒๕}

๕.๒.๓ การพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลตามหลักพุทธธรรม

พบว่า การพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรี ตามหลักไตรสิกขา ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี (หลักไตรสิกขา ชั้นสมาธิ) ($\bar{X}=๓.๕๖$, $S.D.=๐.๙๘$) อภิปรายได้ว่า การนำหลักไตรสิกขามาบูรณาการใช้เพื่อพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรีมีความสอดคล้องเป็นอย่างดี ซึ่งจะช่วยลดมุมมองที่นักการเมืองผู้ชายมองสตรีเป็นเพียงแม่บ้าน เนื่องด้วยสตรีจะยึดมั่นในศีลธรรม ประพฤติปฏิบัติตามหลักของศีลอย่างเข้มแข็ง ด้วยความเป็นคนรอบคอบ มีหิริโอตตปปะ (ศีล) มีความขยัน อดทน และมุ่งมั่น (สมาธิ) รอบรู้เท่าทันสถานการณ์ (ปัญญา) ถึงพร้อมด้วยความสามารถที่จะนำมาพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ขวัญษา เอกจิตต์ และอุทัย สติมัน** ได้วิจัยเรื่อง “หลักไตรสิกขากับการพัฒนาตน” พบว่า การศึกษาตลอดชีวิต ไม่มีที่สิ้นสุดในชีวิตของสิ่งมีชีวิต เพราะจุดมุ่งหมายของชีวิตคือการศึกษาเป็นการศึกษาพัฒนามนุษย์หรือการเรียนรู้ฝึกฝนพัฒนาตน ที่เรียกว่า ศึกษา กับการดำเนินชีวิตที่ดีของมนุษย์ ที่เรียกว่ามรรค คือการดำเนินชีวิตชนิดที่มีการศึกษาพัฒนาชีวิตไปด้วยในตัว จึงจะเป็นชีวิตที่ดี ศึกษา ก็คือการพัฒนาตนเองของมนุษย์ ให้ดำเนินชีวิตได้ตั้งงามถูกต้อง นักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาได้จัดหลักแห่งการศึกษา เพื่อให้มองเห็นการปฏิบัติได้เด่นชัดขึ้น หลักการศึกษาที่ว่านั้นมี ๓ ประการ คือ ศีล สมาธิ และปัญญา ที่เรียกว่า “ไตรสิกขา”^{๒๖} และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ประทีน แสงไทย, พระราชปริยัติกวี และพระมหาพรชัย สิริวิโร** ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการเสริมสร้างพลังศักยภาพสตรี เพื่อพัฒนาชุมชนตามหลักพุทธธรรม” พบว่า การเสริมสร้างพลังศักยภาพสตรีตามศาสตร์สมัยใหม่ มุ่งส่งเสริมให้สตรีเริ่มต้นจากการมีบทบาทในครอบครัว เพิ่มความรู้ให้มีอาชีพเพื่อพัฒนาชุมชน มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ รอบรู้

^{๒๕} อภินันท์ จันตะนี, “พุทธรัฐศาสตร์สำหรับการส่งเสริมความมั่นคงแห่งพลเมือง”, วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๒๘๗-๒๘๘.

^{๒๖} ขวัญษา เอกจิตต์ และอุทัย สติมัน, “หลักไตรสิกขากับการพัฒนาตน”, วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ฯ, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๕๙) : ๑๗๐.

กฎหมายเพื่อเข้าร่วมและมีบทบาททางการเมืองการปกครองในชุมชนหรือท้องถิ่น หลักพุทธธรรมที่ช่วยเสริมสร้างพลังศักยภาพสตรีเพื่อพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย หลักพรหมวิหาร ๔ หลักธรรมาวาสธรรม ๔ และหลักทศ ๖ เพื่อให้เกิดความมั่นคงแก่ครอบครัว แบ่งเวลาพัฒนาชุมชน หลักไตร-สิกขา และหลักพาหุสัจจะ ใช้สนับสนุนการพัฒนาจิตและปัญญาเพื่อแก้ปัญหาชุมชน หลักทฤษฎีธัมมิกัตถะ เพื่อส่งเสริมพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ที่พึ่งตนเองและชุมชนได้ หลักธรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์และสร้างความรักสามัคคีในชุมชน ได้แก่ หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักสาราณียธรรม ๖ และ หลักธรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการบริหารการปกครองให้ชุมชนทำงานเป็นหมู่คณะเพื่อสร้างความมั่นคงและยั่งยืน ได้แก่หลักอภิธานียธรรม และอคติธรรม รูปแบบการเสริมสร้างพลังศักยภาพสตรีเพื่อพัฒนาชุมชนตามหลักพุทธธรรม พบรูปแบบที่เรียกว่า “LPD Model for Women” ประกอบด้วย ชั้นเรียนรู้ คือ การส่งเสริมโลกแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ปฏิบัติ คือ การส่งเสริมให้สตรีได้แสดงตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามบทบาทหน้าที่ทั้งส่วนตัวและสังคม ชั้นพัฒนา คือ การเสริมสร้างศักยภาพสตรีเพื่อให้มีพลังยิ่งขึ้นด้วยการใช้หลักพุทธธรรมมาเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตนเองในทางที่ตรงและนำพาชุมชนให้เจริญเข้มแข็งและยั่งยืน พัฒนาตนเอง พัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง^{๒๗}

^{๒๗} ประทีน แสงไทย, พระราชปริยัติกวี และพระมหาพรชัย สิริวิโร, “รูปแบบการเสริมสร้างพลังศักยภาพสตรี เพื่อพัฒนาชุมชนตามหลักพุทธธรรม”, *คุชฎีนิพนธ์พุทธศาสตร์คุชฎีบัณฑิตสาขาวิชาพระพุทธศาสนา*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑), หน้า ๑๓๓๔-๑๓๓๕.

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง “บทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยพบว่า เรื่อง “บทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

๑) ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน การรณรงค์ให้ผู้หญิงมีความกล้าในการลงสมัครรับเลือกตั้ง และรณรงค์ให้ผู้หญิงเลือกผู้หญิงด้วยกันเอง พร้อมทั้งกำหนดเขตเลือกตั้งที่มีผลต่อการสร้างพื้นที่ทางการเมืองของสตรี

๒) ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร ควรส่งเสริมให้นักการเมืองสตรีให้มีส่วนร่วมโดยการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ หรืออนุกรรมการ โดยกำหนดไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจน

๓) ด้านการทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ ควรส่งเสริมให้สมาชิกในพรรคที่เป็นสตรีได้ทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติในคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ

๔) ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ การสร้างเครือข่ายเพื่อความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย

๕) ด้านความสำนึกรับผิดชอบ ควรส่งเสริมให้ปฏิบัติตามนโยบายของพรรคการเมืองที่สังกัด และต้องสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

๖) ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ การเพิ่มศักยภาพหรือความสามารถให้แก่ผู้หญิงที่ได้รับการเลือกตั้งเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑) ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน ควรจัดตั้งองค์กรปกป้อง ส่งเสริม และคุ้มครองนักการเมืองสตรี

๒) ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหาร ควรเพิ่มโควต่านักการเมืองสตรี ให้มีส่วนร่วมโดยการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ หรืออนุกรรมการ โดยกำหนดไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจน

๓) ด้านการทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ ควรส่งเสริมให้สมาชิกในพรรคที่เป็นสตรีได้ทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติในคณะกรรมการ หรืออนุกรรมการ

๔) ด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ ควรสร้างเครือข่ายอาสาสมัครดิจิทัล

๕) ด้านความสำนึกรับผิดชอบ ควรส่งเสริมให้ปฏิบัติตามนโยบายของพรรคการเมืองที่สังกัด และต้องสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

๖) ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ ควรส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน หรือคณะอนุกรรมการ เป็นการเพิ่มศักยภาพหรือความสามารถให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่องรูปแบบการบูรณาการหลักสิทธิโอต็ปะมาใช้ในการส่งเสริมบทบาทการเป็นตัวแทนของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน

๒) ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการเสริมสร้างความเข้มแข็งตามหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการตรวจสอบฝ่ายบริหารของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๓) ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่องปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีในกลุ่มประเทศอาเซียน

๔) ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการรณรงค์การเลือกตั้งของนักการเมืองสตรีที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป

๕) ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งของนักการเมืองสตรี

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

กองแก้ว เจริญอักษร. การพัฒนาบุคลิกภาพตามแนวพุทธ. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

กนก วงศ์ตระหง่าน. การเมืองในสภาผู้แทนราษฎร. พระนคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์, ๒๕๓๐.

กัลยา วานิชย์บัญชา. สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ. สังคมวิทยา (Sociology). พิมพ์ครั้งที่ ๑๔. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๒.

_____ . สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๘.

ชาญชัย คุ่มปัญญา. อุดมการณ์ทางการเมือง. เอกสารประกอบคำบรรยาย รหัสวิชา ๒๕๕๑๑๒๐ ฉบับเดือนมีนาคม, ๒๕๕๓.

ชัยอนันต์ สมุทรวณิช. อุดมการณ์ทางการเมือง. พิมพ์ลักษณ์. กรุงเทพมหานคร : เคล็ดไทย, ๒๕๑๗.

ทิตินา แคมมณีและคนอื่น ๆ. กิจกรรมการปลูกฝังค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียน ระดับปฐมวัยและประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : เสริมสินพีรเพรส ชิสมิ, ๒๕๔๖.

ธีระศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ. เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา. นครปฐม : ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๙.

บวร ประพตติ, ทิพาพร พิมพ์พิสุทธิ์ และเฉลิมพล ศรีหงส์. สตรีไทย : บทบาทในการเป็นผู้นำการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยเกษม, ๒๕๒๐.

ประกอบ กรรณสูตร. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : ด่านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๔๒.

ปราชญา กล้าผจญ. พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๑.

พระธรรมปฎก (ป.อ. ปยุตโต). ธรรมนุญชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : ReligiousAffairs Printing Press, ๒๕๔๑.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- _____ .ธรรมนุญชีวิต. กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๕๓.
- _____ . ธรรมนุญชีวิต. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์สวย, ๒๕๔๗.
- _____ .วินัยเรื่องใหญ่กว่าที่คิด. กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๓๘.
- พระพรหมคุณาภรณ์, (ป.อ. ปยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์รวมเล่ม ๓ ภาค ครั้งที่ ๑๕. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จันทร์เพ็ญ, ๒๕๕๐.
- _____ . ธรรมโฆษณ : ชุมทรัพย์ทางปัญญา. กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๔๒.
- ยุทธพงษ์ กัยวรรณ. พื้นฐานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๓.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๖.
- วิทย์ วิศทเวทย์ และเสถียรพงษ์ วรรณปก. หนังสือเรียนวิชาพระพุทธศาสนาชั้นมัธยมศึกษา ปที่ ๕. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๔๔.
- วิศาล ศรีมหาวโร. สังคมวิทยาการเมืองการปกครอง. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : โอ เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์, ๒๕๕๖.
- วศิน อินทสระ. พุทธวิธีในการสอน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนา, ๒๕๒๘.
- สมเกียรติ วันทะนะ. อุดมการณ์ทางการเมืองร่วมสมัย. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : อักษรข้าวสวย, ๒๕๕๑.
- สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช. แสงสองใจ. กรุงเทพมหานคร : เรือนแก้วการพิมพ์, ๒๕๔๑.
- สมบัติ อ่างรังธัญวงศ์. การเมือง : แนวความคิดและการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม, ๒๕๔๔.
- สุนน อมรวิวัฒน์. กระบวนการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและธรรมชาติ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิชย์, ๒๕๔๔.
- สุภัทรา สุภาพ. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ ๑๙. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๐.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๖๑.
- เสถียรพงษ์ วรรณปก. ๙ พุทธ ๙ เต๋า ๙ เซ็น. พิมพ์ครั้งที่ ๓. นครปฐม : ระฆังทอง, ๒๕๕๓.
- โสภา ชูพิกุลชัย. จิตวิทยาสังคมประยุกต์. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สงวนศรี วิรัชชัย. จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศึกษา พรสวรรค์, ๒๕๒๒.

อุทัย หิรัญโต. สารานุกรมศัพท์สังคมวิทยา มานุษยวิทยา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๙.

(๒) ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ :

ฐิติกร สังข์แก้ว. “ความคิดเรื่อง ‘ความเป็นตัวแทน’ ในระบอบประชาธิปไตยไทย ภาพตัวแทนและการแทนตนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร”. ภาคนิพนธ์ตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการปกครอง. คณะรัฐศาสตร์ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๖.

ประทีน แสงไทย. พระราชปรีดีปกวีและพระมหาพรชัย สิริวิโร. “รูปแบบการเสริมสร้างพลังศักยภาพสตรี เพื่อพัฒนาชุมชนตามหลักพุทธธรรม”. ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑.

พรเพ็ญ วโรภาช. “การมองบทบาทตนเองและการรับฟังมติมหาชนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยที่ได้รับการเลือกตั้งเมื่อ ๒ กรกฎาคม ๒๕๓๘”. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง. คณะรัฐศาสตร์ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๙.

(๓) รายงานการวิจัย :

วิจิต บุญสนอง. “แนวทางการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในเขตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” รายงานการวิจัย. วิทยาลัยราชพฤกษ์ : นนทบุรี, ๒๕๕๖.

สถาบันพระปกเกล้า. “สถาบันการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตยไทย : การดำเนินงานของรัฐสภาตามเกณฑ์และตัวชี้วัดของสหภาพรัฐสภา (IPU)”. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๕.

_____. “การประเมินการดำเนินงานของรัฐสภาไทยตามเกณฑ์และตัวชี้วัดของสหภาพรัฐสภา”. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๘.

บรรณานุกรม (ต่อ)

(๔) บทความ :

๔.๑) บทความในวารสาร

ขวัญษา เอกจิตต์และอุทัย สติมัน. “หลักไตรสิกขากับการพัฒนาตน”. วารสารเศรษฐศาสตร์ปริทรรศน์ฯ, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๕๙) : ๑๗๐.

คณินนิตย์ พรหมมินทร์. “การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ของสตรีไทยล้านนาตะวันออก”. วารสารสังคมศาสตร์วิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (ตุลาคม ๒๕๕๗-มกราคม ๒๕๕๘) : ๑-๒.

ธีรนนท์ ธีระธนากรและดร. กนิษฐา ชิตขาง. “บทบาทของสมาชิกสภาสตรีในการเคลื่อนไหวผลักดันสิทธิสตรีในรัฐธรรมนูญ : ศึกษากรณีคุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์”. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. ปีที่ ๔๑ ฉบับที่ ๒ (๒๕๕๘) : ๙๑-๙๒.

ปิยาภรณ์ ลิ้มโพธิ์ทอง, สัญญา เคนาภูมิและเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร, “บทบาทผู้บริหารสตรีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๐) : ๑๓๓.

พระนพสิทธิ์ สุทธิจิตโต (ปงยศ). “กระบวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเอื้อม อำเภอมือง จังหวัดลำปาง”. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๔ (กรกฎาคม-สิงหาคม ๒๕๖๒) : ๑๐๐๗.

พิมพ์พันธุ์ ศรีพิพิธ และเฟื่องอรุณ ปรีดีดิolk. “การศึกษาคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น”. วารสารเศรษฐศาสตร์. ปีที่ ๔๕ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๐) : ๑๒๕-๑๓๘.

ไพลิน ภูจินาพันธุ์. “พีดานแก้วกับบทบาททางการเมืองของผู้หญิงไทยในระบบการเลือกตั้ง”. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์. ปีที่ ๑๑ ฉบับเพิ่มเติม (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๓) : ๒๙-๕๒.

มนสิชา ภักดีเมธีและพลวัฒน์ ประพัฒน์ทอง, “บทบาทสตรีในการบริหารองค์การส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย” วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น. ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๐) : ๑๙๕-๑๙๖.

รตสิริ นาทอง “ศึกษาวิเคราะห์บทบาทองค์กรสตรีด้านการแก้ปัญหาสตรีในสังคมไทยปัจจุบันด้วยหลักพุทธธรรม”. วารสารธรรมทรรศน์. ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ตุลาคม ๒๕๕๙) : ๑๓๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- รสลิน ศิริยะพันธุ์และคณะ. “พฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางกับพัฒนาการทางการเมืองไทย : ศึกษากรณีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”. **วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช**. ปีที่ ๒๔ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๑) : ๔๖-๕๙.
- วชิรวิชัย อัคราวิสิฐพล. “การสื่อสารภังควิวัฒน์กับปรากฏการณ์แฟลชม็อบเยาวชนไทย”. **วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์**. ปีที่ ๒๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๔) : ๖๐-๖๙.
- วิภาพรรณ อุปนิสากร. “การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี”. **๕๒ ธรรมทรรศน์**. ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๓ (พฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๕๙) : ๕๓.
- วิสูตร ชลนิธิและคณะ. “กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนบ้านสะพานสี่อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง”. **วารสารวิจัยและพัฒนาวิทยาลัยอโศกนคร ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๘) : ๓๐๓.
- สมศักดิ์ อัครศิริศิลปะ. “ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเข้าสู่วงการการเมืองของนักการเมืองสตรีไทย”. **The National Defence College of Thailand Journal**. Vol. 60 No. 3 (September-December 2018) : 35.
- สัญญา พงษ์ศรีดา. “รูปแบบการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๑ ตามหลักพุทธธรรม”. **Journal of MCU Nakhondhat**. Vol. 6 No. 2 (April 2019): ๙๑๖-๙๑๘.
- อดิศักดิ์ ทองบุญ. “ศึกษาวิเคราะห์บทบาทสตรีทางการเมืองตามมาตรฐานของพุทธธรรม : กรณีศึกษาพระพุทธรูปดำรัสในกัมโพชสูตร”. **วารสารมหาจุฬาวชิการ**. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (๒๕๖๐) : ๑.
- อภิรักษ์ จันตะนี. “พุทธรัฐศาสตร์สำหรับการส่งเสริมความมั่นคงแห่งพลเมือง”. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี**. ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ (กรกฎาคม-ธันวาคม, ๒๕๖๑) : ๒๘๗-๒๘๘.
- อภิรียา ยอดมาลี. “บทบาทหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี : ข้อจำกัดด้านทุนกับการ (ไม่) ตรวจสอบหน่วยงานภาครัฐ”. **Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ**. ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๑) : ๒๕๔๖-๒๕๖๒.
- อัจฉราพรรณ สิวไรสงและเพ็ญณี แนนธ. “ภูมิหลัง แรงจูงใจ และบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์”. **วารสารการเมืองการปกครอง**. ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๒) : ๗๘.

บรรณานุกรม (ต่อ)

(๕) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ :

- ข่าวสด “เลือกตั้ง ๖๒”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : Khaosod.co.th. [๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๒].
- จิราพร สิ้นรุไพโร. หนังสือพิมพ์ข่าวสด. สัมมนา เรื่อง “บทบาท-สิทธิสตรีไทย โจทย์ท้าทายในยุค ๒๐๒๐”, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : https://www.khaosod.co.th/lifestyle/news_3254410. [๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๓].
- จะเด็จ เชาวน์วิไล. หนังสือพิมพ์ข่าวสด. สัมมนา เรื่อง “บทบาท-สิทธิสตรีไทย โจทย์ท้าทายในยุค ๒๐๒๐”. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : https://www.khaosod.co.th/lifestyle/news_3254410. [๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๓].
- ชฎาทิพ จูตระกูล. หนังสือพิมพ์ข่าวสด. สัมมนา เรื่อง “บทบาท-สิทธิสตรีไทย โจทย์ท้าทายในยุค ๒๐๒๐”. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : https://www.khaosod.co.th/lifestyle/news_3254410. [๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๓].
- ณัฐพล สืบศักดิ์วงศ์. หนังสือพิมพ์ข่าวสด. สัมมนา เรื่อง “บทบาท-สิทธิสตรีไทย โจทย์ท้าทายในยุค ๒๐๒๐”. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : https://www.khaosod.co.th/lifestyle/news_3254410, [๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๓].
- นवलพรรณ ลำซ่า. หนังสือพิมพ์ข่าวสด. สัมมนา เรื่อง “บทบาท-สิทธิสตรีไทย โจทย์ท้าทายในยุค ๒๐๒๐”. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : https://www.khaosod.co.th/lifestyle/news_3254410. [๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๓].
- บ้านเมือง. “บรรยากาศการรับสมัคร ส.ส.จ.นครปฐม”. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : banmuang.co.th. [๒๗ กันยายน ๒๕๖๒].
- พลวุฒิ สงสกุล. “แบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ เตรียมหย่อนบัตรปี ๖๒ ส.ส. ลด ๒๓ จังหวัดอีสานหด ๑๐ ที่นั่ง”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : THE STANDARD. [๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒].
- มติชน. “เลือกตั้ง ๖๒ ส.ส. หญิงไทยครอง ๗๖ ที่นั่ง นับได้ร้อยละ ๑๔ น้อยกว่าค่าเฉลี่ยโลก”. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://workpointnews.com/2019/05/26/women-in-thai-parliament/>. [๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒].
- อังคณา นีละไพจิตร. หนังสือพิมพ์ข่าวสด. สัมมนา เรื่อง “บทบาท-สิทธิสตรีไทย โจทย์ท้าทายในยุค ๒๐๒๐”. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : https://www.khaosod.co.th/lifestyle/news_3254410. [๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๓].
- สนิทสุดา เอกชัย. “ภัยเผด็จการ ภัยของสตรี”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.the101.world/women-in-thai-politics/>. [๒๗ มีนาคม ๒๕๖๔].

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. “บทบาทสตรีไทยในยุคไทยแลนด์ ๔.๐” [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://www.naewna.com/lady/columnist/35117>. [๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๓].
- วิกิพีเดียสารานุกรม. “จังหวัดกรุงเทพมหานครในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%A8._2562. [๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๒].
- วิกิพีเดียสารานุกรม. “จังหวัดนครปฐมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%A8._2562. [๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๒].
- Oknationblog. “บทบาทหน้าที่ของสื่อ”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://oknation.nationtv.tv/blog/my-mint/2007/07/27/entry-1> [๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒].
- Voice Online. “บทบาท “ผู้นำสตรีทางการเมือง” ในอุษาคเนย์”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.voicetv.co.th/watch/21054?page=4> [๒๗ มีนาคม ๒๕๖๔].

(๖) สัมภาษณ์ :

- สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัติคุณาภรณ์, ผศ.ดร. (ประเสริฐ ธรรมจง). พระธรรมทูต วัดเสนาหาพระอารามหลวง นครปฐม, ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๓.
- พระครูศรีปริยัติวิธาน, (แมน คุปตรสี). เจ้าอาวาสวัดป่าชัยรังสี สมุทรสาคร, ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.
- พระครูสิริธรรมนิเทศ (เหรียญชัย อติวิโร), ผศ.ดร. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย, ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓.
- ฐิติรัตน์ เกียรติจารุภัก. นักพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองนครปฐม, ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.
- ทักษิณา ก้อนดอน. เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๑ เมษายน ๒๕๖๓.
- รัตนภรณ์ วัชรอภัยพล. บ้านวาล์วน้ำ ไทยเฟิง, ๕ เมษายน ๒๕๖๓.
- สุรางค์ คำพะทิก. ห้างหุ้นส่วนจำกัด แผลมทองการช่าง แอนด์ พาร์ท, ๖ เมษายน ๒๕๖๓.
- ผศ.ดร.สันฐาน ชยนนท์. ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.
- ผศ.ดร.วิจิตรา ศรีสอน. ประธานหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ดร. อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓.

ดร. พชรินทร์ ชำศิริพงศ์. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดกรุงเทพมหานคร, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

สมัคร ป້องวงษ์. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสมุทรสาคร, ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

วุฒิชัย วัจนพรหม. ผู้ช่วยดำเนินงานคนที่ ๓ ของนายเผด็จชัย สะสมทรัพย์/อดีตสมาชิกสภาเทศบาลไร่ขิง, ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

ปวีณา หงสกุล. ประธานมูลนิธิเพื่อเด็กและสตรี, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

พจนา เอี่ยมพินพันธ์. ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล (กพสต.) ชุนแก้ว, ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓.

ทองดี ศรีทองคำ. ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล (กพสต.) วัดสำโรง, ๑๔ เมษายน ๒๕๖๓.

วุฒิ แก้วชิงดวง. เกษตรกร จังหวัดสมุทรสาคร, ๔ เมษายน ๒๕๖๓.

ใหญ่ นิพัทธกุลศลศิลป์. เกษตรกร จังหวัดนครปฐม, ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓.

(๗) สันทนากรุ่ม :

สันทนากรุ่มเฉพะะ พระเมธาวิจารย์ (สุเทพ พุทธจรรยา), รศ.ดร. อติตรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

ศ.ดร.บุญพัน ดอกไธสง. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

ศ.ดร.จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม. ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

รศ.ดร.สุกิจ ชัยมุสิก. ประธานหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ดร.สมภพ ระวังบุกข์. อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหา
มกุฏราชวิทยาลัย, ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

พลเอก ดร.ปกิต สันตินิยม. หัวหน้าพรรคสร้างชาติ, ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์. ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

รศ.ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช. ประธานหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย มหาจุฬ
าลงกรณราชวิทยาลัย, ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

ผศ.ดร.ยุทธนา ประณีต. เลขาธิการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

๒. ภาษาอังกฤษ

1. Books:

Creswell, J., Plano Clark, V. Gutmann, M.L.& Hanson, W.E. **Advanced Mixed Methods
Research Designs**. Thousand Oaks, CA: Sage, 2003.

Danis Mcquail. **Mass Communication Theory: An Introduction**. London: Sage,
1987.

Jean J. Kirkpatrick. **Political Woman**. New York: The Eagleton Insetitute of Politics.
Rutgers University, 1979.

John. B. Thompson. **Political Ideology**. Cambridge: University, 1984.

Johnson, Charles & McKay, William. **Parliament & Congress**. Great Britain: Oxford
University Press, 2010.

Karl R. Popper. **The logic of scientific discovery**. London: Hutchinson & Co., Ltd.,
1959.

Lenore Manderson. **Woman Political and Change**. London: Oxford University Press,
1980.

Lee J. Cronbach. **Essentials of Psychological Testing**. 4th ed. New York: Harper &
Row, 1971.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

ภาคผนวก ข

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
(Index of Item Objective Congruence)

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (IOC) ของแบบสอบถาม

เรื่อง บทบาททางการเมืองของสตรีในการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรี
ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
ฉัตรสุภาวดี สารมาศ

บทบาททางการเมืองของสตรีในการปฏิบัติ หน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมือง สตรี	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๑) การเป็นตัวแทนของประชาชน								
คำถามข้อที่ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๕	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒) การตรวจสอบฝ่ายบริหาร								
คำถามข้อที่ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ								
คำถามข้อที่ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔) ความโปร่งใสและการเข้าถึงได้								
คำถามข้อที่ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

คำถามข้อที่ ๔	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	ใช้ได้
บทบาททางการเมืองของสตรีในการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรี	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
ผู้เชี่ยวชาญคนที่								
สรุปและแปลผล								
คำถามข้อที่ ๕	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	ใช้ได้
๕) ความสำคัญที่รับผิดชอบ								
คำถามข้อที่ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๕	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๕	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๕	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	ใช้ได้
๖) การมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ								
คำถามข้อที่ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๕	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๓	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๕	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๕	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	ใช้ได้

การพัฒนาเพื่อส่งเสริมบทบาททางการเมือง ของสตรีในการปฏิบัติหน้าที่ในสภา ผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรี ตามหลักไตรสิกขา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๑) การพัฒนาบทบาททางการเมือง (หลักไตรสิกขา ชั้นศีล)								
คำถามข้อที่ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒) การพัฒนาบทบาททางการเมือง (หลักไตรสิกขา ชั้นสมาธิ)								
คำถามข้อที่ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) การพัฒนาบทบาททางการเมือง (หลักไตรสิกขา ชั้นปัญญา)								
คำถามข้อที่ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรี ในสภาผู้แทนราษฎร	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
คำถามข้อที่ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

บทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีใน การปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภา ผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีใน กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
คำถามข้อที่ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

แนวทางส่งเสริมการแสดงผลทาง การเมืองที่คาดหวังของสตรีในการปฏิบัติ หน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของ นักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและ ปริมณฑลตามหลักไตรสิกขา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
คำถามข้อที่ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)
เรื่อง บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรี
ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
ฉัตรสุภาวดี สารมาศ

	Item-Total Statistics			
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
A1	99.41	915.108	.406	.986
A2	100.07	891.138	.690	.985
A3	100.28	879.921	.780	.984
A4	100.17	886.219	.758	.984
A5	100.28	876.493	.778	.984
B1	99.86	869.409	.925	.984
B2	99.90	881.310	.824	.984
B3	99.83	880.933	.846	.984
B4	99.59	897.537	.743	.984
B5	99.55	887.399	.859	.984
C1	99.79	893.170	.775	.984
C2	99.79	878.241	.883	.984
C3	99.76	874.261	.878	.984
C4	99.72	881.493	.800	.984
C5	99.86	865.337	.906	.984
D1	99.83	876.291	.834	.984
D2	99.76	879.975	.820	.984
D3	99.69	890.722	.792	.984
D4	99.59	885.323	.837	.984
D5	99.76	881.761	.877	.984
E1	99.93	875.138	.913	.984
E2	100.00	883.000	.811	.984

E3	99.86	883.623	.830	.984
E4	99.86	875.766	.899	.984

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
E5	99.90	876.667	.850	.984
F1	99.86	893.480	.827	.984
F2	99.69	886.865	.878	.984
F3	100.00	881.429	.854	.984
F4	99.69	885.150	.905	.984
F5	99.72	888.207	.855	.984

Reliability Statistics

Cronbach's	
Alpha	N of Items
.985	30

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)
เรื่อง บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรี
ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลตามหลักไตรสิกขา
ฉัฐศุภางค์ สารมาศ

Item-Total Statistics

	Scale	Corrected	Cronbach's
Scale Mean if	Variance if	Item-Total	Alpha if Item
Item Deleted	Item Deleted	Correlation	Deleted
A1	62.47	65.361	.708
A2	62.40	65.421	.673
A3	62.60	66.662	.708
A4	63.17	69.316	.375
A5	63.00	65.517	.568
A6	63.47	74.740	.123
B1	62.57	67.289	.578
B2	63.00	64.690	.663
B3	62.77	65.840	.756
B4	63.70	69.941	.470
B5	63.10	66.162	.734
B6	63.33	66.989	.616
C1	62.23	79.220	.000
C2	61.23	79.220	.000
C3	62.23	79.220	.000
C4	61.23	79.220	.000
C5	62.23	79.220	.000
C6	61.23	79.220	.000

Reliability Statistics

Cronbach's	
Alpha	N of Items
.849	18

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ภาคผนวก จ

หนังสือเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ

มูลนิธิเพื่อการพัฒนาประเทศไทย Focus Group Discussion
 โครงการ ๑ ชุดข้อมูล ร.ร. ๑๒๖๖ (๒) ๑๒๖๖ ๖ ณ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒
 สาขาวิชาสังคม ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี

ร	ชื่อคน	ตำแหน่ง	ชื่อ
๑	ดร.สุพจน์ สุวภาน	ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา	สุพจน์ สุวภาน
๒	ดร.สาวิตรี วัฒน	อาจารย์ประจำคณะ	สาวิตรี วัฒน
๓	ดร.ประวีร์ วัฒน	อาจารย์ประจำคณะ	ประวีร์ วัฒน
๔	ดร.สุพจน์ วัฒน	อาจารย์ประจำคณะ	สุพจน์ วัฒน
๕	ดร.สุพจน์ วัฒน	อาจารย์ประจำคณะ	สุพจน์ วัฒน
๖	ดร.สุพจน์ วัฒน	อาจารย์ประจำคณะ	สุพจน์ วัฒน
๗	ดร.สุพจน์ วัฒน	อาจารย์ประจำคณะ	สุพจน์ วัฒน
๘	ดร.สุพจน์ วัฒน	อาจารย์ประจำคณะ	สุพจน์ วัฒน
๙	ดร.สุพจน์ วัฒน	อาจารย์ประจำคณะ	สุพจน์ วัฒน
๑๐	ดร.สุพจน์ วัฒน	อาจารย์ประจำคณะ	สุพจน์ วัฒน
๑๑	ดร.สุพจน์ วัฒน	อาจารย์ประจำคณะ	สุพจน์ วัฒน
๑๒	ดร.สุพจน์ วัฒน	อาจารย์ประจำคณะ	สุพจน์ วัฒน

บันทึกข้อความ

ส่งเรื่อง เรื่อง: ...
 ส. ๒๕๖๒๒๖ (๒๒) วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒
 ถึง: ...
 ณ: ...

เรื่อง: ...
 ...
 ...

ผู้รับทราบ: ...
 ...

บันทึกข้อความ

ส่งเรื่อง เรื่อง: ...
 ส. ๒๕๖๒๒๖ (๒๒) วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒
 ถึง: ...
 ณ: ...

เรื่อง: ...
 ...
 ...

ผู้รับทราบ: ...
 ...

มูลนิธิเพื่อการพัฒนาประเทศไทย และคณะ
 สาขาวิชาสังคม ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์
 มหาวิทยาลัยบูรพา ชั้น 5 ห้อง B 504
 ถนน 191 หมู่ 1 ตำบลโพธิ์ตาก อำเภอเมือง
 จังหวัดชลบุรี ๒๗๑๐๐
 โทร. ๐๒๒ - ๒๕๔ - ๐๐๒-๕๒๑๒, ๕๒๑๓
 โทร. ๐๒๒ - ๒๕๔ - ๐๐๒-๕๒ ๕๒๑๓
 Website : gnu.ac.th
 Email : gnu@gnu.ac.th

เรื่อง: ...
 ...
 ...

ผู้รับทราบ: ...
 ...

ภาคผนวก ฉ
แบบสอบถามการวิจัย

เลขที่แบบสอบถาม.....

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีใน
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยขอความกรุณาให้ท่านพิจารณาตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ คำตอบของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ และนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้เท่านั้น

๒. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ ๒ บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ส่วนที่ ๓ ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ และเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

ฉัตรภาวศ์ สารมาศ

นิสิตหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ส่วนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในวงเล็บหน้าข้อความที่ตรงกับตัวท่าน
ตามความเป็นจริง

๑. เพศ

- () ๑. ชาย () ๒. หญิง

๒. อายุ

- () ๑. อายุ ๑๘ - ๒๗ ปี () ๒. อายุ ๒๘- ๓๗ ปี
() ๓. อายุ ๓๘ - ๔๗ ปี () ๔. อายุ ๔๘ ปีขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษาสูงสุด

- () ๑. ประถมศึกษา () ๒. มัธยมศึกษาตอนต้น
() ๓. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. () ๔. อนุปริญญา/ปวส.
() ๕.ปริญญาตรี () ๖. สูงกว่าปริญญาตรี

๔. อาชีพ

- () ๑. เกษตรกร/ประมง/รับจ้าง () ๒. นักศึกษา
() ๓. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว () ๔. พนักงานบริษัทเอกชน
() ๕. ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ () ๖. ไม่ได้ประกอบอาชีพ
() ๗. อื่น ๆ

๕. ระดับรายได้

- () ๑. ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๑ บาท () ๒. ๑๕,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท
() ๓. ๒๕,๐๐๑ - ๓๕,๐๐๐ บาท () ๔. ๓๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป

ส่วนที่ ๒ บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรี
ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคาดหวัง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑) การเป็นตัวแทนของประชาชน						
๑	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนที่มาจากความหลากหลายทางด้านอาชีพ					
๒	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนของประชาชนในการตัดสินใจแทนประชาชน					
๓	พรรคการเมืองมีหลักปฏิบัติให้ความเป็นอิสระแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการทำหน้าที่ผู้แทน					
๔	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้เวทีของรัฐสภาในการหารือหรืออภิปรายประเด็นความหวังใยของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ					
๕	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ออกไปรับเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชน					
๒) การตรวจสอบฝ่ายบริหาร						
๖	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตรวจสอบการบริหารงานด้วยความระมัดระวัง					
๗	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่ตัวแทนประชาชนที่จะเฝ้าดูในทุกกิจกรรมที่รัฐบาลทำและจัดให้มีการพูดคุยกัน					
๘	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตรวจสอบการดำเนินงานของฝ่ายบริหาร และหน่วยงานของรัฐ					
๙	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตรวจสอบนโยบายและการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคาดหวัง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๓) การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ						
๑๐	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตรวจสอบการใช้งบประมาณรายจ่ายและควบคุมการเงิน					
๑๑	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทในการตรากฎหมายที่ถูกต้องและเป็นธรรม					
๑๒	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทในการบังคับการบริหารงานของรัฐบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย					
๑๓	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทในการกำหนดกฎ กติกา และการปฏิบัติตามกฎ กติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด					
๑๔	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทตรวจสอบในด้านการปกครองภายใต้กฎหมายโดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ และความยุติธรรมของสมาชิก					
๑๕	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรร่วมกับประชาชนในการเสนอตรากฎหมาย					
๔) ความโปร่งใสและการเข้าถึงได้						
๑๖	กองกิจการรัฐสภาได้ดำเนินการเผยแพร่กิจการรัฐสภาต่อสาธารณะโดยคำนึงถึงความมั่นคง					
๑๗	กองกิจการรัฐสภาได้ดำเนินการเปิดเผยกิจการของรัฐสภาผ่านสื่อหรือการกระจายเสียง					
๑๘	กองกิจการรัฐสภาได้ดำเนินการเผยแพร่การดำเนินงานของรัฐสภาผ่านระบบสื่อสารเทคโนโลยีที่ทันสมัย					
๑๙	กองกิจการรัฐสภาอาศัยผู้สื่อข่าว บรรณาธิการข่าว และผู้รายงานข่าว ทำหน้าที่เผยแพร่งานของรัฐสภาต่อประชาชน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคาดหวัง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๕) ความสำนึกรับผิดชอบ						
๒๐	กองกิจการรัฐสภาได้ดำเนินการอำนวยความสะดวกให้กับสื่อหรือนักหนังสือพิมพ์สามารถรายงานความเคลื่อนไหวกิจการของรัฐสภาให้ประชาชนทราบ					
๒๑	เป็นความรับผิดชอบระหว่างสมาชิกรัฐสภากับสังคม องค์กร และปัจเจกบุคคล					
๒๒	เป็นความรับผิดชอบในการซักถามฝ่ายบริหาร					
๒๓	เป็นความรับผิดชอบในการตอบข้อซักถามของกลุ่มผลประโยชน์					
๒๔	เป็นความรับผิดชอบในการตอบข้อซักถามของประชาชน					
๒๕	เป็นความรับผิดชอบในการตอบข้อซักถามของสื่อต่าง ๆ					
๖) การมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศ						
๒๖	พิจารณางานด้านต่างประเทศของรัฐสภา					
๒๗	มีอิทธิพลในการสร้างความเข้าใจอันดีต่อนานาชาติในนโยบายต่างประเทศ					
๒๘	มีหน้าที่ในเรื่องที่ทำกับ UN หรือเวทีเจรจาอื่น ๆ					
๒๙	ตัดสินใจในข้อตกลงที่อยู่ในกรอบของรัฐธรรมนูญโดยดูจากเนื้อหาและสนธิสัญญาจากรัฐบาล					
๓๐	การเข้าร่วมในกระบวนการอื่นที่ต่อเนื่องจากนั้น					

ส่วนที่ ๓ ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ปัญหา

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ส่วนที่ ๒ การพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
ตามหลักไตรสิกขา

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคาดหวัง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑) การพัฒนาบทบาททางการเมือง (หลักไตรสิกขา ชั้นศีล)						
๑	ตัวแทนของประชาชนต้องมีความประพฤติที่ดีทั้งทางกาย และวาจา					
๒	การตรวจสอบฝ่ายบริหารต้องประพฤติตามกรอบข้อบังคับ					
๓	การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติต้องมีวินัยตามหลักโยนิโสมนสิการ					
๔	บทบาทด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ต้องตรงต่อเวลา และมีความซื่อสัตย์					
๕	ความสำนึกรับผิดชอบต้องปฏิบัติได้จริง					
๖	การมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศต้องเคารพในสิทธิ์ของผู้อื่น					
๒) การพัฒนาบทบาททางการเมือง (หลักไตรสิกขา ชั้นสมาธิ)						
๗	ตัวแทนของประชาชนต้องมีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่					
๘	การตรวจสอบฝ่ายบริหารต้องพากเพียร เอาจิตฝึกฝนปัญญาสอบสวน					
๙	การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติต้องใช้ปัญญาพิจารณา					
๑๐	บทบาทด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ ต้องเป็นผู้ที่ประกอบด้วยกัลยาณมิตรธรรม ๗ ประการ คือ นารัก นาเคารพ นาเจริญใจ รู้จักว่า รู้จักพูด ยอมใหญ่พูดยอมไหว แกล้งเรื่อง					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคาดหวัง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ลึกซึ้งได้ และไม่ชักนำในเรื่องไมควร					
๑๑	ความสำนึกรับผิดชอบต้องมีคุณธรรมกำกับ					
๑๒	บทบาทด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศต้องกระทำสิ่งที่ตั้งมออย่างใดอย่างหนึ่ง					
๓) การพัฒนาบทบาททางการเมือง (หลักไตรสิกขา ชั้นปัญญา)						
๑๓	ตัวแทนของประชาชนต้องเป็นผู้มีจิตใจและมีบุคลิกลักษณะเข้มแข็ง หนักแน่น มั่นคง สงบ เยือกเย็น สุภาพ นิ่มนวล สดชื่น ผ่องใส กระฉับกระเฉง กระปรี้กระเปร่า เบิกบาน งามสง่า มีเมตตากรุณา มองดูรู้จักตนเอง และผู้อื่นตามความเป็นจริง					
๑๔	การตรวจสอบฝ่ายบริหารต้องจะใช้ปัญญาพิจารณาใหญ่แจ่มสภาวะธรรม ตามความเป็นจริง					
๑๕	การทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติต้องรู้จักคิดอย่างมีระเบียบ มีเหตุผล และถูกวิธี					
๑๖	บทบาทด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้เพื่อบรรลุจุดหมายสูงสุด					
๑๗	ความสำนึกรับผิดชอบต้องมีความแน่วแน้อยู่กับสิ่งที่กำลังกระทำ ไม่ฟุ้งซ่าน ไม่วอกแวก ไม่เลื่อนลอย มีความรอบคอบ และไม่ผิดพลาด					
๑๘	บทบาทด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศต้องมีความรอบรู้ รู้ทั่วเข้าใจลึกซึ้ง					

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความเมตตาอนุเคราะห์จากท่านในการให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

ฉัฐศุภางค์ สารมาศ

นิสิตหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ช
แบบสัมภาษณ์การวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง บทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีใน
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ใช้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องโดยตรงเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ขอความอนุเคราะห์ท่านได้ให้ข้อมูลกับผู้วิจัยตามความเป็นจริง และแบ่งแบบสัมภาษณ์นี้ออกเป็น ๔ ตอน

กลุ่มผู้รู้ กลุ่มผู้ปฏิบัติ กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไป

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ..... ฉายา/นามสกุล..... นธ. ปธ.

ความรู้สามัญ..... อายุ..... ปี/พรรษา.....

ที่อยู่/สังกัดวัด..... เลขที่...../..... ถนน.....

หมู่ที่..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต.....

จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... เบอร์โทร.....

E-Mail.....

ตำแหน่ง.....

หน่วยงานที่สังกัด.....

สัมภาษณ์ ณ

ผู้สัมภาษณ์.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

หมายเหตุ ขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงและบันทึกภาพในการสัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีในสภาผู้แทนราษฎร

๒.๑ ท่านคิดว่า การศึกษามีผลต่อบทบาททางการเมืองของสตรีในสภาผู้แทนราษฎรอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

๒.๒ ท่านคิดว่า อิทธิพลของครอบครัวมีผลต่อบทบาททางการเมืองของสตรีในสภาผู้แทนราษฎร อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

๒.๓ ท่านคิดว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อบทบาททางการเมืองของสตรีในสภาผู้แทนราษฎรอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

๒.๔ ท่านคิดว่า อุดมการณ์ทางการเมืองมีผลต่อบทบาททางการเมืองของสตรีในสภาผู้แทนราษฎร อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

ตอนที่ ๓ คำถามเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

๓.๑ ท่านมีความคาดหวังว่า บทบาทการเป็นตัวแทนของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลควรเป็นอย่างไร อธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

๓.๒ ท่านมีความคาดหวังว่า บทบาทการตรวจสอบฝ่ายบริหารต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลควรเป็นอย่างไร อธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

๓.๓ ท่านมีความคาดหวังว่า บทบาทการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ควรเป็นอย่างไร อธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

๓.๔ ท่านมีความคาดหวังว่า บทบาทด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลควรเป็นอย่างไร อธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

๓.๕ ท่านมีความคาดหวังว่า ความสำนึกรับผิดชอบของผู้แทนราษฎรต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลควรเป็นอย่างไร อธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

๓.๖ ท่านมีความคาดหวังว่า การมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลควรเป็นอย่างไร อธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ ๔ คำถามเกี่ยวกับการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลตามหลักไตรสิกขา

๔.๑ การพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลด้านการเป็นตัวแทนของประชาชนตามหลักไตรสิกขาควรเป็นอย่างไร อธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

๔.๒ การพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลด้านบทบาทการตรวจสอบฝ่ายบริหารตามหลักไตรสิกขาควรเป็นอย่างไร อธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

๔.๓ การพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลด้านบทบาทการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติตามหลักไตรสิกขาควรเป็นอย่างไร อธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

๔.๔ การพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านบทบาทด้านความโปร่งใสและการเข้าถึงได้ตามหลักไตรสิกขาควรเป็นอย่างไร อธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

๔.๕ การพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านความสำนึกรับผิดชอบตามหลักไตรสิกขาควรเป็นอย่างไร อธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

๔.๖ การพัฒนาเพื่อส่งเสริมการแสดงบทบาททางการเมืองที่คาดหวังของสตรีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการมีส่วนร่วมในนโยบายระหว่างประเทศตามหลักไตรสิกขาควรเป็นอย่างไร อธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความเมตตาอนุเคราะห์จากท่านในการให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

ฉัตรสุภาวดี สารมาศ

นิสิตหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ซ
รวมภาพถ่ายการดำเนินการวิจัย

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์

สอบดุษฎีพินิจ
ครั้งที่ ๘ / ๒๕๖๓

๒๖
มี.ค.
๒๕๖๔

“บทบาททางการเมืองของสตรีในการปฏิบัติหน้าที่
ในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองสตรี
ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล”

นำเสนอโดย : นางสาวฉัฐศุภางค์ สารมาศ

เวลา ๑๖.๐๐-๑๗.๓๐ น.

ห้อง B๕๐๘-B๕๐๙

อาคารเรียนรวม

ชั้น ๕ โซน B

รอบบ่าย

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ-นามสกุล : นางสาวฉัฐภางค์ สารมาศ
- วัน เดือน ปี เกิด : วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๗
- ภูมิลำเนา : จังหวัดนครศรีธรรมราช
- การศึกษา
- พ.ศ. ๒๕๕๓ : ศาสตราจารย์บัณฑิต (รัฐศาสตร์การปกครอง)
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- พ.ศ. ๒๕๕๗ : รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์การปกครอง)
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ประสบการณ์การทำงาน

- พ.ศ. ๒๕๕๒-ปัจจุบัน : พนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผลงานวิชาการ

- : ฉัฐภางค์ สารมาศ. (๒๕๖๓). “บทบาทของพระสงฆ์ด้านการสาธารณสุข สงเคราะห์จากเหตุการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ในประเทศไทย” โครงการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑๘ และระดับนานาชาติ ครั้งที่ ๒ (GMNIS 2020) ภายใต้แนวคิด “กระบวนทัศน์ใหม่ในสถานการณ์ COVID-19 บนฐานพระพุทธศาสนา” มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ร่วมกับมหาวิทยาลัยเครือข่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ วันอาทิตย์ที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓.
- : ฉัฐภางค์ สารมาศ. (๒๕๖๓). “การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการส่งเสริมสุขภาพพระสงฆ์ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๖๑” วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๑๓-๒๓.
- : ฉัฐภางค์ สารมาศ. (๒๕๖๒). “ข้อเสนอแนะการนำหลักสัปปริสธรรม ๗ ไปใช้เพื่อป้องกันปัญหาท้องก่อนวัยอันควรของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม” การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑๗ และระดับนานาชาติครั้งที่ ๑ เรื่อง “การปรับเปลี่ยนทางสังคมในศตวรรษที่ ๒๑ : ทิศทางที่ถูกต้องบนฐานพระพุทธศาสนา วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒” : ๗๒๐-๗๓๑.
- : ฉัฐภางค์ สารมาศ. (๒๕๖๒). “ศึกษาการนำหลักขันติไปใช้สำหรับผู้ขับขี่ยานพาหนะบนท้องถนนเพื่อป้องกันปัญหาอุบัติเหตุ” วารสารวิจัย

และพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๔๗ (มกราคม-มีนาคม ๒๕๖๒) : ๓๔-๔๐.

: ฉัชศุภางค์ สารมาศ. (๒๕๖๒). “รูปแบบการนำหลักโยนิโสมนสิการไปใช้ในการท่องเที่ยวโลกอินเทอร์เน็ตเพื่อลดปัญหาภัยจากอินเทอร์เน็ตสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร” วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๔๘ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๔๓-๕๐.

: ฉัชศุภางค์ สารมาศ. (๒๕๖๒). “การเลือกตั้ง ๒๕๖๒” สัมมนาบทความวิชาการระดับชาติ คณะพุทธศาสตร์ ครั้งที่ ๑ วันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๒.

: ฉัชศุภางค์ สารมาศ. (๒๕๖๒). “หน้ากากสังคมกับหลักมิตรแท้ในพระพุทธศาสนา” วารสารวิจัยวิชาการ ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๒) : ๑๔๙-๑๖๑.

: ฉัชศุภางค์ สารมาศ. (๒๕๖๒). “บทบาทสตรีกับการเมือง” การประชุมวิชาการระดับชาติ MBU3 Congress นวัตกรรมทางการปกครองและการบริหารในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๒.

: ฉัชศุภางค์ สารมาศ. (๒๕๖๐). “รูปแบบการนำหลักมิตรแท้ ๔ ประการไปใช้ในการคบเพื่อนของนักเรียนระดับ ปวช. ในเขตปริมณฑลเพื่อลดปัญหาการยกพวกตีกัน” การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ ประจำปี ๒๕๖๐ วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๐.

: ฉัชศุภางค์ สารมาศ. (๒๕๕๙). “มารยาท” วารสารสิรินธรปริทรรศน์ ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๙) : ๕๔-๕๘.

: ฉัชศุภางค์ สารมาศ. (๒๕๕๙). “ความสามัคคี” วารสารสิรินธรปริทรรศน์ ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๙) : ๗๐-๗๓.

: ปีการศึกษา ๒๕๖๑

: เลขที่ ๔๔๖/๒ หมู่บ้านทองประเสริฐ หมู่ที่ ๒ ซอยเจริญรัชดา ๔ ถนนเศรษฐกิจ ๑ ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร โทรศัพท์ ๐๘๕ ๙๔๗๙๕๙๒ E-Mail Chas_supang@hotmail.co.th

ปีที่เข้าศึกษา
ที่อยู่ปัจจุบัน